DE DIEBVS DECRETORIIS EPITOME ASTROSOPHICA

D. PLACIDI DE TITIS

PERVSINI.

Carlo Sacco Delineò.

Simone Durello fece.

DE DIEBVS DECRETORIIS ET ÆGRORVM DECVBITV

Ad iuuandam pręclaram Artis Medicę Professionem iuxta Summor. Pontif. & Sacr. Concil. Tridentini indultum,

EPITOME ASTROSOPHICA

Physicis maximè rationibus, deindè Galeni, Aristot. & Ptolemæi præceptis contexta:

A'

D. PLACIDO DE TITIS

PERVSINO OLIVETANO

In Almo Tycinensi Gymnasio Mathematicar. Professore publicè exhibita.

Cum LX. Exemplis apud grauissimos Authores inuentis.

TOMVS PRIMVS.

TICINI REGII, M. DC. LX.

Ex Officina Ioannis Andreæ Magrij in Via Noua.

AD EXCELLENTISS. SENATVS Prouinciæ Mediolanensis ILLVSTRISSIMOS DD.

D. COMIT.

BARTHOLOMÆVM ARESIVM Regentem, & Præsidem.

SENATORES.

D. Io. Guidobonum Caualchinum.
D. Carolum Patellanum.
D. Franciscum Mariam Casnedum.
D. Hyacintum Orrigonum.
D. Gabrielem de la Hoz.
D. Ioannem Bracherium.
D. March. Hier. de Talentis de Florentia.
D. Thomam Persichellum.
D. Io. Franc. Ramos del Manzano.
D. Don Ludouicum Franco Carillo.
D. Io. Baptistam de Puteo.
D. Comit. Carolum Archintum.
D. March. Carolum Galeratum.
D. Aurelium Buttigellam.

NVTVM Vestrum, Amplissimi Patres, vbi simul & munus decoris ex ingenita eorumdem beneficentia pri-

mum

mum accepissem, paratam decerni Mathematicę Cathedram apud clarissimum hoc Ticinense Gymnasiũ iuuandæ præ cæteris gratia Medicæ Professionis; illicò ad eam Astronomiæ partem me contuli, quæ suis propositam rem attrectare influxibus videbatur. Arduum opus proculdubio, si cui morborum, & Artis Medicę peritia desit; vtpote qui frustra percuntamur à causis effectus, quorum ignoramus naturam; & quid nam reliquum, nisi quod nescimus petimus? Galenum ijs consulturus operæ prætium adire censui, & quem Astronomicis Disciplinis egregiè peritum, ac sedulò vtentem lętus reperi, ducem sequor, mecum comite ascita ratione è Philo-

ſophicis elementis deducta. Aſſe-
rui, diſſeruiq; & ſæpè ſæpius in alio-
rum ſententiam, quò ſummorum
Doctorum perſpicuis verbis, & ar-
gumentationis robore trahi ſum vi-
ſus. Arbitrium Veſtrum Vigilan-
tiſſimi, & publici boni, & Vniuerſi-
tatis literariæ Patres, ſtudio plenæ
rerum notitiæ; Patrocinium Veſ-
trum, ſi quas prodidi rationes meũ
ſuadent cogitatum; verum diſſona
tamen audiatur vox, obſequenti ex-
poſtulo reuerentia. Nunquam in-
fenſos adfuturos Dies Criticos, qui-
bus Aſtra præſint benigna, teſta-
tum Galenum legimus; nullam
quandoq; pertimeſcet ab inuido ſi-
dere Criſim Opus hoc, ſi Veſtræ
ſplendorem dignitatis, qui viciſſim

as

ac Luminaria Cæli Inſubrios Horizontes rore, caloreq; affluentia inquam, & incolumitate replens animat & beat, ſibi influere ſenſerit; Quin immò pacati dulcedinem ocij apud ſublimem de Sideribus Diſciplinam perpetuò tranſiget; tum inexhauſto munificentiæ Veſtrę fonte irrigatum, ad nouam vlterius, & vberiorem frugem ſurculos pandet. Diù Veſtro, noſtroq; bono Valete.

Ad humanissimum Lectorem.

COlumnas Herculis, & Alexandri posuisse fortè fortuna sibimet visum erit, qui pronunciarunt; Nihil dictum, quod non prius dictum; perinde ac nullum reliquum supersit iter ad noua de Natura arcanis, & mente cognoscenda, & verbis exprimenda; quique scripserunt iam Authores vniuersa deprompserint, quæ sermonem sub nostrum, immò & intellectum cadunt: Amplius, & ab ipsa Natura nihil vltra, quam quæ semel, aut hucusq; producta fuerint exhiberi possit. Salomon ille eruditissimus, qui non ab homine, sed è Cœlo doctus protulit; Nihil nouum sub Sole. Philosophorum prisci quidam opinabantur in reuersione motus cunctorum siderum ita redire eadem, quæ præterierunt vniuersa, vt huiusmodi effectus quis nuncupare nouos minimè possit, quippe qui præteritis circuitibus iam aliàs ortum suscepissent, cum censerent non minus impiè, quam ineptè, Mundum æternum degere, & in eosdem tùm circuitus, tùm effectus perpetuò duci. Peripateticorum Princeps dum rerum ortum, & interitum contemplaret, perpetuam statuit rerum generationem, & corruptionem, eademq; de nouo generari, quæ prius occubuerant; ipse tamen con-

tinuò

tinuò rem hanc dilucidioribus verbis amplectitur inquiens, Principium autem considerationis rursus hoc, vtrum similiter omnia reuertuntur, an non, sed hæc quidem numero, hæc autem specie solum. Quorumcunq; igitur incorruptibilis est substantia, quæ mouetur, manifestum quod & numero eadem erunt, motus enim sequitur quod mouetur. Quorumcunq; autem non, sed corruptibilis, necesse est specie, numero autem non reuerti. *Hactenus ille: Hinc porrò accipimus, nec ipsam naturam quicquam noui moliri, neq; nos loqui, quod non factum, vel effatum iam prius extiterit; cum discrimine tamen, vt quorum corruptibilis est substantia, genere, & specie tantum oriantur eadem, numero nequaquam; vniuersalis enim genitrix rerum omnium Natura eadem est, & constans perpetuò in suo eße, & virtutis robore, vt non desunt præclara ingenia, quæ id satis ostendunt; attamen ex circumstantibus, & adiectis diuersa adhuc gerere poße proculdubio fatendum est. Et sanè quidem Naturam permanere immutabilem eamdem, atq; similiter agere semper, ita quod in multiplicandis effectibus genere, & specie diuersis proficere minimè possit, vltrò fateor; at quod hominis intellectus vniuersas, & singulas Naturæ res iam olim plenè cognouerit, quod nihil amplius inquirendum supersit, nisi qui cæcitate captus ignorat quæ fiunt in Mundo, perhibere conabitur. Et ne regrediamur ad remotiora tempora hoc nostro seculo, extra occidentales Herculis*

columnas nonne inuenta est penè medietas habitabilis Terræ, America scilicet immersis Thesauris onusta, & vberrimè sata, simulque complementum longitudinis Orbis Telluris, quod penes Geographicas Tabulas perpetuò à priscis desiderabatur? Et in Cælo recentiores quot, & quam admirabilia Thelescopio nuper cognouerunt, quæ sapientissimos quosq; pariter latebant; vel præ cæteris in Solari disco nasci maculas quasdam, augeri, mutari, minui, tandemq; in nihilum abire? Errones permutare suam formam, & figuram? Stellulas numero quatuor erga Iouem perpetuò circumduci, immò penè innumerabiles describere Galaxiam, quam lacteam viam vocant, de qua etiam Peripateticorum Princeps deceptus est? In artibus vniuersis, atq; disciplinis, an quotidie non exurgunt ingenia, quæ nouis, & subtilioribus inuentis rationibus ad lucem hanc mira publicæ tum vtilitatis, tum pulchritudinis patefaciunt ornamenta? Quod si paulo superiores ætates intueamur; quot portenta ingenium hominis excitauit? Quid tormentum bellicum? nonne vel ictu vel crepitu ad ruinam, & terrorem par fulminibus? Quid pulueres pyrij? qui velut è gurgite Vesuuij erumpentes igniti typhones euertunt arces, & montes, immò extollunt in æthera, ipsumq; contra Cælum quasi dimicantes impellunt? At sanè profectò si cuncta, & singula recensere studeam, quæ ab hominum ingenio è naturæ abditis nuper ad lucem eruta sunt, & quidem admiranda, ingens volumen præter institutum succrescet. Superiori-

bus Annis Cælestis Philosophiæ titulo, rationibus, & clarissimorum Doctorum præceptis disserendo exhibui naturalia principia totius Astrologiæ, quæ si quis antea tradiderit non noui: cumq; ijs nemo hucusq; rationes obijcere visus fuerit, non defuit tamen qui dixerit; hæc si vera essent priscos latere non debuisse, qui disciplinam hanc ab ignorantiæ tenebris deduxerunt. Verum enimuerò miserrima profectò succrescentium temporum, & ingeniorum conditio, quibus nihil vltra datur intelligendi, aut inueniendi; immò cito dicam, felicissima ætas, in qua cuncta Naturæ arcana (si verum sit) declarata, & manifesta apparent: Attamen, quæso te benigne Lector, putasne forsitan industrijs tuis laboribus eorum omnium iam potiri, quæ fæcundissima Mater Natura suo tam lato gremio recondit? faxit animus tuus, ne inficias eas, plura latere, quæ penè innumera, quam teneas, quæ tibi sanè paucula: Sed age nunc, sublatis autumantium columnis: Nihil dictum, quin aliàs dictum; quod in Psyttacho sermonis alieni pulchrè memore superfit; nos ad attingendos Naturæ thesauros, qui proculdubio mirandi adhuc latent, vlterius progrediamur. Authores, & plurimi, & doctissimi reperti sunt, qui de Criticis Diebus ita copiosè simul, & eruditè scripserunt, vt fatendum videatur, nec rationes, nec verba superesse, quæ copiosissimis eorum voluminibus addi iure merito queant: nihilominus tamen si rem hanc diligentius perscrutemur, dicamus liceat, quoad ea, quæ prima principia, & causas inuestigat, vnde Critica, Indicatiua, &

Cli-

Climacterica momenta, vndeq; morborum in specie qualitates, & ad quae corporis membra dirigantur, exordium sumunt, atq; plura alia, vel abscondisse, maiori saltem ex parte, si nouerant, quo forsitan posteris non deeßet, cui vacarent, vel certè sic latuisse, vt quibus carebant, exhibere minimè potuerint : Hoc institutum, hoc propositum, & peculiaris finis mei huius laboris qualis sit, causas videlicet, & principia eorum ex Astris ratione, & summorum Doctorum praeceptis accuratè perquirere, quae si clarius innotescant, quam per externa tantummodo signa penes decumbentes, & facilius, & validiori manu morbis occurratur; neq; enim nunquam contingit internos morbos adeo se se ad abdita loca, & secretas corporis partes reuocare, vt ipsorum etiam Hippocratis, & Galeni sensum, & intelligentiam penitus euaderent. Quod si narretur (ad Artis quidem praestantiam, haud hominis laudem) cognitam ex Astris non semel apparuisse morbi qualitatem, & speciem, & ab eo affectam internam partem in absente nobili aegroto, de quo plurimorum in arte Medica doctissimorum accitum apud eundem collegium, remotè à rei veritate cuncti diffidebant, nemo fortaßè credet; sed vtiq; credidisset si & morbi declaratam qualitatem, & signa, & partes laesas, & subsequutos effectus fuisset intuitus, cuius rei adhuc viuunt clarissimi testes : Haec inquam ad Astrosophiae laudem, non hominis dicta sunto. Caeterum cum Excellentissimi Senatus Mediolanensis ab initio studium percepissem, vt eam Mathe-

maticæ partem in Almo Ticinensi Gymnasio lustrarem, quæ Medicæ Professioni opitulari videretur; placuit ea, quæ ibidem viua voce præstiti, notis quoq; largiri, quibus tum ij, qui præsentes interfuerunt, denuo vtcumq; placuerit; tum ij, qui absentes expetere possent, compotes fiant; tum demum qui rerum naturalium intimam cognitionem ex animo concupisco, meam sententiam coram sapientes ponere statui, quo sanum de his arbitrium exoraturus ipsi remittant. De reliquo ne mirum sumas amice Lector, si me paucis in re tam graui loquutum offendis; de more soleo; titulus Operis postulabat; commodo tandem tuimet ipsius consulere duxi, ne videlicet in prolixis superuacaneis labore lustrandis defatigareris: te propterea non pigeat omnia, & singula, & verba, & propositiones accuratè contemplari; facilitatem enim cum breuitate, quæ rarò iunguntur in hac breui Epitome inuenies; indeq; nancisceris tum animi iucunditatem, tum salutis, & exhibendæ, & hauriendæ summam vtilitatem, quam tibi ominor plenam, & felicem. Valeas.

CVM

CVM opus à R. P. D. Placido Tito Perusino Monaco nostræ Congregationis in Almo Papiensi Studio Lectore Mathematico Latino Idiomate conscriptum, cui titulus est. *Dies Decretorij Epitome &c.* reuisum, ac recognitum fuerit ab expertis in professione huiusmodi scientiæ, & in lucem edi posse probauerint, auctoritate à Reuerendiss. P. Generali D. Benedicto Bonioanne Veronensi nobis ad hoc delegata, facultatem facimus vt Typis mandetur, si ijs quorum interest, videbitur; ideo has litteras manu nostra subscriptas, sigilloque nostro Visitoratus munitas damus. Mediolani, die 2. Ianuarij Anni 1660.

D. Gregorius Raynoldus Abbas Visitator Oliuetanus in Prouincia Insubriæ.

OPus hoc D. Placidi de Titis Perusini Oliuetani in Almo Ticinensi Gymnasio Mathematicarum Professoris celeberrimi, inscriptum. DE DIEBVS DECRETORIIS &c. EPITOME ASTROSOPHICA &c. Legi, & perlegi de mandato Reuerendiss. Patris Inquisitoris Papiensis Ego infrascriptus non modica animi delectatione, ac voluptate propter miram, eruditamque applicationem Astrologicæ obseruationis ad Medicam Artem, Medicis perquam vtilem, & necessariam. Quapropter, cum nihil in ipso inuenerim quod ortodoxæ fidei, aut Sacri Concilij Tridentini Canonibus, aut bonis moribus aduersetur, vt in lucem totum lucidum prodeat haud indignum iudico.

Dat. Papiæ in Conuentu S. Crucis die 18. Septembris 1659.

Fr. Dauid ab Ameno Sacræ Theologiæ Lector Generalis, & Definitor.

IMPRIMATVR Inquis.

Imprimat. Primic. Phryg. Vic. Gener. Capit.

Imprimat. Carolus Franciscus Castillioneus Reg. Fiscalis nomine Illustriss. D. Senatoris Prætoris.

INDEX

INDEX

Capitum Operis, & Exemplorum Decumbentium.

Quæ

15. De-

52. *De-*

Menda corrigantur hoc modo.

Pag. 1.	Versu 32.	tum terrarum	tam terram
4.	26.	supra exposita	infra exposita
20.	21.	inficiat ibit?	inficias ibit?
23.	2.	mitet omnium	nitet omnium.
36.	8.	tum rarefaciens	tum arefaciens
43.	18.	de critis	de criticis
51.	24.	Et dictis	Ex dictis
55.	22.	ex perfectioni	ex perfectori
80.	9.	absuntum	assumptum
87.	1.	interpretantur	interpretatur
87.	16.	extrinseco, absq;	extrinseco, hanc verò ab intrinseco, absq;
87.	25.	ipsum ipsum	ipsum
96.	23.	communicatæ	communicati
97.	8.	sunt hæc	sunt hæ
104.	20.	ergo forent	ergo futurum
114.	15.	in euntis	in cunctis
134.	24.	operæ prætum	operæ prætium
134.	35.	manifestabis	manifestatis
148.	3.	Magiono	Magino
149.	5.	Inminaria	luminaria
149.	9.	in feriorem	in inferiorem
149.	17.	malefico	maleficio
150.	8.	reliquemus	relinquemus
150.	29.	supermi	supremi
152.	16.	profunt	præsunt
158.	7.	aadem	eadem
163.	3.	existentes	existentis
186.	10.	super Luna	super Lunam.
188.	26.	par ex	par est ex
189.	4.	Quo patent	Quo patet
190.	32.	♌ in	♉. in
195.	25.	inquirenda	inquirendæ
233.	24.	methodis	methodi
243.	15.	*ex Argolo.*	*ex Magino.*
244.	3.	*ex Argolo.*	*ex Magino.*
263.	18.	submensionis	submersionis.

DE DIEBVS DECRETORIIS ET ÆGRORVM DECVBITV EPITOME ASTROSOPHICA

D. PLACIDI DE TITIS PERVSINI OLIVETANI.

ISAGOGE.

D*VO sunt*, ait Princeps Ptolemæus in exordio lib. 1. Apotelesmatum *quibus peruenitur ad astronomicas prædictiones præcipua quidem, & maxima. Vnum quod primum, & loco est, & potestate, quo Solis, & Lunæ, & Stellarum motuum configurationes cum erga se, tum terrarum deprahendimus. Alterum, quo de illarum configurationum naturali propensione consideramus subiectarum rerum mutationes &c.* Ex his duobus, quæ inchoando proponit Ptolemæus, statueram in hoc Opusculo dumtaxat posteriorem, ad rem scilicet Medicam profiteri: etenim quæ ad priorem partem attinent, compræhendunt circulos Spheræ, Ephemeridum calculum, Cæleste Thema, familiaritates, & naturam siderum, atq; plura alia: attamen quoniam opus omninò est nouisse, & sub oculis præsto tenere ex ijs nonnulla, placuit hic apponere ad faciliorem maximè tyronum vsum, ne quid operis complemento deesset, & commodo.

Suppono igitur Lectorem de circulis celestibus, & descriptione Thematis, alijsq; à Ptolemæo in primo Apotelesmatum libro traditis, quę hic recensere singula, & omnia, nimis esset longum, satis eruditum inueniri.

FAMILIARITATES.

QVibus Astra ad agendum iunguntur inuicem, sunt numero 9. vel 10. scilicet Coniunctio, Parallelus, Sextilis, Quintilis, Quadratus, Trinus, Sesquiquadratus, Biquintilis.

A Oppositio,

Oppositio, & potest addi Semiquadratus. Quarum, Sextilis, Quintilis, Trinus, & Biquintilis, benigni sunt: Quadratus, Sesquiquadratus, Oppositio, & Semiquadratus, hostiles: Coniunctio, & Parallelus indifferentes iuxta naturam contrahentium. Quæ omnes, & singulæ familiaritates contingunt, & in Zodiaco, & in Mundo.

Tabella Radiorum in Zodiaco.

habet	⚹	□	△	☍	habet	⚹	□	△	☍
♈ cum	♒ ♊	♑ ♋	♐ ♌	♎	♎ cum	♌ ♐	♋ ♑	♊ ♒	♈
♉ cum	♓ ♋	♒ ♌	♑ ♍	♏	♏ cum	♍ ♑	♌ ♒	♋ ♓	♉
♊ cum	♈ ♌	♓ ♍	♒ ♎	♐	♐ cum	♎ ♒	♍ ♓	♌ ♈	♊
♋ cum	♉ ♍	♈ ♎	♓ ♏	♑	♑ cum	♏ ♓	♎ ♈	♍ ♉	♋
♌ cum	♊ ♎	♉ ♏	♈ ♐	♒	♒ cum	♐ ♈	♏ ♉	♎ ♊	♌
♍ cum	♋ ♏	♊ ♐	♉ ♑	♓	♓ cum	♑ ♉	♐ ♊	♏ ♋	♍

HI Radij proijciuntur inter gradus æquales signorum, idest ab initio ad initiũ, à medio ad medium, à fine ad finem &c.

Quintilis verò maior est sextili quinta parte ipsius sextilis, videlicet gradibus 12. atq; ideo pro Quintili antecedente detrahendi sunt gr. 12. à loco sextilis; vt gr. 14. ♈ habet Quintilem cum gr. 2. ♒: at verò pro Quintili sequente addendi gr. 12. ad Sextilem, vt gr. 14. ♈ habet Quintilem cum gr. 26. ♊. Constat enim Quintilis gradib. 72.

Sesquiquadratus maior est Quadrato dimidia ipsius Quadrati parte, & constat gr. 135.

Bi-

Biquintilis constat geminato Quintili, idest p. 144.

Coniunctio partilis etiam per latum, quæ robustissima est, fit ab Astris habentibus latitudinem, & numero, & nomine eamdem. Oppositio partilis etiam per latum, quæ item validissima, fit ab Astris habentibus latitudinem eamdem numero quidem partium, & minutorum, sed nomine diuerso; itaquod vnius latitudo meridionalis sit, alterius vero septentrionalis. In intermedijs radijs nulla seruatur latitudinis differentia sensibilis: sed vide ad hanc rem quę diximus in Cęlesti Philosophia.

Planetæ, qui permutant domicilium censentur vt coniuncti etiam si sint tres, &c.

Tabella Radiorum in Mundo.

habet	✶	□	△	☍	habet	✶	□	△	☍
Domus I. cum	3 11	4 10	5 9	7	VII. cum	9 5	10 4	11 3	1
II. cum	4 12	5 11	6 10	8	VIII. cum	10 6	11 5	12 4	2
III. cum	5 1	6 12	7 11	9	IX. cum	11 7	12 6	1 5	3
IV. cum	6 2	7 1	8 12	10	X. cum	12 8	1 7	2 6	4
V. cum	7 3	8 2	9 1	11	XI. cum	1 9	2 8	3 7	5
VI. cum	8 4	9 3	10 2	12	XII. cum	2 10	3 9	4 8	5

HI Radij proijciuntur à centro vnius domus ad centrum alterius, & à locis intermedijs ad intermedia loca, sumpta proportione locorum à quantitate domus vtriusq; intuentis: seu ab eorum geminatis temporibus horarijs conditionarijs &c.

Quintilis eſt maior quam Sextilis quinta parte de ipſo Sextili, ſeu minor quam ſit □ quinta parte de ipſo quadrato.

Seſquiquadratus eſt maior quam △ medietate vnius domus; ſiue conſtat Quadrato, & dimidio eiuſdem □.

Biquintilis conſtat duplici Quintili, & maior eſt quam ſit △ parte quinta de ipſo △. Siue minor eſt quam ſit oppoſitio quinta parte de ipſa oppoſitione.

Paralleli in Zodiaco nihil aliud ſunt niſi eadem Declinatio ſecundum partes, & minuta, quæ ſi ſit eiuſdem nominis vel Auſtralis, vel Borealis, dicitur eiuſdem potentiæ, ſi ſit diuerſi nominis, Borealis imperat, Auſtralis obedit.

Paralleli in Mundo nihil aliud ſunt, niſi æqualis proportionalis à centro eiuſdem cardinis diſtantia duorum ſiderum, vnius quidem citra manentis, alterius vltra: quæ ſi ambo ſupra terram inueniantur vel ambo infra, vocatur Parallelus intuens: at vero ſi vnus ſupra, alter infra, hic obedit, ille imperat. Vt exempli gratia, ſi ♄ maneat in centro Domus XI. ♃ vero in centro IX. æqualiter proportionaliter diſtant à Culmine, & ſeſe inuicem intuentur. Si vero ♃ conſiſtat in domo 3. ambo æqualiter proportionaliter diſtant ab Horoſcopo, & ♄ imperat, ♃ vero obedit, &c.

Tabella Orbis actiuitatis omnium ſiderum.

☉	☽ P.12.30.	♂ 7.30.	Fixæ. 1.P.7.30.
P.17.0.	♄ P.10. 0.	♀ 8. 0.	Magnitudinis 2.P.5.30.
	♃ P.12. 0.	☿ 7. 0.	3.P.3.30.

Cæterum in Tabella finium ſupra expoſita, notandum eſt ſicut diximus in Cæleſti Philoſophia, in ſignis, ♉ & ♒ medias partes rationabiliter tribui debere ♄, ſequentes ♃, vltimas ♂; rationes quę id ſuadent reperies ibidem ſatis probabiles: immò in ſigno ♉ hæc permutatio reperitur in quibuſdam codicibus.

Sidus dicitur eleuari ſuper aliud ſidus, quando cum illo habet aliquam familiaritatem, & robuſtiores vires obtinet, ratio-

ne

ne maioris propinquitatis ad Cardines, orientalitatis, dignitatis in signo, familiaritatis cum alijs suæ sectæ &c. Eleuatio autem valde refert, vt dicemus, & Ptolemæus sæpius meminit.

Domorum vires hoc ordine se habent.

DOmus 10.1.7.4.11.9.5.3.2.12.8.6.

In Tabella sequenti vbi loquor de familiaritatibus planetis erga moderatores vitæ, intelligo semper in applicatione, & intra sphæram orbis actiuitatis: nam in separatione post 2. vel 3. gradus nihil vltra valent.

De suffragijs malorum, & bonorum erga vitæ moderatores.

QVando plures Planetæ contrariæ ad inuicem naturæ concurrunt suis familiaritatibus erga vitę moderatores, considerandum est quis eorum præualeat, vt sæpe docet Ptolemæus; & sanè quidem ad prudentiam professoris id maximè spectat; tamen vt hanc partem tyronibus facilius exhibeam, placuit sub Tabella reuocare suffragia familiaritatum, tum etiam roboris virtutis actiuę siderum per numeros, quibus collectis innotescat ad oculum ex qua parte se teneat victoria.

TABELLA SVFFRAGIORVM.

Familiaritates in Zodiaco pro maleficis.

☌. secundum longum, & latum partilis valet	6.
☌. in longum platica in latum partilis	4.
☌. in longum partilis in latum platica	3.
☌. in longum, & latum platica	2.
☍. in longum, & latum partilis	7.
☍. in longum partilis, non per latum	5.
☍. in longum platica, in latum partilis	6.
☍. in longum, & latum platica	3.
□. partilis	4.

□. pla-

□. platicus	3.
Sesquiquadratus	2.
Declinatio partilis, ideſt Parallelus	5.
Declin. platica	3.
Declinatio cum radio benigno quolibet	5.
Declinatio cum radio hoſtili	6.

Familiaritates in Mundo pro maleficis.

☌. vel ☍. partilis in circulis poſitionum	5.
☌. vel ☍. platica	4.
□. partilis	4.
□. platicus	3.
Seſquiquadratus	3.

Et cauendum radios platicos, quo propinquiores, eo robuſtiores eſſe: in quibus ideo non poteſt dari menſura; ſed prudentiæ profeſſoris relinquuntur.

Familiaritates mixtæ maleficorum.

Vna in mundo altera in Zodiaco hoſtiles partiles	4.
Duæ hoſtiles, quarum vna platica	3.
Duæ platicæ	2.
Tres partiles, licet vna benigna, vel platica	5.
Tres platicæ, licet vna benigna	3.
Quatuor platicæ	4.
Quatuor hoſtiles, & partiles horrendæ ſunt, & ingentes caſus efficiunt	6.

Hæc ſuffragia intelligo addenda ijs, quæ iam ex ipſis ſingulis familiaritatibus iuxta pręmiſſa, collecta ſunt: nam plures radij non modo agunt vnuſquiſq; ex ſe, ſed quoniam multiplices, multiplicant etiam ad inuicem ſuas vires; pluris enim virtus in vnum vnita fortior.

Fixarum maleficarum, vel cum moderatoribus, vel cum maleficis.

Vna primæ magnitudinis	3.
Duæ primæ magnitudinis	6.
In Declinatione p. 15. 16. 17.	4.
In Declinatione p. 24. 25. 26.	4.

In his enim Declinationibus incidunt plures fixæ clariores maleficæ, vt infra dicemus.

Ex viribus à situ, & dignitate.

Angularis in centro	5.
In succedenti	3.
In Carpento plurium dignitatum	5.
In vna dignitate	3.
Habens dignitatem in loco moderatoris	2.
Orientalis à Sole, & Occidentalis à ●	2.
Cum Capite Draconis	2.

Familiaritates pro beneficis, & tam in Zodiaco, quam in Mundo.

☌. in longum, & latum partilis	6.
☌. in longum platica, in latum partilis	4.
☌. in longum, & latum platica	3.
☌. in longum partilis, in latum platica	3.
☌. platica cum Parallelo Declinationis	5.
Radius benignus partilis	4.
Radius benignus platicus	3.
Parallelus platicus	3.
Parallelus partilis	4.
Parallelus, & Radius benignus partiles	6.
Parallelus, & Radius hostilis partiles	5.
Parallelus, & Radius benignus platici	4.

Paralle-

Parallelus, & Radius hostilis platici	3.

Ex viribus à situ, & dignitate, atq; ex familiaritatibus pluribus mixtis eadem ratio, sicut de maleficis dictum est; sed in bonum.

A luminarium quoq; & Partis Fort. habitu felicia, & infelicia suffragia colliguntur.

Infelicia.

In ☍. □. vel sesquiquadrato Horoscopi	3.
In signo sui detrimenti, & casus	3.
In Horoscopo quando infeliciter se habent	3.
Cum ☋	3.
Cum ☊	2.
In 6. vel 8. domo	3.

Felicia.

In △ sextili, & quintili Horoscopi	3.
In propria dignitate	3.
In Horoscopo quando feliciter afficiuntur	3.

Tandem vires malorum, & bonorum augentur, vel diminuuntur configuratione ad inuicem hoc modo.

Augentur.

Malefica in hostili radio vel ☌ maleficæ	3.
Benefica in benigno vel ☌ beneficæ	3.

Minuuntur.

Malefica in benigno beneficæ	3.
Benefica in maligno maleficæ	3.

Scien-

Scientiam de Diebus Decretorijs pertinere ad Astrosophiæ Professores.

CAP. I.

QVÆCVNQ; sub nostram cognitionem cadunt, ad Professionem illam pertinere, ad quam referuntur eorum causæ, certum est: Quandoquidem nihil aliud esse scientiam, nisi rem per suas causas cognoscere, testatur Philosophus in primo Phys. tex. 1. lib. 1. Poster. tex. 5. atq; alibi. At vero efficientem causam Crisium esse sidera affirmat Galenus initio lib. 3. de Dieb. Decr. vbi hæc habet. *Porrò causas horum ratione nobis indagantibus, duo prima omnium, quæ fiunt primordia esse statuenda videntur: inordinatum videlicet, quod ex hac mundi materie proficiscitur: ordine vero ornatuq; procedens, quod cælestibus originem fert acceptam. Omnia siquidem hæc inferiora ab illis venustatem, & ornamentum suscipiunt &c.*

Notandum primò ex ipsis Galeni verbis, cuiuscunq; naturalis generationis, vel alterationis, quæ contingunt in elementari plaga, duplicem efficientem causam dari, videlicet propinquam elementarem, atque remotam cælestem: neq; enim elementares efficientes à se ipsis solæ absq; concursu vniuersalium causarum agere possunt: sed neq; cælestes vniuersales absq; elementaribus propinquis: *homo enim hominem generat & Sol*, ait Aristoteles in 2. Phys. tex. 26.

Notandum secundò Cælestes causas quoniam vniuersales, esse robustiores, & priores ad mouendum, & agendum, quam sint inferiores propinquæ naturales, naturales inquam, non enim includo causas liberas. Patet hoc ex causarum natura:

nam vniuersales quatenus superiores nullam habent dependentiam ab inferioribus: at verò inferiores propinquæ, & subijciuntur, & dependent. Testatur Philosophus in 2. de gener. tex. 56. item 1. Meteor. sum. 1. cap. 2. atque alibi: Galenus quoq; initio libri 2. de Dieb. Decr. ait, *Cæterum si recorderis quantopere prouidentia, & ordine superetur caduca hæc, atq; inferior natura ab ætherea illa, & cælesti, vtiq; huius nostræ substantiæ motui, non ordinem, sed illius perturbationem tribueris: nec non quicquid in ea pulchrum, ordinatumq; est, & artificiosum, omne id à superna illa natura omninò emanare putabis, &c.*

Ex his infertur quod tàm in Decubitu, quàm in his quæ Decubitum sequuntur, concurrant agendo tum causa cælestis vniuersalis remota, tum elementaris propinqua; sed tamen quod cælestes causæ validius promoueant suos effectus, quam elementares, & propinquæ: Quapropter, vt Crisium prima, & principalis causa sit cælestis, ideoq; sapienter, & optima ratione à Galeno Crisium primariam causam efficientem relatam fuisse ad Sidera.

De causis ergo propinquis Crisium ad Medicam Artem proculdubio spectat agere; at verò de causis vniuersalibus remotis ad solàm Astrosophiam pertinere nemo profectò inficias ire potest; id quod à nobis propositum est.

De vtilitate huius scientiæ ad Criticos dies cognoscendos, & decubitum iudicandum.

CAP. II.

QVONIAM Crisis est motus quidam perturbationis in ægrotantibus, vt cum Galeno dicemus: at verò cum plurimæ in ægris varijs de causis accidant huiuscemodi perturbationes, quæ Crisis nomen non accipiunt; contingit quod Medicus non æquè plenè cognoscere, atq; di-

scere-

scernere valeat quæ sit vera Crisis; vnde neque sapienter gubernare, alere, & curare infirmum. Hinc optima ratione dixit Galenus in 1. de Dieb. Decr. *Cæterum non sat est, rarò vidisse diem aliquem iudicantem morbos, vt is decretorius dicatur, sed oportet in illo crebrò iudicia fieri &c.* Nam quemadmodum prædicatum vniuersale est falsum, quando nihil sit accipere præter singulare, vt ait Philosophus in Prior. tex. 12. ita similiter perperam affirmabimus illum diem decretorium esse, qui semel tantum, vel rarò iudicauit.

Sequitur Galenus. *Est enim Decretoriorum dierum natura quædam propria, & eximia. Quare cognitio ipsorum ad curationes morborum non leue momentum adfert, ne videlicet ijs timeamus, qui fidis diebus sunt iudicati, aut tenuem victum eis iniungamus: neue perfidis iudicatos diebus, parum accuratè obseruemus &c.* Decretoriorum dierum natura singularis est, & præclara; vnde Galenus ibidem septimum vocat primum decretoriorum dierum, & haud numero, vel ordine, sed dignitate, & potentia, de qua re dicemus infra.

Cæterum qui fide digni censeantur decretorij dies à signis, & notis apparentibus insinuat Galenus diffusè; at verò vt infrà patebit, aliquando non sufficiunt notæ re ipsa apparentes; sed opus est Astrorum consensu; vt exempli gratia, fætus quilibet vocatur Crisis, quoniam tunc accidit perturbatio magna ob separationem ipsius fætus, siue dicamus effectus à causa proxima, quæ est mater; attamen octimestris non viuit, quia octauum signum, quod Sol lustrat octauo mense à satu, nullam ad locum ibi suum configurationem habet; habet verò septimum, nonum, decimum, & vndecimum. Vnde patet quod in omni generatione requiratur consensus Astrorum, vt nimirum quod genitum est, diuturnum fiat: diuturnitas autem vitæ, & durationis à perfectione coctionis, seu dicamus mixtionis emanat. Quapropter quæcunq; perturbatio fiat in ægris etiam cum omnibus signis, nisi contingat in radijs luminarium ad locum

radicis; in quibus videlicet completur coctio ad vitæ diuturnitatem, non est censenda Crisis fide digna, vt infra latius patebit.

Et Galenus quidem suos tractatus de Diebus Decretorijs, & de Crisibus amplificat, & distinguit in 6. libros, in quibus omnibus, & singulis comprę̈hendit semper dependentiam à cœlestibus causis; præcipuè verò in toto 3. lib. de Dieb. Decr. agit de sideribus, ibiq; ex professo demonstrat eorum virtutem actiuam vniuersalem in hanc inferiorem plagam, tum demum peculiarem, & ad Crises mouendas in singulis ægrotantibus, insuper & dies infestos, vel salubres, etiam in benè valentibus: ex quibus omnibus quantum vtilitatis haurire liceat ad Medicum opus, inde planè cognoscimus, quod vt ipsemet Galenus testatur ex præcognitione Crisium, & inter ipsas quæ sint fide dignæ, atq; dierum salutarium, vel infelicium, prudens Medicus potest aptè regere, alere, & medicamentis afficere ipsum ægrum, reparandæ quamprimum gratia salutis: immò & ipsos benè valentes præmunire ne quæ imminent inuidorũ siderum conspirationes obesse queant; vnde fiet sapientem Astris dominari, quorum nescius, velut imperitus futurarum tempestatum nauta inconsultè se suamq; ratim vndis maris vtique absumendos negligat homicida sui rerumq; suarum factus. Galenus libro 8. de ingenio sanitatis, Medicos Astrologiam ignorantes non veretur speculatoribus, & homicidis nequiores vocare.

Hippocrates de Aere, Aquis, & locis hæc formalia verba loquitur. *Quod si cui hac sublimiora videantur, is, si ab hac sententia discedat, discet sanè non minimam partem conferre ad rem medicam ipsam Astronomiam, sed omnino plurimam, quum vna cum temporibus, & ventriculi in hominibus mutentur &c.* Item Hippocrates ibidem. *Oportet autem Astrorum exortus considerare, præcipuè Canis, deinde Arcturi, & Pleiadum occasum, morbi enim in his diebus maximè iudicantur, & fiunt.* Et in alio loco Hippocrates

præci-

præcipit cauere à Medico ignorante Astrologiam.

Scotus in 2. senten. dist. 14. quæst. 3. in respons. ad 2. argum. hæc ait. *Conueniens est & necessarium quod bonus Medicus habeat scientiam Astronomiæ, posset enim propinare aliquo tempore medicinam, quæ interficeret, & tamen alio tempore liberaret.*

Cum enim verum omnino sit, vniuersales causas concurrere semper cum causis immediatis ad omnes quascunq; rerum alterationes, & generationes, vt sæpius testatus est Philosophus; quando applicamus actiua passiuis adhuc cum omni peritia, manifestum est, si simili virtute, seu qualitate actiua concurrant ipsæ causæ vniuersales, quod effectus feliciter iuxta votum erumpit ad lucem; si priuatiuè, & indifferenter se gerant, mancus, & imperfectus apparet: si tandem positiuè repugnet, effectus infelix oritur. Ad hanc verò rem infinita propemodum exempla reuocare possem: Vt, non rarò contingit Medicos doctissimos experiri non sine admiratione diuersos, & ferè contrarios effectus ex eodem ad vnguem in specie pharmaco in ęgrotantibus eodem in specie morbo; quos tamen contrarios effectus, non me latet, arguunt à diuersitate temperamenti patientis: sed licet inde quoq; partim egrediantur, attamen potissimè ex diuersitate habitus Cæli defluere certum est. In phlebotomia ex cubitu versante Luna in Geminis audiui, immò & vidi miros infaustos effectus; subsequutos ibidem tumores, liuores, plagas, dolores, etiam totius brachij contractionem. Fertur vt verissimum, aliquos plumbum in aurum aliquando vertisse, quod neutiquam alijs temporibus ijsdem applicatis actiuis. Similiter, & in compluribus alterius generis rebus contingere: immò dico quod inuenietur in omnibus, & singulis etiam in ægris: Quod arcanum est in rerum natura pretiosissimum.

Ex iudicio tandem, & contemplatione constitutionis Cæli momenti decubitus, summam totius rei langentium emanare

perspi-

perſpicuum eſt. Etenim herclè profectò ad expugnandum vallatum viribus hoſtem alius non dabitur vnquam ingreſſus, niſi forte caſu, quam per ſolam explorationem, & notitiam omnium, & ſingularum eius rerum; vnde pateat quo aditu, quo tempore, quibuſq; copijs, & armis expediat aggredi: Morbus autem hoſtis perfidus eſt, qui ſi lateat in abdito, vt perſæpe contingit etiam ſapientiſſimos in medicina viros, robuſtus, & ſecurus ineuitabiles inſidias ad lethum vſq; in infelicem ægrotantem molietur: externa quippe ſigna nonnunquam vel fallunt, vel non apparent, vel ambigua, vel non plena de totali morbo, eiuſq; natura, circumſtantijs, qualitate, ſitu, & progreſſu: quod ſi de his aliquod ſpecimen appareat, nonne valde proficiet cuncta hæc ab alio conteſtante clarius nouiſſe, quo validiori manu inuadentes ſecuri de hoſte victoriam nanciſcamur? ſola tunc euidens, & tuta ſpes extinguendi iam plenè cognitum hoſtem gaudium cordi præſtat, id quod confert ad ſalutem. Quæ demum ab Aſtris cognitio vtpote à priori nimirum per cauſas, ſic proculdubio nobilior eſt, quam ab externis ſignis, quod eſt à poſteriori, vt ſcientia clarior quam praxis.

Criſis nomine quid intelligant Artis Medicæ Profeßores.

CAP. III.

CRISIS dictio græca, latinè iudicium ſonat, ſiue decretum, vnde in quibus contingit Criſis, dies decretorij vocati ſunt: & inuenitur aſſumpta primò latiſſimè pro omni noua exorta alteratione in quacunq; re, ſiue ſcilicet in Elementis, ſiue in mixtis, ſiue in animantibus, ſiue in hominibus, & ſiue benè, ſiue malè valentibus, ſiue tandem in forenſibus negocijs, de quibus tunc iudicium fieri contingit. Secundò magis propriè ſumitur pro ſuſcitata ex templo alteratione, ſeu dicamus perturbatione in ægro, ex qua vel ad ſalu-

tem,

tem, vel ad extinctionem illicò ipsum conuerti iudicamus, & decernimus.

De Diebus Decretorijs, & de Crisibus agit Galenus diffusè in sex libris, & initio primi hæc habet. *Præcedunt autem ipsas creticas excretiones abscessusq; grauia quædam symptomata, ac non mediocris in ægri corpore perturbatio: Quam sanè turbationem subitam nos appellamus Crisim &c.*

Item paulò infra idem Galenus nomen Crisis accipit pluribus modis. Primò pro subita, & præcipiti in ægrotantis corpore perturbatione, quæ morbi solutionem præcedit. Secundò pro simplici morbi solutione. Tertiò absolutè vocat Crisim perturbationem illam, quæ fit ante exactam solutionem morbi.

Rursus ab effectibus, qui ex his motibus sequuntur denominat Crises Galenus; & vocat malam Crisim, quæ tendit ad perniciem: quæ verò insigne quidem momentum affert, morbum tamen exactè non soluit, vocat deficientem Crisim; quæ verò ad peiora insigniter declinat, imperfectam simul, & malam Crisim nuncupat. Item Galenus ibidem hæc habet. *At verò ipsæ Crises singulis diebus accidunt: sed neque pares numero, neq; æquali fide.* Tandem ex Hippocrate hæc refert. *Ab alijs alios quidem septem mensibus, alios septem Annis finiri; alios verò in binis Annorum hebdomadis, vel in ternis.*

Ex his patet quid intelligant Galenus, & Hippocrates nomine Crisis, & Criticorum dierum; & quot modis accipiant, & quibus verbis definiri possit.

Maginus in exordio suorum Commentariorum super 3. de Dieb. Decret. Galeni refert Crisim à quibusdam definiri, quod sit pugna inter virtutem, & morbum: ab alijs quod sit alteratio humani corporis ex templo propemodum facta vel ad salutem, vel ad mortem: ab alijs tandem quod sit velox & vehemens motus morbi cum infirmus ad sanitatem, vel ad mortem deducitur.

Si placet nos definimus Crisim esse motum in ægro vel notabilis alterationis, vel simul etiam localē humorum nuper suscitatum à proportionali siderum influxu quo æger vel ad salutem, vel ad perniciem ex templo conuertitur: Sic enim includimus etiam causam efficientem vniuersalem ipsius Crisis, cuius non aliam posse esse, quam cælestem testatus est Galenus in exordio lib. 3. de Dieb. Decr. cuius verba supra cap. 1. retulimus.

Idem asserit Galenus initio lib. 2. de Dieb Decr. immò expressam ibi mentionem habet proportionalis influxus Astrorum, de quo latius infra dicemus.

Cumq; à nobis causa Crisium efficiens ponatur proportionalis Astrorum influxus, proculdubio omnis alius influxus, qui plures contingunt, & non cient Crisim, excluduntur.

Cæterum quod pertinet ad causam efficientem tot existunt sententiæ, quot ferè capita, quarum nonnullas referemus; tandemq; Excell. Galenum sequuti Criticorum dierum efficientem causam petendam esse ab Astris conabimur præ viribus demonstrare; vnde climatericorum quoq; Annorum causa efficiens innotescet.

De causa efficiente Criticorum Dierum variæ sententiæ.

CAP. IV.

PRIMA est Pitagoreorum, qui talem dignitatem, & potentiam tribuunt puris numeris, vt ipsos constituant principia rerum: hanc sententiam quoad Crises sequutus est Hippocrates, deinde Augerius Ferrerius, tametsi cum Cornelio Celso affirmet dies criticos modo sequi ad rationem numericam, aliquando verò ad motum Lunæ, Solis, & reliquorum siderum, atq; fateatur sidera valde pollere circa ægrotantes, vt etiam de siderum decretis ad hanc rem plurima Apotelesmata subinferat.

At

At verò puros numeros non posse constitui principia rerum, latè contra Pithagoram, & alios ostendit Philosophus in 14. Metaph. cap. 5. per totum. Galenus item lib. 3. de Dieb. Decr. cap. 8. & cap. 11. atq; p. de Dieb. Decr. vbi sic habet. *Primum igitur omnium dierum decretoriorum septimum dicimus, idq; non numero, aut ordine, sed dignitate, & potentia.*

Et sanè quidem purus numerus est pura quantitas discreta: at verò pura quantitas non est actiua, & contrarium non habet: actio autem tantum inter contraria actiua, non potest ergo numerus fieri causa efficiens Criticorum dierum.

Secunda sententia relata à Fracastorio asserit causam efficientem Crisium esse Casum: dicunt enim, *quacunq; agunt, & patiuntur, tunc certa inter se ratione proportioneq; consistere, & certo tempore agere, hac quidem maiori, illa minori, vt accidit: Quare, & circa Crises, quod die septima, aut quartadecima humores moueantur in nobis, nulla certe alia causa est, nisi quod talem accidit esse proportionem natura ad humorem, quem tanto tempore concoquit, concoctum expellit, hunc quidem in septima, illum in quartadecima: Quemadmodum, & ignis hoc quidem robur vna die, illud duabus absumit: & Bilis flaua per tertias, atra per quartas mouetur: sicut igitur in his non quarimus rationem dierum, ita nec circa Crises debemus quarere, sed solum cur hoc humoris genus citius, illud tardius moueatur.* Hactenus Fracastorius, qui optima ratione deinde reijcit hanc sententiam: ex qua non contingerent Crises collectis perpetua obseruatione diebus.

Et sanè profectò hæc sententia assignat causam propinquam apud inferiorem materiam, quæ quoniam, vt ait Galenus nullum in se ordinem habet, nullum ordinem, vel methodum seruarent Crises. Præterea quæ agunt, & patiuntur ad inuicem nullam aliam proportionem requirunt, nisi applicationem,

materiæ ſimilitudinem, & diſſimilitudinem qualitatum, quæ ſemper apud ægrotantes inter humores corruptos, & naturam reperiuntur: ita quod non eſſet ratio cur magis collectis obſeruatione diebus, quam alijs erumperent Criſes, niſi fortaſſe ratione quantitatis humorum: nam velox, vel tarda concoctio emanat à maiori, vel minori gradu qualitatis agentis, vel cruditatis patientis, vel quantitatis eiuſdem, quæ infinitam varietatem aſſumere poſſunt, atq; ideo in omni quolibet die fierent Criſes, vt benè ratiocinatus eſt Fracaſtorius.

Tertia ſententia eſt quam ſuam ſub infert propriam idem Fracaſt. qui tamen in eamdem ferè incidit, quam damnauerat: reijciens enim cauſam vniuerſalem cæleſtem ordinatam, refugit ad humorum naturam, qui tandem verborum copia pulcherrimè rei ſubſtantiam confundit dicens: Quoniam vitiato vno humore, contingit vitieri omnes; inde fit quod non apparet Criſis, niſi moueatur etiam melancholia, ſcilicet per quaterniores.

Sed hanc ſententiam Augerius Ferrerius optimis rationibus reijcit, vt non ſit opus hic eorum prolixam diſputationem recenſere: perſpicuum autem eſt, quod ex hac ſententia non erit diſcernere naturam diuerſarum febrium, neq; diſtinguere Criſes ab acceſſionibus. Criſes autem fiunt alijs etiam diebus: & in febribus melancholię, quę producit morbos chronicos fiunt per Annum, vt teſtantur Galenus, & Hippocrates: in quaternionibus verò fiunt Criſes febrium omnium reliquorum humorum: ita quod adhuc ſequeretur Criſes Caſu contingere, ſi ad nullam aliam cauſam efficientem ordinatam referantur: iam enim Criſis procedet iuxta requiſitum tempus coctionis humoris peccantis, qui ratione tum qualitatis, tum quantitatis, tum cruditatis, ſeu putredinis, tum denique pro naturæ robore, varijs, & diuerſis temporibus ad coctionem, & Criſim deducetur.

Alia ſententia poteſt oriri, ex Galeni verbis initij lib. 2. de

Dieb.

Dieb. Decr. qui suum ibi sermonem ita incipit. *Quanta sit prouidentia naturæ, quantus ordo, & ornatus in motionibus suis, animalium generationes, ortus, & incrementa indicant &c.* Et paulò infrà. *Est autem natura in nobis quædam res ordinata: Quæ quidem vbi superarit materiam proportionibus quibusdam certis, ordinatisq; periodis suas motiones perficit &c.* Hanc rationem videtur sequi Ptolemæus lib. 4. cap. finali in distinctione ætatum hominis. Cum ergo natura in nobis seruet methodum, & ordinem perpetuò immutabilem, tum in condendo partes, tum in augendo, tum in emittendo postea nouas & partes, & potentias, vt capillos, dentes, potentiam generatiuam, & plura alia, vt est videre in cunctis viuentium generibus, etiam in plantis, quæ per ordinem folia, flores, fructus, & semen emittunt: consequens est, vt eadem ipsa natura, quæ in nobis cuncta per ordinem operatur, possit instituere etiam dies criticos, & Annos climactericos.

Sed per hanc sententiam sequeretur pari, & simili modo & methodo contingere in omnibus, & singulis hominibus, & in omnibus ægritudinibus: quemadmodum natura in omnibus, & singulis eumdem ordinem seruat in enumeratis effectibus. Rursus quoniam morbi nō ordinantur in nobis à natura: quandoquidem ordinaret quod sibi noxium, & destructiuum, ergo neque dies accessionum, neq; Crisium, quæ tandem ad mortem conducunt.

Cum verò Galenus ordinem huius nostræ naturæ referat ad cælestes causas, prout ibidem subinfert: causæ autem cælestes reijciuntur ab omnibus supra relatis sententijs; sit cum eodem Principe Galeno.

De vi Astrorum in hac inferiora corpora; & maximè de Solis, & Lunæ actione.

CAP. V.

PVLCHRE' admodum, & ingeniosè Galenus vt perueniat ad manifestandas causas Crisium incipit ostendere siderum maximè Solis, & Lunæ virtutem actiuam in inferiora corpora dicens.

Omnium certè superiorum Astrorum potentia fruimur: &c. Et sanè quidem Cæli potentia fruimur; etenim, & commodo, & voluptate, & vsu, & nutritione, & pulchritudine, & luce fruimur, & delectamur: Quid enim referret Telluris Orbis orbatus Astrorum, & Solis, & Lunæ fulgoribus, nisi obscurissimum, & teterrimum carcerem, insuper, & aridum sterilemq; lapidem? fruimur proculdubio, & delectamur superioribus luminibus, quod ab ipsis pendent dies, noctes, menses, Anni, eorumq; partes, Ver, Æstas, Autumnus, Hyems, quibus reuertuntur satus, olera, flores, fructus, animalia, calor, frigus, imbres, glacies, nix, & vniuersa, quę ad nostram alendam vitam pertinent: nimirum post Deum, & per Deum Creatorem, & gubernatorem Summum Optimum Maximum; Et quis hæc inficiatibit?

Potentiam hanc siderum fatetur Aristoteles p. Meteor. verbis illis; *De necessitate iste Mundus continuus est superioribus lationibus, vt omnis ipsius virtus inde gubernetur.*

Auerroes quoq; 2. Cæli ait. *Manifestum est quod generatio cuiuslibet speciei istius Mundi non perficitur, nisi per aggregationem motuum corporum cælestium.* Item 12. Metaph. comm. 18. *Sol, & alia Stella, quæ sunt principium vitæ cuiuslibet viuentis in natura, & calor Solis, & Stellarum diuisus in aqua, & terra generat animalia.*

Potentiam hanc siderum fatetur D. Dionysius in 4. de Diuin.

nominib. vbi asserit corpora cælestia esse causam eorum, quæ in hoc mundo fiunt: fatetur D. Augustinus lib. 3. de Trinit. dicens Corpora crassiora, & inferiora per superiora subtiliora, & potentiora quodam ordine regi &c. Fatetur D. Thomas in lib. de Cælo, & alibi: ita quod apud summos omnes Philosophiæ, Medicinæ, & Theologiæ Doctores in confesso maneat Astra influere in elementarem plagam.

Tandem validissimæ suadent rationes, quarum prima ducitur à causa finali propter quam Sol, Luna, & reliqua Vniuersa sidera creata fuerint, & existant in Vniuerso: Rursus quo fine moueantur, & diuersis motibus, & omninò semper ęqualibus, seruata inter se proportione, similitudine, & ordine adeo exquisitis, vt mirum afferant. Neq; enim dicere satis videtur, vt luceant, & exornent spheram Vniuersi; nam hęc ratio profecto nimis exigua est, quæ sensibus externis, quibus homo non differt à brutis, apparet: & nihil vltra nisi quid accidentale continet. Deinde Luna, quę si, vt noctis tenebras tollat, creata est, magis commodaret si per totam noctem perpetuò luceret, ideoq; si semper in loco opposito Soli consisteret: Cætera verò sidera pulchriori ordine collocari possent, quæ nunc ita disposita inueniuntur, vt similitudinem, & speciem rerum inferiorum referant, quo nimirum ipsis influant. Plures quoq; motus maximè in erraticis Stellis frustra multiplicantur, & æqualitatem seruant perpetuam, tum demum colorum, & magnitudinum varietas ociosa.

Secunda ratio ducitur à causa efficiente: Nam quatuor Elementa, vel non agerent neq; paterentur ad inuicem, vel tantum iuxta suos ad inuicem fines, vbi se se tangunt: vel certè omnia in confusum Chaos conuenirent, & quiescerent: vti communis est Philosophorum sententia, quod si motus & lux Cælorum cessarent, rerum quoq; generationes quiescerent.

Tertia ratio ducitur à qualitatibus viuentium, quas ipsa sidera introducunt in Elementa; at vero has qualitates non esse

Elemen-

Elementa, neq; ab Elementis ortum ducere latè infra demonstrabimus: adeo quod necesse omninò sit fateri Solem, Lunam, & Stellas potendi admodum virtute perpetim agere in sublunarem regionem.

Igitur quicunq; hæc offenderint, non nisi iniuria, & liuore duce planè videbuntur; tum potissimè quod vel falsas Hypoteses in medium produnt, vel non intelligunt quæ ab hac disciplina proponuntur. Vt exempli gratia Fracastorius libro de Dieb. Criticis cap. 4. hæc habet.

In ciuili, inquiunt, mense tum nautæ, tum agricolæ affirmant per Cæli quartas commotionem maiorem rebus Lunam dare &c. & paulo post. *Falsum nimirum asserunt. Primum enim circa maris crementa, & decrementa, quos æstus vocant, constat non maiorem commotionem per quadraturas Lunæ fieri: quando per id tempus vel minimos cerni æstus manifestum est.* Hæc ille, qui si nouisset causam æstus maris non ad vnam tantum Lunam, sed etiam & maximè ad Solem pertinere, qui ambo prævalidis, & humiditate, & calore à quartis mundi orientalibus, quę sunt inter Ortum, & Culmen: & inter Occasum, & Imum, rarefaciunt Maris aquas, itaut extensiuè augeant: atq; in reliquis Occidentalibus restituunt: Quapropter in Lunę dicotomis, quoniam tunc Sol & Luna in contrarijs secundum naturam quartis mundi ponuntur, dissentiunt, itaut quantum vnus auget, tantum alter minuat: Si hęc inquam ille nouisset, forsitan sententiæ suæ consuluisset. Hoc verò sit vnum exemplum eorum, quę ab ęmulis obijciuntur: neq; enim in hoc opusculo conducit vniuersa recensere, & soluere. Sed ad Galenum redeamus, qui in allegato textu hęc subinfert.

Verum qui maximè hunc Orbem exornat, & concinnat, & disponit, est Sol, quippe Veris, Æstatis, Autumni, ac Hyemis author alius nemo extat, nec alius tam manifestò, vel ex terrestri limo animalia generare potest, neq. fruges maturare, neq; ad coitum, & generis procreationem animantia prouocare: &c.

Et

Et sanè quidem præ cunctis Astris Solis virtus in hanc inferiorem plagam maximè mitet omnium, quippe qui solus & quatuor Anni tempora, & quatuor etiam diei varietates, manifesta, & sensibili mutatione reuocat, quippe solus frugum, olerum, & animalium tum ortum, tum interitum in perpetuam Orbitam ciet, & renouat: id quod Peripateticorum Princeps ex professo docet in 2. de gener. Item in 2. Phys. tex. 26. *Homo enim*, ait, *hominem generat, & Sol.* Rursus 5. de Historia animal. cap. 19. Vermium generationem ad Solem refert. Item in p. Meteorol. sum. 4. cap. 2. Mare, Elementa, & plantas crescere, & minui propter Solem, & eius circulationem, & calorem, & frigus, quæ ab eodem fiunt affirmat.

Plinius lib. 2. Naturalis Histor. cap. 2. hoc de Sole extulit præconium. *Eorum* videlicet errantium *medius Sol fertur, amplissima magnitudine, ac potestate, nec temporum modo, terrarumq; sed siderum etiam ipsorum Cælique rector. Hunc mundi esse totius animum, ac planius mentem, hunc principale naturæ regimen credere decet opera eius æstimantes. Hic lucem rebus ministrat aufertq; tenebras, hic reliqua sidera occultat, hic vices temporum annumq; semper renascentem ex vsu naturæ temperat: hic Cæli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat, hic suum lumen cæteris quoq; sideribus fænerat, præclarus, eximius omnia intuens, omnia etiam exaudiens: &c.*

Etenim profectò si modus agendi sequitur modum essendi, vt communiter asserunt Philosophi, cum solis fulgor longè superet lucem reliquorum omnium siderum, intensiuè scilicet, & extensiuè; quandoquidem vniuersa sidera lumen à Sole hauriunt; cumq; lumen sit instrumentalis virtus actiua siderum, vt alias à nobis demonstratum est; sequitur euidentissimè Solis virtutem actiuam eo validius præstare supra virtutem reliquorum, quo lux eius luce reliquorum præstat.

Cæterum Solis opus licet vniuersale sit, atq; concurrat ad

omnes

omnes quarumcunq; rerum generationes, attamen peculiaris & nobilissima eius virtus est tribuere viuentibus vitalem calorem, quem neq; esse ignem, neq; ab igne originem ducere, cum Aristotele ostendemus infra. Sed iam iterum ad Galenum redeamus, qui hæc subiungit.

Magna sanè, & Lunæ opera in hanc rerum substantiam apparent, verum Solis effectibus posteriora: etenim menses hæc perpetuò disponit &c.

Post Solem Luna proculdubio viribus in hæc inferiora pollet; vt enim aliàs diximus luminis Astrorum proprietates duæ primariæ sunt, intensio, & extensio: Sol quidem præstat primò, & potissimè intensione lucis, qua calorem magnum excitat, deinde etiam extensione, quippe magnitudine cunctis Astris erga nos maior apparet, æqualis ferè Lunæ: Luna vero extensione ęqualis ferè Soli, & maior cunctis reliquis videtur; luminis verò intensione longè minor quam Sol. Cum verò ex intensione lucis oriantur qualitates actiuæ, idest calor, & frigus; & ab extensione qualitates passiuæ, quæ sunt humiditas, & siccitas vt alibi à nobis demonstratum est, proculdubio sequitur, à Sole proficisci magnum calorem, sed paruam humiditatem; à Luna vero magnam humiditatem, sed paruum calorem. Cumq; à Sole egrediantur qualitates actiuæ, & à Luna passiuæ, vtiq; fit vt à Sole ortum ducant formæ substantiales corporeę cum suis actiuis proprietatibus; à Luna verò administrari materiam cum suis proprietatibus passiuis: à Sole emanare calorem vitalem, vt diximus, cunctorum viuentium, à Luna humiditatem radicalem.

Vocatur autem Luna Solis vicaria, etenim Sol nullius alterius Astri manum expostulat ad suos producendos effectus, & reuocanda quatuor Anni tempora, qui propria luce fulget; sed reliqua sidera vniuersa, ipsaq; Luna Solis lumine indigent, Quare Galenus Solem vocat Regem magnum, Luna verò Hyparchum, & quasi sub Principem; & sicut Sol diei Princeps

dicitur,

dicitur, ita Luna domina noctis, absente scilicet Sole, vicem illius gerens.

Apparet autem euidentissimè in cunctis rerum generibus quanta sit Lunæ in elementarem plagam virtus actiua; vt in rebus agriculturæ omnibus, in cædendo ligna ad ędificia, in fluxu, & refluxu maris, in aeris, & temporum mutationibus, in motibus animalium ad generationem, in canceris, & pluribus alijs animalibus aquatilibus &c.

Aristoteles lib. 4. de partib. animal. cap. 5. ad hanc rem dixit. *Laborant enim testata omnia per frigus, & æstum atq; exuperantiam temporis pati nequeunt; argumento est quod echinis euenit, habent enim id iam inde ab ortu natura, & plenilunijs vberius, & non quia per id tempus copiosius pascuntur, vt quidam putant, sed quod noctes tepidiores sint propter lucem pleniorem, calorem enim desiderant, quoniam frigori patent, vtpote quæ sanguine careant. Ex quo fit vt æstate potius vbique vigeant &c.* Item de gener. animal. lib. 4. cap. 10. à medio vsq; ad finem capitis ad Solis, & Lunæ circuitus refert rerum, & animalium generationes, & corruptiones.

Galenus quoq; ibidem recenset euidentissimos effectus Lunæ, & cum differentia, prout ipsa lucis quantitate differt.

Quod verò, & cætera sidera tàm errantia quàm fixa validam virtutem ostendant in elementarem plagam apparet in familiaritatibus Luminarium cum erraticis, in exortu Pleiadum, Caniculæ, Orionis, Arcturi, & cæterarum, de quibus omnibus differere longum esset nimis, & opus inane.

Satis ergo clarè apparet quam validè sint vires Astrorum, & maximè Solis, & Lunæ in hanc sublunarem plagam: remanet vt perquiramus modum, quo suam hanc virtutem exercent.

Quot, & quibus modis Sol, & Luna agant in hac inferiora.

CAP. VI.

PERIPATETICORUM communis est sententia non produci effectum aliquem, nisi medijs quatuor primis qualitatibus, tanquam causis instrumentalibus, siue se teneant ex parte causæ efficientis propinquæ; siue in subiecto passibili præcurrant ipsum effectum: inuestigandum igitur quot, & quibus modis Sol, & Luna producunt quatuor primas qualitates.

Galenus de Dieb. Decr. lib. 3. cap. 3. incipit ostendere modum influendi Lunæ in elementa dicens. *Vehementiores itaq; mutationes eueniunt vbi ipsa cum Sole coit: insuper in apparitionibus pleniluny: minores his contingunt dum dimidia apparet: imbecilla dum vtrinq; gibba, & falcata videtur, &c.*

Vbi notandum quod Galenus distinguit vires Lunæ eiusq; agendi modos, & virtutem à quatuor punctis, quæ sunt synodus, oppositio, & vtraq; quadrata cum Sole, à quibus distinguuntur apparitio, incrementum, decrementum. &c. Hanc eamdem doctrinam exhibet Ptol. lib. 1. cap. 7. & non solum de Luna, verum etiam de reliquis, quam seruat semper ad rem suam, vt lib. 4. cap. 4. & alibi. Quæ cuncta cum Philosophi doctrina sæpius à nobis allata ex 2. de Ortu, & interitu quam pulchrè congruunt, vbi Philosophus affert causas perpetuę rerum generationis, & corruptionis, quę nimirum sunt accessus, & recessus, prope, & procul esse: vnde augmentum, & decrementum lucis oriuntur, & vnde contrariæ dispositiones, & virtutes agendi, atq; tandem primæ quatuor qualitates; sicut à nobis latè in Cælesti Philosophia demonstratum est. Quapropter Galenus subdit.

Nam validissima eorum, quæ prius erant, mutatio com-

mittitur, dum Luna cum Sole coit, ac eius lumine circumuallatur, quippe quæ prius apparebat, nunc nulli conspicitur. Dein diametra Lunæ statio tanquam distinguens, & in binas partes secans contrarias maximè Lunæ dispositiones, aliarum omnium est validissima, quod verò incrementum, diminutioni maximè sit contraria dispositio ostendere non est opus. Deinde post hunc congressum, & plenilunium, duæ dichotomi, medium vtraq; secans, augmenti tempus prior, diminutionis altera, &c. Nota Lector verba illa, *contrarias Lunæ dispositiones; & augmenti, & decrementi.*

Quæ cuncta sequuntur accessum, & recessum, prope, & procul esse, quæ ponit Aristoteles: adeoquod maior consensus inter Ptolemæum, Galenum, & Aristotelem desiderari minimè possit.

De Sole item par ratio, quemadmodum prius dixerat Galenus, etenim vbi attingit puncta mobilia, & incipit nouum modum illuminandi, & influendi, ibidem incipit producere nouas qualitates, & afferre nouum tempus, vt in principio Arietis Ver, initio Cancri Æstatem, initio Libræ Autumnum, initio Capricorni Hyemem: videlicet accessu, & recessu; prope, & procul manendo; iuxta eorundem Authorum doctrinam.

Rursus Galenus de Lunæ circuitu assumit, & distinguit tres menses, primum vocat periodicum, secundum synodicum, tertium illuminationis: mensis periodicus est tempus, quo Luna circuit totum Zodiacum, & reuertitur ad idem punctum, vnde discesserat, quod constat diebus 27. & triente ferè: Synodicus est tempus, quo Luna post synodum cum Sole lustrat Zodiacum, donec iterum ad Solem reuertatur, quod fit spatio dierum 29. cum dimio ferè: Mensis illuminationis est tempus, quo Luna nobis lucet, quod sanè variæ quantitatis est ait Galenus, tum propter Lunæ latitudinem, tum propter signorum ascensionem, & descensionem breuem, vel longam, tum propter varietatem momenti præcedentis Synodi: fit enim ob præ-

dictas causas quod Luna nunc citius, nunc serius appareat post nouilunium, vel ante occultetur.

Cum verò à diuersis causis, vel à diuersis eiusdem causæ proprietatibus oriatur effectus diuersi, fit, vt ab his diuersis Lunæ mensibus diuersi manent effectus, de quibus mox dicemus.

Ex his autem infert Galenus quod Luminaria afferant magnas mutationes in rebus inferioribus tàm simplicibus, quàm mixtis à singulis quartis suorum circuituum; scilicet quod Luna singulis septem diebus ferè, Sol verò singulis tribus mensibus, de quibus infra latius.

Cæterum quoniam generatio cuiuscunq; rei secundum suas qualitates, & temperamentum, ortum sumit à constitutione siderum momenti generationis, in qua Luminaria, & sidera communicant rei genitę suas qualitates: qui verò subsequuntur Astrorum motus, & radij erga prædictæ constitutionis loca siderum, efficiunt alterationem in re genita: sequitur quod constitutio momenti Decubitus, idest generationis morbi, ostendat qualitates, & naturam ipsius morbi; subsequentes verò motus, & configurationes significant alterationem ipsius morbi, vnde oriuntur Dies Critici, item dies leues, graues, lethales, &c. de quibus omnibus infrà suis locis erit sermo. Hinc tandem patet quam ingeniosè optimisq; Philosophiæ principijs Galenus ostendat influxum Solis, & Lunę vniuersalem, in hanc elementarem plagam, vt inde colligat eadem luminaria esse etiam causas Crisium.

De distinctione triplicis Lunaris mensis à Galeno assignata.

CAP. VII.

DIximus, quod Galenus de Lunari circuitu tres menses assumit spectandos, periodicum, synodicum, & illuminationis. Periodicus amplectitur quatuor Zodiaci

Qua-

Quadrantes; Synodicus Quadrantes Lunæ erga Solem; Menſis illuminationis ſpatium, quo nobis Luna ſplendet. Hanc diſtinctionem deſpiciunt aliqui, vt præ cæteris Augerius Ferrerius, cum tamen omnis varietas in Aſtris obſeruanda ſit, quippe à quibus varij oriuntur effectus, vt latè in noſtra Cæleſti Philoſophia demonſtrauimus. Augerius ſuper Pitagoricos numeros ſuam plantauit ſententiam, neſcius vt pote ſteriliores ipſa arena, nihil ſubſtantiæ, nihilque firmi vel præ ſe, vel ſufferre poſſe: quamuis tandem fateri videatur non puros numeros agere, ſed cæleſtes cauſas per motum, & influxum numero cognitum. Cæterum Galenus erectus aliquando ab hiſce ægrotantibus, & morientibus rebus, ad contemplanda ſempiterna illa lumina, mirum eſt quam feliciter, & cognouerit, & ſcripſerit.

Diſcrimen effectuum, qui hos tres menſes ſequuntur facilè colligi poſſunt ex ijs, quæ in noſtra Cæleſti Philoſophia diximus de varietate motuum ſiderum: Nam Quadrantes Zodiaci reſpiciunt maximè quatuor prima elementa; circuitu verò erga Solem Planetæ producunt qualitates ſuæ propriæ naturæ: circuitu tandem illuminationis eſt tempus, quo nobis maximè patefaciunt ſuas vires.

Quoniam autem Sol producit formam ſubſtantialem materialem; & calorem in viuentibus: Luna verò ſubminiſtrat materiam, & humidum radicale, conſequens eſt, vt quæ contingunt inter eos familiaritates, cauſæ ſint generationis, & corruptionis rerum, ſeu mutationis ſubſtantialis tàm ſimplicium corporum, quàm mixtorum.

At verò cum inter omnes familiaritates Coniunctio, & Oppoſitio fortiores, & robuſtiores Quadraturis exiſtant: hinc planè conſtat quam ſapienter dixerit Galenus initio cap. 3. Vehementiores mutationes contingere in nouilunijs, atque plenilunijs: in nouilunijs enim quando Sol omnes Lunę vires in operando genit, fit, quod potenti modo introducat in paruam,

atq;

atq; summè excoctam materiam, nouam generationem: In plenilunijs autem Luna, vtpote plena luminibus, copiosam exhibeat materiam ad nouam generationem; vnde oritur discrimen inter hæc, vt benè notat Maginus, quod in nouilunijs genita abundent calore, & ægeant humiditate, in plenilunijs abundent nimia humiditate; maximè verò tempore conditionario luminari: idest in nouilunijs de die, in plenilunijs de nocte: quæ cuncta patent ad oculum experimento in rerum generationibus.

De mense illuminationis ita ratiocinandum est: Quoniam enim sidera non agunt nisi per lumen consequens est, vt quo maiori luce fulgent sidera, eo validius agant, quo minori, eo debilius; cum verò latent sub Sole, prorsus viribus destituantur, atq; tunc Sol suscipiat agendum pro ipsis. Ex quibus fit, vt in plenilunijs celerrimæ appareant rerum mutationes, in nouilunijs diuturniores, prout docet Galenus lib. 3. de Dieb.Decret. cap. 3. dicens. *Itémq; verè celeres plenilunijs mutationes sunt; diuturnæ coniunctionales, &c.*

Rursus quod valentior sit Luna dum augetur lumine, maximè circa plenitudinem, imbecillior verò semper, quo minus lucet, & quo magis diminuitur.

Cæterum quoniam proprium Lunæ est subministrare humidum radicale viuentibus ex coctum, & aptum ad vitam; præstat id mense illuminationis, introducendo ipsum humidum radicale in elementa, dum circuit per quatuor Zodiaci Quartas, quo circuitu excoquit, & rarefacit ipsa Elementa ad fæcunditatem, coctionem, nutritionem, atq; augmentum mixtorum; vt patet exemplo aquatilium, frugum &c. quæ recenset Galenus cap. 2.

Hinc emergit ad lucem, quæ sit Crisium causa: etenim Crisis cum nihil aliud sit, nisi actio inter qualitates vitales, & elementa in qua actione qualitates vitales incumbunt ad concoquendas cruditates elementares; Elementa verò nituntur cruditate,

ditate, & putredine ad proprium, & naturalem simplicem statum reddi; planè liquet hanc actionem suscitari ab ipsis luminibus Sole, & Luna circuitibus suæ illuminationis iuxta vniuersam Galeni doctrinam.

Tandem Galenus comparando mensem illuminationis cum periodico, tam modicam obseruat inter eos differentiam, vt in eamdem ferè incidant magnitudinem. Attamen si rem hanc attentius perpendamus, quadrata Lunæ in Zodiaco non coincidunt cum quadratis Lunæ ad Solem; etenim semper Luna peruenit prius ad quadrata periodica, quam perueniat ad quadrata synodica; vt exempli gratia plenilunium idest oppositio Lunæ cum Sole contingit semper gradibus 15. vltra oppositionem Lunæ ad locum præcedentis in Zodiaco Synodi, idest integra die posterior.

Ex quibus deducitur primo posteriorem semper esse qualitatem vitalem, quam suscitat Luna in viuentibus, seu etiam in elementis ad fæcunditatem, à qualitatibus elementorum.

Secundò, quod Luna dum illuminationis mense circumducitur, suo lumine incumbit ad coquenda, & rarefacienda sua vitali humiditate elementa, vt fæcunda reddat ad animalium generationem, nutritionem, & augmentum: in mixtis verò operatur has qualitates vitales, atq; ad actum excitat, vbi inuenit præ existentem potentiam, seu virtutem: at verò vbi inuenit cruditatis, & putredinis copiam robore præstare supra huiusmodi qualitates vitales, potius confert ad soluendum mixtum in elementa, & nutriendam cruditatem, & putredinem, quam ad leuandas, & fouendas qualitates vitales.

Tertiò, deducitur Crises à Luna per hebdomadas suscitari circa humidum radicale, in morbis videlicet acutis; à Sole verò per quartas Zodiaci fieri Crises circa calorem vitalem in morbis chronicis. Ab vtroque tandem suscitari Crises in morbis peracutis à quartis circuitus eorum erga Mundum diurnis secundum vtramque qualitatem vitalem; ideoq; huiusmodi

morbos grauissimos esse, & lethales. Sed hæc latius infra ex dicendis patebunt.

Inferiora omnia per Quartas circuituum Solis, & Lunæ immutari.

CAP. VIII.

PROPONIT hanc rem Galenus capite 5. sumpto exemplo à Sole dicens. *Quemadmodum igitur annum integrum Sol disponit, ita Luna mensem, immutatione per septimanas ei accidente &c.* Sicut Sol motu suo per Zodiacum reuocat in orbem anni tempora; ita & Luna circuitu suo per eumdem disponit mensem, cuius vt patefaciat vires in inferiorem hanc plagam Galenus ingeniosè primò contemplandas proponit mutationes, quas, dum occultatur, atq; cum primum emergit, intromittit in aerem, quæ quidem, ait ipse, rudibus etiam agricolis, & nautis innotescunt. Et ex occultatione quidem aeris qualitas declaratur, quę in toto eius silentij tempore perseuerat, licet nonnunquam totius etiam circuitus futuri Synodici mensis: Quoniam occultationis mora plurimum roboris ostendit Planeta Soli familiaris, quando Sol eo magis præstat, qui quæ sidera suo iubare tegit, eorum sibi iura sumit, vt ideo pro Luna tunc agere sibi vendicet: Cæterum Planeta imperans in nouilunijs qualitates suas per totum Synodicum mensem producit: incipiunt autem oriri maximè in prima Lunæ apparitione, scilicet die tertia, & quarta à nouilunio; cuius rei ratio deducitur ex principijs à nobis expositis in Cælesti Philosophia; nam quoniam Luna præbet materiam generationi rerum, & maximè rarefacit, & humectat, vbi primum emergit, parat, & pandit subiectum passibile ad alterationes, & qualitates admittendas dominantis in Synodo Planetæ. De occultatione, & apparitione Lunæ Ptolemæus lib. 2, cap. 13. nonnulla ponit ad aeris qualitates præsagiendas.

Galenus verò vltra quoq; progreditur afferens quod etiam Dicotomæ validas mutationes afferant; vt cunctis etiam imperitis manifestum est: & Ptolemæus lib. 2. cap. 12. proponit obseruari in temporum mutationibus. Quod quidem contingit non vt communiter cẽsent Professores ob quadratum cum Sole radium, iam enim radios inter sidera nihil esse, & nihil agere demonstratum est à nobis in Cælesti Philosophia lib. 1. cap. 9. Sed quoniam iuxta Aristotelis doctrinam sæpius à nobis allatam, in his quadraturis Luna permutat modum agendi; in hoc enim consistit tota ratio influendi siderum post absolutam vniuscuiusq; naturam, & in hoc primaria huius artis principia collocantur: Vnde Galenus optima ratione plurimi facit Lunæ in orbem quadrata, quippe in quibus influendi ratio permutatur: quemadmodum constat, & dixerat de Sole, qui nullius alterius ope à locis quadratis in orbem permutat Anni tempora, & non quod ibidem radios quadratos cum quolibet contrahat, sed quod ibi permutat modum influendi. *Perspicuum igitur est*, concludit Galenus, *mensem à Luna immutari per septimanas*: deinde subiungit.

Quod autem alia quoq; res vniuersæ inde quoque mutantur, omnibus non perinde constat; sed ijs, qui huiusmodi accuratè obseruauerint, inconfesso est. Ad hæc post seminis conceptionem omnis impregnatio, insuper nihilominus hac & post partum adauctio. Item omne actionis initium magnas alterationes in septimanos circuitus obtinet. Quæ namq; quotidie omnibus, quæ subsistunt, incidunt, horum causam Luna habere obseruata est, maximeq; tetragonis, & diametris stationibus ea immutans &c.

Virtus igitur Lunæ, & ex occultatione, & apparitione, & dicotomis, & plenitudine, non modo circa mutationes aeris manifestatur, verum & in vniuersis rebus, vt in conceptione feminum, in perfectione, ortu, & augmento; amplius in actionibus ipsis cunctis, quæ tamen ab humana libertate remo-

uentur; ſed hæc profectò niſi qui animaduertunt, vt ait Galenus, accipiunt.

Cum ergo magna ſit Solis, & Lunæ virtus in hanc elementarem plagam, maximè à punctis varietatis influendi tum circuitus Periodici, tum Synodici, manifeſtum fit hanc eamdem virtutem, & varietatem oriri quoq; à punctis varietatis agendi in circuitu erga mundum diurno; id quod oſtendemus in ſequenti capite. Huculq; patet qua ratione luminaria afferant Criſes, ſeu mutationes in cunctis rebus à quadraturis ſuorum circuituum.

Sed dices hoc non ſufficere: nam Criſes contingunt non modo à punctis mobilibus, à quibus incipiunt noua anni tempora, & aeris mutationes, verũ à ſingulis quadraturis à quibuſcunq; ſignis Zodiaci. Ad quod reſpondemus; ſicut ſigna mobilia ratione æqualis contrarietatis differunt inter ſe in modo influendi, ita ſigna fixa inter ſe, atq; communia; immò & æquales gradus ſignorum quadrante diſtantium, æquali contrarietate differunt.

Rurſus quoniam Criſis eſt actio inter qualitates vitales, & elementares, ſicut ſupra diximus. Et luminaria agunt in Elementa circuitu periodico à ſingulis quartis in ſingula elementa; itaut in quarta ab Ariete ad Cancrum producant qualitates Aeris, à Cancro ad Libram efficiant qualitates Ignis, & ſimiliter de cæteris: Itemq; Luminaria circuitu illuminationis excoquunt, & rarefaciunt elementa vt diximus ad fæcunditatem generationis, nutritionis, & augmenti mixtorum; proculdubio ſequitur, vt efficiant Criſim in ſingulis quartis, ibiq; contingat decretum vel coctionis, & expulſionis humorum putridorum ad ſalutem, vel è contra augeatur exorta cruditas, & putredo ad interitum.

Etenim quod pro bona Criſi maximè deſideratur, iuxta Galeni placitum 3. de Diebus Decr. atq; 3. de Criſib. eſt concoctio cruditatis, & putredinis: nam ex mala Criſi augetur cruditas, &

tas, & putredo ad necem: quandoquidem sanitatis signa ex Aristot. 4. meteor. sum. p. cap. 3. censentur quæ concoctionis sunt.

Inter hæc cauendum, quod cum mensis siue periodicus, siue illuminationis constet diebus 27. ferè; hebdomadę non possunt sibi assumere septem dies; igitur finis secundæ hebdomadæ sumi debet pro initio tertiæ; itaquod non iam dies vigesimus primus, neq; vigesimus octauus remanent critici, sed vigesimus, & vigesimus septimus iuxta Galeni, & Hippocrates doctrinam, & obseruationes. Quamuis tarditas, & velocitas motus Lunæ causa sit permutationis diei criticæ. Sed de criticis diebus infra latius agemus.

Circuitum Solis annuum, Lunæ menstruum, atq; vtriusq; diurnum esse inter se omninò similes in agendo.

CAP. IX.

IN primis constat, quod omnes sunt circuitus integri, & perfecti; ergo ratione circulationis, integritatis, & perfectionis similes sunt inter se.

2. Constat quod singulæ partes vnius circuitus ratione proprietatum, quorum potiuntur, similes sunt singulis partibus alterius: in singulis enim partibus vniuscuiusq; horum circuituum inueniuntur passiones, & proprietates illę, quas ex Aristotele enumerauimus, videlicet accessus, & recessus, propè, & procul esse, augmentum, decrementum &c.

3. Quoniam tres lunares menses constituuntur à Galeno, de quibus iam dictum est, diuersi inter se, ratione diuersorum principiorum; attamen ipsi quoq; eamdem omninò seruant ad inuicem similitudinem, atq; cum cæteris etiam circuitibus.

4. Et sanè quidem circuitum diurnum esse similem annuo patet; nam Quadrans qui intercipitur inter ortum, & meridiem similis est Quadranti ab Ariete ad Cancrum. Qui interiacet

Culmen, & Occasum similis est ei, qui inter Cancrum, & Libr. m &c. Sed hoc à nobis latę demonstratum est in nostra Cęlesti Philosophia.

Docet hanc rem Ptolemæus lib. 1. cap. 2. dicens. *Nam & Sol ipse non modo per mutationes statorum in anno temporum, quibus animantibus vita, germinibus fructus quibusq; suis tribuitur &c.* & paulo infra; *verum etiam quotidiano circuitu, cum calefaciens, & humectans, tum rarefaciens, & refrigerans constanti ordine, & modo &c.*

Galenus quoq; in 6. Epidem. confirmat partes diei naturalis, partibus ipsius Anni correspondere; matutinum scilicet tempus assimilari Veri, post meridiem vsque ad Occasum Æstati &c.

Rursus annuum Solis circuitum similem esse mensurno Lunæ, patet ijsdem rationibus; etenim Quadrantes vnius similes sunt quadrantibus alterius secundum scilicet modum influendi vniuscuiusq;

Galenus 3. de Dieb. Decret. cap. 5. ait. *Quemadmodum igitur Annum integrum Sol disponit, ita Luna mensem, immutatione per septimanas ei accidente &c.* mutationes autem, quas efficit Sol retulerat supra cap. 2. dicens. *Verum qui maximè hunc orbem exornat, & concinnat, & disponit est Sol, quippe Veris, Æstatis, Autumni, & Hyemis author alius nemo extat.* Item Galenus ibidem cap. 7. ait. *Tempus enim quod à mensis principio ad vsq; plenilunium est, totius Lunaris circuitus dimidium existens, eamdem rationem habet cum interuallo quod ab Hyeme ad Æstatem vsq; intercedit: quin etiam à plenilunio ad vsq; occultationem tempus, spatio quod ab Æstate ad Hyemem vsq; porrigitur proportione respondet &c.* Ptolemæus quoque lib. 1. cap. 7. *Luna vero ab Oriente vsq; ad primum incrementum cum quasi dimidiata apparet efficiens est humiditatis maximè &c.* De quatuor verò temporibus Anni hæc subdit cap. 9. *Ac Ver quidem humiditatis plurimum habet &c.*

Circuitus ergo diurnus, & menſtruus ſimiles ſunt in agendo circuitui annuo; ergo, & inter ſe ſimiles ſunt; ergo omnes inter ſe ſimiles ſunt, & quadrantes vnius quadrantibus alterius; immò quælibet pars proportionalis vnius ſimilis eſt parti proportionali alterius, habetq; ſimilem virtutem agendi.

Sunt autem hi circuitus menſuræ temporum, quę fiunt à Sole, & Luna, & non modo tanquam puræ temporis partes, ſed potiſſimè per realem, & poſitiuum influxum: etenim Sol & Luna afferunt durationem mixtis maximè viuentibus non quidem per numerum motus, qui includitur in definitione temporis quiq; eſt pura quantitas, ſed per realem influxum qualitatum vitalium ad annos, menſes, & dies; itaut hi circuitus non ſint pura tempora, neq; purus motus, ſed ſint poſitiuæ cauſæ efficientes, quibus reſpondet vita animalium ad hæc tempora.

Cum ergo ſint ſimiles inter ſe, accidit, vt ſingulæ ſimilem eumdemq; in ſpecie effectum producere poſſint, vt dies effectum annuum, item & menſtruum; menſis effectum diurnum, item & annuum; Annuus effectum diurnum item & menſtruũ. Nam vt demonſtrauimus in Cęleſti Philoſophia, circuitus Solis diurnus præordinat effectum annuum; item circuitus Lunę menſtruus præordinat effectum annuum. At verò quod è contra circuitus annuus, & menſtruus præordinent effectus diurnos patet ex victus ratione, quam viuens per annum, & menſem ſequutus eſt; inde enim ſi victus inordinatus ex qualitate, vel quantitate fuerit in vſum aſſumptus, præordinantur morbi ad diem vſq; lethalem; etenim morbus non erumpit ad lucem, niſi præexiſtente praua diſpoſitione, quę in pręcedentibus circuitibus annuo, & menſtruo præordinantur.

Immò ægritudines curantur pharmacis, & victus ratione vel per Menſem, vel per Annum, vt ex Hippocrate refert Galenus in 1. de Dieb. Decr. dicens *Ab ijs alios quidem ſeptem menſibus, alios ſeptem annis finiri ait; alios verò in binis annorum hebdomadis, vel in ternis.*

Sunt

Sunt ergo omninò correlatiui tum quo ad similitudinem, tum etiam quo ad effectus hi circuitus; relatiuorum autem eadem est ratio. Ex hoc autem plura sequuntur, de quibus infra dicemus.

Quæ causa cur Pituita quotidianam febrim nutriat, Bilis tertianam, Melancholia quartanam.

CAP. X.

SI causam proximam inquirimus, nullam aliam sanè inueniemus, nisi vel naturam, vel quantitatem ipsorum eorumdem humorum.

Nam Pituita in primis cum humida, & frigida sit; vt asserit Galenus lib. 2. de temperam.: deinde abundet copia quantitatis, diutius fouet calorem extraneum, ipsamq; putredinem; Quapropter idem Galenus lib. 2. de Differ. febr. cap. 4. ait, *Pituitosi autem humoris caliditas, ignem humidum ex accensis lignis viridibus refert &c.* Quis autem non videat quod viride lignum diutius fouet calorem, ipsumq; ignem ex ipsis viridibus lignis genitum diutius quam ex aridis conseruari; tandemq; si calor in illis extinguatur remanere superstitem humiditatem, eamq; faciliorem ad recipiendum denuo Calorem extraneum? Vnde subdit Galenus. *Iccirco & exiguæ euacuationes ab ipso, & accessionis spatium longius producitur: neq; intermissionis tempus est adeo vt in tertiana sinceram, sed humoris putrefacti seruat indicium &c.* Ex hoc autem fit, quod non modo accendatur quotidie calore febrili, sed quod plerumque etiam anteuertat accessionis horam consuetam. Vnde Galenus addit. *Quæ autem ex Pituita febris accenditur in accessionum Declinationibus non expurgatur integrè, neq; parum relinquit eius quod veluti fuccendi videtur: ac proinde intermissio eius longè deterior est: ac secunda accessionis multo magis festinat insultus.*

2. Hu-

2. Humiditas est maximè passiua, vt sæpius testatus est Philosophus, igitur in regressu quotidie calefacientis Astri, vel si dicamus aeris, hora Decubitus, nihil prohibet, quin Pituita calefiat ad febrim tum potissimè stantibus supradictis.

3. Pituita, ait Galenus in 2. de temper. *Ex cibis, neutiquam ex nostro corpore oritur*. Aristoteles in p. de generat. animal. cap. 18. *Pituitam* vocat *excrementum primi vtilis alimenti*. At verò cum humida, & frigida sit, vt ex eodem Galeno dictum est; euidentissimè sequitur ex hoc duplici capite, quod plurimum cruditatis in se contineat: quæcunq; autem talia, facilè putrescunt, & calefiunt extraneo calore: ergo reuertente quotidie causa calefaciente hora accessionis consueta, nihil prohibet quin Pituita calefiat, & accendatur ad febrim, cum iam conceperit cruditatem. Præterea si Pituita oritur ex alimento, vt asserunt allegati Doctores, alimentum sanè quotidie applicatur, alitur enim quotidie viuens, ratione integri circuitus Astrorum diurni, & nisi ex nouo cibo, si subtrahatur, saltem ex alijs crudis humoribus præexistentibus, & quoniam crudis, & putridis, quotidie præbent materiam nouæ ad febrim accessionis.

Bilis flauę humor, teste Galeno de Arte curatiua cap. 9. omnium, quæ in corpore sunt aridissimus, & calidissimus existit; quæcunq; autem arida non ita facilè putrescunt, vt apparet in ijs, quæ exiccantur: attamen propter comitem calorem, & quia humor quidam est, & ipsę putrescit, sed non ita facilè, vt Pituita, sed serius: ergo non diebus singulis, sed cum intermissione.

Deindè: Quoniam calor præ omnibus qualitatibus magis actiuus est, vt habet Philosophus 2. de gener. tex. 8. & alibi; sequitur, maximè propter comitem siccitatem, vt quicquid ex Bile efferbuerit, totum in accessione expurgetur, & ad potiorem quamdam integritatem restituatur, vt insinuat Galenus lib. 2. de differ. febr. cap. 4. dicens, *Hæc enim* videbitur biliosa

liosa tertiana *cum humorem habeat minimo negotio inflammabilem, facilèque quicquid ex eo efferbuerit, totum propter subtilitatem in accessione expurgetur, ad puriorem quamdam integritatem terminari videtur: atq; exiguum quoddam vestigium post paroxysmum, putridæ caliditatis relinquere*. Et patet id in vstibili materia, quæ statim incenditur, & prorsus consumitur.

Item caloris proprium est congregare homogenea, & separare eterrogenea: vnde fit quod separando à Bile partes putridas, ad propriam integritatem ipsam restituat, sicut dixit Galenus.

Bilis atra frigida, & sicca est, ideoq; ægrè alterascit, vt ait Galenus lib. de inæquali temperie: itemq; de differ. febr. lib. 2. cap. 5. *& assimilatur lapidi*, ait ipse, *quicquid enim ex ea accensum fuerit exhauritur, & discutitur, itaut nihil fumidum, aut semicombustum post accessionem relinquat*: vnde sequitur quod diutius quam alij humores transferat accessiones. Constat autem re ipsa, quod ea quæ sicca, & frigida sunt ægrè, & serò alterantur ad putredinem.

Et sanè quidem frigiditas congregat, & homogenea, & eterrogenea, & condensat: siccitas autem difficile terminatur termino alieno; quare valde resistunt hę qualitates, & difficilè recipiunt quod alienum est, & ęgrè alterascunt: Vnde fit quod melancholia difficile concipiat putredinem, & ægrè accendatur ad febrim: cum autem conceperit putredinem, diutius manuteneat, & resistat medicamentis, atq; coctioni: hinc febris quartana chronica euadit.

Etenim ordo resistentiæ in qualitatibus talis est. Siccitas maximè omnium resistit, deinde frigiditas, tertio humiditas, calor minimè omnium resistit. Quod si disponamus hanc resistentiam per tabellam: siccitas resistit exempli gratia vt 4. frigiditas vt 3. humiditas vt 2. calor vt vnum. Vnde sequitur in primis quod proculdubio melancholia resistat magis, quàm

cæteri humores; remanet tantum difficultas inter Pituitam, & Bilem flauam.

Notandum autem Bilem flauam produci à Marte, qui ita immoderatè & calefacit, & exiccat, vt ignem producat: Pituitam autem à Venere, quę quidem humectat validissimè, frigefacit verò moderatè, idest non sine aliquo gradu caloris, vt docet Ptol. lib. 1. cap. 4.

Ex his ergo euidentissimè deducitur, quod Pituita minus resistat quam Bilis flaua. Quapropter mirum non est si melancholia expostulat trium dierum calefactionem, Bilis duorum, Pituita vnum tantum, vt scilicet accendātur ad febrim. Atque propterea quod febris quotidiana facilius omnium curetur, non ita tertiana, quartana tandem difficillimè; etenim resistentia pariter se habet ad putredinem, atq; ad medelam: quandoquidem putredo sequitur naturam rei corruptæ, vtpote in qua, & ex qua putredo genita est.

Hæc quidem censentur causę propinquę diuersitatis temporum in accessionibus è natura, & proprietate humorum desumptæ. Causas autem cælestes remotas cognoscere possumus ex natura, & motu Planetarum, quibus referuntur prædicti humores.

Etenim Pituita, quæ humida, & non nihil frigida est, ad Venerem, vt ad suam connaturalem causam refertur. Bilis flaua, quæ calida, & sicca est ad Martem reuocatur. Bilis atra, quę frigida est, & arida ad Saturnum. Sanguis tandem, qui calidus, & humidus ad Iouem.

Luminaria ergo, quæ sunt temporum vitę latores, suscitant vna cum ipsis qualitatibus vitæ, morbos iuxtam naturam Planetarum, cum quibus iunguntur familiaritate, quiq; morbi authores fiunt, eo quod suis prauis qualitatibus afficiant qualitates vitæ: atq; insuper exprimunt methodum, progressum, & motum morbi iuxta proportionem sui motus cum motu eiusdem authoris morbi; etenim qui dat esse, dat etiam esse quale

quantum &c. ergo ad luminaria, ad quæ pertinet ius vitalium qualitatum, pertinet etiam methodus alterationis earumdem: quare fit, vt in omni decubitu semper, & infallibiliter appareat moderatoris vitæ praua à maleficis affectio, atq; eiusdem affectionis motus, & ordo alterationis.

Ex his autem sequitur quod si Sol inferat morbum Pituitæ scilicet causa Veneris, afferat progressum, seu periodum accessionum iuxta similitudinem sui motus cum motu Veneris, quæ quia mouetur similiter ad motum Solis diurnum, diurnam afferat accessionem.

Si verò inferat morbum flauæ Bili, scilicet causa Martis: Mars per diem non æquat motum Solis diurnum, sed tantum mediat; itaut motum, quem efficit Sol in vno die, Mars perficiat in duobus; vnde oritur febris tertiana, & originem ducit à motu Martis, qui in duobus annis circuit totum Zodiacum: Quare præordinat effectum ad singulos duos dies: etenim, vt supra ostensum est similes circuitus similem habent effectum, atq; se se inuicem præordinant potentia, & virtute. Cæterum cum Mars immoderatè sit calidus affert morbum validum, & laboriosum, licet intermittentem.

Si tandem Sol inferat morbum atræ Bili causa scilicet Saturni: in primis secundum ordinem humorum, & resistentiæ eorumdem, vltimo loco contingit quod moueatur vltimus qui remanet humor, propterea quod frigidus, & siccus serò mouetur, vt dictum est. Secundò dico quod cum atra Bilis difficillimè sit motionis, opus est quod Luna perueniat ad efficaces radios hostiles, qui sunt semiquadratus quadratus, sesquiquadratus oppositio &c. Scilicet per quaterniones: etenim per huiusmodi radios luminaria alterant vniuersam elementarem plagam; vt cum Galeno supra iam probatum est; itaquod nihil inueniatur in elementari plaga, quantumuis ex propria natura resistens, quod ex quaternionibus circuituum tùm Lunæ, tùm Solis alteratione m non suscipiat.

Remanet

Remanet inuestigandum qua de causa reuersiones accessionum cõtingant vt plurimum eadem hora: huius ratio ex Astrologicis principijs perspicua est. Etenim quoniam cęlestis constitutio decubitus seruat perpetuo affinitatem cum natali ratione transituum siderum, de quibus loquitur Ptolemęus cap. vlt. lib. 4. itaut semper maleficę configurentur hostiliter actiuo, & passiuo modo cum moderatoribus vitæ: palam fit, quod cum singulis diebus post decubitum, eadem hora reuertatur eadem Astrorum affinitas inter decubitum, & natalem, propterea denuo accendatur idem effectus ipsa eadem hora. Quando autem contingit quod reuersiones accessionum permutent horam, causa est motus Planetarum diurnus, ob quem ipsi Planetę iam non amplius eadem hora configurantur cosmicè cum locis Natalis.

Quis propriè acutus morbus, quis tardus, quis breuis, quis longi temporis dicatur.

CAP. XI.

QVONIAM acturi sumus de critis momentis, Crises autem sequuntur naturam morbi; opus omninò est cognoscere an acutus sit morbus, an tardus, an breuis, an longus; quo momenta critica in singulis discernere valeamus. Agit de hàc re Galenus lib. 3. de Dieb. Decr. cap. 13. dicens.

Est siquidem morbus quidam breui tempore durans, gracè Brachychronion vocatus, non tamen omninò acutus &c. breuis ergo morbus, quatenus breuis infert tantum breuitatem temporis; siue deinde sit acutus, siue tardus.

Huic contrarius est, subdit Galenus, *Morbus diuturnus, vel multo tempore durans, gracè Chronios, vel Polychronios dictus. &c.* Quare diuturnus morbus, quatenus diuturnus, nihil vltra secum defert, nisi tantum longitudinem temporis,

siue de cætero sit acutus, siue tardus.

Nam acuti morbi, sequitur infra Galenus, (*qui vt Archigenes quidem describebat cum velocitate est periculosus; vt Hippocrates autem cum febre continua euenit) accidens necessario erit, vt celeriter iudicetur: Etenim ex motus specie acutus nuncupatur &c.* Ex quo colligitur acutum morbum esse grauem, & periculosum, siue breuis temporis sit, siue aliquandiù producatur, *quamuis re vera*, vt subiungit Galenus, *omnis acutus planè exigui temporis morbus est*: Etenim vehementia morbi, & velocitas motus prauæ qualitatis citissimè ducit morbum ad suum terminum, vt docet Galenus ibidem.

Concludit tandem circa finem capitis: *Omnis ergo acutus planè exigui temporis morbus est, & omnis diuturnus necessariò tardus; non tamen si breuis temporis acutus statim est, neq; si tardus longi temporis.*

Hæc distinctio patet ad oculum in cælestibus causis; nam morborum duę causę potissimum apparent Saturnus, & Mars; Vterque potest agere velociter ex robore virium suarum; tunc autem inferunt morbum acutum, & velocem, ideoque grauem: Vterque etiam potest agere tardè, si leues sint eorum vires; tunc autem inferunt morbum tardi motus, & leuem.

At verò Saturnus quoniam agit frigiditate, & siccitate, quę qualitates segnes sunt ad agendum, vt plurimum diù producit morbum, quem tamen acutum, & periculosum raro efficit, & vt plurimum serò, vbi ingrauescit morbus ad mortem.

Mars autem quoniam agit calore, qui velox est in agendo, vtpotè maximè actiuus, sed minimè resistitiuus, producit semper morbos breuis temporis, siue sint graues, siue leues.

Ex his constat breues morbos posse contingere acutos, & leues; acutum semper esse breuem, nisi mutet speciem; leues posse esse breuis, & longi temporis: morbos chronicos posse esse leues, atq; graues; vt plurimum tamen leues sunt.

Hic autem notandum est iuxta ea, quæ in nostra Cælesti

Philo-

Philosophia diximus lib. 1. cap. 14. Quodcumq; viuens, viuere vel tantum per dies, vel per dies, & menses, vel tandem per dies menses, & annos; vnumquodq; secundum maiorem, vel minorem perfectionem suæ mixtionis: patet hoc in cunctis viuentium generibus; nam perfectissima omnia viuunt per annos, minus perfecta per menses, imperfectissima, vt ex putri genita per solos dies, vel horas.

Patet ex Ptolomæo lib. 3. cap. de hijs, qui non nutriuntur. *Tempus enim* ait ipse, *propriè hoc vnius anni accipitur, potentia verò etiam minus est illo, menses, videlicet, ac dies, & horæ. Sed quæ de illis qui non nutriuntur suscipitur quæstio in eos tantum cadit, qui ob malitiæ abundantiam minoribus temporibus decedunt &c.* Etenim qui nascuntur sub ingenti maleficorum potestate, minoribus temporibus viuunt; eo quod maleficæ influant prauam mixtionem, cruditatem, & putredinem: vnde Ptolemæus ex maiori maleficorum robore minora semper tempora colligit pro vita.

Innuit hoc idem Aristoteles 2. de gener. tex. 57. dicens. *Ex inæquali tempore corruptio, & generatio, quæ secundum naturam. Ideo & tempus, & vita vniuscuiusq; numerum habent, & hoc determinantur, omnium enim est ordo, & omne tempus, & vita mensurantur circuitu, sed tamen non eodem omnia, sed hæc quidem minori, hæc autem maiori, his enim annus, his autem maior, alijs autem minor circuitus est mensura.* Sed hanc doctrinam latè prosequuti sumus in Cœlesti Philos. lib. 1. cap. 14.

Ægrotantes igitur; quo grauius degenerant; & decidunt à perfectione mixtionis ratione inualescentis putredinis, viuunt semper per minora tempora; vnde fit quod tunc morbi euadant velociores, grauiores, & peracuti. Etenim homo dum benè valet viuit per annos, dum ægrotat febre acuta viuit per mensem vbi febris fit peracuta viuit per dies, in agonia viuit per horas: Cum vero morbi tunc mutent speciem, Crises quo-

que

quæ mutant suas periodus, & contingunt in illis circuitibus in quibus homo viuit.

Quemadmodum è contra in peracutis morbis si contingat Crisis bona, quæ profectò ex coctione ad mixtionem perfectiorem fit, vnde sequitur excretio &c. Quoniam tunc mixtio viuentis perficitur, ascendit viuens ad gradum perfectiorum mixtorum, vt nimirum viuat per diuturniora tempora, quam viueret decumbens peracuto morbo.

Professores Artis Medicæ notant hanc distinctionem videlicet: Morbum exactè peracutum terminari in primo quaternione; peracutum simpliciter in 7. acutum exactè in 14. acutum simpliciter in 20. vel 27. postmodum euadit chronicus.

Insurgit hic difficultas si morborum causæ ponuntur ♄ & ♂, siue alius quiuis maleficio imbutus: qua ratione Crises sequuntur motum Luminarium? potius enim sequi deberent motum authoris morbi.

Ex dictis patet responsio. Nam Crises suscitantur, & fiunt à qualitatibus vitalibus, à quibus vitæ munera oriuntur, vnde concoctio excretio &c. à Planetis autem maleficis emanant qualitates putrescentes: diuersæ enim sunt inter se qualitates vitales, & putrescentes: illæ incumbunt ad munera vitæ; hæ vero inferunt morbum. Præterea vita viuentium nihil aliud est nisi qualitates vitales operantes: neq; enim est purum tempus durationis, vt alias demonstrauimus: qualitates autem vitales pendent à luminaribus. Morbus verò est læsio munerum vitalium orta, & producta à qualitatibus putridis, quę suscitantur ab Astris maleficis. Cum ergo Crises ortum habeant à qualitatibus vitalibus, vtiq; à circuitibus luminarium originem habebunt, vt optimè ratiocinatus est Galenus, quem supra retulimus. Cùm verò luminaria suscitent ad actum qualitates vitales suis circuitibus, videlicet diurno, menstruo, & annuo, inferunt Crisim iuxta maiorem, vel minorem gradum perfectionis mixti in maiori, vel minori circuitu.

De

De Criticis Momentis.

CAP. XII.

DIXIMUS supra cum Galeno quod res vniuersæ in sublunari plaga inuentæ suscipiunt notabiles alterationes, & mutationes à quartis circuituum Solis, & Lunæ: circuitus autem quod sint tres, diurnus, menstruus, & annuus; tandem quod chronici morbi sequuntur motum annuum Solis, acuti motum Lunæ menstruum, peracuti motum Solis, & Lunę diurnum circa terram; quamuis contingat quod etiam leues morbi durare possint breui, & longo tempore, & propterea sequi motum Solis in anno, Lunæ in mense, & vtriusq; in die.

Ex his autem fit quod in morbis chronicis Crises sequantur motnm Solis in anno per Zodiacum; in morbis acutis motum Lunæ in mense; in morbis peracutis Solis, & Lunę motum per diem circa terram: ita Galenus 2. de Dieb. Decret. dicens. *Morbi tamen ipsi partim quidem Diebus, partim Mensibus, partim Annis sortiuntur suas iudicationes &c.* Ita quod in morbis chronicis Crises contingant singulis tribus mensibus, in quibus Sol ponitur in quadrato ad suum locum initij morbi: in morbis autem acutis Crises fiant singulis septem diebus ferè, in quibus ipsa Luna ponitur in locis quadratis ad suum locum initij morbi: in peracutis tandem Crises fiunt singulis sex horis, & quotidie, in quibus luminaria ponuntur in radijs quadratis in mundo ad sua loca initij morbi. Galenus in 3. de Dieb. Decr. ait *Quare in omnibus ferè diebus peracutos morbos iudicari &c.* & paulo infra: *Sed tertius, quartus, quintus, sextus, septimus omnes decernunt. Ac omnes dies post morbi principium in peracutis propter accessionum vehementiam decernere videntur &c.* Decernunt ergo in peracutis morbis singuli dies, ergo etiam quartæ dierum: Etenim sicut supradiximus, quartę vniuscuiusq; circuitus differunt inter se in modo influẽdi:

& hac-

& hac ratione innititur Galenus ad ostendendam virtutem actiuam hebdomadarum, vt iam diximus, & Aristotelis auctoritate confirmauimus.

Cęterum in morbis leuibus Crises sequuntur diuturnitatem, vel breuitatem morbi.

Obseruatum verò est à Galeno, & Hippocrate sæpissimè accidere quod morbi chronici soluuntur vbi Sol attingit locum oppositum ad suum locum initij morbi, idest post sex menses, in contraria scilicet temporis qualitate, & maximè adiuuantibus Stellis fixis illustrioribus; morbi verò acuti quartodecimo die, vbi Luna peruenit ad suam oppositionem: & ratio in promptu est; nam locus oppositionis duplici contrarietate modi influendi differt à loco radicali, ideoq; oppositio vt potentissima omnium frequentiores ostendit effectus, quam cæteri radij.

Rursus ijdem obseruarunt sæpe contingere morbos solui in prima quarta: nam quartæ ad inuicem contiguę, vnica contrarietate modi influendi differunt ab inuicem: post oppositionem ergo Quadratus radius pollet viribus supra reliquos radios.

Item Galenus affirmat iudicari aliquando morbos alijs etiam diebus, vt sub initio lib. p. de Dieb. Decr. habet. *At vero ipsæ Crises singulis diebus accidunt, sed neq; pares numero, neq; æquali fide &c.*

Remanet ergo cognoscendum qui nam dies ad Crisim fide digni censendi sint inter omnes: hinc enim Ars Medica non parum commodi, & vtilitatis haurire poterit vt sæpius testatus est Galenus.

Cognita igitur morbi natura, & qualitate, an scilicet leuis, an grauis, & acuta, & an calida, an frigida &c. pro quibus cognoscendis rationem etiam Astrologicam afferemus: Deinde quem propterea circulum sequatur, an videlicet diurnum, an menstruum, an verò annuum: in primis

Dico quod omnes quartæ censendę sunt criticę, idest singula momenta illa, in quibus contingit luminaria poni in Quadra-

turis ab initio: In ipsis enim si contingat Crisis cum omnibus requisitis signis, quæ Galenus recenset lib. 3. de Crisibus, & sunt. *Præcedens indicatio die congruo*, de quo mox dicemus; *Deinde coctiones: Rursus excretio iuxta naturam, & situm morbi &c.* Crisis proculdubio fide digna censenda est.

Si vero contingat, sicut varijs de causis fieri potest, quod Crisis vel anteuertat, vel quod in prima quarta non apparuerit, vel minus digna fide, tunc

Dico secundo quod consulenda sit quælibet alia Crisis, quæ aliò momento contingat cum requisitis, & manifestis signis; an scilicet in illo momento Luminaria peruenerint ad aliquem alium radium erga suum locum initij morbi.

Etenim sæpe contingit quod sequatur perturbatio cum Luminare iungitur alicui vel beneficorum, vel maleficorum, maximè authori morbi, cui omninò fides neganda est; nisi ibidem contingat radius luminaris ad suum initium vt diximus.

Hæc methodus firmissimum habet fundamentum ex intimis Philosophiæ, Astrologiæ, & Medicinæ penetralibus deductum: Etenim vt diximus, & demonstrauimus in Cælesti Philosophia lib. 1. cap. 9. etiam cum Aristotelis auctoritate. Perpetuò quidem, & sine intermissione sidera agunt actione quidem alteratiua in sublunarem plagam, sed non attingunt euidentem notabilem effectum, nisi in proportionalibus distantijs, idest in locis radiorum: igitur quæcumq; perturbatio sequatur in ægris vel bona, vel mala, nisi contingat momentis radiorum Luminarium ad loca initij, nulla omninò fide digna est. In hoc enim consistit tota ratio de Crisi, atq; circa hanc methodum circumaguntur vniuersa, quę afferuntur à Galeno, & Hippocrate de varietate dierum criticorum; atque demum soluuntur per hanc rationem omnes quæcunq; difficultates, quæ de Crisi afferuntur.

Hanc sententiam exponit Galenus ipse initio lib. 2. de Dieb. Decr. vbi sic incipit. *Quanta sit prouidentia naturæ, quantus*

ordo, & ornatus in motionibus suis, animalium generationes, ortus, & incrementa indicant. Siquidem cuiusq; animantis conceptui, suum tempus est statutum: natura scilicet ordinatos semper motus seruante. Post partum etiam animantia singula increscunt, perficiuntur, atq; fatiscunt, idq; præfinitis temporibus. Huculq; Galenus oltendit naturam, quæ in nobis est, continere in se, & in suis motionibus, & incrementis ordinem omnino mirandum. *Cæterum si recorderis quantopere prouidentia, & ordine superetur caduca hæc, atq; inferior natura, ab æthærea illa & cælesti, vtiq; huius nostræ substantiæ motui, non ordinem, sed illius perturbationem tribueris: nec non quicquid in ea pulchrum, ordinatumq; est, & artificiosum, omne id à superna illa natura omninò emanare putabis: sicuti inordinatum omne, & erraticum à nostra proficisci materia.* Ordinem ergo, cuius potitur nostra natura ab Astris emanare, & emitti asserit, & quodcumque inordinatum à nostrá materia ortum ducere. Vnde ex his Galeni verbis colligitur, nostram naturam medium tenere inter ordinatissimas causas cælestes, & inordinatam materiam inferiorem. Concludit verò Galenus dicens. *Est autem natura in nobis quædam res ordinata. Quæ quidem vbi superarit materiam proportionibus quibusdam certis, ordinatisq; periodis, suas motiones perficit. At quæ aliquando præter rationem eueniunt, ordinemq; confundunt, tunc ipsi obueniunt, quum non planè materiam vicerit, sed impeditur ab ea, prohibeturq; moueri proportionibus suis.* Pulchrè sanè, & ingeniosè Galenus progreditur declarando causas Crisium, & earum motiones, & pugnas: nam causas earum propinquas ponit nostram naturam ordinatam, & materiam inordinatam, inter quas ostendit contingere actionem, & pugnam, & quæ superauerit perficere suas motiones, vt natura proculdubio ad salutem, materia autem ad corruptionem, ad quam ex propria inclinatione labitur. Quoniam verò nostra natura est res ordinata,

nata, & ordinem suscipit à remotis cęlestibus causis, subiungit propterea Galenus modum, & rationem decretoriorum dierum his verbis. *Si igitur cælestes substantiæ, nec non quæ terrenis animantibus insunt, certa quadam proportione manifestè mouentur, nemini sanè debet videri mirum, si decretorij dies, numerum ordinatum sortiantur.* Vbi ad rem nostram notanda sunt verba illa, *certa quadam proportione manifestè mouentur*: quid autem est proportio in motu siderum, nisi idem, quod efficaces radij? vide cap. 9. lib. p. nostræ Cælestis Philos. vbi inuenies euidentissimè demonstratum, radios seu familiaritates Astrorum nihil aliud esse, nisi proportionales influxus per motum acquisitos. Fiunt ergo Crises à natura periodo, & ordine, quem influunt cælestes causæ suis familiaritatibus, seu radijs: adeo quod ex Galeno nihil vltra ad rem nostram desiderari possit.

Planè igitur constat inter omnia momenta critica, quæ nam fide digna censenda sint. Remanent nonnulla dicenda de momentis criticis, quæ contingunt in vnoquoq; circuitu singillatim.

In morbis chronicis, qui motum Solis annuum sequuntur Crises apparent singulis tribus mensibus ferè; vbi nimirum Sol tangit loca quadrata ad suum locum radicis, ita Galenus lib. 3. de Dieb. Decr. cap. 7. Et ego addo: non sine consensu motus etiam Lunæ. Et dictis autem apparet quod contingere possint etiam singulis 45. diebus ferè scilicet per quaterniones; vel etiam vbi Sol efficit radium sextilem, vel trigonum: eadem quippe ratio militat in omnibus circuitibus.

Notandum verò: Quoniam morbi chronici sequuntur motum Solis annuum, qui tardior est quam sit motus Lunę in mense; consequens est vt etiam momentum criticum diutius ostendatur permanens, quam in acutis: vnde Galenus lib. 2. de Dieb. Decr. dixit. *Porrò quanto vlterius morbi processerint diuturnioresq; euaserint, perturbatio, quæ præcipitem immutatio-*

nem praecedit, tantò magis conquiescit: iudiciaq; ipsa tunc paulatim venientia duos, aut tres dies in totum occupant. Aliquando tamen morbi chronici iudicantur vno die; vt subiungit Galenus. *Aliquando siquidem morbi diuturni fuerunt iudicati die vnico, idq; per excretionem.*

In morbis exactè acutis, qui Lunę motum per Zodiacum sequuntur, siue mensem illuminationis, Crises contingunt, vt dictum est, potentissimo modo vbi Luna attingit suam oppositionem, idest in 14. Deinde valido modo in quadratis, idest in 7. 14. 20. & 27.

Hic verò notandum id quod Galenus cum Hippocrate docet lib. 3. de Dieb. Decr. cap. 9. ex professo; Quod ratione motus Lunæ per Zodiacum, siue in mense illuminationis qui vterq; constat diebus 27. à Luna attingitur locus secundæ quadraturæ diebus 20. non autem dieb. 21. atq; locus radicis diebus 27. non 28. Attamen Galenus lib. 2. de Dieb. Decr. refert ex Hippocrate quod aliquando apparuerit Crisis in 21. & sanè quidem mirum non est, contingit enim propter Lunæ motus tarditatem, qua nonnunquam Luna ad finem tertij quadrantis non peruenit nisi diebus 21.

Rursus post loca quadrata accidunt Crises vbi Luna tangit Quaterniones, quorum singuli constant gradibus 45. & sunt dies 4. 11. 17. 24. &c. Quæ loca vt mox dicemus nisi aliquando perfectè decernant, attamen præbent indicia, & signa proximæ futuræ Crisis. Galenus lib. 2. de Dieb. Decr. sub initio hæc habet. *Etenim quartus dies morbos, qui primo die non cessarunt soluit: vndecimus rursus quos septimus non discussit &c.* & paulò infra subiungit. *Verum septimana præcipuas sibi vendicant vires; dein Quaterniones.*

Tandem intercalares quoq; dies sæpe sæpius decernunt, vt ibidem statim subdit Galenus dicens. *Nec negligere tamen oportet dies intercalares, tertium puta, quintum, sextum, & nonum,* de quibus rationes, & causæ, quas affert Galenus, diffi-

difficultatem ad rem nostram exuscitant. Etenim idem Galenus 3. de Dieb. Decr. Crises refert etiam ad causas inferiores externas, seruos, medicum, & ægrum ipsum si parum rectè quippiam fecerint, ad aerem quoq; externum ambientem, vel tandem ad ipsam naturam internam, nimis videlicet defatigatam, debilem, & imbecillem.

In quibus casibus primò vereri possumus an huiusmodi Crises fide dignæ sint: & forsitan efficaces erunt, ob radios luminarium, qui eo tempore fiunt: & meminisse oportet inter radios connumerare etiam Parallelos Declinationis. Secundo. Dico quod hæ causæ referendæ sunt ad infelicitatem decubitus, malefiçæ enim robustæ, & super moderatores vitæ eleuatæ peruertunt ordinem coctionis, & pluribus modis, & causis, internis videlicet, & externis, quo nimirum decubitum grauiorem reddant ad necem. Tertio asserere possumus Crises non erumpere per vim externam, neq; per aliud accidens extrinsecum, sed suis statis à natura interna temporibus: iam enim Galenus 3. de Dieb. Decr. asserit Crises apparere singulis diebus. 3. 4. 5. 6. 7. &c. *ac omnes dies post morbi principium in peracutis propter accessionum vehementiam decernere*. In quo tamen distinguendum est: nam quilibet morbus habet suam sphæram, vt peracuti singulis diebus vsq; ad septimum iudicantur, atq; in eorum singulis quartis: acuti in radijs Lunæ per totum Lunæ circuitum in Zodiaco: chronici in radijs Solis per totum Solis eumdem circuitum. Igitur si Crisis accidat completa coctione, erit vera, & bona Crisis ad salutem; si verò ante coctionem erit imperfecta, vel mala Crisis ad necem, vt lib. p. de Dieb. Decr. dixerat Galenus. Quoniam verò omnis concoctio, & maturatio omnino dependet à radijs luminarium; ideo omnis bona Crisis omninò contingit in radijs luminarium. Hinc est quod sextus, & octauus mensis nullum fœtum humanum vitæ compotem reddunt: etenim signum 6. & 8. Zodiaci nullum radium habent cum radice. Hinc Domus 6. & 8. morbis, &

& vitæ finibus dicatæ sunt, quod nullo cum Horoscopo vitæ largitore radio copulantur. Quarto dico ex doctrina Galeni 3. de Dieb.Decr. Quod Stellæ fixæ illustriores quoniam validissimam in aere, elementis, & mixtis alterationem afferunt, possunt esse causæ peruersionis temporis Crisium: & ratio est; nam Crises erumpunt ex diuerso modo influendi, siue ex diuersis qualitatibus, quas luminaria suscitant à diuersis quartis, vt dictum est; at verò Stellæ fixæ illustriores ad temporum mutationem plurimum pollent, ergo etiam ad præcurrendum vel postponendum luminarium influxum in temporibus eliciendis, atq; in qualitatibus tàm in simplicibus, quàm in mixtis. Quinto tandem dico quod Luna tertio quoque die transit ab vno ad aliud signum, signa autem differunt sexu, & qualitate, vt alias demonstrauimus; ideoq; mutationem rebus inferunt: in 4. contingit semiquadratus, sed de quaternionibus non est dubium: in 5. accidit sextilis, in 6. quintilis; in 7. quadratus, in 9. trigonus: vnde rectè Galenus lib. 3. de Dieb.Decr. cap.3. post Lunæ dicotomas non despexit Arati obseruationes de gibbis, & falcatis Lunæ apparitionibus, idest de sextili, & trigono. Stantibus ergo radijs in Cælo Luminarium si promoueatur Crisis siue à causa interna, siue externa, appareantq; requisita signa, bona erit Crisis: si verò desint coctiones, & excretiones congruæ, mala &c. Sed iam de peracutis morbis dicamus.

Quoniam peracuti morbi sequuntur motum Solis, & Lunæ circa terram quotidianum, qui vniuersalis dicitur; quandoquidem acuti morbi velocissimè mouentur, & labuntur ad suum terminum, ita vt necesse sit quod habeant cęlestem causam veloci motu progredientem, sicut est motus vniuersalis; Crises apparent in radijs circa terram cosmicis: Vnde fit quod validissimæ appareant Crises singulis 12. horis, deinde singulis 6. horis, tandem singulis tribus horis: sed potissimè singulis diebus eadem hora decubitus.

Quemadmodum enim Chronici morbi referuntur ad annuũ

Solis circuitum, & acuti ad Lunæ menſtruum; ita peracuti ad circuitum coſmicum; vel ſi morbus non ſit adeo acutiſſimus, refertur ad primam hebdomadam: ſemper enim eſt diſtinguere maiorem, vel minorem putredinem, ex qua maior, vel minor grauitas morbi emanat: quippe alij deſinunt in ſeptimo, alij in 4. alij in vno die, alij in 6. horis, iuxta maiorem putredinem, atq; mixtionis imperfectionem, & robur cauſæ morbi, quo velocius agit.

Sciendum autem quod morbi ſæpiſſimè mutant naturam, tum quo ad qualitates, tum etiam quoad tempora ſuæ durationis: vt peracuti euadunt exactè acuti, & hi ſæpe fiunt chronici; & è contra chronici tranſeunt in acutos, & acuti in peracutos: vnde fit quod Criſes etiam permutent ſua momenta.

Secundo ſciendum iuxta ea quæ diximus in Cæleſti Philoſophia, quoniam animantium vita non eſt pura temporis quantitas, quę eſt numerus motus, ſed eſt poſitiua, & continens potentiarum ad actum, & opus eruptio per tempora; atq; per minora tempora imperfectiorum quidem viuentium, per maiora vero perfectiorum: Rurſus quoniam perfectiora animantia ita viuunt per maiora tempora, vt viuant etiam per minora tanquam per prima principia, in ordine quidem operis, & nutritionis, non autem perfectionis, nam ex perfectioni principio, & cauſa, quæ ſtat in perfectiori mixtione, & ſuperiori gradu qualitatis vitalis, viuunt per diuturniora tempora: at verò in ordine operis, & nutritionis prima principia ſunt quotidianæ nutritiones; quandoquidem niſi animal quotidie nutriatur, in ſeptimo extinguitur. Hinc fit quod Criſes, quæ quidem à nutritione, & coctione originem ducunt, ſi pendeant à circuitu Solis annuo, neceſſario expoſtulant conſenſum à motu Lunæ in Zodiaco per dies menſis; & vtriuſq; etiam luminaris circa mundum per horas: Item ob eandem rationem quod Criſes, quæ pendent à motu Lunæ in Zodiaco expoſtulant etiam conſenſum à motu luminarium circa terram, ſcilicet quoad horas;

Hora-

Horariæ verò Crises, & omnes minorum circuituum, nihil vltra desiderant consensus à cęteris maioribus circuitibus; etenim tunc vita propter mixtionis imperfectionem, cruditatem, & putredinem, non extenditur ad annuos circuitus, vel ad menstruos. Manifestum igitur, quod Crises per horas, nimirum in peracutis sequuntur motum vtriusq; luminaris circa terram tantum; & contingunt in radijs cosmicis ad loca luminarium in mundo decubitus; Crises vero per dies in mense, scilicet in acutis sequuntur motum Lunæ in Zodiaco, atq; etiam motum luminarium circa terram, videlicet quoad horas; Crises vero per Annum scilicet in Chronicis, sequuntur motum Solis in Zodiaco quoad mensem; tum etiam motum Lunæ in Zodiaco, quoad diem; tum denique motum vtriusq; circa mundum quoad horas. Quod verissimum est, & cognitu pulchrum, & notatu dignum, atq; exemplis omnibus, vt patebit infra; confirmatum. Ad hanc rem optimè docuit Galenus in primo de Dieb. Decret. dicens. *Vbi vero diem mortis cognoueris, considerandum est inde, in qua potissimum cuiusq, accessionis parte æger grauetur maximè, grauioraque adsint symptomata. Quippe non ignorandum est, in pessimo accessionis tempore hominem moriturum. Ac proinde non magni negocij fuerit, vti diem, sic etiam Crisis horam prædicere &c. Quod si etiam cuiusq; accessionis pars, exempli gratia, sit circa sextam horam grauissima, non fuerit difficile præsagire in die indicationis, illa eadem hora hominem moriturum &c.*

Tertio sciendum, quoniam motus Lunę per Zodiacum non est æqualis, & vniformis, vnde aliquando Luna peruenit ad suum quadratum initiò diei septimæ, aliquando vero octauæ, aliquando medio inter hęc momenta interuallo. Quando Luna peruenit ad verum quadratum hora accessionis, siue id contingat initio diei septimæ, siue octauæ, nulla est difficultas, quoniam siue in 7. siue in 8. ex his proculdubio, ille criticus est, in quo Luna tangit quadratum; in cęteris autem casibus, in quibus

Luna die 7. non attingit quadratum, die vero 8. iam pertransijt, dies ille ex his duobus accipiendus est pro critico, in quo Luna ad horam inuasionis propinquior est ad locum Quadrati; quod si vtrinq; æqualiter distat, vel ferè, dies septimus accipiendus est; quoniam applicatio robustior est separatione; atq; simili modo ratiocinandum est de cæteris tum criticis, tum indicatiuis diebus. Huius autem rei causa est, quod requiritur consensus luminarium etiam à locis horarijs circa mundum, ad horam scilicet accessionis, vt diximus; nam vt testatur Galenus lib. 3. de Crisibus. *Oportet Crisim in idem tempus incidere cum accessione*. In criticis autem, & indicatiuis horis ex motu luminarium circa mundum, quoniam Cardines, & domus non distant ijsdem æqualibus horis inter se, ratione diuersitatis arcuum diurnorum, & nocturnorum; obseruandi sunt radij in mundo; prout ratio ipsa planè suadet à nobis alibi exposita.

In recidiuis, puerperis, & violentis casibus quoad Crises vide infra cap. 15.

De momentis indicatiuis.

CAP. XIII.

CRebro legitur apud Galenum, & Hippocratem; atq; se inuenire testantur re ipsa Medicæ artis professores, quod quartus dies indicet, ac modo quodam prænunciet quæ futura sint quoad Crisim in septimo: similiter quod septimus dies, vel vndecimus præmonstrat accidentia, quartidecimi, decimus septimus vigesimi &c.

Et sanè quidem videtur in die indicatiuo contingere aliquid Crisis; signum enim indicans, est specimen rei indicatæ; quapropter si prout dictum est quartus, vndecimus, & decimus septimus etiam decernunt, eo magis indicare poterunt de futura Crisi.

Huius harmonici consensus ratio ex Astrologicis principijs

patet pulcherrima: etenim in radiorum constitutione omnis dimidiatio sequitur naturam totius: Vt Quadratus naturam oppositionis: Quaterniones naturam quadrati. Rursus sextilis sequitur naturam trigoni: Quintilis naturam biquintilis &c. Vniuersa, enim multitudo radiorum siderum, qui nihil aliud sunt, vt alibi demonstrauimus, nisi proportionales influxus, seu distantiæ per motum acquisitæ, procedunt ex diuisione circuli vel in duas partes, vel in tres, vel in quatuor, vel in quinq; In duas partes, emergit oppositio; quæ subdiuisa bifariam efficit Quadratum, quod bifariam sectum efficit Quaterniones: qui omnes eiusdem sunt naturæ, nimirum hostilis. At vero in tres partes, emergit trinus, qui bifariam diuisus efficit sextilem, qui omnes benigni sunt. In quatuor partes, fiunt Quadrata, de quibus iam dictum est. In quinq; partes, oritur Quintilis, qui geminatus efficit Biquintilem eiusdem inter se naturæ videlicet benignæ.

Quorum radiorum ratio mihi sanè non alia probatur, quam hæc, quæ ducitur ex primis principijs à me in Cælesti Philosophia positis. Sectio in duas partes æquales diuidit semper contrarios modos influendi, vnde contrariæ qualitates in gradibus æquales fiunt. Vt euidentissimè apparet in semicirculis, & Quadratis: nam ex diuisione in duas partes ęquales, emergunt æquales gradus contrariarum qualitatum: æquales autem gradus contrariarum qualitatum omnino inter se contrarij sunt. Quod si fiat diuisio in alias proportionales partes inæquales, iam non compræhendunt æquales gradus contrariarum qualitatum; atq; ideo conciliantur ad amicitiam.

Patet hoc idem etiam in musicis, & harmonicis proportionibus: etenim, vt demonstraui in Cælesti Philosophia; Omnis dimidiatio cordæ constituit Diapason, quæ eadem vox est, sed in superiori ordine acutorum constituta. Item ex diuisione corde in tres partes æquales, emergit Diapente. Rursus in 4. partes fit Diatesseron: In sex partes, fit tertia minor: In quinq; fiunt

tertia maior, & sexta maior. Tandem in octo partes fit sexta minor. Quæ diuisiones, & harmonicæ consonantiæ respondent miro modo cælestibus radijs, vt subtiliter ratiocinatus est Kepplerus Mathematicus celeberrimus.

Cæterum à quantitate continua ad qualitatem intensiuam optima ratione licet similitudinem ducere. Primò. Quoniam sicut quantitas continua, fit extensa per additionem partium ad partes; ita qualitas fit intensa per additionem partium ad partes, idest graduum ad gradus: adeoquod vtraq; in suo genere sit quantitas continua. Secundo. Ipsa sidera influunt gradus qualitatum ex noua parte locali per motum lustrata; atq; de consequenti proportionales, & efficaces gradus qualitatum ex proportionali parte eiusdem motus localis: quo euidentissimè patet inter extensionem quantitatis, & intensionem qualitatis omnimodam intercedere relationem, & similitudinem etiam apud ipsa sidera.

Hic autem notandum est, quod sicut semicirculi comprahendunt totam integram intensionem qualitatum, & partes semicirculorum aliquos tantum gradus ipsius qualitatis: ita radij maiores robustiores sunt minoribus; id quod obseruauit Cardanus, & nuper testatur se inuenire Negusantius.

Quid ergo mirum si Galenus, & Hippocrates afferant fortiores esse, & frequentiores oppositiones ad Crisim inferendam, inde Quadrata, mox Quaterniones, tandem intercalares dies? Ex hoc autem fit quod radij minores nisi afferant plenam Crisim, saltem exhibeant signa seu exordia quædam futuræ Crisis in maiori radio. Sed de diebus indicatiuis alias etiam rationes attulimus in Cælesti Philosophia.

Ex his autem deducitur methodus sempiternæ veritatis; quod signa & Crises imperfectæ, quæ apparent in minori radio prænuncient Crisim perfectam futuram in maiori radio eiusdem naturæ. Vt semiquadratus indicat Quadratum, idest dies quartus septimum: Sesquiquadratus, & Quadratus indicant opposi-

tionem videlicet septimus, & vndecimus, decimumquartum, vt testatur Galenus in p. de Dieb. Decr. Rursus semisestilis indicat sextilem, idest tertius quintum diem: Sextilis indicat trinum scilicet dies quintus nonum; atq; similiter in cunctis, & tàm in Mense, quàm in Anno, & in Die.

Cæterum opus est, (quod accuratè notandum,) tàm in Crisibus, quàm in Indice, quod signa appareant iuxta naturam permixti Planetæ benefici adiuuantis in Decubitu. Vnde Galenus in p. de Dieb. Decr. loquens de indicatiuis ait. *Nam si vrinæ, vel sputi, vel deiectionis, vel appetentiæ, vel cogitationis, vel sensus, mutatio manifesta in quarto die contigerit, rationi consonum est, vt similis indicatio consequatur illam in septimo, bona videlicet, si ad salutem: mala, si ad mortem mutatio illa aspirauerit.* Etenim ex vrina concoctio vel cruditas per ♃: à sputis deiectionibus, & appetentia per ♀: à sensu, & cogitatione per ☿ &c.

Ex his verò, quę in hoc capite, & in pręcedentibus diximus planè constat falsam esse sententiam eorum, qui asserunt indicatiua momenta Crisium quadrati, & oppositi esse illa, in quibus Luna tangit sextilem, & trigonum, qui radij non contingunt in quarto, & vndecimo, sed in quinto, & nono. Verum quoniam, vt diximus omnis dimidiatio indicat accidentia toti, hinc fit diem 4. esse indicem septimi, idest semiquadratum Quadrati: at verò septimum, & vndecimum, idest Quadratum, & sesquiquadratum esse indicem quartidecimi: diem 3. esse indicem quinti, idest semisextilem sextilis; & quintum noni, idest sextilem trigoni &c.

De Annis Climactericis.

CAP. XIV.

OBSERVATVM perpetuo re ipsa fertur, & inuenitur non modo à nostri temporis recentioribus, sed etiam olim ab antiquis, Annos illos, qui vel numero septe-

nario, vel nouenario componuntur, ferre secum vt plurimum aliquod discrimen, vel circa valetudinem, vel pacificum rerum statum; vnde hos Annos Climactericos vocauerunt, seu discriminosos.

De ratione horum annorum plures doctissimi viri loquuti sunt, quorum alij ad numerorum dignitatem cum Pytagoricis referunt virtutem; alij, quod cum Erraticæ Stellæ compleant septenarium numerum, si tribuamus singulis singulos annos, ius dominij, redeat primus singulis septem annis nouos eliciens effectus. Verum hæ rationes nullam præseferunt similitudinem veritatis.

Ratio autem non alia, quam quæ de Criticis diebus à nobis supra allata est, & deducta ex Galeni doctrina; cum hoc tamen discrimine, quod Critici dies habent causam efficientem cælestem, quæ actu elicit Crisim; Anni verò Climacterici habent causam efficientem cælestem, quę tantum pręordinat ipsos virtute, & potentia. Quapropter Anni Climacterici præexistunt virtute, & potentia, & prærodinantur à Luna singulis septem, & nouem quoq; diebus post natalem: eliciuntur autem ad actum per nouilunia super loca obnoxia iuxta doctrinam Ptolemæi cap. fin. lib. 4.

Vt autem hæc intelligantur sciendum est, sicut docuimus in Cælesti Philosophia: Post diem natalis à Sole institui motum quemdam, quem Professores Directionis vocant, quo motu sidera applicant ad inuicem, & iunguntur ad nouos producendos effectus suo quoq; tempore, secundum quantitatem motus; motus enim mensurat tempus; quoniam tempus est numerus, & mensura motus.

Et sanè profectò ratio, & veritas huius motus Directionis à nemine vnquam professorum demonstrata est in natura; sed tantum ex obseruatione, & exemplis apparuit hic motus, & per traditionem ad manus posteritatis sine vlla rationis luce transmissus est. Nos verò in Cælesti Philosophia euidentem

rationem

rationem optimeq; in natura fundatam aperuimus, quam hic recensere, & nimis longum esset, & superuacaneum.

Supponamus igitur tanquam certum, quod singulis diebus post natalem ordinatur motus Directionis, qui dies tanquam causæ per ordinem ad singulos annos vitæ tanquam ad effectus referuntur: etenim quæcunque accidunt diebus illis Astrorum familiaritates eliciunt suos effectus singulis annis per ordinem, itaquod primus dies referat primum annum, secundus secundum, tertius tertium, & sic deinceps.

His igitur stantibus, sequitur quod Luna diebus post natalem efficiat easdem familiaritates, quę Crisium causę sunt, Quoniam verò Directionis motus præordinat vitam cum suis effectibus à singulis diebus ad singulos annos, euidentissimè patet, quod climacterici, seu dicamus critici fiunt anni, qui numero septenario, vel nouenario componuntur: nam Luna singulis ferè septem diebus post natalem absoluit quartam partem circuli, idest Quadratum: singulis autem ferè nouem diebus tertiam partem, idest trinum: qui radij validiores cæteris omnibus censentur etiam ad Crisim inferendam: nam oppositio constat duplici quadrato &c.

Contingit autem annos climactericos magis vel minus graues apparere iuxta tum primariam Directionem moderatoris vitæ, tum etiam pro familiaritate Lunæ cum cæteris Planetis illis diebus: etenim si vitæ moderator tunc peruenerit ad aliquam hostilem familiaritatem maleficorum, atq; tunc Luna similiter ad Planetas maleficos appulerit, grauissimus continget annus ille climactericus; si verò vterq; potius ad beneficos peruenerint, nihil timendum: medij qui plures inter hos contingere possunt casus prudenti ratione iudicandi sunt.

Ex quibus omnibus planè constat quod nam sit principium, seu causa annorum climactericorum; & qua ratione Hippocrates, vt refert Galenus in p. de Dieb. Decr. affirmauerit morbos aliquando iudicari in vna, vel duabus, vel tribus annorum hebdo-

hebdomadis: eadem enim omninò ratio est de criticis diebus, atq; de annis climactericis.

Amplius addo hinc deduci rationem quare Ptolemæus lib.3. cap.14. affirmauerit Directionem moderatoris vitę ad proprium quadratum lethalem esse; etenim vt Galenus asseruerat in 3. de Dieb. Decr. inferiora omnia alterantur, & immutantur Solis, & Lunæ motu per quartas suorum circuituum: ita quod in hoc capite nihil vltra desiderari, vel addi possit.

De statuendo momento Decubitus.

CAP. XV.

NON leuis persæpe difficultas in hoc solet contingere, maximè in morbis tardi motus, & qui diuturni euadunt, quorum initium vt plurimum latet insensibile, sicut Galenus ipse fatetur in p. de Dieb. Decr. dicens. *Cæterum cum exactum morbi principium statuere semper sit laboriosum*, *tunc* subiungit Galenus, *neglectis obscuris principijs, contemplabimur quæ clarè apparent. Decretorios dies in manifestissimis experiamur: initium morbi tempus illud in vniuersum existimantes, cum ægri manifestè incipientes febrire decubuerint: id quod cenatis, & exercitatis, & lotis facillimè, subitoq; plerisq; contingit. In quem sanè modum Hippocrates indicationes ipsas à primo die, quo febricitauit homo, non ab illo, quo capite doluit, vel eiusmodi aliud quippiam est passus, accuratè explorauit: quod in principijs huiusmodi, experientia dierum decretoriorum sit Medicis sita*, hæc Galenus.

Neq; nos conturbet quorumdam Astrologiæ professorum scrupulosa sententia, quod nimirum opus sit omninò cognoscere primum morbi exordium, vt ad eius momentum describatur cælestis constitutio, & ad ipsum referantur momenta decretoria. Etenim si morbus leui tardoq; motu, & alteratione

exordia-

exordiatur cursum suum, quemadmodum principium insensibile est, ita prorsus minimæ qualitatis, alterationis, & motus, ipse morbus pendendus est.

Præterea leuis effectus, leuem habet causam tum propinquam, tum remotam; quare exordia euidentis, & notabilis effectus sumenda sunt in contemplationem; vt affirmat Galenus cum Hippocrate: immò non tantum quoad horam, sed etiam quoad diem, ita quod initium illud euidens pro momento veri decubitus, in quo construenda sit cęlestis figura, tandemque ad quod referantur omnia decretoria momenta, sit accipiendum.

In diebus ipsis decretorijs leuia principia alterationum, & motuum referuntur ad leuia decubitus, manifesta ad manifesta; nam ipsæ accessiones, quę plura habent tempora, vt docet Galenus in p. & 3. de Crisibus imitantur inuicem, atq; etiam ipsa tempora, vt exordia imitantur exordium, augmentationes augmentum, status statum, &c.

Et sanè quidem de leuibus, & occultis initijs accessionum, & Crisium nihil ad nos, ergo neq; de leui & occulto initio decubitus: manifestæ enim alterationes in Crisibus contemplandæ sunt, ergo etiam quod manifestum est initium morbi.

Præterea, vt dictum est, leue initium alterationis, leuem causę in agendo virtutem arguit; graue incrementum robustas vires; igitur constitutio cælestis tunc respicienda est, quando incipit ostendere validas vires, vt nimirum inde cognoscamus morbi qualitates, naturam, tempus durationis, grauitatem &c. validæ autem cælestium causarum vires non in dolore capitis, vt ait Galenus cum Hippocrate per huiusmodi dolorem non iudicari morbum, sed in euidenti inuasione febris ostenduntur, & in noua euidenti accessione iudicari: Etenim Crisis ait Galenus in 3. de Crisibus, in idem coire tempus debet cum accessione.

In recidiuis, & in puerperis disputant Professores Medici à

quo

quo nam momento enumerandi sint dies critici an ab initio morbi, an à recidiua; & an à momento partus, an ab initio suborte febris, quibus addi possunt violenti casus quicunq; : atque propterea quod nam censeatur verum momentum decubitus: ad quod paucis respondeo, quod ratio suadet à primo initio, dummodo non intercedat longum interuallum temporis cum plena salute; atq; propriè non recidiua, sed nouus morbus diuersæ qualitatis à priori euidenter appareat: Deinde ita exemplaria declarant: Tandem censeo, siue longum interuallum, siue breue interponatur obseruandum semper esse vtrumq; decubitum; omnis enim nouus euidens effectus, etiam si ab alio anteriori principio dependeat habet præsentem causam Cælestem, quæ morbi naturam manifestat: immò amplius dico cuiuscunq; grauioris symptomatis momentanea Cæli constitutio declarat eius naturam; id quod Medicam artem miro modo iuuare potest, ad cognoscendas videlicet eius causas, qualitates, naturam, & partes læsas: omnis enim præsentaneus effectus, habet præsentaneam causam agentem.

Dies salutares, aut infesti tàm benè, quàm ægrè valentibus quibus principijs astronomicis prænunciandi.

CAP. XVI.

PROPONIT ex professo Galenus hoc caput in 3. de Dieb. Decr. cap. 6. incipiens. *Porrò illud denuò repetendum est, quod nos quoq; obseruantes verissimum semper esse comperimus, ab Ægyptijs Astronomis inuentum, Lunam non modo ægris, sed etiam sanis dies quales tandem futuri sint, posse prænunciare.*

In primis ex hoc capite constat Galenum non modo peritissimum extitisse rerum astronomicarum, hoc quod etiam liquet ex omnibus eius operibus de Dieb. Decr. & de Crisib. sed maximè quod præceptis huius artis vteretur. *Quod nos quoq;*

ait ipse, *obseruantes verissimum semper esse comperimus*. Pace dixerim eorum Medicæ Professionis, qui hæc vel negligunt, vel spernunt, vel damnare minimè verentur.

Igitur ex motu Lunę propositum Galenus censet inuestigandum; cum tamen re vera ex motu etiam Solis, & aliorum, vt infra patebit, inquiri debeat: quare subiungit ipse.

Si enim ad Planetas temperatos steterit, faustos ac bonos dies producere; si ad intemperatos graues molestosq; Planetę temperati sunt Iuppiter, & Venus, intemperati verò Saturnus, & Mars; Mercurius naturam eorum induit cum quibus familiaritate iungitur, maximè hostili cum maleficis, benigna cum beneficis.

Vbi notandum quod loca Planetarum bonorum, & malorum in hoc loco Galenus non intelligit quæ possident Planetæ quotidiano motu, sed quæ in natali, sicut in sequentibus se declarat exemplo, dicens.

Fingamus enim quodam nascente salutares Planetas in Ariete, malignos in Tauro esse: is homo nimirum, cum Luna in Ariete Cancro, Libra, & Capricorno fuerit, pulchrè deget; cum verò Taurum ipsum, vel tetragonum aliquod, vel diametrum signum occupat, malè tunc, & molestè vitam transiget. Congruunt hæc Galeni verba exquisitè cum Ptolemæi doctrina capitis finalis lib. 4. vbi agens de temporum diuisione pręcipit obseruandos esse transitus Planetarum super loca natalis ad cognoscenda effectuum tempora.

Sciendum autem est quod huiusmodi transitus sunt in duplici differentia: quidam enim sunt actiui, quidam passiui: passiui sunt vbi Luminaria quotidiano motu transeunt super loca Planetarum actiuorum radicis: actiui verò sunt quando actiui Planetæ motu quotidiano transeunt super loca moderatorum radicis. Vnde constat Galenum loquutum esse non de actiuis transitibus, sed de passiuis, & solummodo Lunæ. Attamen actiuos quoq; transitus pari virtute præstare, & ratio suadet, & auctoritas.

tas Ptolemæi, qui loco citato hæc habet.

Quibus verò temporibus magis elucescet decreti vis, significatur ab annuorum, & menstruarum signorum cum obnoxijs locis configuratione, & secundum ingressus astrorum, & Solis Lunæque radiationes ad annua, & menstrua signa. Nam si conuenienter se habent cum locis affectis ab initio in genitura accepto, & secundum inambulationes conuenienter illis configurantur pro re proposita bonum. Si inconuenienter, & præter conditionem, opposita quidem, aut quadrangula figura in transitibus malorum authores sunt, aliter verò configuratà non ita.

Quæ vt intelligantur. Notandum quod tum in natali, tum in Decubitu, tum etiam quotidiano circuitu ad quodcumq; momentum pro qualibet re naturali, in Cælo semper distinguendum est id quod subiecti passibilis vices gerit ab ijs, quę vtpote qualitatibus actiuis prædita, efficientis causæ munus exercent. Quæ subiectum passibile referunt, sunt Sol, Luna, Horoscopus, Culmen, & Pars Fortunæ: quæ verò efficientem causam, sunt omnia sidera qualitatibus actiuis prædita: vt Saturnus, Iuppiter, Mars, Venus, Mercurius, & sidera maximè ex illustrioribus fixa, tandem etiam ipsa luminaria, si Planetarum actiuorum qualitates induant.

Secundo notandum, à quinq; prædictis locis Sole, Luna, Horoscopo, Culmine, & Parte Fortunæ significari substantiam, à reliquis verò Planetis qualitates, humores, & potentias. Quando igitur Luminaria transeunt super loca reliquorum planetarum natalis, videlicet passiuo modo, conuertunt alimentum in bonam vel malam substantiam iuxta naturam ipsius planetę: Quando verò Planetę transeunt super loca Luminarium, & vitæ moderatorum afficiunt ipsam substantiam bonis, vel prauis qualitatibus: Vnde patet ratio quod etiam transitus actiui efficaces sunt; & quod non modo sit obseruandum quando luminaria transeunt super loca bonorum, & malorum natalis,

sed etiam quando reliqui Planetę boni, vel mali transeunt super loca Solis, Lunæ, Horoscopi, Culminis, & Partis Fortunæ natalis, iuxta scilicet rem propositam vnicuiq; subiectam, de quibus loquitur Ptol. cap. finali lib. 4. & alibi. Ex his verò deducuntur pulcherrima ad electiones de quibus agemus infra.

Galenus autem sequitur dicens. *Atq; iam morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scorpio, & Aquario fuerint pessima: sine periculo autem, & salutaria sunt cum Arietem, Cancrum, Libram, & Capricornum Luna permeat &c.*

Grauis proculdubio euadit Decubitus si tunc Luna inueniatur in familiaritate hostili maleficorum natalis: sed nos addimus si non modo Luna, verum etiam Sol, & Horoscopus similiter ponantur: qui omnes sunt transitus passiui: Si verò etiam per transitum actiuum malefici obsideant in Decubitu loca moderatorum vitæ natalis, augeri morbum validissimè; atq; fieri omnes in multiplicatos contestes grauitatis morbi: Etenim vt alibi diximus, & demonstrauimus, Decubitus est semper similis causis morbi, & quæ in natali apparent, & quæ per Directionem offendunt. E contra si transitus tam actiui, quam passiui fiunt à beneficis prosunt, & leuant ægrum ad salutem.

Rursus Galenus. *Ad hæc alterationes magnas, quas in tetragonis, & diametris per septimanas fieri diximus, in lethalibus quidem morbis lethales & ipsas, in salubribus bonas euenire necesse est. Quamobrem Hippocrates etiam damnat maximè mutationes, quæ in diebus decretorijs ad peiora declinant; quippe quod lethalis morbi symptoma sit, quemadmodum, vt arbitror benigni contrarium.* Cum prius de Decubitu dixisset Galenus, nunc vna cum Hippocrate loquitur de Crisibus, quæ ob eamdem rationem per transitum scilicet bonorum, vel malorum leuiores, vel grauiores contingunt vtiq; ad salutem, vel ad interitum.

Tandem siue post decubitum in ægris, siue in benè valen-

tibus

tibus per totam vitam, transitus tàm actiui, quàm passiui, prænunciant iuxta naturam planetarum, & iuxta genus moderatorum, videlicet circa res sibi subiectas, tempora felicia, siue infelicia.

Quæ causæ cælestes generales diuersorum morborum in Anni circuitu exorientium.

CAP. XVII.

CVM de causis, & ordine criticorum dierum, & accessionum plurima è sideribus deducta, & dicta sint: nunc ad cognoscendam naturam, qualitates, & grauitatem, vel leuitatem morbi accedimus: Quarum causæ cælestes, quamuis de se semper vniuersales, attamen inter ipsas, quædam generales, quædam particulares dicuntur.

Generales causæ morborum sunt primò quatuor Anni tempora, eorum scilicet qualitates: deindè quatuor tempora mensis lunaris: rursus quæ vigent qualitates iuxta naturam dominantis Planetæ in singulis nouilunijs, & plenilunijs: item quatuor diei Quadrantes, fixæ quoq; Stellæ illustriores: tandem Eclipses, & Cometæ à quibus lues, aliaq; morborum vniuersalium genera emanant.

Particulares verò causæ morborum in Cælo sunt respectus, Astrorum, Eclipsium, & Cometarum ad singula, de quibus agemus postea.

Cum igitur quatuor Anni tempora peculiari qualitatum natura potiantur, quibus inferiores res vniuersali quodam influxu afficiunt; hinc proculdubio fit, quod ex diuersis Anni temporibus, & qualitatis aeris natura, ipsa quoq; humana corpora easdem qualitates hauriant; quibus magis ad vnum genus morbi delabitur, quam ad aliud, eoq; minus ad secundum naturam contrarium: Hippocrates Aph. 12. sect. 1. *Accessiones, & constitutiones morbi*, ait, *indicabunt, & anni tempora, &c.*

Vnde

Vnde ſequitur quod iuxta vniuſcuiuſq; naturam, temperamentum, & ętatem, alij hominum ægrotent vno tempore, alij alio; prout paſſim affirmat Galenus.

At verò quatuor Anni temporum natura ſic ſe habet. Ver humidum eſt, & calidum, quare ſanguineum. Æſtas calida ſicca, & cholerica. Autumnus ſiccus frigidus, & melancholicus. Hyems frigida, humida, & phlegmatica. Ergo ſanguinei in Vere, cholerici Æſtate, melancholici Autumno, phlegmatici Hyeme vt plurimum ęgrotant, & morbi his temporibus ad huiuſmodi naturam accedunt, ita Galenus vbi de Differ. febr. lib. 2. cap. 1. diffusè.

Quoniam verò hæc quatuor Anni tempora, quæ excitantur à Sole, inueniuntur etiam in menſe illuminationis Lunæ; nam Luna à prima apparitione frigiditatem, & humiditatem efficit vſq; ad primam Dicotomam; inde ad Plenilunium humiditatem, & calorem; à Plenilunio ad ſecundam Dicotomam calorem, & ſiccitatem: in reliquo vltimo quadrante ſiccitatem, & frigiditatem, ſequitur quod ſicut Anni Quadrantes excitant febres iuxta ſuam vniuſcuiuſq; naturam; ita memorati Lunę Quadrantes ſimili modo, & ob eamdem rationem promoueant febres quilibet iuxta ſuam naturam. Verum tamen eſt vt docet Galenus in 3. de Dieb. Decret. cap. 2. *quod Luna ſecundum vires agendi Sole inferior eſt.*

Quadrantes quoq; diei ſimiles eſſe Quadrantibus Anni iam ſupra demonſtratum reperitur.

Imperantes Planetæ in Nouilunijs, & Plenilunijs intromittendo in elementarem plagam ſuas qualitates cauſæ ſunt alterationis, & generationis rerum per totam illam lunationem, atq; propterea tunc producunt effectus ſuæ ſimiles naturæ: & hinc fit quod in vna lunatione vigent febres vnius magis, quam alterius qualitatis, ſiue in ſpecie Apoplexiæ, vel Cardiacæ, vel Anginæ, vel Pleuritides, vel colici dolores, vel exanthemata &c.

Hic

Hic autem notandum est quod quatuor Planetæ qualitate præditi, scilicet Saturnus, Iuppiter, Mars, & Venus referunt naturam, & qualitates quartarum de quibus dictum est: vt Iuppiter, qui producit humiditatem, & calorem assimilatur Veri: Mars, qui calorem, & siccitatem Æstati; Saturnus, qui frigiditatem, & siccitatem Autumno: Venus, quæ humiditatem, & frigiditatem Hyemi. Cum ergo contingit ipsos dominari in nouilunijs, & plenilunijs quatuor temporum Anni, alterant vel augendo in simili, vel minuendo in dissimili temporis qualitates.

Ex quibus omnibus colligitur quod plurimum conducere possit ad morborum cognitionem, & vsum Medicinę, contemplatio cælestis constitutionis singularum in Anno lunationum.

Eclipses tandem, & Cometæ quando apparent, diuersos quidem effectus, & varios producere possunt, iuxta ea quæ tradit Ptolemæus in 2. Apotelesm. & prę cæteris aliquando introducunt vniuersales morbos, & lues, & vt plurimum occultarum omnino qualitatum, de quibus in præsentiarum longum esset differere: attamen ne partem hanc omninò negligamus, ex qua non parum commodi ad artem Medicam emanare poterit, breuiter nonnulla dicemus.

In vniuersum obseruandum apud Eclipses dominium Planetarum, & fixarum respectum iuxta doctrinam Ptolemęi loc. cit. & secundum Planetarum, & fixarum dominantium naturam iudicandum de qualitate vniuersalis morbi, cui occurrendum suis contrarijs iuxta canonicam methodum.

In Cometis verò contemplandus est color: etenim procul dubio talium qualitatum producent effectus, & morbos, quales Planeta simili colore donatus, prout docet Ptolęmæus cap. de Crinitis. Quod si mixtum colorem Cometa referat, vt sæpius contingit, iuxta mixtionem iudicandum, perinde ac solent Astrologiæ professores de fixis mixti coloris coniectare.

At quoniam Eclipsium, & Cometarum effectus sequuntur naturam Imaginum fixarum octaui Orbis; & ab Imaginibus

ortum

ortum habent qualitates mixtorum occultæ, quæ vt infra demonstrabimus non sunt elementares: vnde fit quod difficile, & penè impossibile sit reperire morborum vniuersalium antidotum: illud obseruandum censeo, vel secretum nullo auro comparandum: videlicet cuius nam peculiaris naturę, & speciei sit cęlestis imago tunc influens: ex ipsa enim imagine morbi apparebit medela: vt exempli gratia si Eclipsis, vel Cometes apparuerit in signo Scorpionis, vel hęc imago tunc pręsideat, iuxta ea quæ docet Ptolemæus, forsitan in ipso Scorpionis corpore aderit antidotum morbi, & similiter in cunctis.

Fixæ Stellæ illustriores, vt Regulus, Antares, Syrius, Procyon, Aldebaram, Arcturus, Orion, Pleiades, Azimech, Hircus, & aliæ, mirum est quantum valeant in alterando, & commouendo tàm simplicia, quàm mixta corpora. Galenus in 3. de Dieb. Decr. affirmat diuturnos morbos iudicari in contraria quidem temporis qualitate cum Hippocrate; verum maximè in exortu clarissimorum siderum, *quorum ratione* ait ipse *Ver, Æstas, Hyems, & Autumnus describuntur*. Hippocrates quoq; Aphor. 5. sect. 4. ait *sub Cane, & ante Canem difficiles sunt medicationes*: Etenim re vera magnas ostendunt vires fixa ciendo ventos, imbres, æstus &c. ideoq; plurimum pollent si decubitus momento Planetis, & Cardinibus assideant. Item Galenus sub Cane prohibet multum sanguinis mitti, libro de curandi ratione per missionem sanguinis.

Qua ratione vniuersalium causarum cælestium influxus ad singularia indiuidua dirigatur: Et in specie de momento Decubitus.

CAP. XVIII.

PLVRA sunt, quæ vniuersalem siderum influxum ad singularia indiuidua ordinando definiunt; & proponuntur à professoribus in varijs capitum titulis, vt inter

cæteros à Magino, qui in suo de Diebus Decretorijs, & legitimo Astrologiæ in Medicina vsu proponit de vitæ moderatoribus; de Anæretis; de Directionibus, de Reuolutionibus annuis, &c. tandemq; de momento Decubitus. Nos ergo in præsentiarum agemus tantum de Decubitu, quoniam de cæteris alibi latè secundum naturalem Philosophiam diximus.

Et primò occurrit demonstrandum, quod nam fundamentum appareat, & quę ratio cur Decubitus possit esse causa morbi: Videtur enim in primis quod non possit esse causa morbi, quemadmodum neq; alia quæuis Astrorum constitutio alterius effectus naturalis in indiuiduis.

Pici Mirandulani argumentum contra hanc scientiam inter validiora vnum hoc est. Sidera causas vniuersales esse, vtue tales ad nullum indiuiduum attinere, vel attingere posse, nisi æqualiter ad omnia, & singula. Quod assumptum, quam leue, & quam inane sit, nunc ad oculum ostendetur.

Etenim fatetur iam Picus cælestes causas influere, & influere vniuersaliter in omnes: ergo si absq; discrimine, eumdem effectum in omnibus, & singulis eliciunt: iam enim eliciunt, quia causas efficaces esse fatetur: ergò sequitur forent Sol pari modo liquet ceram, & lutum: Immò dico amplius, etiam ignis, qui causa peculiarissima est, pari modo liquabit ceram, & lutum, qui potius lutum in durum lapidem, & silicem in puluerem calcis vertit, atq; plura similia. Quare autem hæc omninò contraria? an non, quod omne agens agit iuxta passibilis subiecti potentiam? vtiq; nulla enim alia ratio afferri potest.

Ad rem nostram: Sidera circuitibus suis perpetuis, & virtute actiua vniuersali continenter, & sine intermissione alterant, & agitant naturali omninò modo hanc sublunarem plagam producendo in ea quatuor primas qualitates, & afficiendo ipsa Elementa calore vitali, & humiditate radicali, quibus fæcunda fiunt ad generationem, & nutritionem mixtorum in genere; in genere inquam cum Pico, quia causæ vniuersales sunt, ita ut

cum hac virtute quatenus vniuersalis est, in nullo subiecto producant notabilem effectum in specie, nisi vniuersalem illam alterationem. At verò in illis subiectis vbi inueniant dispositiones, & potentiam proximam secundum suas species paratam, vel in creatione Mundi, vel à causis specificis, vel per antecedentem siderum influxum; in eo subiecto eliciunt particularem notabilem effectum in specie.

Quoniam verò omnis effectus, qui ad actum educitur, est semper similis præexistenti potentię; atq; causa educens ad actum aliquem effectum, similis etiam est, saltem æquiuocè ipsi effectui, neq; enim à causa calidifica educi potest ad actum effectus frigidus &c. Consequens est, ad hoc vt influxus vniuersalis eliciat effectum aliquem in indiuiduo, quod sit similis præexistenti potentiæ in ipso indiuiduo.

Quapropter ægrotaturus homo ex iam concepta praua corporis, & sanguinis dispositione, non incipiet febrire, nisi in constitutione, & influxu siderum simili eidem dispositioni. Neque enim fieri vnquam poterit, quod si dispositio exempli gratia frigida sit, & melancholica, ibidem ab Astris calidificis accendatur febris vrens biliosa: Immò dico amplius; non incipiet febrire, nisi in constitutione, & influxu siderum simili etiam reliquis circumstantijs, quę ex diuersis corporis partibus, & diuersis qualitatibus, immò, & diuersis gradibus qualitatum emergunt. Vnde fiunt morbi in specie, vt Anginæ, Pleuritides, Phrenitis, Erysipelæ &c. quandoquidem omnis morbus, peculiares habet, & corporis partes, & humores, & qualitates, & qualitatum gradus.

Ex his ergo planè liquet ratio, propter quam influxus vniuersalis Astrorum dirigitur ad indiuidua passibilia: amplius quare Decubitus sit vera causa morbi: tandem quod in Decubitu tanquam in causa appareat qualitas morbi, & in quæ membra, & humores incidat, & an grauis, an leuis; vnde etiam coniectare possumus finem ipsius morbi, an ad salutem, an ad

occubitum: itaquod etiamsi de natalis constitutione minimè constet, ex ipso Decubitu singula morbi accidentia, tum quæ instant, tum quæ futura sunt, æquè plenè cognoscere valeamus.

Tandem, vt diximus in superiori capite cum dominantes Planetæ in Nouilunijs, & Plenilunijs, & maximè qui familiaritate hostili pessundant ibi Luminaria, causæ sunt vniuersales morborum per totam illam lunationem: si contingat Plenilunium, aut Nouilunium, quod Decubitum præcedit, celebrari vel super maleficas natalis, vel quod maleficæ officientes luminaribus maneant super vitæ moderatorem natalis; horrendum est, & efficacissimum ad morbi vehementiam, & occubitum, cum hac differentia; si Decubitus sit diurnus, magis pollet Nouilunium, si verò nocturnus Plenilunium: atq; si maleficæ dominantes in Plenilunijs, & Nouilunijs eiusdem sint naturæ cum causis morbi natalis: Etenim Nouilunia huiusmodi potenti modo eliciunt ad actum effectus, quos præexistentes inueniunt similes propriæ naturæ.

Qualitates proprias mixtorum, & maximè Calorem vitalem, & humidum radicale, quæ vocatum Calidum innatum componunt, non esse elementa, neq; ab elementis ortum habere.

CAP. XIX.

DISPVTANT acerrimè de hoc titulo Authores, & præclari ex vtraq; parte, adeoquod non dedeceat vni adhęrere, cui tum rationes, & Physicę, & Astronomicæ, tum demum Aristotelis, & Galeni auctoritas fauere videatur. Et ipsi quidem diffundunt disputationem in amplissima volumina, quorum ob id prolixas ratiocinationes non conducit in hoc opusculum transferre; neq; cum illis disputare, qui

suam sententiam omnimodè fulcire nituntur, quiq; Aristotelis doctrinam etiam in aduersa, impropria, & impossibilia extorquere: Vt ideo statuissem omninò in hanc segetem tot spinarum sitibus implicatam denuò non admittere manum, cum iamdudum nonnulla italico sermone de hoc titulo produxerim: Attamen quoniam vrget necessitas nouisse, & diuidere in ipsis effectibus partes corporis, quæ ad siderum differentias referuntur, subtrahere me ipsum ab hoc laboris onere minimè potui: breuitati igitur consulens paucis, sed maximis hanc rem absolutam.

Vt intelligatur titulus Quæstionis notandum, à nobis iuxta Philosophi doctrinam ex 2. de ortu, & interitu tex. 49. in mixto poni primò quatuor Elementa, vtiq; singula in gradu remisso; quæ quidem communia sunt saltem in specie, nisi quo ad gradum, vniuersis mixtis, & forsitan aliquibus in gradu quoq;: Deinde poni qualitates proprias, quæ à forma substantiali, siue vt aliqui Medici loquuntur à tota substantia dependent, quæ qualitates infinitos propemodùm admirandos effectus producunt, vt est videre præter ipsam experientiam apud Dioscoridem, Plinium aliosq; celebres Authores. Pari modo in quolibet viuente post quatuor Elementa dicimus adesse calorem, & humiditatem vitales. Quas qualitates omnes tum proprias mixtorum, tum vitales animantium, neq; esse Elementa, neq; ab Elementis produci, sed tantum à Sole,& Luna,& Astris omninò affirmamus; concurrente quidem, causa specifica, vel quæ illius vicem gerat, iuxta illud Philosophi, *Homo hominem generat, & Sol*.

Nolo autem disputare cum ijs, qui negant omnino sidera agere in inferiorem plagam: hoc enim latè demonstratur à Philosopho, Galeno, alijsq; celeberrimis Authoribus; immò nouerunt etiam rudes, & imperiti agricolæ, & nautæ, cumq; pateat sensibus,etiam bruta animalia; testantur demum Anni tempora, & rerum in orbem perpetuus ortus, & interitus.

Tandem nolo differere cum ijs qui afferunt Solem, & Astra esse ignem; satis enim contra Heraclitum disputat Philosophus in 2. meteor. sum. 1. cap. 2.

Dico Primo Solem, & Astra præter actionem quam habent validissimam in quatuor Elementa, transmutando vnumquodq; eorum in alterum, intromittere in eorum plagam alios etiam effectus diuersæ naturę, & longè nobiliores ipsis Elementis.

Prob. Primò. Producunt lucem, quæ nobilior est luce ignis, & pluribus de causis, vt quia intensior, clarior, augustior, pulchrior, quæ calefacit corpora etiam absq; eo quod calefaciat medium, saltem pari gradu; diffunditur ad loca remotissima absq; eo quod successiuè saltem sensibiliter secundum intensionem deficiat, prout magis distat; quod patet ex Astris, quę pari lucis intensione semper, & vbiq; distantiarum affici videntur à Sole, cumq; Sol lumine calefaciat, iam eumdem in eodem gradu calorem in omni qualibet distantia producere valet, quod non præstat ignis, cuius calor successiuè deficit notabiliter prout magis distat, tandem desinit: colores rerum secundum suas species luce Solis clarè nitent, non sic luce ignis: tandem lux Solis abscondit, & extinguit lucem ipsius ignis.

Secundo Prob. Sidera producunt formas substantiales materiales omnium mixtorum, quæ formis, & qualitatibus Elementorum longè præstant: Maior propositio patet ex Philosopho diuersis locis, maximè vero vbi agit de causis perpetuæ rerum generationis, & corruptionis.

Tertio, Immò amplius: Sol producit animalia, vt Philosophus testatur in lib. de generatione animal. in Meteoris, & alibi: & patet in spontanea animalium generatione, quam fieri à Sole, & Astris, certum est.

Quarto, Calor, quem producit Sol nobilior est calore ignis; nobiliores enim, & robustiores habet effectus: (licet cum eodem calore etiam ignem producat: quod iam supponimus in propositione; scilicet quod Sol transmutet omnia quatuor Elementa.

menta.

menta: hoc enim minus eſt atq; inferius, & in virtute nobilioris, & robuſtioris contineri poteſt, & debet.) Quod verò calor Solis nobiliores, & robuſtiores habet effectus, quam calor ignis, patet: generat enim, & perficit fruges ad magnitudinem, colorem, ſaporem, odorem, maturitatem &c. quæ non præſtat calor ignis; qui potius cuncta corrumpit. Amplius, vna cum Lunę actione producit Maris ęſtum, quem non efficit Elementum ignis: Cæterum huiuſmodi æſtum nihil aliud eſſe, niſi rarefactionem, & condenſationem à Luminaribus Cæli productam, alibi demonſtraui; hac autem perpetua actione Luminaria introducunt in Elementa ſuas qualitates fæcundas ad mixtorum omnium generationem: Vnde Philoſophus in 3. de ortu animal. cap. 11. ait *Generantur autem in terra humoreq; animalia, & Plantæ, quoniam humor in terra, ſpiritus in humore, calor animalis in vniuerſo ineſt, itaut quodammodo plena ſint animæ omnia*. Etenim ex actione Solis, & Lunę fæcunda fit omnis Elementaris regio ad animalium ortum nutritionem, augmentum &c.

Galenus libro de Maraſmo declarat effectus nobiliores, quos exhibet calor viuentium, quem nos à Sole produci aſſerimus, vt mox dicemus, quam exhibeat flamma ignis, dicens: (Galeni autem verba breuitatis gratia deſumpſimus ex Epitome Andreæ Lacunæ.) *Hallucinantur namq; dum flammam ignis omninò cum calore animalium conferunt; idq; minimè aduertentes, quod ortus flammæ eſt ex materiæ interitu, de qua ea eſt accenſa. Animalia verò, non ſic ſuum, ab eo qui illam effinxit, inſitum habuere calorem: ſed potius vt ab eo augerentur, regerenturq;. Nec vllum eſt tempus, quo innatus hic calor per vniuerſam eam materiam non diffundatur, vires non modo eas continens, quibus animal format, verum & alias præterea plures: Quippe & alimentum attrahit, & materiam diſpenſat, apponit, vnit, aſſimilat, omniaq; vt in ſumma dicam, circa ſibi congenitam materiam perficit, con-*

tra

tra quam flamma faciat. Nam quæ vnquam flamma, materiam, cui annexa est, adauget? vel quæ etiam materia potius alimenta assimilat, quam eam sibi? Et quæ tot excogitauit modos, vt eam tueretur materiam? Itaq; quum illi ijdem natiuum calorem esse naturam fateantur, non rectè faciunt flammis eam comparantes. Vides modo Lector quam nobiliores habeat effectus calor innatus effectibus flammæ. Sed noui responsurum fateri quidem tuum calorem non esse ignis flammam, verum moderatum eius calorem. At sanè profectò stultum omninò est censere Galenum loqui contra asserentes calorem viuentium esse flammam ignis, scilicet cum summis gradibus & exuperantia caloris.

Quinto, Sol suo calore generat in visceribus terræ mineralia vt aurum &c. quem non potest ignis: licet enim Chimici transmutent inferiora metalla in nobiliora (si verum sit) non præstant solo igne, sed adhibitis alijs actiuis simplicibus: Sol autem solo calore ipsam terram in aurum transmutat. Sol item in Mari, & stagnis etiam de nouo cauis generat Pisces, Cancros, Ostreas, & Plantas in imis: vbi non potest ignis manere: quoniam omne Elementum mouetur ad suam sphęram, si extra generetur, vt imbres deorsum, flamma sursum &c. vel certè transmutatur in Elementum ambiens. Scio quod refugies ad falsum illud, non dari Elementum purum: cum tamen re vera Elementa perpetuò permixta sint calore, & humore cælesti, de quibus loquimur, & quibus fęcunda fiunt ad mixtorum generationem.

Sed Dices, Calor, quem producit Sol in Elementis, & viuentibus est igneus, & eiusdem omnino naturæ cum calore ignis; quod patet dum radij Solis congregati generant ignem: Quare omnis effectus caloris Solis referendus est ad ignem tanquam ad causam principalem. Contra est: Lux & calor Solis sunt instrumenta Solis; Solem autem non esse ignem ex professo demonstrat Philosophus contra Heraclitum loco supra citato. Cęterum, quod Sol transmutet Elementa, est minima actio,

quam

quam efficere possit, latius enim patet eius virtus eminens, ad nobiliores videlicet effectus: Producit autem ignem ingenti rarefactione, quam excitat eius lux, vnde procedit calor: neq; enim calorem calore generat, quoniam Sol non est formaliter calidus.

Dices tandem. Effectus quoscunq; produci à quatuor primis qualitatibus Elementorum, ad quas reuocantur omnes quæcunq; aliæ qualitates secundæ; vt patet ex Philosopho. Resp. Negando absolutè absuntum: nam qualitates Elementorum nihil vltra producere valent, nisi tantum Elementa: ad mixta enim generanda requiritur qualitas nobilior, scilicet vel specifica, vel cælestis, vt mox dicemus; neq; enim Elementa generant Hominem, sed Homo, & Sol. Cæterum qualitates secundæ Elementorum reuocantur ad primas eorundem; similiter & cælestes ad cælestes: & hoc est quod voluit Philosophus.

Sexto, Sol & sidera concurrunt cum omnibus causis immediatis: ergo si cum formis Elementorum ad producenda Elementa, etiam cum omnibus formis mixtorum specificis ad producenda mixta concurrunt.

Hucusq; demonstratum apparet Solem, & sidera non modo transmutare Elementa, verum etiam producere alios nobiliores effectus, qui apud mixta inueniuntur.

Dico secundo, Elementa à se solis neq; singula, neq; omnia simul possunt attingere productionem mixti. Notandum vero est; quod Elementa tripliciter dici possunt attingere productionem mixti, vel tanquam pura materia, seu partes miscibiles; vel tanquam pura causa efficiens; vel sub vtraq; ratione simul. Secundum dici non potest, quoniam Elementa sunt materia, seu partes miscibiles: si dicatur primum assentietur nobis: Quæstio igitur est, an Elementa sint causæ, & materiales, simul & efficientes.

Notandum secundo. Elementa in mixto singula, & omnia, non esse actu, sed potentia, scilicet refracta, & concocta; ita ut

quando

quando generatur mixtum, deperdant suum actum: Cæterum dum coquuntur vtiq; actionem patiuntur.

Probatur igitur, Elementa non posse esse causam materialem, simul, & efficientem. Mixtio fit per coctionem, & non modo in ortu, nutritione, & augmento mixti; verum etiam in reparanda salute ægrotantium; quæ coctio fit à calore: Igitur ignis suo calore coquendo agit non modo in cætera Elementa, sed etiam in se ipsum: nihil autem potest esse causa efficiens, & materialis secundum eamdem rationem: Ignis ergo suo calore non potest eumdem suum calorem frangere, & coquere.

Secundo, Elementa in mixto non manent actu, sed potentia, scilicet concocta: sed calor vitalis manet actu, à quo scilicet fit coctio, & oriuntur omnia munera vitæ, vt notat Galenus tex. allegato: at vero causa, quæ tantum potentia manet, non potest exhibere effectum actualem, neq; actu agere, quoniam nobilior est & perfectior actus, quam sit potentia; nemo autem dat quod non habet: & modus agendi sequitur modum essendi.

Dices: Elementa esse in mixto refracta, in potentia, & concocta, nihil aliud est, nisi quod auferunt sibi inuicem summos gradus qualitatum, atq; ita conueniunt in mixtum. Sed contra est; nam sequitur quod iam non calor coquendo sit causa mixti, vt Philosophus, Galenus, & omnes Doctores asserunt; sed omnia Elementa simul, atq; à se solis se se inuicem excoquunt, & corrumpunt alterum alterius actuale esse, atq; ab actu ad statum potentiale inuicem deponunt: Et in nutritione Elementa actu agent, cum tamen maneant solum potentia; nullumq; erit discrimen essendi Elementorum intra vel extra mixtum, nisi tantum alteratione suarum qualitatum. Ni forte dicas, qualitates Elementorum esse formas substantiales eorumdem; quod absurdum: substantia enim non admittit magis & minus; atq; binæ formæ aderunt in singulis.

Tertio, Elementa absq; concursu alterius causæ videlicet specificæ mixtorum, vel quæ illius vicem gerat producere

 possent

possent mixtum quodlibet: Immò amplius, ex omni actione Elementorum inter se, nunquam sequeretur vnum in alterum vicissim transmutari, sed continenter sequeretur generatio alicuius mixti: Tandem posset quisq; sine concursu causæ specificæ, sumendo exempli gratia terram, aquam, aerem in vase, & apponendo ad ignem, pro sua libertate mixtum quodlibet producere; quod vsu non fit, & nihil aliud sequitur, nisi Elementorum confusio.

Quarto. Qualitates Elementares sunt propriæ Elementorum; sed qualitates propriæ emanant à natura, & forma substantiali vniuscuiusq; rerum speciei: ergo non possunt Elementa suas proprias qualitates efficere proprias mixtorum, in quibus emanant à propria forma specifica. Nicolaus Saccus interpretando Aristotelem ait calorem viuentium esse instrumentum animæ; ergo dico ego non nisi proprietas animantium, & non ignis, vt de cætero ipse affirmat, esse potest.

Sed dices. Qualitates Elementorum sunt propriæ eorumdem si sint in gradu summo: Deinde iam in omni mixto reperiuntur omnia quatuor Elementa, & eorum qualitates. Respondeo; Primum falsum esse. Cæterum in mixto qualitates Elementorum non actu, sed potentia manere, & excoctas: statim enim ac cruditatem concipiunt, generant putredinem, & mixti resolutionem; nulla enim alia ratio apparet putredinis, & resolutionis mixti. Vnde pulchrè sequitur, quod animal ægrotat aduentu, siue dicamus generatione caloris extranei Elementaris; mox conualescit si extinguatur, & coquatur: Cumq; huiusmodi calor Elementaris tunc adsit, & absit præter animalis corruptionem, vtiq; sequitur non esse proprium animalis, sed Elementi. Quod si proprius calor animalis extinguatur, extinguitur animal.

Quinto. Omne agens vniuocum agit vt assimilet sibi passum, idest vt producat effectum sibi similem in sua specie; ergo ignis agendo in cætera Elementa nullum producet mixtum: sed pro-

sequetur

ſequetur actionem gratia producendi ignem : mixta enim ab igne differunt ſpecie, & genere. Vnde optima ratione Philoſophus in 2. de generat. animalium cap. 3. dixit. *Quamobrem ignis nullum animal generat.*

Sexto, Si Elementa à ſe ſolis producunt mixta non apparet ratio temperamenti in ſpeciebus mixtorum : atq; quod caſu & fortuna oriantur mixta in ſuis ſpeciebus : iam enim ex propria libertate, vel caſu ad inuicem congrediuntur Elementa, agunt, & miſcentur.

Septimo. Non apparet ratio, quare Elementa non producant, & augeant mixta continenter vſq; ad ingentem, & indefinitam magnitudinem; & quare omne genus, & ſpecies viuentium appareat propriæ magnitudinis : etenim calor & ignis dato pabulo ſemper augetur : ſed & cætera Elementa ad inuicem agendo poterunt ſecundum ſe tota in mixtum conuenire.

Hæc ratio deſumpta eſt ex 2. de anima tex. 40. & ſeq. *Videtur autem*, ait Philoſophus, *quibuſdam ignis natura ſimpliciter cauſa nutritionis, & augmentationis eſſe, etenim ipſe videtur ſolus corporum, aut Elementorum ali, & augmentari, vnde & in plantis, & in animalibus putabit vtiq; quis hunc eſſe id, quod operatur. Hic autem concauſa quidem quodammodo eſt, non tamen ſimpliciter cauſa, ſed magis anima, ignis enim augmentum in infinitum abit, quouſq; fuerit combuſtibile, natura autem conſtantium omnium terminus eſt, & ratio magnitudinis, & augmenti, hæc autem animæ ſunt, ſed non ignis &c.* Ignis ergo, immo & cætera quoq; Elementa non ſunt cauſæ mixti, ſed concauſæ, & *quodammodo*, ait ipſe : quoniam à qualitatibus Elementorum in animali ſeparantur naturæ quatuor humorum, & potentiarum, in quibus ſingulis magis vna qualitas præualet Elementaris, quam alia.

Octauo, Tandem ſi Elementa à ſe ſolis producunt omne genus mixtorum, iam Sol, & ſidera nihil agunt, & fruſtra manent, mouentur, & lucent, contra ſuppoſitum, & communem

 doctrinam

octrinam summorum Authorum.

Hactenus demonstratum est quod Elementa tanquam causæ efficientes non possunt producere mixtum, neq; eorum proprias qualitates: insuper & quod Sol, & Astra præter virtutem transmutandi Elementa, producunt etiam nobiliores effectus, videlicet mixta, & eorum qualitates mirificas. Igitur ex parte causarum satis liquet mixta, & eorum qualitates non esse Elementares, sed cælestes, scilicet produci à Sole, & Astris, non ab Elementis. Quod quidem satis esset; attamen ad maiorem huius sententiæ confirmationem demonstremus etiam ex parte effectus.

Dico tertio, Mixtorum proprietates mirificæ non sunt Elementa, neq; ab Elementis ortum habent.

Prob. primò. Nobiliores sunt, & perfectiores: ergo non sunt Elementares. Neq; dici potest, hanc præstantiam oriri ex pluralitate, & mixtione causarum, quoniam à pluribus causis non emergit maior perfectio in effectu, nisi forsitan quando causæ sunt eiusdem speciei, & qualitatis: vt maior calor ex pluri igne; maior vis trahendi à pluribus trahentibus &c. Cęterum agens ignobilior non potest producere effectum se ipso nobiliorem; quoniam perfectiones in effectu emanant à causa efficiente, quæ dat esse, quale, &c.

Secundo, Emanant à forma substantiali: nam omnia indiuidua eiusdem speciei habent easdem proprietates: at verò forma specifica mixtorum non potest produci ab Elementis, & eorum qualitatibus; quoniam requiritur causa specifica, vel quæ illius vicem gerat.

Hic autem notandum est in quolibet viuente præter animam, quę est forma totius corporis, & summa animalis perfectio; dari necessario formas substantiales partiales humorum, & partium corporis; distinguuntur enim humores & partes inter se tum diuersis, tum contrarijs qualitatibus vt in pluribus doctrinæ suæ locis testatur Galenus: ergo distinguuntur etiam sub-

E stantia-

stantialiter per formas partiales, à quibus emanant. Neque vlla emergit impossibilitas, idem compositum informari à duabus formis substantialibus, quarum vna imperfectior sit, & subijciatur alteri perfectiori: iam enim forma specifica animantis est actus & summa illius perfectio, & quemadmodum informat materiam primam, ita informat materiam secundam scilicet compositum se ipsa ignobilius. Hæc opinio est grauium Authorum, & apparet fuisse etiam Aristotelis, qui definit *animam esse actum primum corporis naturalis potentia vitam habentis, tale autem*, subdit ipse in 2. de An. tex. 6. *quod vtique sit instrumentale*. Est igitur secundum Philosophum, actus non tantum materiæ, verum corporis organici, quæ verba intelligenda sunt separatim, non coniunctim; quoniam quando anima actuat corpus, adest actu vita in corpore; adest vero tantum potentia, antequam anima fiat actus eius.

Ex hoc autem fit quod qualitates propriæ in viuentibus partim oriantur ab anima iuxta animantium species, partim à formis partialibus iuxta humorum, & partium differentiam.

Tertio, In Elementis non apparet vestigium proprietatum mixtorum, cum tamen propter quod vnumquodq; tale, & illud magis &c. ergo non sunt Elementares.

Dices. Qualitates secundæ oriuntur à mixtione primarum: proprietates vero sunt secundæ qualitates. Resp. Proprietates mixtorum vel non esse qualitates secundas, quoniam emanant à forma substantiali, vel certè quemadmodum Elementares, puta colores, odores, sapores &c. pendent à qualitatibus Elementorum, ita proprietates mirificę mixtorum sunt qualitates secundę quæ à primis cælestibus oriuntur. Cæterum re vera quemadmodum mixtum exurgit ex qualitatibus Elementaribus, & cælestibus, ita proprietates eius emergunt mixtæ ex his omnibus qualitatibus idest Elementaribus simul, & cælestibus: quod innuit Philosophus in 2. de anim. tex. 40. supra allato: *calorem scilicet ignis quodammodo concausam esse mixti*. Vnde fit pro-

proprietates mixtorum habere etiam virtutem calefaciendi, humectandi &c. ad modum, & naturam Elementorum.

Quarto, Proprietates veneni censentur excessus qualitatum scilicet vel caloris, vel frigoris cum siccitate, iuxta duum maleficorum Planetarum naturam : at verò proprietates veneni animati sunt proprietates mixtorum : Sed hæ proprietates non oriuntur ab Elementis : nam pura terra potius alit plantas, quæ è contra venenis necantur; ignis quoq; potius ad curandos morbos adhibetur; atq; non propagat suas qualitates ad interiores partes animalis; neq; tangens infert necem ad instar venenatorum. Confirmatur hæc ratio : Animalia sunt mixta ex omnibus quatuor Elementis, ergo nullam qualitatem elementarem habent in summo : remanet ergo, quod veneni proprietas diuersæ naturæ sit ab Elementis. Quod si dicantur proprietates veneni non esse in summo gradu; eo magis pura Elementa veneni effectum ostendent : quod non contingit.

Quinto, Animalia eiusdem speciei easdem proprietates præseferunt, attamen indiuidua differunt secundum temperamentum, quod ex mixtione Elementorum emergit; vt apparet euidentissimè in hominibus, ergo proprietates mixtorum non habent originem ab Elementis. Aliæ quoq; rationes afferri possent, quas breuitatis gratia missas facimus. Sed descendamus ad qualitates vitales animantium.

Dico quarto. Calor vitalis non potest produci ab igne. Hæc conclusio satis liquet ex dictis; attamen adhuc.

Prob. Primò auctoritate Aristotelis ex 2. de gener. animal. cap. 3. sæpe ad hanc rem à Doctoribus allegata. *Inest enim*, ait ille, *in semine omnium, quod facit, vt facunda sint semina, videlicet quod calor vocatur, idq; non ignis, non talis facultas aliqua est &c.* & paulo infra. *Quamobrem ignis nullum animal generat &c.* tandemq; concludit. *Cæterum calorem in animalibus contentum nec ignem esse, neq; ab igne originem ducere, apertum ex his est.* Saccus vt diximus

mus interpretantur Aristotelem intelligere dependentiam illam, quam instrumentum habet à causa principali: atq; ita calorem in viuentibus ait non agere vt instrumentum ignis, sed animæ. Sed hæc interpretatio non probatur; quoniam Philosophus loquitur de rei essentia, & origine, non de virtute instrumentali in agendo: ait enim, *neq, constitui quiquam, &c. calorem nec esse ignem &c. Quamobrem ignis nullum animal generat &c.* Tandem si calor viuentium est instrumentum animæ, quomodo erit qualitas, & proprietas ignis? iam enim calor ignis est proprietas, & instrumentum eiusdem: igitur vel anima quoq; erit ignis, vel eadem proprietas, & qualitas erit plurimarum causarum specie, & genere differentium instrumentum: quæ dici non possunt.

Secundo item ex Philosopho, qui libello de respiratione cap. 14. constituit duplicem mortem, violentam, & naturalem; & illam contingere à principio extrinseco, absq; passione ab aduentitio contrario; & hanc, senectutem vocat. Deinde dicit quod in senectute ex leui passione contingit mors, eo quod paucum est calidum, vtpote plurimum euaporatum in multitudine vitæ. Quæ cum Hippocratis Aphor. 14. lib. 1. optimè congruunt; *Qui crescunt*, ait, *plurimùm habent calidi innati, &c. senibus verò parum calidi innati inest.*

Vbi quæro primò causam, quare calor vitalis euaporet, & successiuè minuatur in vitæ decursu, vsquequo tandem extinguatur; nam si sit de natura ignis, facile admodum erit, ipsum ipsum calorem vitalem non modo conseruare eumdem, & in eodem gradu in perpetuum, verum etiam augere: attamen in senectute calor decrescit, cui diminutioni hucusq; non apparuit modus succurrendi, sicut Galenus testatur libro de Marasmo.

Secundo. Quomodo fieri possit, quod, extincto calore vitali in plantis, & animalibus remaneant in truncis eædem mirificæ virtutes; iam enim primarum qualitatum, & Elementorum temperamentum, & mixtio notabiliter mutata est.

Tertio,

Tertio. Quo nam modo contingat, si calor vitalis est igneus, vt successiuè in senectute minuatur, tandemq; penitus extinguatur absq; actione contrarij, & sine passione caloris. Qualitates enim Elementorum non remittuntur nisi à suis contrarijs. Quod si dicatur calor vitalis continenter minui, atq; tandem extingui ratione consumptionis, & defectus humidi, quo tanquam pabulo alitur. Peto, Quare hoc humidum reparari, & restitui non possit infusione aquę: nulla apparet implicantia, vt similiter & humidum ex aqua, & calor ex humido, atq; ex igne reparari possint in æuum.

Sed hæc, dico ego, contingunt, quoniam sicut lumen Solis, & Lunæ non habent contrarium positiuum, ita asserere possumus quod eorum calor & humor non habent contrarium eiusdem naturæ; atq; ita minuuntur, & deficiunt absq; passione: attamen quoniam proculdubio habent contrarium diuersæ naturæ, & sunt omnia quatuor Elementa; nam perpetuò ad inuicem pugnant qualitates cælestes, & elementares, vnde præcæteris oritur Crisis, vt dictum est supra; & qualitates quidem cęlestes agunt in Elementa coquendo, & in mixtum ea congregando; è contra Elementa agunt in qualitates cælestes corrumpendo, vnde oritur cruditas, & putredo, gratia se se restituendi ad proprium, & connaturalem statum cruditatis, & simplicitatis: ideo qualitates cælestes extinguuntur violenter ab omnibus, & singulis Elementis, vt ab excessu caloris, frigoris, siccitatis, & humiditatis iuxta Galeni doctrinam lib. de Differ. morb. Item calor vitalis extinguitur penè violenter per absumptionem humiditatis radicalis, quæ & ipsa est qualitas cælestis; vnde sequitur Pulmonum siccitas, quæ, vt subinfert Philosophus causa est extinctionis caloris, & vitæ. Tandem calor vitalis extinguitur naturaliter per euaporationem, seu vt ait Philosophus perfectionem, scilicet finem præexistentis potentiæ, seu virtutis seminalis, ex qua calor vitalis continenter exit ad actum; quod contingit in vltimo senio, & sine vlla passione.

Tertio. Prob. item ex Arist. qui in 4. Meteor. sum. prima cap. 2. agens de generatione corruptione, & putrefactione ait. *Putrefactio autem est corruptio eius, quæ in vnoquoq; humido propriæ, & secundum naturam caliditatis ab aliena caliditate, hæc autem est quæ ambientis. Quare quoniam secundum indigentiam patitur calidi, quæ autem indigens tali virtute frigidum omne, ambæ vtiq; causæ erunt, & putrefactio communis passio, & frigiditatis propriæ, & caliditatis alienæ. Propter hoc enim & sicciora fiunt, quæ putrescunt omnia, & tandem terra, & fimus. Exeunte enim proprio calido, euaporat quod secundum naturam humidum &c.* Secundum quam doctrinam Philosophus loquitur etiam in sequenti capite. Quæro igitur quæ sit differentia inter calorem proprium, & alienum, vt si fiat indigentia proprij, alienus eidem suffici non possit si eiusdem sunt naturæ, vt potius illum extinguat, & putrefactionem inducat.

Quarto. Prob. ex Galeni pluribus locis, maximè vero lib. de Marasmo textu partim supra allato, vbi eamdem ad vnguem doctrinam exhibet, quam ex Aristotele supra attulimus. Et in primis asserit senij affectionem omninò ineuitabilem esse, nec quicquam profecisse quemdam Philosophum sui temporis libro, quem vitandæ gratia senectutis ediderat: ait ergo Gal. de calore vitali. *Itaq; vsq; ad ætatem vigoris relucet, augeturq; eius magnitudo quamplurimum tunc attollitur. Mox verò inopia alimenti contingit, vt tabescat paulatim; atq; idcirco existit senectus.* Vbi nomine alimenti intelligi quidem potest humidum radicale, quod augetur vsq; ad statum vigoris, inde minuitur, vsq; tandem omnino deficiat: sed rationi magis congruit accipere præexistentem potentiam seminalem, ex qua educitur ad actum ipse calor, vt dicemus: nam deficiente, seu exeunte proprio calido, humidum secundum naturam illud euaporat, vt dixit Philosophus loco citato. Sequitur Galenus. *Sed & paulo post extinguitur penitus, id quod mors est:*

M vide-

videlicet naturalis, ad differentiam violentæ, vt diximus. *Hic itaq; sermo omnibus ferè Philosophis, quam Medicis recentioribus placet, licet verus omni ex parte non sit. Hallucinantur namq; dum flammam ignis omninò cum calore animalium conferunt: idq; minimè aduertentes &c.* supra allata; ex quibus patet quam ingeniosè Galenus contrariorum contemplatione munerum, vitalem calorem ab ignis natura penitus eximat: Et ne dicas tuum calorem non esse flammam ignis, sed moderatum, quoniam ignis Elementaris vna cum cæteris Elementis ad mixti constitutionem collega accitus summos gradus deposuit contrariæ reliquorum actionis ope. Etenim, vt supradixi, inane est censere Galenum instituisse quæstionem supponendo aliquos asserere ignem in mixto summos caloris gradus, vt in flamma seruare, præstare & operi vitalium munerum admouere, vt propterea flammam vocarit: quoniam nemo inuentus est qui hoc affirmauerit, & aduersatur doctrinæ Arist. supra allegatæ ex 2. de gener. tex. 49. vbi asserit in omni mixto adesse omnia quatuor Elementa: iam ergo Galenus intelligit de calore viuentium eo modo & gradu, quo manet, de quo initio huius text. ait augeri minui, & extingui, & hunc flammæ ignis comparari non posse.

Item Galenus lib. 2. de Diff. febr. cap. 9. approbat Aristotelis sententiam dicens. *Porrò ab aliena caliditate exoriri putredinem, rectè professus est Aristoteles. Vocat autem alienam externam non familiarem, neq; natiuam. Hac siquidem coquere nata est, illa verò corrumpere, quod est putrefacere.* Galenus ergo cum Philosopho non dicit quod moderata caliditas, sed natiua coquere nata sit: neq; ait quod nimia caliditas, sed aliena, putrefacere.

Rursus Galenus lib. 3. de causis pulsuum, declarans Hippocratis doctrinam ait. *Iam verò, vbi Hippocrates dixit; quæ augentur, plurimum habent calidi, non simpliciter calidi dixit; sed innati addidit, vt qui alterum sciret calidum*

acqui-

acquisititium esse, cuius magna copia iuuenibus suppetit. Est enim temperatus calor natiuus; acquisititius autem intemperatus, & quasi igneus. Vbi nomine temperiei calidi natiui, & intemperiei alieni non potest intelligi minor, vel maior gradus, sed præstantior natura, quæ in vitali, vel perniciosior, quæ in igne. Et quod in hoc sensu accipi debeat, patet ex eo, quod primò dixerat cum Hippocrate, quæ augentur habere plurimum calidi innati; quare hoc plurimum non affert intemperantiam, sed potius vigorem ad augmentum. Cæterum acquisititius calor iuuenibus magna copia suppetit ratione vigoris; quemadmodum è contra in senibus exiguus fit calor febrilis ob contrariam rationem. Sequitur Gal. *Similiter quando inquit, ventres Hyeme, & Vere natura calidissimi sunt, de calore natiuo intelligit. Quem quidem quum obtineant Æstate paucissimum, aduentitio calore abundant: vnde marcescit potius, quam nutritur corpus.* At quo nam modo fieri potest in Hyeme, quæ frigida est, ventres calidissimos esse; & in Æstate, quæ calida est, ventres frigidissimos esse; nisi Authores isti intelligant vitalem calorem diuersam habere naturam ab externo aduentitio? Vnde subdit Galenus. *Ad hæc is aduentitius calor, tantum abest, vt functiones meliores reddat, vt eas etiam longè inferiores efficiat illis &c.*

Item Galenus lib. XI. de Meth. Med. hæc habet. *Porrò natura putredinis est mutatio totius putrescentis corporis ad corruptelam à calore externo. Non enim profectò à proprio calore corrumpitur quicquam; immò prorsus contra, quicquid in rebus subsistit, id augetur, roboratur, sanum est, ac viuit, dum proprio calore regitur, veluti nimirum ipsa animalium corpora, quamdiu seruatur proprius eorum calor, &c.* Vbi notandum quod non dicit, quamdiu non augetur ad febrim; sed ait quamdiu seruatur; iam enim dixerat augeri in iuuentute, & in Hyeme, ex quo augmento non oritur febris.

Item Galenus lib. 2. de temperam. ait. *Quare attendendum*

est in singulis corporibus, suo ne an proprio, an adscititio calore incalcant. Quæ enim putrescunt omnia, adscititio calore sunt calida, frigent proprio. Si in quæ putrescunt omnia, ex proprio & alieno calore fit vnus, & idem immoderatus, vt asserunt aduersarij; iam nullo modo frigent, & proprius calor non perijt; verum adest & intensior ex additione alieni.

Item Galenus lib. de Tremore, & palpit. post quam egisset cum Hippocrate de rigore subdit. *Verum enimuerò, calidum hoc innatum minimè gigni motu, aut frictione arbitramur, sed corpus omni ex parte conspirabile, confluxileq; esse contendimus: calidum autem ipsum non aduentitium, nec animalis generatione posterius, sed primarium, primordiale, insitumq; putamus. Natura itaque animaq; nihil aliud quam calidum est.* Nomine calidi innati hoc loco Galenus intelligit compositum illud, quod resultat ex calore natiuo, & humiditate radicali; ideoq; dicit esse corpus: asserit autem non produci motu, aut frictione, ex qua oritur ignis; nec esse aduentitium, nec posterius generatione animalis; itaut postquam genitum est animal, non possit in eo rursus reproduci si extinguatur: tandem asserit esse naturam, & animam viuentis, à quo scilicet procedunt munera vitę, ideoq; excellentioris perfectionis, quam sit calor ignis; prætiosum, & incomparabile, quod tantum à luminaribus Cęli produci potest, quod si per ignis applicationem generari, subueniri, vel diutius prorogari posset, nihil obstaret quin in perpetuum homo vitam studio, & cura producere valeret; immò & quodcunq; animal pro sua libertate absq; seminibus generare.

Verum enimuerò si omnia, & singula loca, & verba, quæ apud Aristotelem, & Galenum habentur ad hanc rem confirmandam huc transferrem, maiorem huius Opusculi partem occuparent, quæ propterea mittenda duxi.

Hic reuocari posset in quęstionem an expulsio natiui caloris, & introductio alieni, sicut loquuntur isti Doctores, fiat motu

locali,

locali, an verò sola alteratione, & generatione, & corruptione. Ad quod breuiter dico, certum esse qualitatem non posse locò moueri sine subiecto; ideoq; fieri omninò per meram alterationem, & generationem alieni, & remissionem atq;corruptionem natiui. Ad rem nostram; Probatur conclusio ratione.

Quinto. In corpore humano adsunt quatuor humores secundum primas qualitates, & naturam diuersi: nam vt sæpe docet Galenus sanguis calidus, & humidus est. Pituita humida, & frigida. Bilis flaua calida, & sicca. Bilis atra frigida, & sicca. At verò omne quod in corpore hominis inuenitur,actu calidum est, & eodem calore eiusdem naturæ per totum corpus; quoniam procedit à corde; ergo etiam Pituita, & Bilis atra hoc calore actu calidæ sunt: ergo item Bilis flaua, & sanguis præter proprium calorem, qui est ex genere primarum qualitatum, quibus distinguuntur ab inuicem hi quatuor humores, admittunt calorem actu secundum naturam diuersum à sibi proprio; qui est ille vitalis, de quo est quæstio.

Sexto. Quatuor humores excernuntur, vel generantur à calore vitali, quippe à quo procedunt coctio, digestio, separatio, applicatio, & reliqua munera vitæ: Calor enim congregat homogenea, & separat eterrogenea, quę actio quędam est, & excerni passio: sed Calor vitalis quoniam moderatus, remissior est calore Bilis flauæ, quam calidissimam censet Galenus: qualitas autem non agit in qualitatem sibi similem in specie, & multo minus in intensiorem, quam neq; producere potest; actio enim & passio inter contrarias qualitates, quarum infirmior succumbere solet: requiritur ergo calor actiuus superioris ordinis, & naturæ, qui hæc munera obire valeat. Pari ratione differendum de atra Bile, & Pituita, quæ si frigidæ sunt secundum naturam, vt testantur omnes Doctores, cuius naturæ erit calor, quo actu calefiunt? Cæterum calor vitalis non tantum excernit flauam Bilem ab alijs humoribus, verum etiam partim coquit, digerit, & in bonam substantiam conuertit, partim à corporę

expellit:

expellit: eodem prorsus modo, quo sicut conspicimus Sol, & Luna agitant Elementa Vniuersi, & ea excoquunt ad mixtorum generationem, & nutritionem; itaut & Sol excoquat etiam Elementum ignis, & eo vsq; quo etiam extinguat: & Luna humiditate quadam fæcunda afficiat Elementum aquæ, vt dicemus.

Septimo. Calor vitalis in animali est causa efficiens saltem instrumentalis omnium munerum vitalium, vt est communis Philosophorum, & Medicorum sententia: sed munera vitæ exhibent contrarias operationes, vt est expulsio, & retentio &c. immò & contrarias quoq; qualitates, vt generare quatuor primos humores, carnem, ossa, pulmones, & omnes partes eterrogeneas: Sed hæc non possunt fieri ab igne, qui vt ait Galenus assimilat passum sibi, non alijs, vt vitalis calor: ergo requiritur agens superioris ordinis, & naturę, quod hęc præstare queat.

Octauo. In febribus augetur calor; at vero ieiunium auget calorem ex Philosopho de Respirat. cap. 3. *Ieiunia*, inquit, *calefaciunt, & sitim faciunt.* E contra ait ibidem. *Alimentum facit refrigerationem ingrediens*, quod etiam infra repetit; perperam igitur Medici febrientibus indicunt ieiunium, quod eo magis ad necem augebit in eis calorem; potius ergo præstare deberent copiam alimenti, vt refrigeret ad salutem, Sed re vera ieiunio absumuntur excrementa putrida, augetur calor vitalis, coquuntur cruditates, & ipse calor febrilis coquitur, & extinguitur.

Nono. Febrientes non concoquunt, vnde contingit perire appetitum, excrementa cruda, & inconcocta cerni, atq; minui omnia munera vitæ; cum tamen non desit calor, neq; sit diminutus, quin immo, vt aiunt adauctus: Quæ igitur causa? procul dubio quia calor febrilis non est vitalis, sed igneus, & biliosus, qui cum occuparit organa potentiarum, impedit, & corrumpit munera vitæ, quæ prius à calore vitali oriebantur, qui

prop-

propterea iuxta Philosophi doctrinam diminutus, expulsus, & dissipatus censendus est: neq; enim febrilis calor dici potest esse idem vitalis auctus: quoniam ieiunio quoq; vt diximus augetur calor, etiam in bene valentibus, qui tunc validam coctionem exhibet.

Decimo. Sexus non distinguuntur nisi causa maioris caloris in maribus, maioris humiditatis in fœminis; Quod & à pluribus doctrinæ Aristotelis locis planè colligitur, & communis assentitur Philosophorum sententia, & ratio ipsa suadet: quoniam mas & fœmina differunt ratione actiuitatis, & passibilitatis; calor vero actiua qualitas est, humiditas passiua. Ergo nisi dicamus sexus distingui à duabus qualitatibus vitalibus, minimè verò à qualitatibus Elementaribus, foreut temperamentum Elementare omnium virorum magis calidum sit, quam humidum; fœminarum verò magis humidum, quam calidum: quod omninò falsum esse, re ipsa, & sensu cognoscimus; inueniuntur enim fœminæ temperamento magis calido, quam humido, & viri magis humido, quam calido constare. Cuius varietatis temperamenti causa ad qualitates Elementares proculdubio referenda est: ad qualitates verò vitales sexus differentia. Quæ cum principijs Astrologicis optimè congruunt; à luminaribus enim, & eorum in signis, & quartis masculinis, vel fœmininis collocatione pendet sexus differentia, à cæteris verò erraticis, & fixis elementorum mixtio.

Dices calor ignis elicit pullos ab ouis, & alijs seminibus, reparat calorem vitalem in membris animalium frigefactis, ergo calor ibidem genitus vel reparatus igneus est. Respondeo; quoniam calor vitalis, seu dicam cælestis, & calor elementaris habent plures operationes communes, & similes, vt simpliciter lucere, calefacere, rarefacere, & alias; ideo ratione similitudinis harum virtutum, Sol producit ignem, & ignis vitalem calorem, cum hoc tamen discrimine; quod solis virtus, quoniam eminentior, latius patet, quam virtus ignis; nam ignis

non

non potest producere, seu melius dicam prouocare ad actum vitalem calorem, nisi in seminibus, in quibus videlicet præexistit potentia proxima ad ipsum vitalem calorem: item ignis reparat calorem in membris animalium refrigeratis pari ratione: neq; enim in lapidibus similem calorem suscitare potest, sed neq; in ipsis viuentibus, quando per vltimum senium in eis extinguitur sine passione vitalis calor; vt pote in quibus iam perfecta, & absumpta est potentia, & virtus seminalis ad calidum vitale. At vero Solis lux (dico à christallo congregata) per eminentem virtutem generat ignem ex vstibili materia: deinde animalia, & plantas ex elementis. Cæterum dixi Solem, & ignem habere communes aliquas virtutes, vt lucere, calefacere &c. sed addidi simpliciter: etenim deinde hæ virtutes longè differunt inter se, atq; præstantiores sunt, & latius patent quæ Solis, quam quæ ignis, vt exemplo iam declarauimus.

Dico quinto. Humiditas radicalis in viuentibus non est Elementum, neq; ab Elementis assumpta.

Prob. primo simili ferè ratione, quam pro calore supra attulimus. Vtraq; Bilis siccæ qualitatis est, vt ex Galeno diximus; attamen sunt humores fluidi, & humidi: cuius contrarietatis causa est, quod temperamentum vtriusq; Bilis elementare est, humescunt ratione humidi radicalis cælestis toto corpori communicatæ.

Secundo. Ex doctrina Aristotelis in opusculo de longitudine, & breuitate vitæ, vbi inuestigans propositæ rei causas, incipit à negatiuis: vt quod neq; maxima, neq; minima magnitudo: neq; plantæ: neq; sanguine prædita: neq; exanguia: neq; quæ in terra: neq; quæ in mari, &c. Deinde à positiuis causis, dicens. *Oportet autem accipere quod animal est natura humidum, & calidum, & ipsum viuere tale. Senectus autem frigida, & sicca; & quod mortuum.* Proponit igitur causas vitæ calidum, & humidum: mox de humido subdit. *Quapropter oportet non facile exiccabile esse humidum. Neq; rursum*

paucum,

paucum, facile ſiccabile enim quod paucum. Concludit poſtea. *Quare oportet non ſolum copiam eſſe humidi, ſed hoc & calidum, vt neq; facile gelabile, neque facile exiccabile ſit. Eſt autem aliquibus quidem calidum pingue, quod ſimul facit non facile exiccabile, & non facile infrigidabile. Item oportet futurum eſſe non leuiter corruptibile, non excrementitium eſſe, interimitur enim quod tale, aut morbo, aut natura.* At quæſo, quæ conditiones ſunt hæc humidi, & calidi ſanè præclaræ? Num aliquo modo inueniri poſſunt in calido, & humido elementaribus? Quis non videt declarari præſtantiam quamdam, quę inter Elementa, & eorum qualitates inueniri minimè poteſt? Etenim Elementa facillime ad inuicem tranſmutantur licet ſummis qualitatibus prædita: atq; eorum qualitates alterantur, & corrumpuntur. Quomodo autem fieri poteſt humidum aqueum cum calido igneo non facile exiccari? atq; calidum cum humido aqueo non extingui, vt potius pinguedinem generent?

Dices: Quoniam hæ qualitates non ſunt puræ, ſed mixtæ ex alijs: ideoque temperatæ naturæ: quæcunq; autem temperata diuturniora. At quæſo ſi humidum temperatum eſt ſiccitate, nonne iam ad omnimodam ſiccitatem, atq; ad ſui deſtructionem propior erit? & ſi calor frigiditate temperatus, nonne ad extinctionem præceps? qualitates enim contrariæ iuxta poſitæ perpetuo inuicem pugnant, & quo intenſiores fuerint, eo robuſtiores ad diuturnitatem: & calor intenſior non erit excrementitius; quandoquidem excrementa ex inconcoctione, ſcilicet caloris imbecillitate cenſentur oriunda. Philoſophus tandem planè manifeſtat hoc humidum non eſſe Elementare, dicens. *Aquatilia autem greſſibilibus minus longę vitæ, non quia humida ſimpliciter, ſed quia aquoſa, tale autem humidum facile corruptibile.* Igitur aquæ humiditas facilè corruptibilis eſt: atq; his verbis ſe declarat loquutum ſupra, non de aquæ humiditate, ſed de præſtantiori.

Demonstratum igitur satis est, qualitates vitales animantium non esse Elementa, neque ab Elementis productas; remanet, vt perquiramus à quibus causis producantur.

Dico sexto. Qualitates vitales producuntur ab Astris, videlicet à Sole, & Luna, concurrente, quod non inficior, virtute causæ specificæ, vel quæ illius vicem gerat: Licet in generatione aliquorum animantium hanc virtutem specificam præordinent Astra iteratis præcedentibus circuitibus, vsquequo tandem eliciant calidum ipsum vitale.

Prior pars probatur primò auctoritate Philosophi ex tex. supra allegato 2. de gener. animal. cap. 3. quem doctores omnes ad hanc rem afferunt, sed qui opponuntur extorquent in alienum sensum.

Notandum verò semina quæcunq; esse de se mixta absq; adiecto fæcunditatis ad prolem, seu calorem vitalem, & vt mixta habere in se omnia quatuor Elementa, ergo etiam calorem igneum, præter potentiam ad vitalem: & quod ita sit: semina vel progressu temporis, vel alia de causa sterilia apparent, & fæcunditate carentia.

Ait ergo Philosophus. *Inest enim in semine omnium, quod facit vt fæcunda sint semina, videlicet quod calor vocatur: idq; non ignis, non talis facultas aliqua est, sed spiritus, qui in semine, spumosoq; corpore continetur, & natura, quæ in eo spiritu est, proportione respondens Elemento Stellarum.* Vult ergo Philosophus quod semina fæcunda sint ad prolem ratione eius, quod vulgo calor, ab ipso vero nobiliori nomine spiritus vocatur, quem incipiens à negatiuis, non esse ignem, neq; de illius facultate, seu natura; deinde ab affirmatiuis, sed respondere principio Stellarum, asserit absolutè: & profectò loquitur de eius esse, & constitui, non de relatione instrumentali. Quamuis igitur semina sint corpora mixta in genere seminis, immò etiam in genere, & specie mixtorum; tamen absq; hoc spiritu cælesti, qui calor vocatur, fæcunda esse

ad prolem nullatenus possunt. In his autem Philosophi verbis apparet expressa natura totius calidi innati, iuxta Medicorum doctrinam: *Sed spiritus*, inquit, *qui in semine spumosoq; corpore continetur*: nam spiritus calor est vitalis, vt dixerat; corpus autem fit spumosum ratione humidi radicalis, quod scilicet raritate fæcunda donatur.

Ex dictis autem colligit Philosophus, dicens. *Quamobrem ignis nullum animal generat, neque constitui quicquam densis, vel humidis, vel siccis videtur*. Ignis, inquit, non generat animalia, quæ nec constituuntur humidis siccis &c. videlicet qualitatibus Elementorum. *At verò Solis calor, & animalium*. Calor Solis, & causæ specificæ tantum habent principium vitale, *& non modo qui in semine continetur, verum etiam si quid excrementi sit, quamuis diuersum à natura, tamen id quoq; principium habet vitale*: ratione scilicet precedentis coctionis.

At herclè profectò posset, ne clarius loqui Philosophus ad rem, & sententiam nostram? etenim ponit in Sole, & causa specifica principium vitalis caloris: & non modo in seminibus, verum etiam in excrementis, ad generationem videlicet spontaneam plurimorum animantium: itaquod etiam ab excrementis, & putri materia, immò, dico ego, ex ipsis Elementis Sol eliciat animantia, introducendo calorem suum fæcundum, ex quo emanat vita. Calor igitur vitalis neq; ignis est, neq; effectus eius: sed vt dixerat principium habet ab Astris, idest à Sole.

Idem Philosophus in 2. de gener. & corrup. tex. 54. perpetuum rerum ortum, & interitum; atq; alijs in locis plurimorum animalium generationem refert ad Solem, tanquam ad causam. At verò animalia calore vitali generantur: quo etiam perseuerante viuunt, & quo deficiente extinguuntur; vt habet idem Philosophus pluribus in locis: & omnes communiter fatentur: ergo &c.

Hippocrates, & Galenus asserunt morbos solui in contrarié-

temporis qualitate: Cæterum si morbus soluitur ad salutem generatio est, quoniam coctione potissimum soluitur; at verò coctio à calore fit, quam sequitur nutritio, & mixti generatio. E contra si morbus soluitur ad interitum, corruptio est: ergo Sol per contrariam, quam affert temporis qualitatem generat, & corrumpit vitalem calorem: iuxta ea quæ habet Philosophus tex. alleg. *quod Sol adueniendo generat, recedendo corrumpit.*

Spontanei plurimorum animantium ortus, vt olerum, vermium, muscarum, piscium &c. nulla alia apparet causa, nisi Sol & Astra: Philosophus in 5. de Hist. animal. cap. 19. atq; alibi vermium generationem ad Solem refert, vel ad auram, vtiq; Solis calore & siderum virtute affectam.

Constat etiam à Sole generari ranas ex guttis aquæ, & puluere iam prius calefacto: item in stagnis de nouo cauis pisces: in terra ex altissimis foueis deducta olera & plantas; quę pręstat prius calefaciendo iteratis circuitibus; tandem inibi accendit vitalem calorem. Quo patet secunda pars Conclusionis.

Quod si dicatur: calorem Solis, & Siderum non differre ab igneo; redeunt omnes supra productæ rationes, & Aristotelis, atq; Galeni auctoritates.

Dico septimo. Humiditas radicalis cunctorum viuentium producitur à Luna, concurrente tamen virtute causæ specificæ, vel quæ illius vicem gerat.

Re ipsa apparet, plura aquatilia augeri, & pinguescere in augmento Lunæ: in decremento verò minui, & exiccari: at sanè profectò non exiccantur, eo quod minuatur humiditas aquæ ambientis: ergo ratione diminutionis humiditatis radicalis, quam in elementari regione suscitat Luna vitę, nutritionis, pinguedinis, atq; mixtionis fæcundam.

Sed hanc rationem reijcies asserendo huiusmodi aquatilia in plenilunijs ob Lunæ validam lucem vberiora venari alimenta ad saturitatem, quam sequitur augmentum, & pinguedo. At verò hanc obiectionem tangit, & reijcit Philosophus in 4. de

partib.

partib. animal. cap. 5. quem locum supra retulimus cap. 5. *Habent enim id*, inquit, *iam inde ab ortu naturæ, & plenilunijs vberius, & non quia per id tempus copiosius pascuntur, vt quidam putant sed &c.* Verum aduersarij quid nam remittent de Ostreis, alijsq; huiusmodi, quæ scopulis immobiliter inhærent? iam enim ad venandum egredi non valent, neq; propterea iuuare eis potest Lunæ lux validior, quo videant magis, & inueniant alimenta ad pinguedinem augendam.

Rursus quæcunq; ceduntur in augmento Lunę statim ad corruptionem labi, atq; ex eis generari vermes, caries, formicas, aliaq; animantia manifestum est: quæ è contra non apparent oriri, si illa cædantur in decremento Lunæ. Hoc autem argumentum est à Luna tribui viuentibus humidum fæcundum ad animantium prolem.

Item si verum sit, vt dixit Philosophus, quod homo & Sol hominem generat, atq; ita sidera saltem, vt causæ vniuersales concurrunt ad hominis generationem, quod etiam ex vniuersa Galeni doctrina patet: manifestum est, inter sidera adesse Saturnum, Iouem, Martem, & Venerem, quæ quatuor Elementorum naturam referunt in suis effectibus: deinde Mercurium, cui rerum species, & similitudines tribuuntur. Cumq; adsint etiam Sol & Luna, quibus inest summa vis in elementarem plagam, vt ostensum est supra, etiam ex Galeni, & Philosophi sententia, clarè patet ab ipsis produci illas duas principes in viuente qualitates, quæ sunt calor, & humiditas vitales. Nulla quippe emergit ratio, & distinctio philosophandi in astronomicis rebus, nisi dicamus has vitales qualitates ad Solem, & Lunam referri, ad alios verò Elementa, humores, & eorum qualitates: ad imagines tandem stellati Orbis partes corporis, vt docent omnes Professores, atq; re ipsa experimento comprobatur. Neq; enim apparet quemquam decumbere, nisi ipsa Luminaria infeliciter à maleficis circumueniantur: atq; prout afficiuntur, tales secundum naturam assidentium Planetarum

appa-

apparent morbi: ficut eft videre in infra expofitis Exemplis.

Tandem addo rationem apud me validiffimam, qua demonftratur calorem, & humiditatem vitales non effe elementa, neq; ab elementis produci, fed omninò à nobiliori, & fuperiori agente. Quæ ratio deducitur ex doctrina Ariftotelis in primo de ortu, & inter.tex. 83. Diftinguit ibi Philofophus mixtionem à generatione, & corruptione, & partes mifcibiles à generabilibus, & corruptibilibus, quod in his neceffario contingat corruptio vnius, & generatio alterius: itaut fequi non poffit generatio vnius, nifi præcedat corruptio alterius; in mixtione verò mifcibilia non corrumpuntur, neq; omninò faluantur, fed remanent in potentia, atq; in ipfa mifcibilia mixtum tandem refoluitur. Ad rem noftram: ignis non agit nihilq; producit, nifi aliud prius corrumpat, id quod ingeniosè obferuat Galenus loco fupra citato: ignis enim, ait, affimilat paffum fibi, non alijs. Cum igitur mixtio fit actio longè nobilior, quoniam per eam fit generatio nobiliffimæ rei, vt eft animal; & fine alterius corruptione: atq; in animali appareant genita tot munera, & partes eterrogeneæ, diuerfæ fcilicet, & contrariæ naturæ, & qualitatis, vt contemplatur Galenus; requirit omninò caufam nobiliorem, & fuperiorem, quæ abfq; eo quod corrumpat mifcibilia, ipfa tamen decoquat, & vniat: hæc enim perfectio quædam eft, & caufæ perfectionem arguit: quæ perfectio & virtus inter inferiores quidem proximas caufas inuenitur ratione virtutis feminalis; fed cum dependentia à concurfu caufarum Cæleftium: at verò apud Cæleftes caufas eminenter; quoniam inferiores fine fuperioribus nequeunt omninò generare mixtum; at fuperiores habent hanc perfectionem independenter ab inferioribus, faltem quoad aliqua mixta; dico quoad aliqua; nam licet plura mixta, & animalia generare poffint ex fe vt fupra diximus: hominem tamen Leonem, & alia generare non poffunt fine homine, & Leone.

Et quonam modo poterit ignis excogitare vt eruditiffimi

Galeni verbis vtar, siue dicam producere innumerabiles ferè proprietates admirandas mixtorum, lapidum, mineralium, animantium, & sensibilium? insuper & in ipsis tot eterrogeneas partes, & contrarias qualitates, & munera? ipse Sol & Luna cum cæteris Astris hæc non exhibent, nisi varijs, atq; diuersis ad inuicem congressibus: contrariorum enim contrariæ causæ, vt ait Philosophus, atq; diuersorum diuersæ, ad quæ ignis peruenire non potest omninò.

Satis ergo demonstratum est tum ex parte causarum, tum effectuum, vitalem calorem, & humiditatem radicalem, immò & proprietates mirabiles omnium mixtorum non esse Elementa, neq; facultates elementares, neque ab Elementis produci; sed omninò nobilioris, & superioris ordinis, & naturæ; atq; produci ab Astris, calorem quidem à Sole, humiditatem à Luna.

Hic exoriri potest quæstio circa id quod vulgo dicitur, videlicet calorem vitalem ali tanquam pabulo humiditate radicali; ita ut censeatur humiditas absumi, corrumpi, & conuerti in ipsum calorem, & ipse actu calor successiuè continenter oriri, & generari ex ipsa humiditate perinde, ac ignis oritur ex corruptione vstibilis materiæ: atq; propterea fiat continua, veraq; generatio, & transmutatio de esse humidum ad esse calidum. Qui modus dicendi, & opinandi mihi non satisfacit, & repugnat principijs veræ Astrosophiæ. Ne vero capitulum hoc in prolixiora, vt par est, producatur.

Dico: Quod vitalis actu calor exit ad suum actum successiuè ex calore potentiali, seu virtuali præexistenti, non ex humiditate radicali: immò & ipsa humiditas radicalis exit ad actum ex præexistenti virtute, & potentia humoris.

Prob. primò. Omne quod actu fit præexistit virtute, & potentia, quæ virtus & potentia eiusdem est speciei, cuius est actus, qui fit: neq; enim ex virtualiter, & potentialiter frigido, vel humido fieri potest actu calidum, sed fier actu frigidum vel

humi-

humidum, alias enim ex quolibet quodlibet fieri posset. Cæterum calor vitalis tàm actu, quàm potentia inhæret in humido radicali, tanquam in subiecto eiusdem ordinis, & naturæ scilicet nobilioris quam sint elementa, ex quibus duobus fit compositum illud quod calidum innatum vocatur. Atq; ita sequitur quod calor vitalis non exeat ad actum per veram generationem, & transmutationem humidi in calorem: sed cum prius existat potentia, & virtute, egreditur ad suum actum, cum quo etiam humiditas à propria potentia exit ad actum; vt sicut iunctæ sunt hæ qualitates in virtute, & potentia, quæ seminalis dici potest: ita sunt etiam iunctę dum habent actum, & sua exercent munera.

Secundo. Prob. In quolibet semine adsunt calor, & humiditas vitales: verum profectò non secundum actum, sed tantum potentia, & virtute; cum enim actu fiunt, generatur viuens: ergo quælibet potentia habet suum actum. Quod si dicatur in semine adesse tantum humiditatem, in qua accenditur calor vitalis, & ex qua alitur, & conseruatur; humiditas proculdubio tribuitur à fæmina, vt nomine materiæ pluribus in locis Philosophus insinuat: ergo foret ex volatilium ouis, quamuis inibi non adsit maris semen, generari posse, atq; ali vitalem calorem, quod vsu non fit.

Tertio. Philosophus asserit humidiorem esse fæminam, & frigidiorem quam sit mas, id quod testatur Galenus lib. 2. de semine: ergo si calor vitalis alitur humido sequitur fæminam longioris esse vitæ quoad hoc, quam sit mas: tamen idem Philosophus de long. & breuit. vitæ cap. 3. affirmat mares in vniuersum longioris esse vitæ, quam fæminæ. Quod vero maior calor in mare, humiditas in fæmina sint qualitates vitales, supra demonstratum est. Immò amplius sequitur quod calidior esset fæmina: quoniam ex maiori copia pabuli maior oritur calor: vt patet in igne: cum tamen hi Doctores asserant frigidiorem esse fæminam.

Quarto.

Quarto. Morbi acuti differunt à chronicis, quod illi ex putredine humidi radicalis oriuntur; hi verò ex caloris imbecillitate, & quod ita sit, acuti sequuntur motum Lunæ, à qua humiditas radicalis tàm in potentia, quàm in actu administratur: chronici verò motum Solis à quo pari modo calor vitalis: ergo non videtur calor vitalis ali humido tanquam pabulo, quoniam differunt tàm in causis, quàm in effectibus, & non ægrotaret animal nisi ex infirmitate humidi, quo bene valente, semper vigeret calor.

Quinto. Patet hòc idem in cunctis simplicibus, seu proprietatibus mixtorum, quæ talem exhibent qualitatem actualem, qualem habent potentia; itaut virtute calefactiua calefaciant, humefactiua humectent &c. talis enim semper est actus, qualis potentia: alias ex quolibet quodlibet fieri posset, vt diximus.

Calor autem virtute, & potentia paratur à Sole per motum Directionis: humiditas verò à Luna per motum Progressionis, sicut latè demonstrauimus in Cœlesti Philosophia: igitur si non admittatur hæc opinio cessat fundamentum, & ratio horum motuum.

Cæterum quando Galenus in aliquibus morbis dicit humidum radicale absumi à calore, quoniam agit de morbis, vtique intelligit de calore extraneo, à quo putredo & corruptio fit, non de vitali à quo potius conseruantur, & reparantur omnes humores, & partes corporis, quæ successiuè abeunt, vt notum est, & patet in diuturno ieiunio, quo etiam extinguitur animal, nisi reficiatur.

Quod vero humidum vitale potius reficiatur, & conseruetur à calore vitali, innuit Philosophus in 4. Meteor. sum. prim. cap. 2. tex. supra citato. *Propter hoc enim*, ait ipse, *& sicciora fiunt, quæ putrescunt omnia, & tandem terra, & fimus. Exeunte enim proprio calido, euaporat quod secundum naturam humidum &c.* Igitur tantum abest calorem ali humido, vt potius humidum ipsum à calore reficiatur & conseruetur:

adeoquod si extinguatur calor vitalis, humidum etiam radicale abeat & pereat.

Ex dictis autem sequitur primò, in quo nam consistat bona valetudo, quæ non in exquisito primarum qualitatum, & Elementorum eodem, quod congenitum, & innatum est, temperamento, vt diffidentes Authores affirmare solent: hoc enim pacto leui admodum de causa ægrotaret animal, & aduersatur doctrinæ Galeni; Hippocratis, & Aristotelis, qui calorem & humiditatem vitales affirmant successiuè augeri vsq; ad ætatem vigoris; deinde minui vsq; tandem quo penitus extinguantur: immò & augeri, & minui in temporibus Anni: re ipsa quoq; constat hominum temperamentum in vitæ decursu notabiliter mutari, scilicet per ætates, quæ qualitate differunt inter se: & mutatur etiam ob alias causas. Cum enim Elementorum mixtio infinitis modis ex diuersitate graduum qualitatum & quantitate vniuscuiusq; elementi contingat; vnde oritur omnimoda varietas temperamenti inter homines: si omnes fruuntur bona valetudine sub diuersis mixtionibus, nihil obstat, quod idem homo non possit benè valere sub diuersa mixtione, & alteratione innati temperamenti: iam enim elementa compatiuntur inuicem infinitis penè modis, & conueniunt in mixtum, dummodo summos gradus suarum qualitatum deponant. Verum bona valetudo stat in plena libertate agendi ipsius caloris natiui, & conseruatione humidi radicalis, cuiuscunq; gradus ambo sint; qua libertate sua exercent munera, & conseruant cocta in mixto quatuor Elementa, cuiuscunq; gradus, & quantitatis & hæc ipsa sint. Quod si contingat vitales qualitates non posse fungi suis muneribus quod pluribus de causis contingere potest, exoritur cruditas, inde putredo, & calor extraneus, quæ soluendo mixtum ad interitum ducunt.

Secundo. Deducitur, quod præ cunctis medelis ieiunium præstet bonam valetudinem, & tàm in ægris, quàm in benè valentibus ad conseruationem: Ieiunio enim augetur calor vitalis,

talis,

italis, quo sua munera liberè, & validè exercet: præstat optimam coctionem; absumit cruditates, & putredinem: restituit, & conseruat bonam valetudinem.

Tertio. Apparet pulcherrima ratio, & causa putrefactionis, quæ opponitur coctioni: animantia enim, vt habet Philosophus, statim ac amittunt proprium calorem, quem nos cælestem vocamus, putrescunt, & intereunt, quamuis Elementa in gradu remisso adhuc per longum tempus compatiantur inuicem, vt contingit in lignis cæsis, quæ permanent in ædificijs centenis Annis, antequam marcescant.

Quarto. Apparet ratio, quare Galenus libro 6. de vsu partium, & Philosophus cap. 2. de respirat. affirment vitalem calorem in corde suam sedem obtinere: Cum enim Sol præ cunctis partibus corporis effingat Cor, & eidem præsit, vt Professores testantur: quoniam Sol producit vitalem calorem, consequens est, vt in eodem corde ipsum calorem inserat, & collocet, tanquam in primo principio, à quo deinde communicetur omnibus corporis partibus, vt Medicæ Artis Professores testantur.

Quinto. Colligitur, in febribus chronicis incumbendum esse ad subleuandum calorem vitalem, quoniam sequuntur motum Solis; in acutis verò ad humidum radicale, quia sequuntur motum Lunæ; in peracutis ad vtrumq; quia sequuntur motum vtriusq; luminaris circa terram.

Sexto. In Decubitu si appareat malè affici Solem, innuit ægrotare calorem, si Lunam humidum; si vtrumq; vtramq; qualitatem.

Tandem si sic loquamur, & censeamus, pulchrè saluantur omnia, & diluuntur difficultates: alias ad inextricabiles implicationes delabimur, inter quas si quispiam inuolutus constanter manere velit, valeat vtique.

In Decubitu distingui moderatores vitæ, seu qualitatum vitalium à causis morbi.

CAP. XX.

IAM à nobis demonstratum est differre secundum naturam qualitates vitales à qualitatibus Elementorum, eoq; magis à qualitatibus putridis, quæ morbum inferunt.

Et qualitates quidem vitales quoniam incumbunt ad munera potentiarum vegetantium, si plena libertate donentur, optimam valetudinem viuenti conciliant: quod si à putridis qualitatibus occupentur, & comprimantur, illicò morbum admittunt.

Quapropter si hæc qualitatum distinctio inuenitur in subiecto passibili: necessarium omnino est, quod etiam ponatur in ipsis causis efficientibus.

Qualitatum vitalium causæ cælestes à Professoribus vocantur Moderatores, Significatores, Prorogatores, Hylech, alijsq; nominibus: Qualitatum verò putrescentium causæ vocantur abscissores, aneretæ, atq; aliter.

Item quemadmodum in subiecto passibili distinguuntur qualitates perfectæ mixtionis à qualitatibus putridis: ita inter cęlestes causas, sidera benigna, quæ sunt Iuppiter, & Venus efficientes perfectam mixtionem differunt à maleficis, qui sunt Saturnus, & Mars, qui putredinem suscitant.

Tandem sicut in corpore passibili viuentis distinguuntur quatuor humores, atq; etiam corporis partes, & membra; ita & in Cælo singulorum humorum, & corporis partium suæ ponuntur causæ de quibus dicemus infra.

Sed iam iuxta propositum declaremus methodum statuendi vitalium qualitatum moderatorem, quem si Ptolemæus docet in natali constitutione, nos assumemus etiam in Decubitu:

Neq;

Neq; enim in Decubitu de morbi qualitate, & exitu alio modo vaticinari possumus, nisi respiciendo ad quem pertineant qualitates vitales: Deinde qualitates morbi.

Praeferendus sane est, inquit Ptolemaeus *in diurnis genituris Sol, si in Apheticis locis repertus fuerit*. Primò igitur obseruandum an constitutio sit diurna, vel nocturna: Et diurnum quidem tempus est à principio Crepusculi Matutini, vsq; ad dimidium horae tantum post verum Solis occasum: nam licet Crepusculum Vespertinum diutius producatur: tamen quoniam Sol mox decidit in sextam domum, & notabiliter abscondit lucem, illico deponit omnes vires, quamuis adhuc luceat.

Item in Crepusculo Matutino cauendum, quod si tunc Luna plena, vel magna luce fruatur, itaquod in Horizonte splendore suo superet adhuc initium lucis Crepusculi Solis: ipsa Luna praeualet item dominando, vt dicemus: & Sol luce Crepusculi nisi superet lumen Lunae in Horizonte non ingreditur dominium temporis: quare in exordio Crepusculi prudenter iudicandum est.

Nunc ergo de die si Sol possideat loca hylegialia, proculdubio fit vitae moderator. Loca autem hylegialia sunt Domus I. XI. X. IX. & VII. scilicet loca illa, quae efficaces radios habent cum Horoscopo.

Circa XI. Domum item cauendum, quod non videtur fieri hylegialis, nisi à medio vsq; ad cuspidem: etenim à medio incipit primus radius, qui est semiquadratus ad Horoscopum. In hoc tamen parendum est experimentis.

Quod si Sol non possideat locum aliquem hylegialem, spectanda est Luna, quae si libera sit à Solis iubare, itaquod luceat, maneatq; in loco hylegiali ex enumeratis, fit vitae moderatrix. Si neq; Luna, tunc ait Ptolemaeus, obseruandus est Planeta dominans in praecedenti coniunctione Luminarium, in loco Solis, & in Horoscopo, qui si tria ad vnum horum locorum suffragia, vel plura obtineat, possideat verò locum hylegialem, fit Hylech:

quibus

quibus addendum, nisi sit maleficus, qui ad vitam moderandam nulla ratione vocari potest. Tandem si neque hoc accidit, Horoscopum accipiamus.

Noctu verò Lunam consulimus, si sit in loco hylegiali, deinde Solem, ait Ptolemæus, cum verò Sol de nocte non possit lustrare loca hylegialia supra terram, proculdubio infertur Ptolemæum in hoc loco loqui de Sole in Crepusculis constituto, in quo casu obseruandum quod supra monuimus circa competentiam lucis Lunæ, & Crepusculi Solis, vt nimirum validiorem sumamus.

Si verò neutrum luminarium aptum sit ad moderationem vitæ; Planetam dominantem in loco Lunæ, vel præcedentis oppositionis, vel Partis Fortunæ: si tamen beneficus sit, & in loco hylegiali consistat, sumere oportet. Tandem ipsam Partem Fortunæ si supra terram, & in loco hylegiali maneat: quod nisi contingat ad Horoscopum confugiamus.

Subdit quoq; Ptolemæus si ambo luminaria, & gubernator locorum iuxta conditionem supradictam, inueniantur in locis hylegialibus; ex omnibus, id quod maioris roboris est in figura, sumi debet.

Hæc est methodus eligendi vitæ moderatorem, quam ponit Ptolemæus obseruandam in natali: attamen in Decubitu quodcunq; contingat de vitæ moderatore, semper etiam obseruandi sunt Sol, Luna Horoscopus, & Pars Fortunæ vbicunq; inueniantur; maximè verò luminare conditionarium, quod semper & in omnibus maximam, & summam potestatem sibi assumit. Item Sol semper significat vitalem calorem, & Cor: Luna humiditatem radicalem, & caput. Horoscopus corpus, & eius affectiones. Pars Fortunæ nutritionem, & eius potentias.

Ratio cognoscendi qualitatem morbi in genere ex Decubitu.

CAP. XXI.

Electo iam vitæ moderatore: primò ad illum contemplandum accedamus: deinde conuertamur ad luminare conditionis; atq; tandem ad hos omnes, Solem, Lunam, Horoscopum, & Partem Fortunæ, cuius contemplationis hæc sit ratio: vt cognoscamus familiares, & dominantes in eis Planetas, sidera fixa, & signa penes quæ consistunt tum ipsi moderatores, tum dominantes Planetæ: rursus Anni tempus, Lunæ erga Solem respectum, mundi Quadrantes, naturam vniuscuiusq; & ad Solem habitum dominantium Planetarum, tum deniq; constitutionem præcedentis nouilunij, si Decubitus sit diurnus, si verò nocturnus constitutionem elapsi Plenilunij. Ex his enim omnibus colligemus qualitatem morbi in genere. Ita ferè procedit Ptolemæus lib. 3. cap. 15. & 16. inuestigans corporis qualitates, & morbos.

At verò cum hæc non omnia æquales vires obtineant, primum locum tribuemus Planetis, qui familiaritate quaq; cum moderatoribus iuncti sunt, deinde fixis circumsistentibus, mox Quartis Zodiaci, & Mundi, & erga Solem, tandem Planetis, qui dignitatem possident in locis moderatorum.

Ex horum namq; natura, & qualitate colligitur qualitas, & natura morbi in genere: Etenim Saturnus suscitat frigidas qualitates, Mars calidas vrentes, Venus humidas, Iuppiter calidas, vel mixtas, Mercurius prout cum cæteris iungitur. Rursus Saturnus præest atræ Bili, Iuppiter sanguini, Mars flauæ Bili, Venus Pituitæ, Mercurius menti. De fixis quoq; & de Quartis mundi, Anni, & erga Solem, simili modo ratiocinandum est.

Cæterum quando plures concurrunt secundum qualitates, & natu-

naturam contrarij, robustiores, ad quos maximè spectat morbi qualitas, consulendi sunt.

Item obseruandæ quinq; Planetarum inter se familiaritates, & eleuationes, etenim qui super alios eleuantur, ita præualent in ipsos, vt valde comprimant eorum vires, & qualitates, immò, & alterant eorum naturam, & boni quidem malorum qualitates, vt minus noceant, mali vero labefactant, & corrumpunt bonorum vires, vt non prosint, immò potius obsint, sicut infra latius dicemus.

De Stellis fixis verò ex illustrioribus ratio non nihil diuersa: nam omnes siue benignæ, siue maleficæ cum Planetis maleficis augeant eorum vires, & eo magis corrumpunt; cum Planetis beneficis ferè semper augent eorum bonitatem maximè cum Ioue: at cum Venere, quoniam tenuior est, Stellæ Martiæ, vt Antares, Syrius, Aldebaram, & similes non nihil officiunt: Quod si aut Iuppiter, aut Venus à maleficis opprimantur fixæ illustres eo magis obsunt.

Quoad signa Zodiaci obseruandæ Triplicitates: nam ignea calida est & arida, Aerea calida, & humida, Aquea humida & frigida, Terrea sicca & frigida.

Illud quoq; accurratè in genere contemplandum est, cum scilicet vel conueniunt similes virtutes agendi, vel contrariæ, vel eiusdem sectæ, vel diffidentis.

Virtutes similes sunt, exempli gratia Mars cum Sole, cum fixa Martia, cum ☉ aucta, & plena luminibus, vel combusta, cum ☼ vel Luna in quarta tum Zodiaci, tum in Mundo æstiua, vel in signo igneo. Similiter exempli gratia ♄ cum ☉ exigua luce fulgente, maximè cum decrescit, cum vtrolibet luminarium in Quartis autumnalibus, vel signo terreo, atq; similiter de cæteris. Tunc enim augetur in immensum virtus actiua ad ostendenda decreta suæ naturæ.

Contrariæ virtutes, exempli gratia si ♂ cum ♄ maneat, vel cum ♀ vel ☉, & maximè decrescente exigua luce: vel cum

lumi-

luminaribus per Quartas hyemales ambulantibus, & in signis aqueis. Saturnus è contra cum ✵, vel ● crescente ad plenitudinem; vel cum luminaribus apud Quartas æstiuas & vernales inuentis &c.

Eadem secta contingit vel inter Planetas omnes masculos, & apud signa masculina, & signa suæ mutuæ dignitatis, & de die supra terram, de nocte infra: Vel inter Planetas fœmininos, signa fœminina, suę mutuę dignitatis, & de nocte supra terram, de die infra.

Secta dissidens, si masculini cum fœmininis, & in signis sui mutui casus, vel detrimenti, vel diurnus de die infra terram de nocte supra, vel nocturnus de die supra terram, de nocte infra.

Quę cuncta radijs quoq; alterantur, nam radij hostiles contrarij sunt, & excitant ad intemperamentum: benigni conciliant temperamentum, & inter omnes quoscunq;

Item quoniam plures morbi affinitatem quandam ad inuicem habent, ratione loci primę originis, vel humoris, vt si principium fiat vel in Pulmonibus, vel in Epate, vel in corde, vel in sede Bilis, vel lienis &c.: vniuersale pręceptum sit, quicunq; significantur morbi, si Luna discedit à Sole, idest augetur lumine: morbus à centro ad circumsistentes partes dirigitur; si vero Solem petat, idest minuatur lumine ab exterioribus circumsistentibus partibus ad interiores. Hoc idem sequitur ex Quartis Zodiaci, & Mundi ascendentibus & descendentibus, vnde augmentum, & decrementum lucis oriuntur. Et ratio euidens est, quoniam vt alibi demonstrauimus, lux augmento humiditatem, decremento siccitatem suscitat: humiditas autem aucta in tumorem, & ambitum se se pandit, videlicet à centro ad ampliorem sphęram: at è contra si minuatur humiditas quod superest à circumstantibus locis ad interiora se se reuocat, & ad centrum.

Rursus cauendum quod Ptolemęus lib. 1. cap. 7. exponens quid valeant configurationes erga Solem, de ♄ ♃ & ♂ dicit

P quod

quod matutini vsq; ad primam stationem humoris plurimum habent; inde vsq; dum oriuntur de nocte calefaciunt: hinc ad secundum stationem desiccant: in reliquo frigefaciunt: Cum tamen supra exposuisset naturam absolutam vniuscuiusq; vt quod ♄ natura sua frigidus & siccus est &c. Nunquid igitur Ptolemæus repugnantia docuit, an verò ♄ & frigefacere, & calefacere, atq; humectare, & exiccare simul, & vna valebit, atq; similiter cæteri? Respondeo primo, Ptolemæum cap. 7. loqui de maiori, vel minori gradu qualitatis. Secundo, dico quod erraticę propria natura circulatione in Zodiaco respiciunt pura prima corpora, vocata Elementa: at vero circuitu illuminationis, idest circa Solem producunt 4. primas qualitates peculiares mixtorum, quæ alterius sunt generis. Tertio, dico quod exempli gratia humiditas dicitur sicca, si appareat viscosa contumax, & insolubilis: item calor vitalis, in cunctis viuentibus, quoniam procedit à Sole, vt suo loco demonstrauimus semper calidus est ad vitam præstandam, attamen viperæ, & plurima animantia venenata excessu frigoris necant, atq; similiter in cunctis; Saturnus igitur præbet etiam calorem, sed comparatione ad Solis Iouis, & Martis calorem, frigidus est; exhibet & humiditatem, sed componata ad Lunam, & Venerem sicca est: item calor ♄ excitat febrim, quæ comparatione ad ♂ frigida est &c.

Signorum Cælestium proprietates è rebus inferioribus, quibus referuntur deductæ.

CAP. XXII.

ARIES animal mediocris magnitudinis, terreste, mansuetum, non est vorax, paruam habet vocem, & acutam, tenuem leuemq; carnem, motum agilem, vires debiles, capite impetit, est parum fæcundum; lepra, vel scabie corripi solet, & morbis capitis. Hoc ergo signum morbos

in capite indicat, vt habet Hermes Trismegistus, Phrenitim, Lethargum; aufert loquelam, & vires corporis, ciet dolores capitis, pulsus tenues, & inordinatos, inappetentiam: Cumq; sit signum igneum, & Martis domus, mouet Bilem flauam ad tertianam febrim &c.

Taurus animal magnum, domesticum quidem, sed robustum, habet vires in collo, motum tardum, sed firmum, & æqualem, paruam fæcunditatem, non est vorax: habet paucam, sed grauem, & validam vocem; carnem firmam, & duram: ægrotat sæpe contagio, & gutturis, & linguæ affectibus: Quapropter hoc signum suscitat lues, gutturis, & linguę morbos, aufert gustum, & loquelam: è contra infert inappetentiam, pulsus elatos, & inordinatos: Cum vero sit signum terreum, mouet atram Bilem ad febrim quartanam, vel diuturnos morbos: & quia domus Veneris præbet causam ex incontinentia omnis generis &c. Est signum mutilum; quare significat Capitis præcisionem, maximè ob vicinitatem Capitis Medusæ. Item efficit gibbum, & membrorum superiorum contorsiones.

Gemini signum paruum, humanum, duplex; habet brachia, & humeros, pulchram vocem, sermonem, & sensum intelligentiæ: Quare infert delirium Epilepsiam, Apoplexiam, prosternit vires, & pulsum: cum verò sit signum duplex, sæpe sæpius recidiuas minatur, & morbi multiplicitatem: tandem quia signum aereum, mouet sanguinem ad omnes species febrium.

Cancer animal paruum, aquatile, debilissimum: habet crustam, sub qua magnam humiditatem: est fæcundissimum; mouetur tardè & retrorsum: ægrotat humoris putredine, sequitur augmentum, & decrementum Lunæ; nullam habet vocem: est deforme: non habet sanguinem. Quare hoc signum infert tenues febres ex nimia humiditate, mouet Pituitam ad febrim quotidianam, fluxum ventris, affectiones thoracis, pectoris, & ventriculi: efficit quoq; morbos crusta tectos, nimirum ex

Pituita corrupta, iuxta Galeni doctrinam: atq; ex huiusmodi morbis deformitatem. Nonnunquam relinquit cruditates, & putredinem ad recidiuas, vel post aliqua tempora ad reditum similis morbi iuxta Lunæ conuersiones. Est signum frigidum, & humidissimum. Cumq; Cancer præsit manibus, & digitis infert chyragram.

Leo animal terrestre magnum, & latum in parte anteriori, & dorso, exile in posteriori, calidissimum, vorax, viribus robustissimum; habetq; arma scilicet dentes, & vngues teterrimos: est parum fæcundum: rugitum pro voce horrendum emittit; laborat febre. Hoc igitur signum infert morbum circa Cor, præcordia, & dorsum; cum verò sit signum igneum mouet validissimè Bilem flauam: efficit Pleuritim, Cardiacam, febres tertianas vrentes, dorsi, & spinæ dolores, infert æstum magnum, sitim inextinguibilem, vigilias, corporis agitationes, sine requie. Significat etiam voraces morbos ex incensa flaua Bile, ciet vomitum.

Virgo signum magnum, pulchrum, humanum, mansuetum, partim aereum, propter alas, quas habet, partim terrestre, ideoq; signum duplex, seu commune, præsefert gratam vocem, & eruditionem: sterileq; prorsus est: Hoc signum habet ventrem superiorem. Producit vero febres tardas, & leues, sed diuturnas; suscitat mentis ægritudines vt comitialem, stultitiam; Hypocondriorum, & ventris affectiones, tormina, fluxum, dissenteriam, ciet Bilem atram ad febrim quartanam vel ad mixtam diuturnam: infert recidiuam, & morbos mixtos.

Libra signum paruum, & licet inanimatum, & inhumanum, attamen ad hominum vsum assumitur libra: sterile ad prolem, non præsefert vocem, vel pulchritudinem, sed æquitatem, & vniformitatem quandam: habet ventrem inferiorem, & renes superiores, idest eorum principium: & in genere significat omne id quod ab vno principio in plura similia, & æqualia capita discinditur: vt lepram, & quæ minuta vitia æquali similitudine

tudine

tudine ad cutim exeunt: est signum aereum, ideoq; mouet sanguinem ad omnes febres: & quia domus Venenis præbet causam ex intemperantia omnis generis.

Scorpius, signum in Cælo magnum quidem; sed animal in terra paruum est, deforme, venenosum, crustatum, humidum, & frigidum: est fæcundissimum. Hoc ergo signum in vniuersum significat quicquid humidum à pluribus principijs in vnum confluit, vt contingit de eius veneno ad aculeum caudæ: ideoque flumina, renes inferiores, ipsa pudenda, & vrinam: ex morbis qui è pluribus ramulis in vnum conueniunt caput, vt est Anthrax, Erysipelas, Bubo, Glandulæ &c. & ex his deformitates: cumq; sit signum aqueum mouet Pituitám ad febrim tertianam & sæpissimè duplicem, sed cum nimia putredine. Significat etiam venenum, & omne genus contagionis & luis. Tandem quoniam hoc signum habet Cor nomine Antarem, fixam fulgentem martiam, sæpesæpius affert passiones cordis, vtiq; ex qualitate venefica.

Sagittarij signum à Centauro sagittam per arcum tendente describitur: itaut partim beluam, partim hominem in habitu pugnandi referat: ideoq; suscitat morbos duplices, & mixtos, difficillimè cognitionis, qui modo spem salutis ostendant, mox in grauiores degenerent. Est quidem signum igneum, quo mouet Bilem flauam ad febrim tertianam; tamen quod nouissimum Autumni, cum eadem Bile atram commiscet in diuturnitatem, & perniciem. Cum verò vna parte referat humanam figuram, lædit mentem, affert Apoplexiam, Epilepsiam, & affines. Dominatur coxis, & natibus, quas in febribus dolore, & virium infirmitate sauciat. Est signum sterile.

Caper animal terrestre, mansuetum, mediocris fæcunditatis, non multum differens ab Ariete, & eius proprietatibus nisi tantum quod maiori & siccitate & frigiditate pollet. Est signum mutilum, terreum, mobile: præest genibus, & ob frigiditatem conducit valde ad Hydropem, recidiuas, & diutur-

nitatem

nitatem morbi: item aufert membrorum inferiorum contorsiones vt claudicationes &c.

Aquarius, signum humanum, & licet emittat flumen, attamen est signum aereum, fixum, natura frigidissimum, & humidum; soletq; quod aereum, & sanguineum est, in aquam, & crudam pituitam conuertere: pręest tybijs, est signum modicę fęcunditatis.

Pisces signum aqueum fęcundissimum, humidum, & frigidum: nullam habet vocem: sed magnum timorem. Significat ea, quę ex copia humiditatis generantur, eadem ferè, quę Cancer, & Scorpius, nisi tantum quod non tegit crusta; quare minus graues huius generis morbos, sed maximè infert fluxum ventris, ex corrupta vt plurimum pituita: cumq; sit signum duplex, miscet sępe sępius plures morbos in vnum.

Notandę verò sunt cęterę quoq; imagines omnes, prout congrediuntur in circulis positionum cum signis: inferunt enim cum ipsis vbi congrediuntur suas proprietates, & validissimè: vt fixę martię augent ęstum, & feruorem febrium: venereę inferunt qualitates virulentas; mercuriales, phrenitim &c. immò vnaquæq; iuxta suas proprietates superaddunt, vt Canes rabiem, Orion furorem, Arcturus fugam, Azimech victum, & Pharmaca obsutura: Caput Medusæ lethales incisiones, & vnitatis diuortium: Hydra, & Ophiucus qualitates virulentas, atq; similiter de cæteris.

Tandem fixæ obscuræ, & Galaxia perpetuò respiciunt oculos, inferuntq; vel plagas à percussione, & igne, vel ab humore corrupto morbum, & orbitates, seruatis quæ docet Ptolemæus lib. 3. cap. 16.

Has notauimus proprietates in signis; quòd si quis attentius ea contempletur, alias etiam plures inueniet, quas prudentiæ lectoris relinquimus.

Humores, & membra corporis, quibus nam Planetis, Signis, & Domibus subijciantur.

CAP. XXIII.

ERRADVNT passim Authores, & partim exponit Ptolemæus lib. 3. cap. 16. nihilominus quoniam nos ab Authoribus in multis diffidemus, nostram placuit vulgare sententiam, suis rationibus fultam, vt quisque, quam sibi magis probauerit sequatur: exempla tamen, & rationes euidentissimæ partem nostram tuentur.

Apud Ptolemæum sic habemus. *Saturnus praeest auditui dextro, vesicæ, spleni, pituitæ, & ossibus.*

Iuppiter tactui, pulmoni, arterijs, & semini.

Mars auditum sinistrum possidet, renes, venas, & pudenda.

Sol visui imperat, & cerebro, cordi, & neruis, & denique dextris omnibus.

Venus in olfactum, hepar, & carnem dominium exercet.

Mercurius, sermonem gubernat, & menti rationiq; præsidet, linguæ etiam, felli, & sedi.

Luna gustui, & gulæ, stomacho, ventri, vuluæ, & sinistris omnibus.

In primis ergo separando corpus in partem dextram, & sinistram, tota dextra subijcitur Soli, sinistra Lunæ. Rursus ex primis quatuor humoribus ♄ dominatur atræ Bili, Iuppiter sanguini, Mars flauæ Bili, Venus Pituitæ, Sol calori vitali, Luna humiditati radicali, Mercurius menti: Ex partibus internis Sol cordi, cerebro visui, & neruis: ♄ lieni, & ossibus: ♃ Pulmoni & Arterijs: ♂ renibus, venis & pudendis: Venus Hepati & pudendis: ☿ linguæ.

Caput ad signum ♈, & primam domum, & ♂; at verò ratione diuersarum potentiarum, quæ in eo resident ad plures Planetas refertur: nam Cerebrum ad ☉, ☽, & ☿, oculorum dexter

ad

ad Solem, sinister ad ☾. Aurium dextra ad ♄ sinistra ad ♂. Olfactus ad ♀: lingua, & frons ad ☿. Os & guttur ad ☾. Tota facies ad Horoscopum, & luminaria, maximè conditionarium.

Collum ad ♉, & XII. domum, & ♀.

Humeri, & brachia, & Thorax ad ♊, XI. domum & ☿.

Pectus, ventriculus, & manus ad ♋, X.domum & ☾.

Dorsus, & spina, Cor & præcordia ad ♌, IX. domum, & ☉

Intestina ad ♍, VIII. domum, & ☿.

Renes superiores, & venter exterior ad ♎, VII. domum, & ♀.

Renes inferiores, & pudenda ad ♏, VI.domum, & ♂, Quamuis pudenda ad ♀ quoq; referantur.

Coxæ & nates ad ♐, V. domum, & ♃.

Genua ad ♑, IV. domum, & ♄.

Tybiæ ad ♒, III. domum, & ♄.

Pedes ad ♓, II. domum, & ♃.

Authores verò communiter omnes etiam prisci quoad domus. Caput referunt ad primam domum, Collum ad secundam, Brachia, & humeros ad tertiam, & sic deinceps.

Rationes verò, quæ nobis suadent ordinem à communi sententia conuersum quoad domus.

Prima est. Quod sicut similis est quadrans ad Ariete, ad Cancrum Quadranti ab Ortu ad Culmen, etiam de communi sententia, & probatum etiam est supra, & alibi optimis rationibus, ita similes sunt in effectibus, & significatis.

Secunda. Sicut ordo signorum ab ♈ ad ♉ & ♊ & reliqua, ratione ordinis motus Astrorum in Zodiaco, significat ordinem membrorum: ita ratio postulat, vt ordo motus conuersi vniuersalis ab Ortu ad Meridiem, & Occasum, ordinem conuersum seruet in significandis membris.

Tertio. Sicut ordo motus alimenti ad membra, & partes corporis procedit à capite ad gutturem, pectus, ventriculum, intestina &c. iuxta ordinem motus Astrorum in signis, quibus

refer-

referuntur ipsæ corporis partes: ita eadem membra motus alimenti omnino referenda sunt ad cæli Domus secundum ordinem motus Astrorum per ipsas domus, qui fit ab ortu, ad meridiem occasum &c. itaut prima domus præsit ori; XII. gutturi: XI. pectori &c.

Quarto. Sicut partes nobiliores subijciuntur signis nobilioribus borealibus, in quibus viget calor, & imperant australibus, quo modo partes corporis superiores imperant inferioribus: ita ratio postulat, vt etiam subijciantur domibus nobilioribus diurnis in quibus viget calor &c. Aristoteles agens de longit. & breuit. vitæ, circa finem vltimi cap. ait, *Superiorem corporis partem esse calidam, inferiorem verò frigidam*, illa ergo subijcitur hemisphærio diurno, hæc nocturno.

Quinto. Decima domus significat actiones, ergo tribui debet partibus principalibus actiuis, sicut sunt pectus, præcordia, immò & manus, quibus vniuersa operamur &c.

Tandem effectus habet semper similitudinem ad suam causam etiam æquiuocam, ergo præter supradictas similitudines, hemisphærium superius ratione situs respicit superiores corporis partes, inferius verò inferiores.

Quæ sanè rationes validissimè probant.

Difficultates in hoc capite emergunt notabiles. Primo, Quoniam dissentiunt inter se signa, & Domus ad significandas corporis partes, & rarissimè accidit quod conueniant: tunc quænam significatio erit obseruanda? an in Zodiaco, an in mundo?

Secundo, Quando vitæ moderator à maleficis læditur, non quidem corpore, sed radijs, tunc quodnam signum, vel quæ domus sumenda est? an moderatoris, an maleficorum?

Ad hoc secundum patet responsio ex Ptolomæo lib. 3. cap. 16. vbi agit de vitijs, & morbis corporis, afferente, in Horoscopo, qui corpori præest, & eius temperaturæ, sicut superiori cap. docuerat, significari partem corporis è signo Zodiaci ibidem inuento. Rursus ibidem paulo infra perpendit fixas nebu-

losas circa luminaria ad oculorum vitium & morbum inferendum. Igitur à loco moderatoris, non à loco malefici. Attamen censeo non despicienda esse loca etiam maleficorum, itaut aliquam mutationem in significandis membris affectis declarare minimè possint; vt potè à quibus morbi qualitas ducit originem.

Et sanè quidem in hac re non modica apparet tum à ratione, tum ab exemplaribus difficultas.

Vt autem ad partium, & humorum cognitionem cautè procedamus, Primo oportet distinguere Quadrantes tum Zodiaci, tum Mundi: nam primus Quadrans respicit Caput, Collum, Humeros, Thoracem, & Brachia: inter humores sanguinem: hic enim Quadrans calidus, & humidus est. Secundus Quadrans habet Pectus, Manus, Ventriculum, præcordia, & intestina, inter humores Bilem flauam. Tertius, renes pudenda, inferiorem ventris partem, nates, coxas, & Bilem atram. Quartus, Genua Tybias, Pedes, & Pituitam.

Secundo, Diligenter inuestiganda est conspiratio maleficorum, erga quem moderatorem se gerat: atq; ab eodem moderatore sumenda pars corporis laboratura.

Tertio, Si plures moderatores in diuersis Zodiaci, & Mundi locis inuenti à maleficis lædantur: primò considerandum erga quem moderatorem maior sit maleficorum conspiratio, & quis illorum sit conditionarius; eius enim locus primo accipiendus est, deinde miscendum: vt si recedamus à locis vnius, accedamus ad loca alterius.

Quarto, Quando dissentiunt signa, & domus; Primo respiciendum in quo genere familiaritatum lædatur vitę moderator: nam si in Zodiaco, locus è signis accipiendus est; Si vero in Mundo à domibus. Quando accidunt familiaritates in vtroq; genere permiscendum pari supradicto modo.

Quinto, Tandem sciendum vulnera, quæ ab extra violenter infliguntur quoad partes corporis, sequi primum domicilia

cæli,

cæli, tum deinde etiam signa: nam quoniam plagæ ab extra veloci motu imponuntur, arguunt causam veloci motu progredientem, sicut est motus vniuersalis circa Mundum. At verò in morbis partes corporis, primum sequi Planetas, & Signa; deinde mansiones circa Mundum. Nam omnes morbi originem ducunt semper à primis quatuor humoribus, & affectionibus internarum partium, quæ non ex templo alterantur, nec afficiuntur: quare arguunt motum diuturniorem per Zodiacum.

Ex Decubitu morbi species, & cui humori, & parti corporis inhæreat quomodo cognoscatur.

CAP. XXIV.

DATO Themate decubitus primo contemplabimur familiaritates Planetarum erga Luminaria Horoscopum, & Partem Fortunæ, & maximè ex his conditionarium, vel cui vitæ moderatio debetur iuxta supra expositam methodum.

Secundo. Ex familiaribus eos qui maiori robore præ cæteris præstant tum ex maleficis, tum ex beneficis, & potissimè qui angulis insident, & moderatoribus magis intimè applicati; quorum malefici morbi authores, & causæ habeantur; benefici verò ad seruandum idonei.

Tertio. Quartas, quas moderatores lustrant tam Zodiaci, quam Mundi. Et hucusq; patebit qualitas in genere, an scilicet calida, an frigida &c.

Quarto. An maleficus author morbi sit vnus tantum, & solitarius, an plures, & super alios eleuentur. Si primum morbus simplex erit: si secundum, mixtus prout infra dicemus.

Quinto. Signa, Imagines, & fixas, quæ circa moderatores inueniuntur: non despiciendo quæ circa morbi authores. Ex his enim iuxta prædicta suis singula locis, apparebit humor, & pars corporis morbo laborans: ab eleuatione autem innotescet

ſpecies infima morbi mixti, hoc modo.

Notandum autem quod vbi loquimur de eleuatione ſiderum ſuper ſidera, de maleficis quidem, opus eſt quod contingat ex familiaritate hoſtili, vel indifferenti, quæ ſunt hæ quidem coniunctio, & Parallelus, ſiue in Zodiaco, ſiue in Mundo; illæ verò oppoſitio Quadratum & Seſquiquadratum. De beneficis autem, vt accidat ex familiaritate benigna, vel indifferenti: radij benigni ſunt trinus Sextilis, Quintilis, & Biquintilis: Coniunctio autem, & Parallelus in hoc ſecundo caſu ſemper ſunt ſuſpecti, & accuratè bonorum, & malorum vires contemplandæ ſunt.

Saturnus igitur quoniam frigidus, & ſiccus eſt, ſolus, & ſolitarius author morbi, orientalis, auget atram bilem, occidentalis corrumpit: affert autem morbos diuturnos, contumaces, reciprocos, maximè retrocedens, febres quartanas, marcores, tabem, neruorum contractiones, gibbos, claudos, cæcos, humorum defluxum, & ab his ſuffocationes; atq; omnes morbos illos, qui peritis Medicis noti ſunt, ex frigiditate & atra bile in genere oriundos.

Saturnus eleuatus ſupra ♃, afficit, & corrumpit humorem, partes, & munera ♃, ſcilicet ſanguinem, Pulmones, coctionem, partim, & ſanguificationem: vnde procedunt febres diuturnæ, quartanæ, Phtyſis, Tabes, Hydropiſia, & propriè Tympanites, Aſthma, Exanthemata nigra, Pleuritis, atq; ſimilia: cum hoc diſcrimine, quod vbi corruptus ſanguis fertur ad carnem, & erumpit ad cutim, Veneris quoq; quæ carni præeſt requiritur afflictio, atq; in augmento Lunæ, vbi humores ducit à centro ad circumferentiam: In Aſthmate concurrit Mercurius, vel ſigna aerea, vel aquea decreſcente ●. Ad Hydropem Venus, & ſigna aquea, & Quartæ frigidæ, decreſcente ●, modica luce prædita, ad Pleuritidem ♂, ad Tabem, Sol &c.

Cæterum ad ſpeciem morbi optimè cognoſcendam expedit conſulere, & accuratè perpendere quæ paſſim docet Galenus

de

de qualitate, & natura morborum, maximè vbi de differ. & causis morb. & symptomatum &c. nam cognita natura, & caussa propinqua vniuscuiusq; morbi, vt an ex affectione, & quali, vel mixtione, vel defectu requisitorum, vel excessu inutilium, vel vnitatis diuortio, atq; si quæ sunt aliæ causæ: cuncta hæc in cælestibus causis, tanquam in speculo ex prædictis, & dicendis requisita, & cognita, statim morbi speciem declarabunt: Neque enim fieri potest, sicut in Cælesti Philosoph. diximus, vt cognoscamus siderum effectus, nisi rerum inferiorum naturam, qualitates, & temperamentum prius nouerimus. Cunctis enim hisce à perito Medicinæ Professore cognitis, & ad suam vniuscuiusq; causam relatis iuxta propriam singulorum naturam, & differentiam, ad indiuidualem affectarum partium, & morborum speciem, & locum descendere non erit difficile. Sed infra in exemplis planius dilucidabimus.

Saturnus supra ♂ corrumpit flauam bilem, vel miscet, vel in atram conuertit: producit violentos casus ex ruina, submersione, seditione, & similibus, vt habet Ptolemæus lib. 4. cap. 9. afficit renes, vel vitiat, vel replet diuersitate materiæ iuxta suum habitum, & situm, maximè concurrente Venere, quæ superioribus renibus præest, atq; in signis ♎, & ♍.

Saturnus supra ♀ vitio, vel morbo (semper cum distinctione, quam ex Ptolemæo dedimus, si sit orientalis, vel occidentalis) afficit, vel corrumpit humorem, partes, & munera ♀; scilicet Pituitam, Hepatem, & Carnem, quare pessundat sanguificationem, & carnis generationem, & augmentum ad morbos illos, qui inde sequuntur; vnde fluit Hydrops, Ascitis, vel Hyposarca, Quartana; Renum, & genitalium affectiones, & vitium, frigiditas, angustia, obstructio, oppilatio, concretio; atq; similia, iuxta suum habitum: suscitat deformitates ex plagis, vulceribus incurabilibus ob affectam frigiditate, vel atra Bile Pituitam, & humores acres; infert lepram, dolores membrorum continentes; Cancros, atq; huiusmodi calamitates;

afficit carnem nigredine, macie, & vt plurimum ex intemperantia, contagione &c. in pueris generat vermes nigros inuisibiles: & hæc iuxta signa, & quartas.

Saturnus supra ☿ corrumpit sensum, intelligentiam, mentem, infligit morbos in capite quoscunq; ex frigiditate, Apoplexiam, Epilepsiam, maximè in signis communibus, & cùm testimonio Lunæ de die vt docet Ptolomæus lib. 4. cap. 18. item dolores capitis diuturnos, & continentes: lethargum: auget fel, afficit Hypocondria, vnde qui hanc affectionem patiuntur persæpè non vacant à mentis vitio: impedit linguam, & sermonem; suffocat humorum defluxu, &c.

Malefici super Solem eleuati pro natura sua vitiant calorem vitalem, sanguinem arteriarum, neruos, & regionem cordis, & ipsum Cor, vnde Tabes, & Cardiacæ oriuntur, minantur omnibus membris dextræ partis corporis. Super Lunam verò vitiant humiditatem radicalem Stomachum, Ventrem, Caput, & minantur omnibus membris sinistræ corporis partis. Cum verò animalis vita pendeat à calore vitali, & humido radicali, hinc est quod malefici vbi circumueniunt Luminaria illicò afferunt morbos, & mortem.

Iuppiter secundum suam naturam temperatè calefacit, & humectat, magis tamen calore quodam fæcundo valet, quapropter rarefacit validissimè, quibus qualitatibus quando feliciter se gerat, sanitatem reuocat, raritas enim sanitatem conciliat iuxta Philosophum Problemate 54. sect. 1. Hæc tamen efficit Iuppiter si familiaritate tueatur vitæ moderatores illos, qui vel principales sunt, vel qui maleficorum obsidione inficiuntur, leuat enim illos à maleficorum qualitatibus iuxta suas ipsius Iouis vires: Quod si supra maleficos præstet, omninò præualet: E contra si infeliciter se habeat, & submittatur maleficis morbi authoribus, specificat, & auget validissimè morbos secundùm eleuati super eum malefici naturam: tunc enim rarefaciendo, & humectando sua iura, aperit, & præbet quodam modo adi-

tum

tum ad qualitates maleficorum, quibus ratione suæ debilitatis succumbit in deterius ægrotantis, & corruptis Iouis partibus sanguine, Pulmone, & muneribus, grauiores affert morbos: vnde recte dicitur, corruptio optimi pessima. Cæterum ad ♃, quoniam sanguini præest, referuntur febres Hephemeræ, quando nimirum solus, & solitarius author est morbi.

Iuppiter supra ♄, soluit huius impedimenta, curat eius infirmitates Medicorum ope, præbet sufferentiam prudentiamq; in gerendis, & sumendis, donec morbus euadat; item ex inedia proficuum, curam, & amorem maiorum, detegit morbum, quo profutura exhibeantur.

♃ supra ♂, soluit impedimenta, & morbos illius tum sapientia Medicorum, tum expeditione, & velocitate rerum agendarum, per seruos, & famulas fideles, & diligentes. Significat fratrum, & minorum amorem, & curam erga infirmum: ex phlebotomia, ferro, vel igne applicatis, bonum ad valetudinem.

♃ supra ♀, confirmat illam, & roborat ad suas beneficas qualitates præstandas: quod si hæc à maleficis lædatur leuat non parum, iuxta tamen suas vires ab impedimento, & maleficio infortunarum, præbet temperantiam, & spem salutis, detegit morbum parat Pharmaca profutura; somnia læta cum quiete, & salutis auspicijs.

♃ supra ☿, soluit item eius impedimenta, si qui à maleficis patitur, intelligentia, ratiocinatione, ordine, cura, aperit viam vt cognoscatur morbi qualitas, & natura.

Et notandum quæcunq; de ♃ dicta sunt, & de Venere dicenda quoad eorum eleuationem intelligi debere si ipsi feliciter, & valenter se gerant: nam si infeliciter, potius augent morbos corruptione suarum partium: Itemq; si familiaritatem quoq; contrahant cum moderatoribus vitæ, vel principalibus, vel per maleficos læsis: alias parum prosunt.

Mars de sui natura efficiens est caloris, & siccitatis, & quando

author eſt morbi, ſolus, & ſolitarius, infert tertianas exquiſitas, vel continentes, morbos veloces, & cito ad ſuum finem venturos. Orientalis auget bilem flauam, occidentalis corrumpit. Item ſuſcitat iram, impatientiam, vigilias, dolores &c.

Mars eleuatus ſupra ♄ infert acrimoniam atræ Bili, affert caſus violentos per ignem, & gladium, frangit crura, grauat lienem & ſimilia, iuxta ſuum ſitum, & habitum.

♂ ſupra ♃ afficit ſanguinem, Pulmones, & munera ♃, calore corruptiuo, bile flaua: infert febres peſtilentes, exanthemata, carbunculos vrentes, morbillos rubros: item anginam Eryſi pelam, pleuritidem, peripneumoniam, &c.

♂ ſupra ♀ afficit Pituitam carnem & Hepar noxio calore, vel flaua bile; vnde oriuntur febres quotidianæ, & hecticæ, eryſipelæ, ſcabies, vulceres, exanthemata, carbunculi vrentes: apud renes & vexicam infert omne genus morbi ex calore & inflammatione Hepatis; diſſenteriam: in pueris vermes rubros; item venenum, & ictus venenatorum: humores ſalſos, mordaces, contagioſos &c.

♂ ſupra ☿, Phrænitim, delirium, fugam, impatientiam, grauat caput doloribus, & immodico calore; ſi concurrat Luna de nocte efficit Epilepſiam: rurſus Apoplexiam; multiplicat, & euertit fel.

Venus efficit temperatam humiditatem, cum exiguo calore: ideoq; & ipſa rarefacit, ſed cum maiori copia humiditatis, quam Iuppiter: Et ſi feliciter ſe habeat communicata luminaribus, & authoribus morbi, leuat, & prodeſt ad ſalutem: ſi vero infeliciter, ſola, & ſolitaria affert febrim quotidianam. In vniuerſum autem ad ferendam opem infirmiores ſunt vires Veneris, robuſtiores Iouis.

♀ ſupra ♄ mitigat eius ſiccitatem, & affert ſpem ſalutis à morbis ♄, quamuis diu producantur: præbet temperantiam & continentiam ſaluti profuturam.

♀ ſupra ♃ confirmat opera ♃ ad commodum, & ſalutem, &

leuat eum ab obsidione malorum, sub qua forte reperiatur: aperit morbum peritis Medicis &c.

♀ supra ♂ soluit eius impedimenta, mitigando morbum, & qualitates ab eodem prodeuntes: excitat potentiam expultricem extinguit bilem flauam &c.

☿ supra ☿. Prodest intelligentia, cura, lætitia, musicis, & poeticis concentibus &c.

Mercurius ancipitis naturæ, cum bonis bonus, cum malis pessimus, & validissime auget vires, & significata Planetarum, cum quibus familiaritatem contrahit, & siue ipse eleuetur super alios, siue alij super ipsum: in genere induit naturam eorum; tamen eius significata ad ratiocinationem referuntur, ad sermonem, linguam, ad cerebrum, caput. Propriè autem natura ☿ refertur ad spongiam, gluten, & quid simile: quamuis enim è quatuor primis qualitatibus nullam ex propria natura possideat, attamen suscipit omnes aliorum, cum quibus communicat, atq; ad alios, cum quibus item communicat transfert, & conglutinat, & eis superaddit vel quid humidi, vel sicci &c. tunc prorsus insolubile, insuperabile, inuincibile: Dum retrocedit, malefici semper naturam refert.

Cauda Draconis permixta vel moderatoribus, vel authoribus morbi, maximè concurrente, & infeliciter se habente Venere, & iuxta signa, & imagines venenatas, arguit venenum.

Et sanè quidem morbus simplex, qui scilicet procedit à simplici natura Planetæ, ille dici debet qui oritur ex alteratione vnius tantum primi humoris, absq; læsione aliorum humorum, vel partium corporis: vt morbus simplex Martis, alteratio solius flauæ Bilis &c.

Et ratio optima id suadere videtur: etenim, vt habet Galenus lib. 2. de Elementis. Prima Elementa propria, ex quibus animalia sanguine prædita & constant, & generantur, sunt quatuor primi humores; quare sequitur, vt eorum si vnus tantummodo alteretur, & putrescat apud propriam sedem, absq;

læſione alterius humoris, vel partis corporis, tunc oriatur morbus iuxta ſimplicem illius naturam: at verò ſi talis humor alteratus tranſeat ad alios humores. & alienas corporis partes, tum prodeat morbus mixtus, vt Aſthma, Pleuritis, Hydrops, Phlegmon, Eryſipelæ, atq; alij innumerabiles penè morbi. Planeta igitur ſolus, & Solitarius affert morbum ſimplicem iuxta ſuam naturam: cum verò ad inuicem plures familiaritate miſcentur, morbùm mixtum, vt diximus.

Cæterum ſciendum eſt, quod vniuerſa, quæ hactenus dicta ſunt de Planetarum decretis non tantum habent ſuos effectus in Decubitu, verum etiam in Natali: Cum verò de cauſis diuerſorum morborum tum corporis, tum animi agat Ptolemæus lib. 3. cap. 16. & 18. non eſt opus hic denuo recenſere: Conſulatur eius doctrina, quæ tam in Natali quam in Decubitu ſeruanda eſt.

Morbus an leuis, an grauis; & an diuturnus, an breuis futurus.

CAP. XXV.

PRIMVM quidem cognoſcemus ex maleficio infortunarum erga moderatores vitæ maximè conditionis temporis; vt Solem & Horoſcopum de die. Lunam, & Partem Fort. de nocte: nam ſi à nullo beneficorum leuentur, ipſi autem moderatores infeliciter alio etiam modo ſe gerant, quod in finibus maleficorum, in ſignis obnoxis, & in locis ab Horoſcopo inconiunctis &c. grauem proculdubio iudicabimus morbum, etiamſi vnus tantum maleficus, & vnico radio inficiat moderatorem vitæ, dummodo applicando: Quod ſi plures, vel multiplicatis familiaritatibus, proculdubio deſperatur ſalus ægri: hoc autem videre eſt in exemplaribus infra poſitis, ſi verò contingat læſum vitæ moderatorem, ſuccurri ab aliquo beneficorum, tunc accuratè pendendæ ſunt

vires

vires tum malefici, tum benefici, atq; ipsius moderatoris qualitas mansionis; etenim, quoniàm tunc boni & mali dimicare quodammodo videntur circa largitores vitæ, ex qua parte conspicitur victoria, ad illam ægrotantem iturum pronunciabimus. Pari modo si plures malefici obsideant vitæ moderatores, vel pluri familiaritate & in vtroq; genere, si & benefici accedant ad opem, contemplandæ sunt omnium, & singulorum vires,& quæ per applicationem,& quæ per defluxum, & magis propè, vel remotè, & quis eleuetur super cæteros, & an accedant fixæ, supputando etiam numeris suffragia iuxta supra expositam in Isagoge Tabellam, tunc iudicabimus morbum ad salutem quidem incedere si præualeant benefici, ad extinctionem si malefici.

Professores aiunt si dominus 8. domus lædat dominum Ascendentis, vel dominus Ascendentis ponatur in 8. domo, vel idem sit, & vnus Ascendentis & 8. dominus mortem prænunciare: quæ an vera sint nescio: Verum reperi, maleficum in 8. domo si lædat Luminaria, & maximè quod temporis; atq; è contra Luminaria, & præcipuè conditionis in 8. læsa à maleficis ominari funera.

Item obseruandum Planetas eiusdem sectæ ad inuicem congrua familiaritate iunctos roborare ad agendum suam partem: dixi congrua familiaritate; vt inter beneficos benigna intercedat, inter maleficos hostilis.

Cauda Draconis cum moderatoribus semper ad necem suspecta fiat. Rursus quædam signa ex propria natura grauiter lædunt moderatores, qui in eis insident: vt Aries Leo, & Scorpius officium maximè Lunæ; Libra Aquarius, & Scorpius Soli.

Læduntur quoq; grauiter moderatores diminuti lumine, & in quartis descendentibus, seu frigidis à ♄: aucti verò & in quartis calidis à ♂ & fixis Martijs.

Item obseruaui Declinationem p. 14. 15. & 16. calidissi-

 mam,

mam, & exitialem esse ob Parallelum Syrij, Basilisci, Aldebaram, & Caudæ ☊. Atq; Declinationem p. 24. 25. & 26. veneficam, ob Parallelum Antaris, & Pleiadum.

Luna à Sole combusta grauitatem affert morbi, maximè in signis calidis sub eleuatione ♂, & in frigidis sub ♄.

Planetæ retrocedentes perpetuo addunt morbo grauitatem, etiam benefici; morborum enim tunc fæcundi apparent.

Si Cælestis constitutio Natalis ægroti nota sit, & in Decubitu appareant maleficæ hostiliter se habere ad Moderatoris vitæ locum Natalis: siue è contra in Decubitu Luminaria maximè conditionarium hostiliter lædatur à maleficis Natalis, grauitatem morbi indicat.

Quoad diuturnitatem &c. præceptum generale sit à causis calidificis emanare morbos & febres velocis motus, & breues: à frigidis verò tardi, & diuturnos. Qua propter Saturnus, Quartæ autumnales, & Hyemales, atq; Iuppiter, & Luna vltimis diebus ante eorum cum Sole coniunctionem, diuturnos morbos, & febres efficiunt: retrocedentes quoq; Planetæ, signa, fixa, vel terrea id muneris habent. E contra signa mobilia, vel ignea, fixæ Martiæ, Mars, Venus, & Luna, exeuntes à Sole, veloces morbos, & febres emittunt, quam primum ad suum finem venturos.

Quæ causa cur ægri aliquando conualescunt, & extemplo recidentes ad grauiora labuntur, & citrà ordinem, & medicorum expectationem pereunt.

CAP. XXVI.

PROFESSORES recidiuas afferi à Planetis retrocedentibus communiter asserunt: sed re vera alijs etiam de causis contingit spem & signa salutis ad lethalem recidiuam conuerti.

Primò, Luminarium localis positio in semicirculis Zodiaci,

&

& mundi descendentibus, & Luna deficiens lumine, hanc afferunt significationem, saltem proximè potentialem: Etenim in his semicirculis luminaria passionem illam luminis exhibent quam alij per regressum. In his ergo semicirculis luminaria vel diuturnum morbum, vel recidiuas præbent; vel tandem velocem morbum in chronicum conuertunt, & priori magis discriminosum: vnde non ab re dicitur morbus autumnalis aut longus, aut mortalis.

Secundo, signa communia vel mixtos morbos significant, vel vna plures diuersarum qualitatum, adeout si ab initio vehemens vigeat morbus, vtpote ex pluribus causis mixtus, quarum extincta velociori, exempli gratia, calida, videatur æger conualescere, mox è superstite causa frigida in chronicum morbum incidat.

Tertio, si benefica Orientalis mediocriter robusta benigno radio intueatur vitæ moderatorem, ita tamen vt incipiat separari: sed malefica Occidentalis robustior quam benefica, applicet ad eumdem moderatorem hostili radio, maximè valentiori, quam sit radius beneficæ, sed non nihil magis à longè, itaut maior sit distantia huius applicantis radij, minor illa separantis; grauem recidiuam significat. Et ratio est: quoniam perpetuò. Orientalia, & propinquiora, quę circa exordium morbi; Occidentalia, & remotioria quæ circa finem significant, maximè in separatione illa, hæc vero in applicatione. Ordo virium familiaritatum est; vt primus locus detur ☌. & Parallelo, deinde radijs, qui plures compræhendunt gradus.

Quarto, benefici illi qui manum ad salutem præbent si superentur à maleficis robustioribus retrocedentibus, incipiunt quidem leuare infirmum, sed tandem quia debiliores desistunt, illumq; in deteriora mittunt dilapsurum, & manibus hostilium infortunarum ab ijsdem necandum relinquunt.

Quinto, Cauda quoq; Draconis id naturæ præsefert, vt grauem recidiuam, si cum vitæ moderatoribus iungatur, significet,

Sexto,

Sexto, si Decubitus natura sua non appareat grauis; sed contingat postea Nouilunium, vel Plenilunium ex eadem quę in Decubitu morbi causa magis graue, maxime in die indice, vel critico, recidiuam afferre poterit, & eo grauiorem si super loca natalis vnde morbus originem duxerat.

Septimo, ipsi benefici, qui moderatoribus ad opem iuncti sunt, si retrocędant, quamuis in exordio morbi leuare videantur ægrum, tandem non nunquam, quodam modo defatigati, quoniam viribus infirmi, vel ob regressum conuerso pede ab inceptis discedētes, ad recidiuam, aram latissimā relinquunt.

Octauo, Mercurius vbi medio quodam loco positus communicat maleficorum qualitates moderatoribus vitæ: hoc enim proprium est Mercurij, & efficaçissimum, si retrocedat, certam, & præter expectationem recidiuam afferre.

Nono, Plures Planetæ eorum qui ad morbum aliquo modo concurrunt etiam beneficæ, si retrocedant, recidiuam afferunt.

Decimo, Tandem maleficus morbi primus author, & causa, si retrocedat, recidiuam affert, vt professores omnes asserunt.

De morbis animi.

CAP. XXVII.

QVONIAM inter omnes hominis ægritudines illa profectò censenda est turpior, licet quoad vitam rarò grauis appareat, ad çurandum tamen difficillima semper, quæ mentem, & inteligentiam ambit: aperæprætium existimaui de hac ægritudine latius disserere, quò manifestabis eius causis, planius & facilius curetur.

Vt autem rectè procedamus opus est primo distinguere in mente suas partes, deinde differentias afferre diuersorum morborum, qui circa mentem accidunt; tandem causas eorum tum immediatas, tum vniuersales cognoscere.

Aristoteles lib. 3. de Anima distinguit intellectum agentem

ab

ab intellectu patiente, eo prorsus modo quo actus distinguitur à potentia, seu materia: deinde intellectum agentem affirmat esse impassibilē; patientē verò corruptibilē, & sine illo nihil intelligere: item affirmat animam non intelligere sine phantasmatibus, eo modo, quo neq; sensus percipit absq; specie sensibili: Rursus quemadmodum è specie sensibili, & sensu actu sentiente fit vnum quoddam; ita è speciebus intelligibilibus, & anima actu intelligente fieri vnum quoddam. *Omnino autem intellectus*: inquit, *qui secundum actum intelligit, res ipsa est.* Tandem cum intellectio nihil aliud fit nisi speculari phantasmata, seu species rerum, quicunq; sensibus caret neq; addiscere, neq; intelligere posse, quòd rerum species accipere, atq; potentijs animæ offerre nequeat.

Eamdem distinctionem habemus apud Ptolomæus lib. 3. cap. 17. vbi agens de qualitate animi, distinguit habitus intellectus, à moralibus, & morales quidem refert ad Lunam, reliquos ad Mercurium, tandem in fine capitis innuit vniuersos ad Solem quoq; referri. Rursus cap. seq; agens de vitijs & morbis animi, assumit spectandos Lunam, & Mercurium, deinde in progressu capitis etiam Solem.

Ex his infertur intellectum agentem spectare ad Solem, patientem ad Lunam, species rerum & earum passiones ad Mercurium: Videntur enim morales habitus segniores se gerere, sicut innuit Ptol. ibid. verbis illis, *morum verò & hebetiorum animæ actionum*, quam species intelligibiles; cum tamen non differant inter se, nisi tantum sub ratione termini, quod morales habitus se tenent ex parte subiecti, seu intellectus patientis, species verò intelligibiles ex parte animę seu intellectus agētis.

Galenus de locis aff. lib. 3. cap. 3. sic habet. *In corpore itaq; cerebri anima suam sedem sortitur*, quòd intelligendum est quoad potentiam intellectiuam; nam anima est actus totius corporis; & ipsemet Galenus declarat subdens, *in quo etiam fit tum ipsa ratiocinatio, tum recordatio sensibilium imaginum,*

Primum autem instrumentum ipsius animæ, tum in sensibilibus actionibus vniuersis, tum in ijs, quæ à consilio, & voluntate proficiscuntur, spiritus est animalis, qui in cerebri ventriculo continetur; sed præcipuè in postremo &c.

Videtur autem Galenus nomine spiritus animalis quo tanquam instrumento & in sentiendo, & in intelligendo, atq; sequendo vtitur rationalis anima nihil aliud intelligere nisi ipsas species rerum sensibilium iunctas cum anima actu siue intelligente, siue sentiente; & est idem quod innuit Aristoteles.

Cæterum quoniam singulis animæ potentijs dicatum est peculiare corporis membrum, vt ipse Galenus asserit huiusmodi spiritum vitalem contineri in cerebri ventriculis, & præcipuè in postremo: proculdubio in quocunq; membro adsit vitium aliquod, vt vel angustiæ, vel alicuius affectionis, illud causa, & principium est morbi vel vitij eius potentiæ, cuius est membrum illud. Vnde Galenus ibidem subdit. *Satis tamen fuerit ad curationem, nosse sedem affectam esse ipsum cerebrum.* Quemadmodum paulo supra dixerat. *Iam comitialis morbus conuulsio est omnium corporis partium, minimè quidem perpetua &c. sed quæ ex temporum accidit interuallis. Nec solum hac re, sed mentis quoq; & memoriæ, ac sensuum oblæsione à iam dictis conuulsionum generibus differt. Vnde constat in cerebro hunc affectum consistere &c.*

Et sanè profecto, quemadmodum diximus in Cælesti Philosophia omnis perfectio actiua à Sole ortum ducit: administratio verò materiæ, & cuiusuis partis passibilis à Luna: species verò rerum quæcunq; & vbicunq; inhæreant à Mercurio: Vnde fit quod ad omnes morbos illos in quibus fit vel defectus, vel vitium appræhensionis, & cognitionis specierum vbicunq; & quomodocunq; contingat, semper interuenit Mercurius tanquam causa: quod si se teneant ex parte subiecti, vt est Epilepsia, Apoplexia, Lethargus, vel in moribus vitium, accedit Luna: si verò se teneant ex parte intellectus agentis,

sicut

ſicut ſunt inſania, furores &c. requiritur Sol, vt ideo rectè Ptolomæus lib. 3. cap. 18. dixerit. *Peculiariter verò ex locis quæ figurationem comprehendunt, Solis, & Martis loca ad ad inſaniam efficacia in primis ſunt.* Quamuis ad morbos animi quoſcunq; ſicut dicemus cum Ptolomæo, requiratur ſemper praua Lunæ, & Mercurij diſpoſitio: vnde procedit intellectum agentem decipi.

Hucuſq; habemus quibus ſub cauſis collocentur partes humanæ mentis; atq; genericam quamdam differentiam morborum, qui circa ipſam accidunt. Cum verò morbi non niſi à maleficis ſtellis emanent tanquam à cauſis efficientibus qualitate præditis: cognita ſtellarum natura tum propria, tum ex accidentali habitu, de quibus Ptolomæus in primo Apoteles agit diffusè, non erit admodum difficile cognoſcere naturam & qualitates morbi, nimirum ex familiaritatibus eorum ad prædictos Lunam Mercurium & Solem; atq; ſeparatim ad quam partem mentis dirigatur eorum actio.

Etenim proprium Saturni eſt in organis mentis frigiditate, & ſiccitate craſſos humores efficere obſtruentes ipſos meatus in cerebri ventriculis, vnde oritur Epilepſia iuxta Galeni doctrinam loco cit. dicentis. *Cæterum velox eius diſcuſſio, craſſum humorem ſpiritus meatum in cerebri ventriculis obſtruentem, hunc maximè affectum peperiſſe declarat: neruorum principio ſe ipſum quatiente, quo excutiat id quod infeſtat. Itaque non ab ariditate inanitioneue, ſed à craſſo & viſcido humore, impediente animalem ſpiritum. quo minus deferatur in corpus, hanc affectionem gigni, argumento eſt, quod ſubito & fiat, & ſoluatur* &c.

Sed oritur difficultas ex Ptolemæi verbis, qui lib. 3. cap. 18. aſſerit, *Epilepticos fieri quotquot Luna, & Mercurio nulla familiaritate cohærentibus, in Orientali finitore Saturnum per diù, Martem verò noctu ſuſtinent intuentem prædictam figurationem*: Etenim ſi Epilepſia fit ex obſtructione à craſſis hu-

motibus orta, vt affirmat Galenus, non videtur posse hic morbus à Marte generari, qui biliosum, & subtilem humorem producit, atq; maximè fluentem.

Ad cuius difficultatis solutionem primo meminisse oportet doctrinæ, quã Galenus tradit in libro de diff. morb. cuius summa est, quemcunq; morbum emanare ab aliquo excessu etiam de sententia eorum qui constituunt elementa impassibilia: At verò excessuum causæ in Cælo sunt Saturnus, & Mars; nam Iuppiter, & Venus medium temperamentum rebus conferunt: quamuis & ipsi benefici quando maleficis morbi authoribus subijciuntur, validi sint ad speciem morbi, & partem læsam definiendam, vt suis locis dictum est.

Secondo, Conuulsionem neruorum contingere ab his duobus exessibus, vel ob plenitudinem, vel ob inanitionem. Galenus de locis aff. lib. 3. cap. 3. *Porrò ipsam conuulsionem neruorum, ob plenitudinem, vel inanitionem fieri quam verissimè professus est nobis Hippocrates: id quod vel ex fidiculis instrumentorum (quæ ob vtramq; intemperiem ambientis aeris, humidam nempe, & aridam, adeo tenduntur, vt disrumpantur) liquido constat. Si igitur conuulsio fiat vel à labore, vel vigilijs, vel fame, vel solicitudine, vel arida æstuantiq; febre, qualem est videre in phreniticis, causam eius ariditatem, inanitionemq; recte putaueris. Sin verò temulento crapulam, ac omninò pleno homini conuulsio accidat, non ab re ipsam à contraria causa iudicabis ortum habuisse. Atqui inanitioni contraria est repletio.* Item Galenus agens de causis morb. *Ob secundam verò, nempe ob frigidiora alimenta, nonnullos correptos vidimus attonito, aut Epileptico morbo, aut alio quopiam modo refrigeratos, id quòd ex ebrietate vel maximè accidere Solet.*

Tertio, Comitialem morbum esse conuulsionem omnium corporis partium. Galenus ibidem. *Iam comitialis morbus conuulsio est omnium corporis partium &c.* Comitialis ergo

morbus

morbus habet pro causis duos excessus: & Mars quidem plenitudinis, ebrietatum, & commessationum causa est: Saturnus verò è contra inanitionis, continentiæ, & parsimoniæ: ita docet Ptol. cap. ne qualitate animi.

Quarto, Quoniam Saturnus agit frigore, Mars verò calore; ille quidem obstruit de sui natura; Mars vero dupliciter obstruere potest, vel plenitudine, vel inflammatione partium: rursus ex inflamatione duplex potest nasci causa obstructionis, vel ex ariditate orta ab arida, & æstuanti febre, vt affirmat Galenus loco citato; nam re vera bilis flaua perusta in atram conuertitur: vel ex inflamatione partium, maximè affluente pituita, quæ calefacta in varios, & diuersos morbos tumescentes erumpit, vt est exempli gratia Angina, &c. qui morbi ratione tumoris obstruunt.

En igitur quomodo vterq; maleficus causa fiat Epilepsię iuxta Ptolemæi doctrinam per obstructionem de qua loquitur Galenus.

Sunt autem omnes morbi, qui à capite, & cerebro ducunt ortum ad inuicem affines, quos recenset Ptolemæus eodem cap. 18. cum aliqua inter se differentia: nam morbus Epilepsię, quem primo loco declarat, cæteris leuior est; est enim tacitus ad instar somni sensuum defectus per raras vices breuis moræ: Cum enim Mars de nocte ob humiditatem, & frigiditatem temporis, similiter Saturnus de die ob calorem à Sole excitatum, temperantiam quandam induant, leuiorem morbum afferunt, atq; non vltra, quam sensuum defectum ad instar somni, & soporis, quem ob naturam maleficæ tempori contrariam excitant.

Ptolemæus verò sequitur grauiores animi morbos declarare dicens. *Furiosi vero quando præter ea, quæ dicta sunt è diuerso Saturnus nocte, mars die figurationi dominatur, potissimum in Cancro, Virgine, & Piscibus.* In furiosis ergo additur calor calori, & frigiditas frigiditati: in signis humidis.

Vnde propter infelicem habitum Lunæ, & Mercurij mentis insania excitatur, & furor.

Cum vero hic morbus se teneat principaliter ex parte intellectus agentis, quamuis possit etiam inhærere sicut mores intellectui patienti, omninò requiritur consensus Solis, vt paulo infra Ptolemæus declarat. Nam in comitiali intellectus agens non læditur nisi per concomitantiam; etenim cum intellectus non intelligat nisi contemplatione phantasmatum, & phantasmata deficiant ad sensuum defectum, statim ac deficit sensus, & intellectus necessario cessat intelligere: In furiosis verò læditur maximè intellectus agens, à quo intellectus patiens recipit in mores; vnde fit quod in his iuuant validè verberationes, & timor assistentium, ne in quo peccat intellectus agens, in mores transeat.

Cæterum hic quoq; apparet difficultas; nam si furor emanat à nimio calore, vt docet Galenus lib. de animæ morum, & corporis temperamenti mutua consequutione; dicens. *Furentes autem, atq; iracundos caloris abundantia efficit*, non videtur à Saturno, qui frigiditatis author est, posse furor excitari: cum tamen Saturnus non modo sit causa furoris, sicut docet Ptolemæus, sed febris etiam, quæ perpetuo calor est &c. immò & inflammationum causa in partibus, velut in aliquo apostemate &c.

Ad quam difficultatem dico Saturnum sua frigiditate inferre putredinem, densitatem, & obstructionem; inde verò spontè nasci perniciosum calorem; videmus enim in fæno humido, & conferto generari putredinem, inde calorem, & ignem; atq; similiter in compluribus alijs rebus. Ex his autem colligitur quantum vtilitatis, & commodi sumere possit ars medica ab hac disciplina per cognitionem scilicet summæ causæ morbi, ad quam nisi pertingant medicamenta, sed ad medias caussas intendamus; puta si refrigerãtibus accuramus calori, quem Saturnus secundario producit, ipsum immò calorem augebimus in deteriora collabentes.

Notan-

Notandum verò simplicem insaniam distingui à furore, & illa quidem non videtur aliud includere, nisi à communi recto sensu, & intelligentia, secluso furore, declinationem, qui morbus frequentior est, & comprehendit etiam eos, qui adeo propriæ sententiæ addicti sunt, vt rectam rationem, & sanum iudicium non admittant: furor vero post errorem mentis includit vim ad rerum falso apprehensarum effectum: quare hic morbus longè grauior est, & ortum habet à nimio excessu qualitatis actiuæ iam depreuatæ; cum verò omnis efficacia, oriatur à Sole, ad hunc morbum requiritur Solis, & Mercurij infelix habitus, & eorum validæ vires, itaut quo validiores existant, eo magis concitatum, vehementem, & robustum furorem excitent.

Ptolemæus tandem dæmonoplexiæ constitutionem cælestem declarat, quatenus nimirum respicit naturalem corporis temperamentum, quod subsequi possit vera dæmonoplexia: nam sæpesæpius sola opinio, apprehensio, vmbræ quædam, & timor, quibus, maximè mulierculæ afficiuntur, causa est in moribus vexationis, & exacerbationis, clamorum, atq; similium: etenim vera dæmoneplexia supernaturalis est, non tamen potest negari, quod à prauis corporis, & cerebri dispositionibus, vnde aprehensiones, vmbræ, & timores exeunt, allici possit; atq; de consequenti naturali medela ad curandum disponi: ait ergo Ptolemæus.

Dæmoniplecti nascuntur, & lunatici quando sic constitutæ maleficæ Lunam prehendunt ac Solis radios properantem, Saturnus quidem cum Sole congredientem, Mars verò oppositam, maximè in Sagittario, & Piscibus.

Vbi notandum: quoniam omnis morbus vt supra diximus cum Galeno, emanat ab aliquo excessu; quo magis intensior est huiusmodi excessus, & ad ipsum augendum cōfluunt plures causæ eiusdem naturæ, eo grauior euadit morbus. Patet autem à Ptolemæo in his tribus generibus morborum animi af-

ferri pluralitatem causarum ad grauiorem morbum inferendũ; id quod contingit in omnibus corporis morbis, vt videre est in infra positis exemplis decumbentium.

Quando verò supra iam memoratis causis, ait Ptolemæus, additur excessus habitus Lunæ erga Solem, adiungitur morbo mentis summa grauitas: Etenim Lunæ lumine priuatæ validissimè obest Saturnus sua frigiditate; quemadmodum è contra luminibus plenæ, Mars suo æstuanti calore; id quod sæpius à nobis dictum est.

Interim stante Luna cum his excessibus, & tum ipsa Luna, tum Mercurio infeliciter inter maleficos collocatis; quoniam adiunguntur radij Solis, qui propterea, & ipse infeliciter se geret; in primis mentis insaniam inducit; deinde cum ipse Sol lumine suo augusto, vitam, efficaciam, libertatem pulchritudinem, honestatem, decus, & perfectionem omnem rebus conferat: in infelici habitu de se positus, & ipsi Lunæ radijs hostilibus infensus, manifestum est parere dehonestamenta, imperfectionem, clamores, dedecus, subiectionem, & captiuitatem in eo genere, & membro, quod indicant Mercurius, & Luna scilicet mentis, & cerebri. Quibus planè liquet quam concinnè progrediatur Ptolemæus sua doctrina.

Ex his autem deducitur quadratos etiam radios Solis posse Lunæ efficere, vt re ipsa vidimus: cum hoc tamen quod si occidentales sint Luna,& Mercurius videlicet vbi minuuntur lumine, subijciantur Saturno, si vero orientales Marti: sed leuiori subsequuto effectu in vtroq; casu.

Item, cauendum quo ad positionem Lunæ Mercurij, & maleficarum posse contingere plures modos: quicunq; fiunt ad magnitudinem effectus satis est vnum ex ipsis siue Lunam, siue Mercurium, siue maleficam, quod tamen omnium deterius est, in horizonte poni, & siue orientali, siue occidentali; quod si ab Angulis decidant omnes, quo magis distant, eo leuiorem effectum, & silentem demonstrant.

Adsunt

Adsunt, & aliæ mentis leuiores affectiones, vnde fluit nimia procliuitas ad passiones animi quascunq; cum aliquo excessu vel ad immoderatam iram, vel tristitiam, vel gaudium, vel desiderium rei cognitæ vel luxum, vel ebrietates obloquutiones, atq; huiusmodi: item summa leuitas, & mobilitas; vel è contra immobilitas, & pertinacia: rursus aliqua obliquitas, & declinatio à recto iudicio; tarditas, & segnities intellectus; memoriæ imbecillitas, & similia mentis vitia; quæ proculdubio à Lunæ, & Mercurij cum maleficis habitu, & familiaritate nascuntur, & semper innuunt intemperatam affectionē cerebri, iuxta maleficorum naturam.

Ex his omnibus prudens medicus, peritus etiam in Astronomicis, quibus cuncta plenius cognoscet, facilè seruatis videlicet quæ infra cap. 29. dicemus, singulis mentis morbis occurrere poterit, & non tantum ad intellectus, & memoriæ potentiam curandam, & roborandam, verum etiam ad corrigendos prauos mores.

Aphorismi.

CAP. XXVIII.

1 AVTHOR morbi maleficus simpliciter manens, videlicet cæteris inconiunctus simplicitatem morbi significat iuxta suam naturam.

2 Quiuis Planeta, siue solus, siue concurrens ad morbum; si maneat orientalis ostendit augmentum, vel effusionem, vel aliud vitium sui humoris; occidentalis vero putredinem, & morbum, siue alterationem.

3 Planeta cadens ab Angulis significat debilitatem sui humoris, & partis corporis; Angularis, è contra vires: si verò infelix, curruptionem.

4 Infelicitas Planetæ oritur à casu ex dignitatibus, à regressu, ab intuitu hostili, ☌, vel Parallelo maleficæ, Cauda

Draconis, tum demum fixa malefica.

5 Plures malefici morbi authores, qui robuſtior, præualet ad qualitates morbi, licet mixti.

6 Quadrantes Zodiaci, & mundi, quos luſtrant luminaria, maximè quod læditur, vel conditionarium eſt, plurimum pollent ad qualitates morbi.

7 Inter omnes Planetas ad morbum concurrentes, qui magis omnibus læditur, grauat morbum apud ſuum humorem, & corporis partes.

8 De quacunq; familiaritate agatur, pendantur quæ in applicatione ſunt: quæ .n. ſeparantur ſemper minus valent, maximè poſt duos vel tres gradus. Oppoſitio robuſtiſſima eſt ſi contingat cum aduerſa latitudine, coniunctio cum eadem, applicando licet non nihil eminus.

9 Iuppiter infelix, aiunt Profeſſores, quod medici imperitiam arguit: ſed quamuis id contingere poſſit, re vera abſcondit morbum, vel efficit inſolitum, & peregrinum, vel in partibus à cognitione remotiſſimis.

10 Venus infelix vitium in pharmacis innuit.

11 Luminaria in inconiunctis locis ad Horoſcopum ſignificant debilitatem naturæ, & virium: ſed configurata ſi maleficio afficiantur, ſignificant vires morbi, & exacerbationes: quæ cognita plurimum iuuare poſſunt medicinæ artem.

12 Si ● ſit Soli coniuncta graue eſt; item in oppoſitione, & quadraturis, ſed minus.

13 Lunæ creſcenti ad plenitudinem magis obeſt Mars, decreſcenti vero Saturnus.

14 Eſtiuo tempore Soli magis obeſt Mars: hiberno vero, & autumno Saturnus.

15 Luminaria, & maleficæ in ſignis communibus multiplicant varios natura morbos: in fixis aggrauant vnum tantum morbum: in mobilibus afferunt varietatem ſymptomatum, & ſæpeſæpius permutant morbum in alium alterius

naturæ;

naturæ; maximè si ambæ maleficæ fiant morbi authores, quarum vna sit occidentalis, altera orientalis; initium autem morbi erit magis secundum naturam orientalis, quod reliquum secundum occidentalis.

16 Luminare conditionarium in 8. domo à maleficis læsum: vel è contra malefica in 8. lædens luminare conditionis maximè si sit vitæ moderator: lethale est.

17 Authores morbi retrocedentes recidiuam minantur grauiorem: & ab ipsis semper timendum; etenim licet moram gerant, grauiorem tandem afferunt morbum. De recidiuis dictum est ex professo cap. 26.

18 Si moderatores recipiant radios beneficantium, & maleficarum, respiciendum ex qua parte fluant robustiores vires, & victoria, tum etiam vtræ moderatoribus magis iunctæ appareant.

19 Si moderator iungatur alicui, & ponderosior vltrolibet eorum interiaciat radios similes suæ natnræ, irritam efficit coniunctionem illam: maximè si moderator sit Sol qui circa se vniuersos comburit, & tegit.

20 Planetæ in 6. domo aliquando prouocant Crisim 6. die: qui si sint benefici, & liberi, Crisis ad salutem sperari poterit: si malefici ad mortem, si benefici à maleficis Angularibus supplosi, recidet æger, & morietur.

21 Quiuis radius maleficorum ad vitæ moderatores etiã benignus si confirmatur Parallelo, lethalis est.

22 Venus Angularis feliciter se gerens, & Lunæ applicata intemperantiam arguit, in specie iuxta suum situm, quæ morbi fuerit causa.

23 A quacunq; detineantur hostilitate moderatores, si cui debetur vitæ moderatio liber est, & beneficis vallatus, salus speranda: E contra si vitæ moderator, maximè si sit lumen temporis, grauem patiatur à maleficis læsionem; nihil vel admodum parum proderunt benefici erga reliquum luminare.

24 Si vna malefica lædat vnum luminare, altera alterum: sint vero maleficæ, atq; luminaria ab inuicem disiuncta: duas morbi species inter se diuersas significant; Quod si familiaritate aliqua communicent, mixtum morbum.

25 Mars lædens Solem existentem in quartis æstiuis Zodiaci, & mundi, & in signo igneo, & iuxta fixas martias, significat morbum vehementem ex æstu, & flaua bile. At verò Saturnus lædens Lunam apud quartas tam Zodiaci, quam mundi autumnales vel hyemales, & in signis aqueis, vel terreis; idem ex frigiditate, & atra bile.

26 Maleficæ si lædant luminaria, & eleuentur super beneficos: & beneficæ vel nullo, vel hostili radio intueantur luminaria, morbum lethalem significant, mixtum, & incognitum: E contra si beneficæ respiciant luminaria, & eleuentur super maleficas, salus speranda.

27 Mercurius regressu induit maleficorum naturam, nisi communicet cum beneficis.

28 Beneficæ regressu degenerant à bonitate, & labefactant humorem, & partes corporis quibus præsunt.

29 Quiuis Planeta Angularis affluentiam sui humoris addit minuit in cadentibus.

30 Duo sunt loca in mundo, in quorum altero si adsit infortuna, & in reliquo luminare conditionarium horrenda sunt: scilicet medium 8. domus, & medium quintæ; idest æquales proportionales distantiæ inter culmen, & occasum, & inter occasum, & imum: alia duo; medium 8. domus, & medium Vndecimæ: ab his enim locis proficiscuntur, & Paralleli, & Quadrata in mundo, & sesquiquadrata ad finitorem, & omnia vna simul; quæ in Decubitu mortem, in natali violentam minantur.

31 Mercurius si sit causa morbi, manens in ♋ ♏ ♓ ♉ vel ♑ statim priuat voce, & sermone, maximè si Saturni qualitates hauriat: in ♊ ♒ ♎ & ♍ sensu, mente, & intelligentia:

in

in ♈ ♌ ♓ affert Phrenitim, vel delirium, vel fugam &c. iuxta naturam maleficæ, cui communicat.

32 Cauda Draconis cum vitæ moderatoribus in signis venenosis infert qualitates virulentas: in mobilibus corruptionem humorum: in mutilatis contorsiones partium, & contractiones: cum nebulosis, & in via lactea cæcitatem &c.

33 Malefica in domo 1. vel 7. existente luminare conditionis in 6. vel 12. absq; beneficorum ope, morbi diuturnitatem vel mortem significat. Item si malefica in 10. vel 4. & luminare in 3. vel 9. idem.

34 Quæ ab octaua, & sexta domo proficiscuntur decreta: Professores affirmant si dominus Ascendentis in ipsis ponatur maximè cum habitu infelici; siue illarum dominus maleficio circumueniat dominum Ascendentis, siue ponatur in Horoscopo, vel idem planeta sit dominus Ascendentis, & alterius illarum domorum: quæ ab octaua proueniunt significata mortem innuere: quæ verò à sexta domo grauitatem morbi. At sanè profectò non semper hæc apparent vera, nisi quando prægrauis est à maleficis Decubitus: Quod si ab illis domibus maleficæ obsideant luminaria maximè conditionarium, vel è contra luminaria potissimè conditionarium in illis domibus collocata maleficio infortunarum afficiantur, & vera sunt, & morbus grauissimus est. Quod si Horoscopus sit vitæ moderator, malefica in medio octauæ domus, vnde habet sesquiquadratum ad Horoscopum, si grauis est Decubitus mortem innuit.

35 Moderatores à maleficis obsessi iuxta Galaxiam, vel nebulosas fixas inferunt morbum in oculos.

36 Constitutio cælestis momenti cuiusuis grauioris Symptomatis, si consulatur, patefaciet causas, qualitates, naturam, & partem corporis læsam. Hoc autem secretum est ad medicam artem pretiosissimum, & verum.

Ad complementum huius Opusculi pertinerent Apotelesmata,

mata, quæ ab Hermete, Magiono, Ferrorio, Argolo, alijſq; traduntur; quæ ſi quis exoptat conſulat apud eoſdem: Meminerit tamen eorum non omnia, & ſingula aſſentiri doctrinæ Ptolomæi, neq; rationi, neq; rerum experimento.

De Temporum electione ad vniuerſum medicum opus.

CAP. XXIX.

AXIOMA generale eſt in vniuerſa Philoſophia, contraria contrarijs curari. Et ſicut contingit inter ipſa ſidera, vt quæ contrariæ ſunt naturæ aduerſentur ſuis contrarijs: ita ſi malefici morborum ſunt authores, vtiquæ benefici ſanitatis erunt: & ſicut ſoluuntur morbi in aduerſis temporibus, & quartis Zodiaci, teſte Galeno, quem ſupra retulimus, ita inde ſumendæ ſunt temporum electiones. Rurſus quoniam omne agens agit iuxta ſubiecti paſſibilis potentiã, ſeligendi ſunt ſiderum habitus ixta temporamentum, ſexum, & ætatem ægrotantis.

Hinc emanat præceptum vniuerſale petenda eſſe ſemper loca omninò aduerſa morbo, & qualitati, in eo dominanti: Vt ſi morbi origo caliditas, refrigerantes conſtitutiones petendę; ſi frigiditas, calefacientes; ſi humiditas, exiccantes; ſi ſiccitas humectantes. Atq; ſiderum habitus eligatur ſemper ſimilis medicamento, cum relatione ad optatum effectum: etenim Aſtra cum ſint cauſę vniuerſales, concurrunt cum particularibus iuxta horum naturam; nam aliàs ſi vniuerſalia diſſentiant à particularibus, perturbatur, & annihilatur effectus.

Huc vſq; adeo trita eſt doctrina, vt ſi quis inficias eat, ſe ſolum iturum ſciat.

Cæterum omnis difficultas iuxta praxim conſiſtere videtur, tum potiſſimè, quod apud Authores varię inter ſe, atq; diuerſę apparere videntur inſtitutiones, & pręcepta.

Et primò in genere notanda eſt diſtinctio efficiendarum re-

rum:

rum: nam vel confortandæ sunt partes, & roborandæ medicamentis, quæ nimirum fouent, nutriunt, & augent; vel violentis solutiuis promouenda expulsio; vel adhibenda ferrum, ignis, cucurbitulæ, & similia.

Quoniam enim luminaria inferunt qualitates suas cælestes in inferiorem hanc plagam, & maximè ad loca, & partes corporis illas, quæ subijciuntur signis, & quartis, quibus ipsa lumina, tum etiam Horoscopus inhærent. Deducitur genericum omninò seruandum, quæcunq; fouent, nutriunt, roborant, & augent, applicanda esse partibus ægentibus, quando luminaria stipata beneficis lustrant Cæli, & mundi quartas, & signa Zodiaci, quæ præsunt partibus, & humoribus illis. Et sanè quidem optima id ratio suadere videtur; iam enim operibus luminarium applicando quæ fouent, coquunt, & augent, cooperamur ad coctionem, & augmentum. Quod si tunc è contra adhibeamus violenta, à quibus abhorret natura maximè, si luminaria tunc malefico infortunarum afficiantur, infelicem effectum paramus; nam & corrumpimus ipsas cælestes qualitates, & ipsa membra, & humores, quæ tunc facta cælesti influxu incumbunt ad coctionem, robur, & augmentum, perturbamus, vt desistant: tandem quoniam tunc calore, & humiditate cælesti rarefiunt, & tenerescunt, de facili concipiunt, & admittunt ex violenta causa putredinem.

Eadem autem ferè ratio videtur sicut in Crisi, in qua cum fiat colluctatio naturæ cum morbo, videlicet calidi natiui cum qualitate putrescente, nullum tunc violentum adhibendum, vt iure optimo præcipiunt Artis Medicæ Professores; quin immò eis inferenda roborantia, quæ ipsi naturæ opem, & auxilium præstent ad victoriam, & salutem.

Rursus si applicemus quæ coquunt nutriunt, & augent, partibus illis corporis, & humoribus, quæ tunc à luminaribus magis præcipuè non respiciuntur, nihil vel admodum parum proderunt, quippe ad quæ tunc luminaria, vt causæ vniuersales

minimè

minimè incumbunt. Cum enim luminaria rarefaciant validissimè, vt patet præ cæteris in fluxu, & refluxu maris, patefaciunt partes quas à signis & domibus respiciunt, ad admitenda Pharmaca roborantia.

Sicut è contra si tunc applicemus violenta, obesse non poterunt, quod non obsistunt causæ vniuersales; interim vel extrahemus vel dissipabimus quæ corrupta sunt; atq; exonerando partes illas, relinquemus aptiores, & agiliores vt coquantur, & reparentur à luminaribus cum primum peruenerint ad loca, & signa, quæ partibus illis influunt, vnde sequuntur Crises bonę: & hac de causa humores, & sanguis minuendi sunt ante primam Crisim, si nimis affluant &c.

Quandoquidem Ars medica alias preclarissima hoc vno prętare videtur scilicet leuando, & liberando vitales qualitates à qualitatibus corrumpentibus, quo sua illę munera liberè exercere possint, in quo consistit sanitas vt diximus: nam si & ipsas vitales qualitates vel directè suscitare, & intendere, vel prorogare, vtique & immortalem efficere hominem posset. Qualitates enim vitales in vltimo senio absq; passione extingui testatur Philosophus agens de iuuentute, & senect, cap. 14. Quibus ideo non apparet modus succurrendi vt optime censuit Galenus loco supra citato. Ad summum fouentibus, exempli gratia, aromatibus, & fomentis excitari possunt ad actum, cum ex vi morbi, vel frigoris imbecilles euaserunt: & hoc sanè si pręexistant potentia: nam in vltimo senio vbi, & secundum potentiam absumptę sunt, nulla amplius apparet vis ad actum illas reuocandi, vt pote in quo seminale calidum quod secundum potentiam pręexistit, penitus ad actum absumptum est: ita quod inter calefactum lapidem, & supermi senis corpus nullum discrimen pręexistentis potentię ad vitale actu calidum appareat.

Ex his autem infertur quoad Pharmaca solutiua, vel quocunq; modo violenta; si minuenda sit Bilis flaua, quæ calida, & sicca

sicca est, in genere cauendum à signis, & quartis igneis tàm Zodiaci, quàm Mundi, & à Stellis fixis calidificis, vnde optima ratione Hippocrates, & Galenus pronunciarunt *in exortu Caniculæ difficiles esse purgationes*; subintelligendum in morbis è flaua Bile oriundis, qui Æstate maximè vigent: Nam è contra tunc soluuntur morbi hyemales scilicet frigidi, vt ipsimet testantur. Cauendum igitur à Marte, & à calidificis signis, & quartis; tum etiam à Nouilunio, & Plenilunio, in quibus fit ingens rerum omnium commotio; tum denique à fixis clarioribus calidificis; Sed ponatur Luna in signis, & quartis humidis, & frigidis communicata Veneri, & Pharmacum sumatur ante Solis ortum, etiam ante auroram si fieri potest; quod tempus frigidum, & humidum est.

E contra si per accidens fouenda, vel nutrienda sit Bilis flaua, eligantur signa, quartæ, & sidera ad hanc rem &c.

Si minuenda sit atra Bilis cauendum à signis, & quartis terreis, & à Saturno: non sit Luna sub Solis radijs, neq; in vltimo quadrante à Sole, & maximè sit libera à radijs hostilibus ♄, sed potius communicata Ioui, & Pharmacum sumatur post Solis ortum.

Si purgandi sint Sanguis, vel Pituita, spectandum à qua causa corrumpantur an à Saturni frigiditate, an à Martis calore, & iuxta exigentiam contrariæ qualitatis, eligenda tempora, in quibus tum Signa, tum Planetæ, tum Quartæ Zodiaci, & Mundi conducunt: Vt si purgandus est Sanguis, iungatur Luna Ioui felici familiaritate, & sit ♃ à maleficis liber, validus, & angularis: quod si Sanguis flaua Bile affectus sit, iungatur ♃ Veneri, vel Luna vtriq;, vel vterq; respiciant Horoscopum: vel ♃ eleuetur supra ♂. Quod si Sanguis affectus sit atra Bile eleuetur ♃ supra ♄, cum auxilio ♀.

Si vero purganda sit Pituita iungatur Luna Veneri simili modo seruatis cunctis prædictis: & si minuenda sit, minuatur Luna lumine.

Item

Item ad minuendas, vel purgandas Biles ponatur Luna separari à Planeta, cuius est Bilis, & absit à quarta illius humoris: applicet verò Planetæ aduersæ naturæ. Sitq; Planeta humoris secundum vires debilis, & super ipsum eleuetur beneficus eiusdem sectæ, vt supra ♄ Iuppiter, supra Martem Venus: vel si non possint sociari radijs: ponatur Luna colligere eorùm radios, quod crebro fieri potest, ita tamen, vt beneficus ponatur cardini propinquior, & sic eleuabitur supra maleficum.

In reuellendo fluxiones iuxta quod docet Galenus de Arte curatiua cap. 2. *ad contrarias scilicet partes*; non sit Luna in Signo, & Domo membri ad quod ipsas fluxiones conuertimus, neque in Signo membri iam oppressi, sed è propinquo ingrediatur, si fieri potest, & nisi corpore, benigno radio.

Ad Phlebotomiam, vel adhibendum quocunque modo siue ferrum, siue ignem, siue quid aliud violentum: cauendum ne Luna maneat in Signo, vel Domo, quę illi membro prosunt, sed neq; ascendat in Horoscopo, maximè si tunc accidat maleficos in angulis poni. Quodsi vrgeat Phlebotomię vsus educatur Sanguis ex alio membro. Item vitetur coniunctio, & radius hostilis Lunæ cum maleficis, & cum Sole: non sit iuxta ☋ & ☊. Si demum hæc omnia, & singula, quę dicta sunt, non possint caueri; ponatur ☾ cadere ab angulis, & obseruentur quę obseruari poterunt ad minus videlicet malum. Membra vero, corporis partes, & humores quibus nam signis subijciantur patet ex cap. 23.

Ad morbos animi quoscunq; curandos: Quoniam vt diximus huiusmodi morbi constitutio cęlestis, ex verbis Ptolemęi est eleuatio maleficæ super Lunam, & Mercurium, vbi nulla ad inuicem familiaritate iunguntur, vel etiam super Solem: conuenit è contra iungere ipsos benigno radio, & super ipsos eleuari beneficas eiusdem sectę; vt si ♄ sit author morbi, ponatur eleuari ♃; si vero ♂, eleuetur ♀. Sint autem ☉, ☾ & ☿ iuxta partem lęsam, cui quilibet eorum pręest, prout cap. 27. diximus,

à ma-

à maleficis liberi, & eligantur signa, & quartæ Zodiaci, & mundi aduersæ humori corrupto, qui morbi author est.

Ex his autem facillimum erit colligere electionem ad vniuersum morborum genus curandum: si peritus medicus cognita natura morbi tum à signis apparentibus in ægroto, tum è constitutione Decubitus, tum ex nouilunio, vel plenilunio præcedente, eligat siderum habitus ad rem suam iuxta opus explēdum; distinguendo in fouentibus, in violentis soluentibus, & in violentis ad extra &c.

Obseruatum ab antiquis traditur, Lunam in signo runinante, quæ sunt ♈ ♉ ♌ & ♑ inferre vomitum Pharmaci, à quibus ideo cauendum, & sumi possunt ad prouocandum vomitum, cum fuerit opus; excepto ♌.

Circa electionem non prætereundum prætiosissimum monitum, quod non tantum ratio suadit, sed experientia perpetuò verissimum esse comperi. Quod vt intelligatur.

Notandum primo, causas in Cælo omnis in terra mixtionis, & perfectionis cuiuscunq; bonæ rei, & maximè valetudinis, esse sidera benefica quæcunq; Atq; omnis ægritudinis, imperfectionis, & destructionis, esse sidera malefica, & vnumquodq; sidus in suo genere qualitatis. Substantiam vero corpoream referri ad Solem, Lunam, Horoscopum, & partem Fort.

Secundo, non contingere malam aliquam alterationem in substantia, ideoq; nec Decubitum, nisi moderatores substantiæ hostiliter lædantur à maleficis; sed neque bonam & felicem, nisi foueantur à beneficis.

Hinc autem patet quantum commodi, & vtilitatis præstare valeat de sideribus scientia: nam si incipias opus bonum quodcunq; in Astrorum maleficorum habitu hostili erga moderatores illos præcipuè conditionarios, nunquam vel rarissimè perficies, vel non integrè, vel non perseuerabit, vel non præstabit commodum, vel inde malum aliquod sequetur longè grauius, quam vtile sit adeptum bonum. E contra dum bene-

ficæ benignis radijs, vel coniunctione, vel Parallelo fouent moderatores illos maximè conditionarium, alias à maleficis immunes, non tantum sequetur bonum, & feliciter, sed insuper dico, quod nihil mali timeas, neq; inter medios agminum pugnas, vt ita dicam, quoniam tunc non dabitur pugna; millies enim in huiusmodi habitu cœlesti felici audiui ignitas plumbeas glandes cassas præter intentionem dirigentis vltra progressas.

Colligitur ex his neminem artis medicæ Professorem ad infirmorum curas quolibet die egressurum fore, nisi cœlestis vultus lineamenta in Ephemeride prius fuerit, saltem breuiter contemplatus.

Tandem quoniam Hippocrates, & Galenus affirmant, *sub Cane, & ante Canem difficiles esse purgationes*: sciendum duos poni in Cælo Canes maiorem, & minorem, & vtrumq; naturę martiæ calidæ: Minor Canis in nostro hoc Horizonte oritur cum gr. 2. ♌. maior vero cum gr. 10. ♌. Cum autem Canis maior in latum inclinet ad Austrum, fit, quod mane Sol, & ante, & postquam exortus est, videlicet infra & supra Horizontem, congrediatur cum ipso aliquot diebus ante verum exortum cũ eodem Cane, in horis videlicet, in quibus medicamenta exhiberi solent: Immò tunc Sol infra, & supra Horizontem congreditur cum vtroq; Cane; adeout grauiores, & calidiores sint dies antecedentes verum exortum Solis cum Cane maiore. Quapropter censendum est quod Hippocrates, & Galenus verbis illis sub Cane intelligant verum exortum maioris Canis cum Sole, qui in hoc Horizonte contingit prima, secunda, & tertia die Augusti: At pro verbis illis, ante Canem velint à die exortus minoris Canis, qui in hoc Horizonte accidit die 23. 24. & 25. Iulij, atq; omnes reliquos dies vsq; ad diem 3. Augusti inclusiue; quos ideo iure optimo Caniculares rigorosè vocare licet.

Quod verò Hippocrates, & Galenus verbis illis sub Cane intel-

intelligant plures dies post eius exortum cum Sole, vt aliqui interpraetantur; nulla omninò ratio apparet astronomica, nisi censeamus ratione vniuersalis caloris æstatis; quod est aliud loqui. Quod si dicatur ratione occasus, & culminationis: Sol & syrius incipiunt hos congressus die 23. Maij, & post exortum cosmicum nullo amplius modo congrediuntur.

Ex hoc autem sequitur non esse spernendos exortus aliorum quoq; nonnullorum siderum.

Hircus oritur die 4. 5. & 6. Martij.

Pleiades oriuntur die 5. 6. & 7. Maij.

Aldebaram die 2. 3. & 4. Iunij.

Basiliscus die 16. 17. & 18. Augusti.

Cor Hydræ die 24. 25. & 26. Augusti; hæc stella refert veneficam naturam.

Arcturus die 27. 28. & 29. Septembris.

Antares die 29. 30. Nouembris, & primo Decembris, quę stella calidifica est, venefica, & malignæ naturæ: cæteræ calidificæ sunt.

Occasus verò, & culminationes fixarum cum Sole licet plurimum alterationis temporis vespertini afferant; tamen quoniã vespertinum tempus parum aptum est ad opera medica, immò potius omninò ineptum, quod in ipso non rarefactio, sed condensatio contingit, & bilis augetur; hi congressus tuto negligi possunt; & si ab aliquo desiderantur, ponuntur ab Argolo, Magino, & alijs.

Ne vero in hoc capite partẽ aliquã ex qua commodum oriri possit, negligamus: ad electionem in qualibet re, si momentum natalis notum sit, oportet meminisse eorum, quæ cum Principe Galeno diximus cap. 16. quare in omnibus, & vbiq; cauendum est à transitibus tam actiuis, quam passiuis infortunarum erga loca natalis: ne hic diutius nos remorentur, positi sunt in pluribus ęgrorum exemplaribus infra.

LAVS DEO.

TABELLA DIGNITATVM

In hunc locum translata commodi gratia.

Signa	Domus	Detrimēta	Exaltatio	Casus	Trigoni	Fines seu Termini Ægyptiorum.				
♈	♂ D	♀	☉	♄	☉ ♃	6 ♃	12 ♀	20 ☿	25 ♂	30 ♄
♉	♀ N	♂	☽		♀ ☽	8 ♀	14 ☿	22 ♃	27 ♄	30 ♂
♊	☿ D	♃			♄ ☿	6 ☿	12 ♃	17 ♀	24 ♂	30 ♄
♋	☽	♄	♃	♂	♂♀☽	7 ♂	13 ♀	19 ☿	26 ♃	30 ♄
♌	☉	♄			☉ ♃	6 ♃	11 ♀	18 ♄	24 ☿	30 ♂
♍	☿ N	♃	☿	♀	♀ ☽	7 ☿	17 ♀	21 ♃	28 ♂	30 ♄
♎	♀ D	♂	♄	☉	♄ ☿	6 ♄	14 ☿	21 ♃	28 ♀	30 ♂
♏	♂ N	♀		☽	♂♀☽	7 ♂	11 ♀	19 ☿	24 ♃	30 ♄
♐	♃ D	☿			☉ ♃	12 ♃	17 ♀	21 ☿	26 ♄	30 ♂
♑	♄ N	☽	♂	♃	♀ ☽	7 ☿	14 ♃	22 ♀	26 ♄	30 ♂
♒	♄ D	☉			♄ ☿	7 ☿	13 ♀	20 ♃	25 ♂	30 ♄
♓	♃ N	☿	♀	☿	♂♀☽	12 ♀	16 ♃	19 ☿	28 ♂	30 ♄

SEXAGINTA DECVMBENTIVM EXEMPLA E GRAVISSIMIS AVTHORIBVS DESVMPTA

In prædictarum rerum cum atteſtationem tum euidentiam.

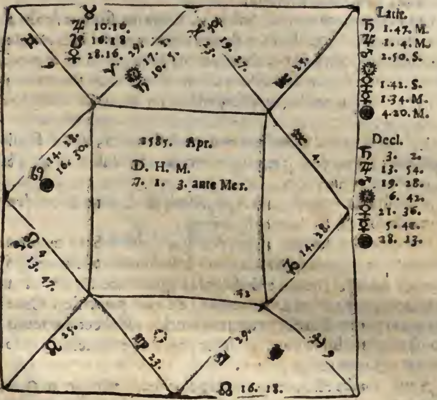
AD HVMANISSIMVM LECTOREM.

PROPOSITIONES, & ſententiæ, quæ de rebus naturæ occultis à Philoſophiæ Profeſſoribus in medium exponuntur, poſtea quam rationibus demonſtratæ fuerint atq; clariſſimorum Doctorum axiomatibus roboratæ nullo tandem euidentiori, & firmiori niſu, quam Exemplis ad oculum apud ipſammet rem confirmari poſſunt, vt pote in quibus, & veritas refulget iam traditæ doctrinæ, & methodus oſtenditur ſeruanda, facilioris vſus gratia, vbi ad praxim dirigatur, vt in caſu noſtro. Euolui ſummos in hac Diſciplina Authores, e quibus Exempla Decumbentium 60. delegi notatu digniora, quæ ſatis eſſe duxi huic breui Epitomæ ſubijciendæ, & inuenies exhibita aliquo ordine, quæ videlicet ſimiliis morbi iuxta inuicem, & incipiendo à morbis capitis deſcendunt ad inferiores corporis partes: quibus illicò mente concipies ſingulorum in ſpecie morborum ſuum cæleſtem habitum: ipſam etiam adnotationem grauitatis, & qualitatis morbi, & partis affectæ ſecundum vniuerſam ſupra expoſitam doctrinam per ordinem diſpoſui: Breuitatis verò gratia in vnoquoq; Exemplo non omnia & ſingula expreſſi, quæ ſupra tradita ſunt præcepta, ſed tantum ad rem potiora, nihilominus modo in vno, modo in altero omnia ferè, quibuſdam reliquis ad prudentiam, & ſtudium Lectoris commendatis. Pro collocanda Parte Fortunæ iux-

ta meam sententiam, & methodum, quam in Primo Mobile, suadente Clariss. Negusantio nuper exposui perfacilis modus, & sufficiens in figura Decubitus talis esto. Apud Tabulam Demorum data eleuationis Poli, ponatur Sol, siue dicamus gradus Solis in Horoscopo, tuncue obseruetur in quã Domum incidat Luna, & in eadem apud Decubitum ponatur Pars Fort. immò cum eadem distantia à cuspide, iuxta Lunæ distantiam ab eadem cuspide oriente Sole; obseruando etiam latitudinem Lunæ si ampla sit, maximè in signis breuium siue ascensionum, siue descensionum, vbi Luna notabiliter vel eleuatur, vel deprimitur, atq, tali modo Pars Fortunæ satis benè pro Decubitu collocata erit. Memineris quoque Studiose Lector, quod superiores tres Planetæ censendi sunt orientales vbi matutini, videlicet quando oriuntur post Solis occasum, siue dicam quando oriuntur de nocte. E contra inferiores tres, vbi vespertini, scilicet quando occidunt post Solis occasum, siue dicam quando oriuntur de die: tunc enim quoniam descendunt ab Apogæo Epicycli augentur lumine. Sunt verò occidentales in altera conuersõ erga Solem habitu, vbi quoniam ascendunt à Perigæo minuuntur lumine; Cuius rei meminisse oportet vt intelligatur methodus contemplationis Exemplorum Decumbentium, quæ subÿcio. Cæterum hoc loco non me piget monere Lectorem, dum superioribus Annis Typis cuderentur Tabulæ Primi Mobilis meæ ad calculum Directionum, errorem ibidem editum esse in Canone 36. ad nu. 4. pagin. 48. vbi incipit. Per regulam auream quęre: si horaria tempora nocturna Solis dant hanc eius distantiam &c. *Lege hoc modo.* Per regulam auream quęre: si horaria tempora nocturna Solis sumpta ex gradu illo Zodiaci, ad quem Sol peruenerat directione ficta, dant hanc eius distantiam &c. *Et paulo infrà in Exemplo corrige ita.* Quocirca rerum per regulam auream quęro si horaria tempora gr. 15. ♑ quę sunt p.18.m.58. dant &c. *deinde corrige totum calculum, in quo aderit aliqua differentia, modica tamen. Sed vide si placet hanc eamdem Methodum in Cælesti Philosophia pag. 274.*

I.

Decubitus Gregorij XIII. ex Argolo.

Ex Morbo à Capite oriundo.

Refert Argolus quod ægrotauit animi deliquio, & pluries repetito, & eadem die, & sequentibus, cum febre: & die 10. Aprilis obijt.

Grauitatem morbi declarat ☾. in Parallelo Declinationis ♂. & □. cosmico ♄. constituta; quæ maleficarum qualitates quadrato radio ad Solem transferebat. Sol vitæ moderator sub Parallelo Declinationis ☿. infelicis à signo sui casus; sesquiquadrato cosmico ♂. & Declinatione ♄. ad quam propius accedebat: interim, Soli nullus benificorum succurrebat: ad Lunam

verò

verò sextilis ♃. & ♀. nihil vel parum prodesse valuit, quoniam illi cum ☋. & malefici robustiores, tandem Luna neq; vitæ moderatrix, neq; conditionaria.

Quoad speciem morbi, Sol in ♈. Luna in finibus & in △. ☿. culminantis in ♓. ille in culmine, hæc vero in Horoscopo, significant morbum in nobilioribus corporis partibus, & maxime in capite, & partibus spiritualibus, qui tamen a ventriculo, & eius affectibus ortum duxisset, ob situm ☽. in ♋. infeliciter collocatæ.

Velocitas morbi ex vehementia maleficorum, tum è signis mobilibus, tum deniq; ex augmento ☽. obijt autem in 4. vbi ☽. expleuit gradus 45.

Si credimus Professorum Aphorismis ☽. domina Ascendentis manet sub □. ♄. domini 8. domus.

Sympromata deliquij animi repetita sumi debent tanquam malæ Crises, quoniam morbus sub huiusmodi specie deliquij exorsus fuerat. Dicit verò Argolus quod hæc Symptomata etiam eadem die plura apparuerunt, ex quo patet fieri Crises etiam per partes diurni circuitus in morbis videlicet peracutis. Constat autem hunc morbum inter peractos enumerari, quippe in quarto qui tetigit finem.

Apud Natalis Horoscopum Argolus ponit oriri gr. 9. ♌. in suo opere de Dieb. Criticis: Maginus vero in suis Ephemeridib. ponit gr. 24. ♌. quod si medium accipiamus itaut oriantur gr. 15. ♌. Horoscopus peruenit ad sesquiquadratum ♂. & erat ♂. inter Pleiades, expleta autem Directione ascendebant gr. 16. ♎. & in Culmine ponebantur gr. 19. ♋. itaquod Luminaria à Decubitu Sol ex aduerso, Luna in quadrato, Mars verò super verum gradum Horoscopi natalis ponerentur. Et notandum quod in natali, Martis latit. est gr. 2. 2. Sep. & Mercurij verus locus in gr. 15. 0. ♒. similiter ☽. ponenda in gr. 10. ♑.

Rursus notandum celebratum fuisse ante Decubitum Nouilunium ex aduerso loci Directionis Horospi, idest in gr. 11. ♈.

in coniunctione ibi ♄. & in □. ●. natalis: illud enim semper horrendum est, nouilunium, vel plenilunium immò & quadraturæ infelices iuxta loca obnoxia vel radicis, vel Directionis infaustæ: id quod Ptol. innuit lib. 4. cap. finali. Cauda Draconis cum vtroque benefico, quibus de sextili iuncta erat Luna, etiam virus innuere videtur; maximè quod Luna scanderet cum stellis fixis Orionis, & Geminorum mixtæ naturæ.

Pars Fortunæ in quarta domo sub oppositione ☿. & □. Lunæ.

Quatuor, qui sequuntur Decubitus non referunt quidem morbum in capite, attamen summæ dignitatis gratia placuit inter primos collocare; deinde sequemur assumptum ordinem.

II.

Decubitus Sixti V. ex Argolo.

DEcubitus diurnus est, & præcesserat nouilunium die 31. Iulij cum totali Solis Eclipsi circa 11. Domum in gr. 8. ♌. iuxta ☍. ♄. natalis, sed in eius exquisito Parallelo Declinat. atq; Parallelo ♀. & in situ cosmico eiusdem atq; ♄. □. Vide natalem apud Argolum.

Cum verò morbi author Mars, ad cuius quadratum Sol in natali vitæ moderator Directione peruenerat: atq; in nouilunio Mars nullo cum luminaribus radio copularetur, expectata est Luna vt in plenitudine suæ lucis, vbi calefacit validissimè ex aduerso opponeretur Marti: quod contigit iuxta Saturni natalis locum.

Sol in Decubitu vitæ moderator, & lumen conditionis in Declinatione ☿. qui iunctus erat Marti: item Sol cum Basilisco fixa æstuante; & ●. ad eius oppositionem properabat deferens Martis qualitates.

Apparet ergo in morbo nimia caliditas ob Solem in ♌. cum fixa calidissima, & in quarta mundi calida: & ob ☍. ♂. partilem per longum, & latum ad Lunam plenam luminibus.

X Species

Latit.
♄ 1.42.M.
♃ 1.16.S.
♂ 0.11.S.
☼
♀ 2.0.M.
☿ 2.40.M.
☽ 0.22.M.

Declin.
♄ 21.45.
♂ 18.27.
☼ 14.33.
♀ 21.23.
☿ 15.8.
☽ 19.0.

Species morbi: Mars principalis author cum corde Hydræ: cum ☿. & ☊. in Parallelo cosmico ♃. ♄. & ♀. existentes in 8. & ♀. afflicta à Parallelo ♄. Iuppiter in □. cosmico ♄. videntur posse significare virus, & in Pulmonibus prauas affectiones. Luna cum ☋. in sesquiquadrato ♄. qui, vt diximus, eleuatur supra ♀. idem ostendit.

Grauitas ex luminarium infelici habitu: attamen ab initio morbus non apparuit acutissimus ob aliquam solis libertatem in propria domo: neq; velocis motus; quoniam luminaria, & ♂. in signis fixis morabantur.

Mortuus est ætatis Anno 68. & mensib. 8. expletis: Quod si horis Natalis addamus dies 68. & horas 16. perueniemus ad diem 19. Februar. cum hor. 11. ferè sequentis Anni 1522: Vbi

Luna

Luna inuēta est in gr.27.♓.opposita videlicet suo Natalis loco; itaquod esset Annus, & tempus climactericum: & fuit ♄. in Decubitu, & decessu in gradib.26.♒. eidem ex aduerso oppugnans, in testem huius veritatis.

Pars Fortunæ in sexta Domo sub radijs hostilibus omnium Planetarum.

Et notandum quoad dies Criticos; quod febris in prima hebdomada tertianæ exquisitæ seruauit periodum: in 7. quæ fuit 20. Aug. & per totam sequentem hebdomadam continua facta est: in 11. quæ 24: Aug. adhuc grauior apparuit indicans futuram Crisim grauissimam: etenim in 14. extinctus est æger, quæ fuit 28. hora 23. in qua oriebatur Mars, Luna ex aduerso occidebat, qui in Decubitu similiter oppositi ad inuicem in cadentibus ponebantur. Luminaria verò inuenta sunt in proprio sextili cosmico.

III.

Decubitus Vrbani VII. ex Argolo.

SOL luminare conditionarium in octaua mortis Domo, cum □. ♄. in finibus ♂. absq; auxilio beneficorum vllo. Luna in Parallelo Declinationis ♂. exquisito, & quadrato Veneris in finibus ♄. ♄. dominus Horoscopi in 6. Mars in 8.

Morbi qualitas apparet mixta, pluribus de causis. Sol in signo communi in quartis Zodiaci, & mundi calidificis, sed cum □. ♄. Luna in quartis ad Solem, & in Zodiaco calidis, sed in mundo frigida, & in □. ♀. Venus ab occasu frigiditatem addit. Cum verò maneat iuxta caput Draconis, & ☋. in ortu, & ● in □. ♀. ✶. ♄. △. ♂. in mundo, & △. ☿. & fixis maleficis poterant etiam virus demonstrare quod innuit Argolus.

Obijt ætat. ann. 69. & mensibus 2. expletus. Si ergo Horis Natalis addamus dies 69. & horas 4. perueniemus ad diem 12. Octob. cum horis à merid. 23. eiusdem Anni 1521. vbi Luna

Latit.
♄ 1.52.M.
♃ 1.12.S.
♂ 0.17.S.
♀ 0. 0.
☿ 1.28.S.
☽ 5.0.M.

Declin.
♂ 11.47.
☽ 11.46.

Cum ☽ Caput Medusæ, & Cete.

lustrat gr. 12. signi ♓. locum scilicet sui ipsius in Natali ad vnguem oppositum; adeo quod esset verum momentum climactericum.

Si spectemus quod præcessit Nouilun. quoniam Decubitus diurnus est, celebratum fuerat in gr. 6. ♍. super locum ☽. radicis, & ex aduerso loci climacterici.

Dies 27. Sept. in qua obijt fuit 10. à Decubitu, vbi ☽. attigit suum Trigonum.

Horoscopus in Natali erat vitæ moderator & peruenit Directione ad □. ♄. ab Imo nam pro annis 69. Arcus Directionis est p. 63. cum semisse ferè, fuit autem ♄. in Decubitu iuxta Culmen natalis, in □: scilicet Horoscopi. Succedebat loco Directionis □. ♀. quæ ab ☍. ♄. defluebat manens iuxta Hydram,

ad

ad qualitatem morbi demonstrandam iuxta quod Ptol. docet lib. 4. cap. vlt. Præterea tempore Directionis in Horoscopo inuentæ sunt stelle Serpentis.

Pars Fortunæ iuxta Solem sub □. ♄.

IV.

Decubitus Clementis VIII. ex Argolo.

Ex Hydrope.

Decubitus diurnus est, cumq; nec Sol nec Luna fieri possint vitæ moderatores, remanet Horoscopus, vbi Mars, & radij quadrati Saturni a Culmine.

Erat verum momentum climactericum: nam si Horis Natalis addamus dies 69. perueniemus ad diem 4. Maij eiusdem Anni 1536. cum ijsdem horis Natalis, vbi Luna ponitur in gr. 1. ♓. ex aduerso scilicet sui ipsius Natalis exquisitè, cum □. ibidem Martis.

Præcesserat Decubitum Nouilunium, (erat enim Decubitus diurnus) in gr. 1. ♒. in radio □. eiusdem Lunæ tum à Natali, tum à loco climacterico, & fuit ●. cum Declinatione ♄. radicis.

In Decubitu Luna super eumdem ♄. Sol ex aduerso. Qualitas morbi, mixta ex vtroq; malefico: cum verò robustior sit ♄. quod orientalis, quiq; morbi author erat ex Directione Horoscopi Natalis ad eius ☍. vnde luminaria ad eiusdem radios manebant in Decubitu: Sol in quarta Zodiaci hyemali; Luna in quarta mundi autumnali, plena luminibus, cruditatem frigidi humoris innuunt: Saturnus à Culmine ipsam auget: Mars in Horoscopo incendit ad febrim. Sed quoniam Venus, immò & Iuppiter, qui infelix in ♑. manentes in Parallelo Declinationis Saturni robustissimi, qui super ipsos eleuabatur; & ●. in sesquiquadrato Veneris à 6. Domo, Hydropem ex

Epatis,

Latit.
♄ 1.43.S.
♃ 0.21.S.
♂ 0.15.M.
☉
♀ 1.39.S.
☿ 1. 4.M.
☽ 4.25.M.

Declin.
♄ 21.38.
♃ 22.23.
♀ 21.47.

Obijt Ætatis annorum 69. expletis.

Epatis, & fortasse etiam Pulmonum affectionibus frigidis, ad vivum ostendunt, maximè culminante ♀. & existentibus ♄. ♃. ♂. ☉. ♀. & ☿. in signis inferiorum corporis partium, quæ ad Hydropem potissimè conducunt: trahunt enim illo copiam frigidi, & crudi humoris. Morbus autem aliquandiù productus est ex authore Saturno.

Pars Fortunæ in septima Domo sub radijs hostilibus maleficarum.

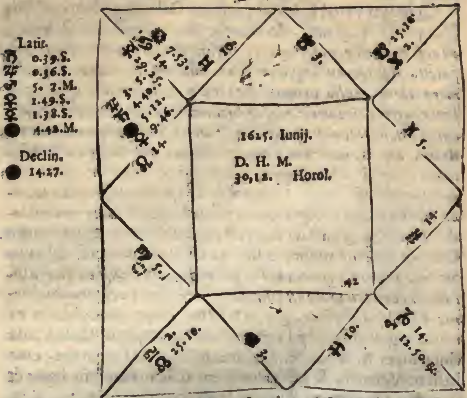
Notandum verò fines, in quibus Sol manet iuxta Ægyptiorum Tabellam esse Iouis: Diximus autem in Cælesti Philosophia fines medios omnium quatuor signorum fixorum optima ratione debere tribui maleficis: in hoc autem Decubitu Sol lumen temporis nullo maleficorum radio affligitur; verisimile igitur

igitur est fines in quibus ipse manet maleficorum naturam sequi.

Quoniam vero Hydropis causæ ex Galeno de locis affectis lib. 5. cap. 6. plures, & diuersæ sunt. *Ergo*, ait Galenus, *ob refrigerationem Iecinoris, in sanguinem mutari cibus non potest, refrigeranturq; cum illo totius corporis venæ: sæpe numero etiam, nullo tumore apparente in Iecinore, æger aqua inter cutem corripitur, vel ob vitium lienis, vel ieiuni, vel alicuius intestini tenuioris, aut mesenterij, aut pulmonis, aut renum, aut immodicum hæmorrhoidum, aut mensium profluuium, aut ob suppressionem menstruorum, aut ob alium momentaneum affectum. Ex intempestiua præterea frigidæ potione Iecur affatim refrigeratum, statim aquam inter cutim inducit &c.* Quas cunctas causas ad vnam summam, & potissimam Galenus videtur reuocare lib. 2. de natural. facul. *Est enim* ait ibi, *ea prima generandi Hydropis causa, quæ ex sanguificationis defectu procedit: simili genere, atq; ex ciborum coctionis defectu diarrhæa, &c.* Defectus autem proculdubio ex noxia frigiditate procedit: ideo fit vt Hydropis in Cælo causæ sint semper ♄. & quadrantes autumnales, & Hyemales, cum læsione Veneris, & Iouis ab eodem ♄. & maximè in signis & domibus mediorum, & inferiorum corporis partium: dum interim Luna paruo lumine licet, & maximè si decrescat, nunquam concurrente Marte ad ♃. & ♀. nam si ad eos concurrat prohibet refrigerationem, & vertit morbum in aliam speciem: quod si ♂. lædat moderatores vitæ subinfert febrim ad interitum; sicut in hoc exemplo, vbi ♂. lædit Solem & Lunam Parallelo cosmico, Horoscopum præsentia, & Partem Fortunæ diametro; vide infra exemplum 26. & 27. eiusdem in specie morbi.

V.

Decubitus Gregorij XV. ex Argolo.

SOL luminare conditionis, dominus Ascendentis, & vitæ moderator, quamuis de hoc dubitari possit, quia Sol nondum satis eleuatus est à 12. domo, Martis oppositione affligebatur, remotis beneficis omnibus. Luna dum se separaret à ♃. & ♄. sed cominus à ♄. iungebatur Veneri, & hæ ambæ cum Syrio oriebantur, manente ●. cum Declinatione eiusdem Syrij, immò & Aldebaram, Basilisci, Caudæ Leonis, & Lancis austral. Quare demonstratur ex præcedente causa frigida accensam apud stomachum esse acutissimam, & calidissimam febrim: nam frigus illud magnum, quod in externis corporis partibus æger patiebatur, vt refert Argolus innuebat

calo-

calorem extraneum ad intra validissimè agentem.

Notandum autem est, quod in vero Natali ascendunt gr. 5. 52. ♎. Argolus in medio figuræ ponit horam 9.46. à merid. ad quam saltem ascendunt gr. 29: ♍. in Annis igitur 69. cum semisse ferè Saturnus Directione positus est in Imo emittens quadratum ad Horoscopum, ita quod ♄. morbi author fuerit, qui in Natali possidens centrum 6. Domus ægritudinum, iam diuturnum præcessisse aduersæ valetudinis habitum declarabat.

Erat verum momentum climactericum: nam si pro Annis 69. & mensibus 5. quos vixit Gregorius, addamus horis natalis dies 69. & horas 10. perueniemus ad diem 19. Martij cum horis 20. P. M. Anni 1554. vbi Luna ponitur in gr. 21. ♎. opposito loco eiusdem in Natali: habebat autem ibi Luna Declinationem, quam ♄. ♀. & ☿., qui simul coniuncti erantur in ♓. ♃. verò infelix à signo ♍. eisdem opponebatur.

Fuit autem celebratum ante Decubitum Nouilunium in gr. 6. ♋. in Culmine scilicet Natalis, seu in □. Horoscopi, & ♂. in gr. 13. ♑. Imo Cæli loco, quadrato radio eumdem Horoscopum affligebat; tum etiam diametro prædictam luminarium Synodum.

Pars Fortunæ in secunda Domo sub □. & Parallelo cosmico Martis.

VI.

Decubitus Ioannis Columnæ Patriarchæ ex Argolo.

Ex Apoplexia.

ANNO 1628. cerebri affectibus excruciatus, vt refert Argolus; Apoplexia hic corripitur cum priuatione sensus, & motus totius dextræ partis: pars autem dextra Soli subijcitur teste Ptolemæo lib. 3. cap. 16. Porrò si Solem spectemus, inueniemus in □. cosmico partili Saturni, applicantem ad

Latit.
♄ 0. 4. S.
♃ 1.36. S.
♂ 0. 8. S.
☿ 1.30. S.
♀ 0. 0.
● 4.17. M.

Declin.
♃ 2.15.
♀ 1.18.
☿ 3.29.
● 3.15.

□ eiusdem in Zodiaco: Item Sol sub Parallelo cosmico ♂. & quoniam ♂. angularis, Sol cadens, Mars super Solem extollitur: Iungebatur verò Sol Mercurio Natalis. Et notandum Paroxismum accidisse post Solis occasum in lucis defectu; quo pateat sensus, motum, & vitalem calorem à luminarium apparente nobis luce pendere: vnde contingit quamplures in occasu Solis decedere.

Cæterum sinistra languentis pars seruata est hoc die ratione vnionis ●. cum ♃. & trini Veneris à natali cum ●. quæ die sequenti vt separata est, & partem quoque sinistram à vita disiunxit, maximè quod Parallelum Declinationis ☿. & ♄. radicis attigit, plena luminibus ad humorum copiam.

Species morbi à capite, & sensibus, quoniam ☿. in sesqui-

quadra-

quadrato Horoſcopi vitæ moderatoris erat: Sol in ♈. ☿. in ♓. ☾. in ♍., quæ capitis, & mentis morbos afferunt vt docet Ptolemæus lib. 3. cap. 18. ☾. in finibus ♄. & in Parallelo Declinationis ☿. infelicis vtpote cadentis à ſuis dignitatibus, & occidentalis. Ad leuandam verò morbi grauitatem ♃. coniunctus Lunæ non valuit, quippe qui retrocedens, & à ſuis dignitatibus cadens, atq; à Luna valde per latum diſtans, & in contrariam regionem.

Præceſſerat Nouilunium in gr. 6. ♈. cum Parallelo Declin. ☿. ad Solem: ſed Luna Mercurij natalis Parallelo iuncta erat, atq; Maleficarum, quem Parallelum die ſequenti, vbi Luna à gr. 11. ♎. attigit, reliquam ſenſuum, & vitæ partem extinxit. In Decubitu Pars Fortunæ iuxta Solem ſub radijs maleficarum cum eodem.

Notandum igitur: Quoniam capiti in vniuerſum, & magis peculiariter præ cæteris, præſunt Luna Mercurius, ſignum ♈, ſigna humana, & Domus prima; quandocumq; contingit Lunam poni in ♈. vel ſignis humanis, vel hæc ſigna in Horoſcopo, & Lunam, & Horoſcopum lædi à maleficis, vel Mercurium ab iiſdem, morbus in capite ſignificatur.

Notandum item: Quod ſubſequens paroxiſmus rediјt ſequenti die, & eadem hora: vt nimirum ſciamus Criſes contingere, & pendere à circuitibus luminarium circa mundum in peracutis videlicet morbis.

Tandem ſciendum Apoplexiam, & Epilepſiam in pluribus ſimiles ad inuicem eſſe; vtraque enim originem primam ducit à capite, vt habet Galenus lib. 1. de Sympt. cauſis. *Sed Apoplexia etiam, & morbus comitialis affecto cerebro fiunt &c.* Item vterq; morbus eſt mitis quædam, & inſenſibilis ſenſuum defectio, ferè vt ſomnium, ita declarat Galenus ibidem: *Verum vt profundus ſomnus &c.* Animi autem defectum ſimilem eſſe, ſed leuiorem, quam ſit Apoplexia, & Epilepſia, certum eſt: In hoc autem exemplo inuenitur de noctæ Mars angularis ſupra

♃. & ☿. eleuatis. In Decubitu vero Greg. XIII. Saturnus angularis de die supra eosdem.

Venus in ♓. in sesquiquadrato Horoscopi, iuncta Mercurio, & in Declinatione ♃. & ☉: potest innuere causam ex intemperantia, & incontinentia; vt infra dicemus.

V I I.

Decubitus Ruricolæ cuiusdam ex Boderio apud Maginum.

Ex Phrenitis.

Qvidam ruricola morbo phrenetico (vt ex Hermete, & Galeno libro de Decubitu infirmorum colligi valet c. de schematibus ☉ in ♈.) laborare cœpit hora supra notata Lunæ in hexagona radiatione quadratum subsequente collocatæ vitam amisit dictus ruricola, quia ☉. intra quinq; gradus caudæ Draconis hora Decubitus copulata erat. Hæc Boderius. Maginus addit Eclipsim Lunæ præcedentem, & □. ♂. ad ☉.

Sol vitæ moderator, & lumen conditionis habet Declinationem Syrij, qui oriebatur in Horoscopo vna cum Procyone, culminante Luna: Quod semper obseruandum iuxta Ptolemæi præcepta in Almagesto lib. 8.: fixæ namq; illustriores angulares si luminaribus permisceantur valde pollent: item Sol in finibus ♄.

Luna in ♈. in finibus ♃. cum ☋. & ♀. cadente à domo, & quadrato Saturni afflicta: ambæ inter □. ♂. & ♄. obsessæ morabantur. Luna permutat domum cum ♂. perinde nimirum ac hostiliter se se respicerent: ita Ptolem. lib. 3. cap. 16. dicens. *Rursus quando Venus constituitur in aliquo prædictorum angulorum, maximè in occasu cum ♄. congrediens, aut ei configurata, aut loca mutuo cum eo permutans &c.* Pars Fortunæ cum Marte, ad oppositum ♄. properans, Grauis ergo, & acutus apparet morbus.

Species

Latit.
♄ 0. 2.S.
♃ 1. 2.M.
♂ 0.55.S.
☉
♀ 1.12.M.
☿ 1.19.S.
☽ 0.21.S.

Declin.
♄ 20.17.
☉ 16.15.
☿ 21.18.

Species morbi ex Luna in ♈. & ex authore ♄. qui △. & Declinatione cum ☿, iunctus colligit lumen ☽. & ☿. qui inter se nulla familiaritate sociantur: igitur morbum maximè in capite declarant, & in mente, sicut docet Ptolemæus lib. 3. cap. 18. Ex causa, & qualitate mixta; quia plures authores morbi: & fortasse ex qualitate venefica ob afflictam ♀., & apud Hepatem.

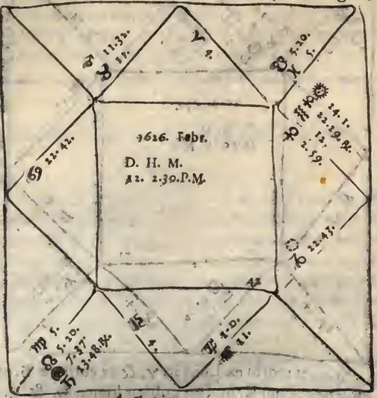
Cæterum obijt vbi ☽ tetigit suum sextilem, & non expectauit Quadratum; quoniam morbus peracutus erat: & Luna atq; malefici in signis mobilibus: in loco illo Luna offendit Parallelum Declinationis Saturni.

VIII.

Decubitus Odoardi Cardin. Farnesij ex Argolo.

Latit.
♄ 2. 8.S.
♃ 1.23.S.
♂ 1. 4.S.
♀ 0 29.M.
☿ 3.16. S.
☽ 0.11.S.

Declin.
♄ 8.21.
♃ 11.17.
♂ 16.21.
☉ 13 34.
♀ 20. 1.
☿ 10.59.
☽ 8.54.

A Capite.

EX humorum fluxionibus ad fauces, & partes spirituales, cum difficultate respirandi decumbit die 12. Febr. & die 21. suffocatur.

Sol luminare temporis in 8. cadens à domo in finibus ♂. iunctus Mercurio retrocedente, qui, cum haberet Declinationem ♄ atq; cum ipso permutaret Domum, communicat Soli qualitates ♄. suasq; corruptas. Communicat quoq; ☿. cum ♃. ex Parallelo Declin. at vero ♃. infeliciter se habet ex ☍. ♂. & Parallelo cosmico ♄. vnde prauas Pulmonum affectiones accipere possumus.

Sol in quarta Zodiaci hyemali, in mundo æstiua. Luna in quarta Mundi hyemali, in Zodiaco, & illuminationis æstiua, eratq; domi-

domina Horoscopi; Saturnus octauæ. Igitur morbus à materia humida, & frigida, in qua calor ad febrim accensus est, & à capite defluxit ob Mercurium authorem, ad fauces, & pulmones.

Si spectemus præcedentem Synodum Luminarium, quoniam Decubitus diurnus est, inueniemus celebratam fuisse in gr. 7. ♒. in Parallelo Declinationis exquisito Saturni Natalis. Die 21. Febr. ad radios hostiles maleficorum natalis Luminaria peruenerant in qua scilicet extinctus est.

IX.

Decubitus Octauij Cardin. Bandini ex Argolo.

Ex Pulmonum affectibus, & à Capite fluxionibus.

CErebri, & capitis affectus patiebatur, vnde humorum redundantium fluxiones exortæ etiam ad partes spirituales die 25. Iulij febrim accendunt, atq; die prima Augusti, vbi ☉. tetigit □. necant: & inuenti sunt Pulmones viscido humore oppleti.

Iuppiter retrocedens in □. & Parallelo cosmico Saturni, & Parallelo obediente sub Marte, ipse in opposito partili Solis constitutus, maximè manente Sole in signo Leonis, ad viuum indicat Pulmones morbidos, mixta qualitatum causa.

Sed admiratione dignum est, quod præcessit Decubitum Nouilunium in gr. 28. ♋ in Parallelo Declinationis ♃. & non longe ab eius oppositione tum ibi, tum à Natali, vtrobiq; infelicis, in ijsdem gradibus eiusdem signi manentis: (& caue quod ♃. in Natali habet Latit. Merid. non autem septentr. vt ponit Argolus.) Quandoquidem lunatio similis natali, & Directioni, infallibiliter elicit effectum. Cæterum in Natali Saturnus apud sextam Domum, cui Sol oppositione à signo Leonis, Luna Parallelo, & corpore iunguntur: hæc Iouem quadrato in Zodiaco, ille cosmico affligentes, præcordiorum, & maximè pulmonum affectiones indicant. Vnde patet quantum vtilitatis præ-

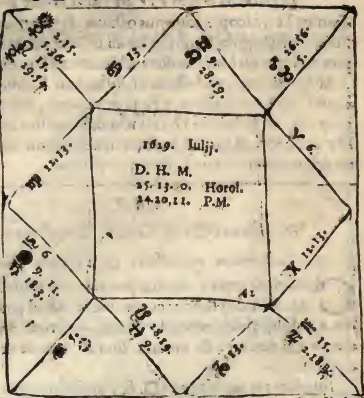
tis præ-

Latit.

♄	2.26.S.
♃	0.43.M.
♂	0.52.M.
☉	
♀	1.12.S.
☿	0.18.M
☽	4.53.S.

Declin.

♄	4.51.
♃	20.26.
♂	18.50.
☉	19.42.
♀	20.7.
☿	11.17.
☽	0.53.

tis præstare possit hæc disciplina Arti Medicæ, in aperiendis internarum partium affectionibus, etiam quoad vltimas differentias qualitatum. Vt in hoc exemplo Luna plena, & adhuc crescens lumine in sesquiquadrato Martis, & quadrato ♃. alias infelicis, indicat Pulmonum oppletionem copia humoris, & viscidi, quia iuncta ♄.

Quoniam verò in natali cum Ioue iungitur Parallelo Declinationis Mercurius, & ☽ manet in finibus ☿.: cerebrum quoq; implicant suis qualitatibus. In Decubitu Mercurius à Marte quadratis in Zodiaco, & in Mundo læditur.

Obijt die p. Aug. quæ octaua est expleta, reuertente 9. à decubitu, vbi ☽ tetigit suum □. à gr. 8. ♑. & hora 10. m.30. ferè quando ☽ lustrabat domum quintam locum sibi quadratum, Sol vero scandebat ad situm suum decubitus.

X.

Decubitus Cardinal. Vidonij ex Argolo.

Latit.
♄ 1. 47. S.
♃ 1. 12. M.
♂ 0. 40. M.
☉
♀ 0. 40. S.
☿ 0. 33. M.
☽ 3. 25. M.

Declin.
♄ 18 8.
♃ 17. 38.
♂ 20. 47.
☉ 11. 2.
♀ 13. 14.
☿ 8. 36.
☽ 19. 12.

Ex Angina.

Ægrotauit ex Angina & gutturis inflammatione, & in 8. scilicet die 28. sequenti nocte extinctus est.

☽ Luna luminare conditionarium, & vitæ moderatrix in □. cosmico ♂. & Parallelo Declinationis ♄. ♃. & ♂. manente ♃. infelici. Sol in signo sui casus, in 6. domo cum ☋. in finibus ♂. Pars Fortunæ in □. ♂. & ☍. ☽. Tandem Horoscopus in ☍. ♂. & ♄. vehementem morbum ostendunt.

Qualitas ex ipsis authoribus morbi, & ex ☽. moderatrice vitæ: nam quoniam omnes hostiliter familiares cum ♃. & ipse retrocedens, peregrinus, & à ♂. præsertim tripliciter afflictus,

ctus, ſcilicet ☍. Parallelo coſmico, & Declinatione, nam ♃. ob latitudinem, quam habet meridianam, vix ab Horizonte emerſerat; manens verò in ♉. & in Horoſcopo, apud gutturem ciet morbum: malefici verò à ſigno Scorpionis inflammationem, & humorum putreſcentium copiam infundunt ad vnum & eundem locum iuxta Scorpionis naturam vt diximus cap. 22. ♃. inter Pleiades, & ☉. aucta lumine in ſummo cardine augent humorem.

Quod præceſſit Plenilunium ſi ſpectemus, quoniã Decubitus nocturnus eſt, contigit in □. ♃. natalis, ibidem manentis infelicis in ſigno ♑. ſui caſus, atq; ex aduerſo Horoſcopi conſtituti.

Pridie quàm decederet celebratum eſt Plenilunium cum Eclipſi ex aduerſo Lunæ Natalis exquiſitè; & luminaria ad Parallelum Declinationis ♄. manebant natalis.

Notauimus ſupra in 4. Decubitu, quod veriſimile ſit medios fines omnium 3. ſignorum fixorum tribui maleficis: igitur ☉. in finibus maleficorum in hoc Decubitu manebit.

Obijt die 8. à Decubitu vbi ☉. attigit ſuum □. vt ſciamus à motu ☉. non à dierum numero pendere Criſes: fuit enim ☉. motu tarda, & non peruenit ad □. niſi 8. die.

XI.

Decubitus Ducis Sabelli, ex Argolo.

Ex Pleuritide.

SOL lumen conditionis temporis, in finibus in ☍. & in obediente Parallelo ♄. manentis in 6. domini Horoſcopi: Sol item in Parallelo Declin. ♂. in Horoſcopo poſiti, ideoq; ſuper Solem eleuati. Horoſcopus vitæ moderator læditur à ♂. Luna in □. coſmico ♄. in ♈. ☊. in quarta ſub □. ♂. & ☍. ♀. infelicis grauitatem morbi oſtendunt.

Qualitas apparet mixta ex frigida humiditate, & calore, & ex corrupta per bilem Pituita propter ♀. infelicem, vt pote caden-

Latit.
♄ 1.22.M.
♃ 1.9.S.
♂ 1.11.M.
☉
♀ 1.50.S.
☿ 3.5.S.
☾ 3.46.M.

Declin.
♄ 22.9.
♃ 11.17.
♂ 23.31.
☉ 22.12.

cadentem à domo in □. ♂. coſmico, & ſeſqui □. ♄. cum ☋. nam vtraq; malefica imperat, & Sol in quarta mundi vernali, ſed in Zodiaco autumnali. Luna in quarta Zodiaci vernali, mundi verò hyemali.

Partem affectum oſtendunt Sol circa 11. domum, & ♄. morbi author in fine ♒. & ♀. in ſupremo cardine ſignificat iuxta præcordia, Luna verò creſcens lumine à centro ad circumferentiam ducit morbum.

Ante Decubitum celebratum fuerat nouilunium in gr. 12. ♓. in □. ♄. natalis.

Moritur die 19. h. 4. m. s. quę fuit octaua reuertẽte à Decubitu vbi Luna peruenerat ad quadratum exquiſitè: et hora, qua Sol ſitum in mundo oppoſitum, ☾. quadratum iam attigerant.

XII.

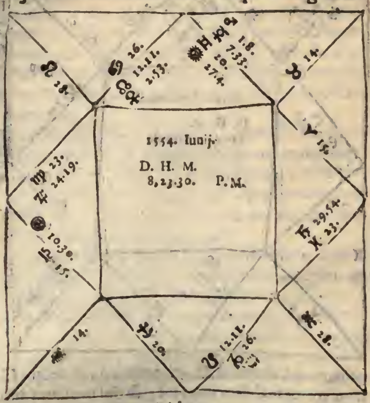
Cuiusdam Sacerdotis ex Boderio apud Maginum.

Latit.

♄	2. 10. M.
♃	1. 32. S.
♂	0. 0.
☉	
♀	0. 18. S.
☿	4. 0. M.
☽	5. 0. S.

Declin.

♄	1. 0.
☽	0. 26.

Ex Pleuritide.

SOL lumen temporis in finibus ♄. constitutus à □. ♃. ad □. ♄. migrat, Ioue manente infelici ex ☍. ♄. ex casu, & ex occidentalitate: Luna à □. ♀. ad Parallelum Declinationis ♄. & sesquiquadratum ♂. transit; grauitatē morbi demonstrantes.

Sol in Geminis signo humerorum, & Thoracis, & in summo cardine, qui pectori, Thoraci, & præcordijs dominatur, morbum in Thorace, & præcordijs significat: & ☽. aucta lumine à centro ad circumsistentes partes morbum deducit, & corruptos humores, sanguinem, & Pituitam, non sine atra Bile. Obijt in 7.

XIII.

Decub. Socratis ex Federico Chrisogono apud Maginum.

Ex Hepatis affectionibus.

OBijt in 15. vbi ☾. attigit suam oppositionem, & reperta est in regione Hepatis satis notabilis tensio; & oppilatio. Grauitatem morbi declarant Sol lumen temporis in signo sui casus, in ♎. in ☍. ♄. & Lunę in ☌. ☿. retrocedentis, in □. cosmico ♂. defluens a □. ♃. Luna in ♈. in finibus ♂. iuncta ♄. in □. cosmico ♂. □. ♃. ☍. ☼. sesquiquadrato ♀.

Qualitatem ambæ maleficę mixtam significant: Sol in quarta Zodiaci autumnali, & mundi æstiua. Venus culminans inter vtriusq; maleficæ radios: nam læditur Parallelo Declin. à ♂. &c

♂. & sesquiquadrato à ♄. & Parallelo Cordis ♌. Hepatis affectionem ostendit. Morbi progressum vide apud Maginum.

XIV.

Decub. Bernardi Veimarij ex Argolo.

Latit.	
♄	1. 10. M.
♃	0. 49. S.
♂	1. 7. S.
☉	
♀	1. 36. S.
☿	1. 3. M.
☽	3. 21. S.

Declin.	
♄	16. 55.
♃	18 34.
♂	21. 30.
☉	21 48.
♀	16. 41.
☿	22. 22.
☽	17. 14.

Ex Hepatis Pulmonum, & Lienis affectionibus.

Obijt die 18. Iulij ætatis Anno 34. mensibus 11. expletis. Aperto corpore, partes Hepatis, & Lienis duræ inuentæ sunt, & Pulmones corrupti, ait Argolus.

Sol luminare conditionis in ☌. & Parallelo Declin. ♂. cui non poterat ♃. prodesse radio △. quoniam peregrinus, occidentalis, retrocedens, & sub Saturni Parallelo positus. Luna in finibus, & in ☍. ♂. exquisitè; & in Declinatione ♄. morbi grauitatem declarant.

Quoad

Quoad speciem morbi, qualitates, & partes læsas. Sol in ♋. & circa 9. domum respicit præcordia. Venus in ☍. & Parallelo Declin. ♄. declarat Hepatis affectiones frigidas, & aridas. Saturnus retrocedens in Parallelo ♀. & ☉. lumine plenæ, copiam humoris aridi apud Lienem. ♃. peregrinus retrocedens, & in Parallelo Declin. ♄. ♂. & ♀. Pulmones quoq; corruptos esse demonstrat. Quæ siderum constitutio apparet etiam in præcedenti & Plenilunio, & Nouilunio.

Erat momentum climactericum: nam si horis Natalis addamus dies 34. & h.22. peruenimus ad diem 19. Sep. 1604. vbi ☉. in primis partibus ♌. ponitur, loco □. sui ipsius in Natali.

Non prætereundum quod ♀ & ☉. habebant Declinationem Syrij, & Aldebaram, quæ à Cardine occidentis super ipsas eleuabantur.

Notandum domum, Iouem occidentalem esse, vbi morbum, & corruptionem Pulmonum, quibus præest insinuat; Saturnum verò & Venerem orientales; quare vitium densitatis infligunt Hepati, & Lieni.

XV.

Decub. Cardin. Virilis ex Argolo.

Ex Hepatis affectionibus.

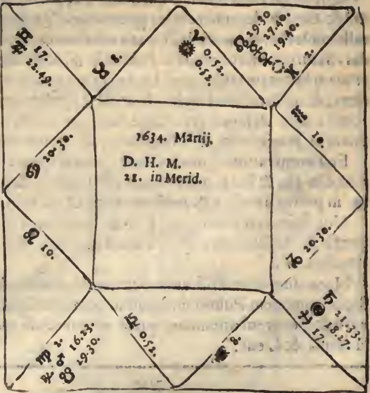
Decubuit febre cum Hepatis inflammatione, d'u ♃; productus morbus cum varietate, & aliquandò cum spe salutis; tandem attulit mortem die 4. Iunij; ætatis an. 65. expleto.

Sol lumen conditionis, & vitæ moderator in summo Cardine cum ☊. idest intra fines eclipticos, qui semper suspecti sunt praua, & venefica qualitate. De cætero Sol à nemine maleficorum læditur constitutus in finibus ♃. & propria exaltatione.

Sed horrenda est Lunæ positio in 6. Domo, inter □. ♂. ♂. ♄. ☍. ♃. & □. ♀. tum etiam Partis Fortunæ iuxta ♀. in 9. Domo in ☍. ♂. & □. ♄. quæ grauitatem morbi insinuant.

Qualita-

	Latit.	Declin.
♄	1. 26. S.	21. 29.
♃	0. 4. M.	23. 15.
♂	3. 30. S.	8. 38.
☉		0. 21.
♀	1. 29. M.	5. 28.
☿	1. 19. M.	2. 9.
☽	5. 0. M.	18. 2.

Qualitates, & partes læsas; Sol à summo Cardine nobiliores partes internas demonstrat; cumq; appareat maximè Venus à maleficis obsessa in 9. Domo, quæ præcordia significat, & eidem Luna immediatè applicet radio □. deficiens lumine; vtiq; Hepatis mixtas affectiones ostendit.

Diù productus est morbus ob ♄. authorem, qui Lunam lædit deficientem lumine, Partem Fortunæ, Iouem & Venerem occidentales.

Præcessit Decubitum Plenilunium cum Eclipsi horrenda in gradibus. 25. ♍. in Parallelo ♄. & □ ☉. natalis vitæ moderatoris, manente ♄. in Eclipsi in ☍. eiusdem Solis natalis.

Obijt die 76. à Decubitu, vbi ☽. posita est in gr. 19. ♍. sui quadrati in coniunctione cum ♂. & □. cum ♄. & cum ♀.

quæ

quæ Saturno opponebatur: dum Sol ingressus esset suum sextilem,& Quintilem iuxta Parallelum declinationis ♄. properans ad eius diametrum, & □. ♂. Ex quo patet Crises in morbis chronicis sequi primò motum Solis, deinde motum etiam Lunæ per Zodiacum.

XVI.

Decub. & mors Petri Card. Aldobrandini ex Argolo.

Latit.
♄ 0.39.M.
♃ 0.46.M.
♂ 1.40.S.
♀ 0.33.M.
☿ 1.35.M.
☽ 3.17 M.

Declin.
♄ 21.53.
♃ 16.17.
♂ 16.13.
☉ 3.45.
♀ 5.17.
☿ 9.2.
☽ 14.24.

Asthmate.

GRaui cum Asthmate diu laborasset, moritur statim hora supra notata.

Luna conditionis temporis domina in finibus, & in Parallelo tum cosmico, tum Declinationis ♂. & Iouis, qui super ipsam

eleuabantur: & Mars super ♃. & ☉. Sol in finibus ♂. in □. ♄. permanentis in 8. cum ☋. grauitatem morbi declarant.

Iuppiter in occasu sub ☍. & Parallelo ♂. pulmonum affectiones insinuat, id quod etiam ♄. in ♊.

Luna in Decubitu transitu passiuo super ♄ natalis, & vice versa ♄. in Decubitu transitu actiuo super ☉. natalis, quæ in gr. 25. 18. ♊. collocari debet, non in ♉. vt ponitur ab Argolo.

Nota Martem à signo ♉. humido, supra Iouem eleuatum, qui inter humidas Pleiades erat. Mars quoq; duplici Parallelo eleuabatur super Luna lumen temporis.

XVII.

Decub. Guilielmi Gronetti, ex Boderio apud Maginum.

Latit.
♄ 2.16. M.
♃ 1.2.S.
♂ 0.8. M.
♀ 1.4.M.
☿ 2.56. M.
☾ 2.25.S.

Declin.
♄ 9.32.
♃ 4.19.
♂ 18.33.
☉ 7 28.
♀ 9.36.
☿ 15 44.
☾ 16.25.

Ex Cardiaca.

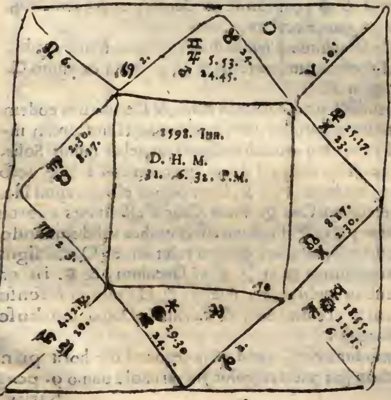
ET febre grauissima, intra 4. dies obijt.

Pars Fortunæ vitæ moderatrix cum ♄. nullo beneficorum affulgente. Luna luminare conditionis in □. & Declinatione ♂. & ☿. infeliciter manentium in 6: Sol cum Declinatione Saturni, & Veneris infelicis grauitatem morbi manifestant.

Qualitatem Pars Fortunæ in Culmine; Luna in signo Leonis iuxta Cor; Mars quoq; descendens cum Corde Scorpij, affectiones Cordis declarant; maximè decrescente Luna, vbi à circumferentia ad centrum morbum trahit.

XVIII.

Decub. Annæ Reginæ Poloniæ, ex Argolo.

Latit.
♄ 2.9. S.
♃ 1.10.M.
♂ 2.52. S.
♀ 0 40 M.
☿ 1.40.M.
☽ 4. 56. M.

Declin.
♄ 0.19.B.
♃ 20.12.
♂ 26.17.
☉ 17. 29.
♀ 2.29.
☿ 16.47.
☽ 24.56.
Cor ♌ 24.55

Ex Cordis passionibus.

REfert Argolus quod vehementissimo Cordis dolore, & palpitatione correpta, subsequente leui febre, postridie, quæ prima Ianuarij, obijt, cùm laboraflet catharro, & ægra valetudine. Obseruatione digna est constitutio cælestis huius Decubitus.

Pars Fortunæ vitæ moderatrix in Parallelo cosmico ♂. ponitur, qui super ipsam eleuabatur; & in loco ♄. natalis quoad mundum. Luna luminare temporis in finibus ♄. in Parallelo De clinationis ♂. & Cordis ✱. vsq; ad minuta, cui per longum, & latum quam proximè iungebatur: Sol in sesquiquadrato ♂. in signo sui casus in 6. Domo. Apud Horoscopum Cor Hydræ, & ☋. cum □. ☉. grauitatem symptomatis decernebant.

Qualitatem; Pars Fortunæ in 9. Domo, quæ Cordi, & præcordijs præest: & ☉. cum Corde ✱. Cordis prauas, lethalesq; affectiones innuunt, ex calore.

Præcessit Decubitum Plenilunium applicans Marti natalis, & pridie, Dicotoma, manente ☉. in gr. 9. ✱. in exquisito □. ♂ natalis, ☼. in ☍.

Obseruandum quoq; Iouem in natali, & Decubitu in eodem signo ♊. eisdemq; partibus, & Quadrato ad Horoscopum inuentum esse: at vero in natali colligens iungebat radios Solis, & Martis quadrato radio, à ♂. quidem cosmico, à Sole verò in Zodiaco, manente ♂. in ♌. super omnes eleuato apud Horizontem & ibidem Cor ♌. Vnde Cordis affectiones exortas fuisse credere par ex Pulmonum affectionibus validis, quandoquidem cathano laborabat, & ægra valetudine. Quam significationem confirmat ☉. in ☍. ♃. in Decubitu, & ♃. in natali & Decubitu multipliciter infelix, & Horoscopo infensus Iuppiter enim occidentalis, & cadens à Domo morbosos pulmones arguit.

Obseruandum item, quod obijt sequenti die hora prima post meridiem (vt refert Argolus) in qua Sol à domo 9. ponebatur.

batur in □ cosmico ad suum situm in mundo Decubitus: Luna verò ab occasu pari modo in □ ad suum situm; quamuis re vera quadratum Lunæ non nihil præcessisset, sed Quadratum Solis subsequeretur. Quo patent veritas Crisium etiam per horas, in morbis videlicet peracutis.

XVIIII.

Decub. Odoardi Ducis Parmæ, ex Argolo.

Ex Ventriculi affectione.

OBijt die 12. Septemb. 1646. ætatis anno 34. & mensib. 4. expletis. Intus inuentum est disscissum omentum, inquit Argolus, qui describit hunc Decubitum ad horam 3. P.M.

cum

cum tamen in medio figuræ ponat hor. 3. noctis: atque infra dicat decubuisse ad hor. 3. noctis circiter: Quare figura ab ipso descripta falsa est.

Grauitatem morbi ☾. lumen temporis in 8. sub ☍. ♂. In Horoscopo ♄. cum □. ♃. erat autem Horoscopus vitæ moderator Sol in finibus, & in □. cosmico ♂. absque beneficarum auxilio.

Qualitatem mixtam innuunt ambæ maleficæ morbi causæ, tum Luna in signo communi. Partes corporis affectas Luna in 8. Iuppiter in ♋. & Sol in ♌. internas, maximè verò Iuppiter in ♋. à centro quartæ domus, vnde quadrato radio Horoscopum intuetur. Signum enim Cancri ventriculo præest: item ♌. in Culmine idem significat: signum mutilum in Horoscopo. Cum autem omnes præter ♀. sint orientales, vitium, non morbum ostendunt, & vnitatis diuortium apparuit.

Erat momentum climactericum exquisitum; nam si horis natalis addamus dies 34. & horas 8. peruenimus ad diem 31. Maij cum horis à merid. 23. tunc verò Luna ponitur in gr. 5. signi Cancri, loco quadrato ad suum locum natalis, vbi offendit ibidem □. ♂. & sesquiquadr. ♃.

Luna in Decubitu aucta lumine ducit morbum à centro ad circumferentiam, ipsius videlicet ventriculi, in quo affectio morbosa significatur. Obijt die 12. Sept. hor. 14. in qua Sol in situ opposito in mundo morabatur; ☾. autem oriebatur in Horoscopo.

Simile quiddam inuenitur in natali Cardinal. Panciroli apud Argolum: in qua ♃. in Cancro retrocedens sub □. ♂. in Zodiaco, & in mundo, ☉. à nona sub □. ♄. ☾. ab XI. in Declin. ♄. quare circa ventriculum apparuit morbus, vt refert Argolus &c.

XX.

Decub. Hypp. Illi. Card. Aldobrandini ex Argolo.

Ex affectione Stomachi.

OBijt die 19. Iulij ex febre cum vomitu: & exenterato corpore, inuentus est Stomachus vsq; ad gulam ferè oppletus phlegmate.

Grauitatem morbi; Sol lumen conditionis, & vitæ moderator, inter Parallelum Declin. ♂. & ♄. & ♃. retrocedentis, & cum Parallelo Lunæ, quæ propterea, & ipsa inter maleficas illas manebat, iuncta Veneri, in diametro ♂. & cum Aldebaram. Horoscopus in □. ♂. ●. & ♀. cardinalium. Pars Fortunæ in ☍. ♄. consistentis in 6.

Qualita-

Qualitatem, & partes læsas; Luna in summo Cardine, & Sol in Cancro stomachum respiciunt: cum verò Luna, & Venus intueantur Horoscopum quadrato radio, humiditate, & phlegmate exitiosis afficiunt. Saturnus quoq; à sexta domo retrocedens humores contumaces infundit.

Mercurius in signo humido, in ♋. quod ventriculo præest, iuxta Caudam Draconis, & retrocedens, cum Declinatione ♄. ☼. & ●. auget humores in stomacho frigidos, & contumaces atq; conglutinat: proprium enim Mercurij, vt supra diximus est glutinare siue humida, siue sicca.

Obijt reuertente die 11. à Decubitu quæ fuit 19. Iulij, hora 15. in qua Sol ab XI. ad culmen accedebat iuxta suum ferè situm Decubitus; Luna vero lustrabat domum 2. in proprio △.

XXI.

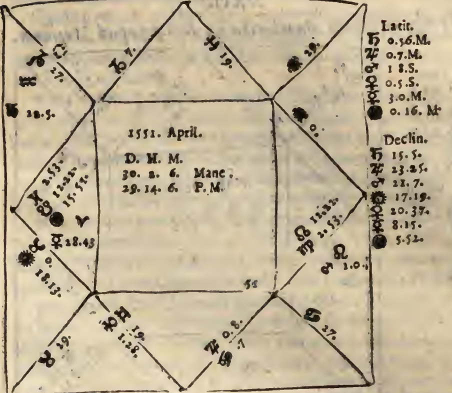
Decubitus cuiusdam Scribæ ex Boderio apud Maginum.

Ex Dissenteria.

ET febre acerba, obijt in 4. Grauitatem morbi: Luna lumen temporis, & vitæ moderatrix cum ☋. & in sesquiquadrato ♂. & Parallelo cosmico ♄. in Horoscopo sita, communicat enim ei suam infelicitatem. Sol in finibus, & in □. ♄. & ferè Declinatione. Pars Fortunæ in ☍. ♂. existentis in 6.

Qualitatem, mixtam significant ambæ maleficæ morbi causæ; cumq; ●. sit in signo aqueo, & in quarta Zodiaci, immo & mundi hyemali, superaddit dysenteriam.

Notandum autem signa aquea, & Virginem, & Libram, & ♏. ferre significata fluxus ventris; illa, quoniam humida sunt, hæc verò tria quod ventri præsunt. At cum fluxus ventris à pluribus causis in corpore languentis originem ducere possit; vtiq; à diuersis etiam causis cælestibus significari; vt, si ab Hepate,

pate, causa Veneris; si à Bile flaua causa Martis &c. In hoc autem Decubitu patet à pluribus causis ortum fuisse; ab affectionibus Hepatis quod ♀. in □.cosmico ♂. & Parallelo Declinat. Et ab vtraq; Bile propter vtramq; maleficam influentem, & potissimè Martem: vnde mordacitas humoris exorta exulcerans Dysenteriam lethalem attulit acutissimam.

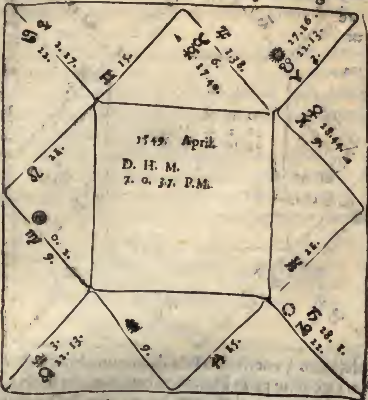
Rursus notandum, octauam domum 7. & 6. semper innuere affectiones ventris, cui præsunt. Cum ergo in hoc Decubitu Mars possideat 6. domum officiens Lunæ vitæ moderatrici, quę in signo humido est, atq; etiam Veneri; videtur suo calore liquare, & exulcerare interiores partes ventris.

XXII.

Decub. cuiusdam Anachoretæ ex Boderio apud Maginum.

Latit.
♄ 0.3.S.
♃ 1.2.M.
♂ 1.2.S.
♀ 1.3.M.
☿ 2.0.S.
☽ 3.56.M.

Declin.
♄ 20.39.
♃ 11.8.
♂ 24.33.
♀ 1.27.
☿ 19.2.
☽ 7.42.

Ex fluxu Ventris.

ET febre, atq; dolore hypocondriorum: obijt in 9. Grauitatem morbi; Sol lumen temporis, & vitæ moderator cum ☋. in finibus, & in □. ♄. manentis in 6. Luna in Parallelo cosmico ♄. Pars Fortunæ cum ♄. in 6. Videtur autem primo intuitu quod ♃. cum Sole, & in △. ☽. seruare debuisset, sed re vera ♃. neq; Soli, neq; Lunæ subuenire poterat, quia combustus, occidentalis, in vltima occultatione, & solus; virtus autem malefica multiplex: tandem radij quadrati ♄, ponderosi orientalis interiecti inter Solem, & ♃. prohibebant ne

Sol

Sol communicare poſſet cum ♃.

Qualitatem; ♄. author morbi orientalis poſitus in 6. offi-ciens vtriq; luminari, & Parti Fortunæ innuit ex frigida humi-ditate: & quia manet in 6. & Luna in ♍. ab eodem læſa ventris affectiones oſtendit.

Vbi notandum quod in præcedenti Decubitu Mars princi-palis author morbi, à 6. domo obſidebat Lunam diminutam lu-mine. In hoc verò è contra Saturnus à 6. domo pulſat Lunam auctam lumine, immò & Solem pulſat in Quarta Veris exiſten-tem, vbi dies auget. Quare in præcedenti apparet liquatio, in hoc verò humorum affluentium acrimonia, & denſatio ex atra Bile: vnde hypocondriorum dolores exorti ſunt: nam ſignum ♍. quod luſtrat Luna, hypocondrijs propriè dominatur. In vtroq; decubitu Sol in Quarta Zodiaci vernali, in præcedenti quoad Mundum in Quarta hyemali: in hoc vero æſtiua. Luna in præcedenti apud Quartam hyemalem tàm in Zodiaco, quàm in Mundo: in hoc verò habet Quartam Zodiaci æſtiuam, in Mundo hyemalem. Vides igitur contrarios luminarium habi-tus erga contrarias morbi cauſas, iuxta ea quæ ſupra docuimus: quod in re Medica quantum commodi afferre poſſit nemo vn-quam ſatis putaret, ad cognoſcendas videlicet ſummas cauſas internas morbi, & occurrendum: neq; enim effectus morboſus extingui vnquam poterit, niſi tollatur prima cauſa, & princi-pium, vt fatetur Galenus lib. 2. de Natur. facult. dicens. *Sunt igitur ſemper nobis cauſæ ipſæ inquirendæ. Qui enim in-temperamentorum cauſas cognouit, is facilè ad naturam ſuam ea reducet.*

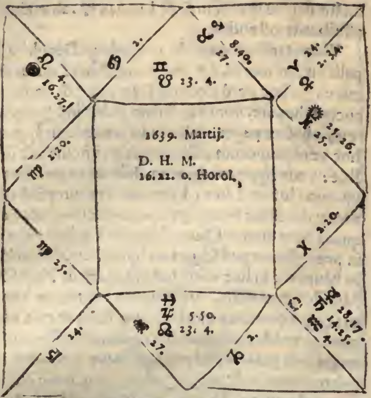
Obijt autem vbi ☉ tetigit ſuum trigonum à primis gradibus ♑. iuxta ☍. ♂. & Parall. declin. ♄. Ex quo patet quod etiam à radijs luminarium benignis emanare poſſunt malæ criſes, ſi videlicet à maleficis ibidem radijs hoſtilibus inficiantur.

XXIII.

Decub. Card. Gypsij ex Argolo.

Latit.
♄ 0.52.M.
♃ 0.56.S.
♂ 0.26.S.
♀ 1.18.M.
☿ 0.34.M.
☽ 3.59.M.

Declin.
♄ 17.23.
♃ 20.26.
♂ 14.53.
☉ 1.38.
♀ 0.11.
☿ 12.39.
☽ 12. 8.

Ex fluxu Ventris.

ET febre, atq; cerebri affectionibus, obijt 6. Apr. quando ☽. attigit vltimam quadraturam.

Grauitatem morbi: Sol luminare temporis in finibus ♂. & 8. domo in sesquiquadrato cosmico ☽. quæ fines ♄. lustrans ab ☍. eiusdem ♄. & Declinatione ♂. & ☿. læsa, ad Solem eorum hostilem naturam transferebat; Sol quoq; iungitur Parallelo cosmico Saturni. Pars Fortunæ in 6. cum ♄. sicut in præcedenti Decubitu.

Qualitatem: ♄. in 6. officiens ☽. auctæ lumine: Sol in ♓.

&

& ♍. in Horoscopo vteri prauas affectiones indicant. Cum verò Luna Declinatione communicet cum ☿. & vterq; cum Marte, cerebrum quoq; morbo implicat: Cumq; ☉. maneat in Leone, & Venus in □. cosmico ♄. ex præcordiorum, & hepatis, & stomachi affectionibus videtur morbus emanasse.

Aderat momentum climactericum: nam si horis natalis addamus dies 74. & horas 12. pro annis 74. cum dimidio, quos natus vixit, peruenimus ad diem 27. Decembris eiusdem Anni 1564. vbi Luna ponitur in proprio □. sui loci natalis, à gradib. 16. ♒. ibiq; offendit □. ♄. Et in Decubitu ☉. & ♄. □. radio locum illum climactericum pulsant: & obijt quando Luna vna cum ♂. attigit locum eidem oppositum. Quæ cuncta in euidentissimos testes veritatis nostræ rationis de Annis Climactericis sumenda sunt.

Aliquandiù productus est morbus ob Saturnum authorem. Obijt 6. die Apr. hora 15. 30. ab occ. quando ☉. ingressus est domum XI. proprium scilicet □. & ☉. reuersa est ad domum XII. suum in Decubitu locum.

XXIV.

Decub. Franc. Mariæ Card. Farnesij ex Argolo.

Ex Ventris affectionibus.

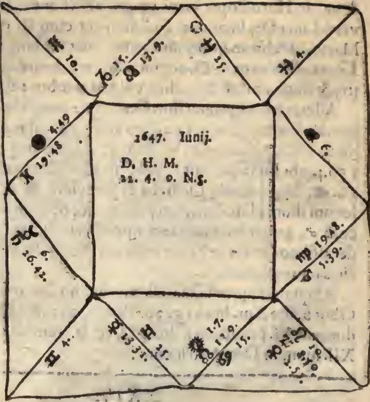
VEntris torminibus per sex menses continenter cum & humorum excretione laborasset, febre corripitur, ait Argolus, & acerbis ventris doloribus hora vtsupra: obijt die 12. Iulij hor. 4. n.s.

Grauitatem: Luna lumen temporis in ☍. ♂. cum aduersa Latit. in Declinatione fixarum Syrij, Reguli, Aldebaram &c. nullo famulante benefico. Sol in finibus ♂. cum Syrio, & ☊. Pars Fortunę in Culmine vitę moderatrix inter □. ♂. & sesquiquadratum ♄. Præcesserat Plenilunium in gr. 25. ♓. ex aduerso Saturni natalis.

Quali-

Latit.
♄ 2. 5.M.
♃ 0.45.S.
♂ 1. 4.S
♀ 1.49.S.
☿ 1.25.M.
☾ 3.56.M.

Declin.
♄ 17.26.
♃ 18.50.
♂ 10.30.
♀ 21.21.
☿ 3. 7.
☾ 13.26.

Qualitatem morbi: Mars in ♍. in 6. oppositum radium Lunæ infligens; Luna in ♓. lumine decrescens inter calidissima sidera fixa scilicet per Declinationis Parallelum, ventris calidas, & prauas affectiones innuunt: similiter Sol in signo aqueo in terminis Eclipticis. ☾. lumine deficiens migrat à Declinatione ♄. ad Declinationem ♂. vnde apparet morbum præcessisse diuturnũ ex causa frigida: deinde febrile æstu auctum ad necem, Climactericum momentũ præcesserat paucis mensibus antea.

Obijt die 12. Iulij hor. 4. not. seq. quando Sol redijt ad situm suum in mundo; & ☾. à gr. 7. ♓. tetigerat vltimam suam quadraturam, & posita est in medio 8. domus in sesquiquadrato proprio, & ad Horoscopum: vnde patet consensus criticus à singulis motibus, luminarium.

Decub.

XXV.

Decub. Armandi Cardin. Richelieu, ex Argolo.

Latit.	
♄	2.10.M.
♃	1.19.M.
♂	0.31.M.
♀	2.29.M.
☿	0.44.M.
☽	1.47.S.

Ex Ventris Affectionibus.

Diuturnam admodum inteltinorum affectionem perpessus, grauatus est cum maxima inquietudine hora vt supra: obijt die 4. Decemb.

Grauitatem: Luna lumen conditionis temporis in 8. domo, in finibus ♂. iuncta Saturno, & in □. ☿. infelicis casu, & regressu, tum demum □. ♄. Præcesserat Plenilunium in gr. 15. ♉. ex aduerso Horoscopi Natalis, manente ♄. in ☍. ☉. vitæ moderatoris. Pars Fortunæ in ☍. ♂.

Qualitatem: Luna aucta lumine cum ♄. in ♓, apud 8. do-

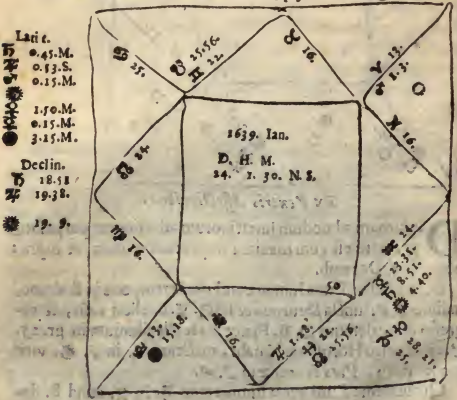
mum,

mum, superioris ventri s frigidam humiditatem, & prauam affectionem declarat; id quod etiam Venus in 6. domo sub Parallelo cosmico Saturni, & Declinatione Mercurij infelicis. Mercurius officiens Lunæ quadrato radio, qui cum ♂. sesquiquadrato communicat, & cum ♀. Declinatione, superaddit qualitatem prauam & exitialem, & penè virulentam.

Nota lector quod in Decub. 21, 24. & 25. Luna luminare conditionis ponitur in signo ♓. In Decub. 23. Sol lumin. cond. in eodem signo ♓. In Decub. 22. Luna in ♍.

XXVI.

Decub. Fabritij Cardin. Verospij, ex Argolo.

Ex Hydrope.

NOtandum in hoc Decubitu: Saturno iungi Solem ipso velociorem; Soli verò iungi Venerem adhuc velociorem; tandem Lunam omnium velocissimam quadrato cosmico validiori vinculo nectere omnes illos; interim ipsam Lunam temporis luminare imbui eorum qualitatibus. Sol in 6. domo cadens in ♒. Pars Fortunæ in 8. cum nocturnum esset tempus: quæ cuncta morbi grauitatem aperiunt.

Qualitatem Luna lumen temporis deficiens lumine in ♎. signo autumnali in □ cosmico ♀. ☿. & ♄. Sol in ♒. signo hyemali cum ♄. ♀. & Parallelo ♃. in 6. domo: & ambo Sol & Luna infra terram, in quartis videlicet frigidis mundi, ventris hydropicam humiditatem declarant ex causa frigida. Erat enim, vt refert Argolus, valetudinarius, fluxionibus perpetuis excruciatus, & crurium languore confectus. Obijt die 27. eiusdem mensis, ætatis annorum 66. & mensib. 11. ferè.

Cæterum præsto aderat momentum climactericum: nam additis diebus 66. & horis 22. ad horas natalis peruenimus ad diem 12. Maij cum horis P. M. 12. ferè, vbi Luna ponitur in gr. 14. ♓. loco sibi aduerso Natalis.

Obijt die 27. eiusdem mensis hora 17. vbi Sol à Culmine, ☽. ab occasu in proprio vterq; Trigono cosmico ponebantur, Sol coniunctione Saturni, ☽. Parallelo declinationis eiusdem oppressi; & ☽. à signo ♎. ad Scorpionem humidissimum signum migrauerat.

XXVII.

Decub. Alexandri Victricij, ex Argolo.

Latit.	
♄	0.46.M.
♃	0.57.S.
♂	0.57.S.
☉	
♀	0.38.M.
☿	1. 0.S.
☾	5. 0.S.

Declin.	
♄	22.16.
♃	12.14.
♂	21.55.
☉	10.40.
♀	1.55.
☿	16.42.
☾	25. 5.

Ex Hydrope.

CVM prius non bonè valeret, Decumbit ex leui quidem febre, sed diuturna, quæ & hydropem attulit, & demum 5. Octob. mortem.

Grauitatem: Luna potissimum, quæ in finibus ♄. & in Declinatione ♂. & ♄. lumine deficiens circa occasum ponitur, declarat. Etenim quamuis Sol lumen temporis in sextili ♃. ponatur; attamen Iupiter potius obesse, quam prodesse videtur, qui occidentalis vbi trigefacit peregrinus, cum ☋. in 8. domo, & in □. ♄. cosmico inuenitur, atq; erga Solem diuersæ

ſectæ apparet: quoniam Sol ſignum ♍. luſtrat, vbi Iuppiter cadit. Pars Fortunæ in 12. domo in ♐. ♂.

Qualitatem, & partes læſas: ♄. & ♂ in 6. in ſigno humido officientes Lunæ, & Saturnus Veneri □. in Zodiaco, & Ioui □. coſmico, orientalis, ſuper omnes eleuatus, clarè manifeſtant humidam, & mordacem cauſam, & circa ventrem: omnes enim planetæ in occaſu, & in ſignis mediorum & inferiorum corporis partium. Venus autem in ♎. à ♄. læſa hydropem ex frigida hepatis affectione declarat: maximè deficiente ☉. luce, ſignum ♒. in Horoſcopo idem.

Climactericum momentum præceſſerat nonnullis menſibus antea.

Obijt die 5. Octobris, quæ fuit 41 expleta, & initium 42. quando Luna ſecunda vice tetigit locum ſibi à Decubitu oppoſitum: hora 23. in qua Sol redijt ad ſuum ſitum in mundo, Luna vero ex aduerſo ſibi in oriente iuncta Marti, iuxta locum Saturni natalis.

XXVIII.

Decub. Ioannis Vidman, ex Argolo.

Ex febre cum Variolis.

OBijt die 28. eiuſdem menſis. Grauitatem Sol lumen temporis in 8. domo & ſeſquiquadrato ♄. Luna ſub radijs Solis in □. & finibus ♂. Pars Fortunæ in Horoſcopo inter maleficas cum ☊. & ſub □. ♃. infelicis: ♂. in Horoſcopo.

Qualitatem mixtam inſinuant vtræque maleficæ, quę cum officiant Ioui quadratis radijs Sanguinē labefactant: & exiſtente ♃. in ♏. Luna creſcente lumine exanthemata lethalia ad extra deduxit. In natali ♃. & ☉. habebant Declinationem ♄. exiſtentis in Angulo occaſus; atq; ☉. erat in Parallelo coſmico ♂. in 6. manentis. Præceſſerat Decubitum Nouilunium ex aduerſo ♃. natalis.

Latit.
♄ 0.40.M.
♃ 1. 0.S.
♂ 3.15.M.
♀ 0.14.M.
☿ 1. 3.S.
☽ 4.55.M.

Morbilli, quoniam, vt exempla manifestant, contingunt omnibus pueris, nihil aliud videntur esse, nisi excrementum quoddam, quod secernitur è sanguine per augmentum caloris vitalis, ex coctione innatæ puero humiditatis, vel residui materni menstrui sanguinis. Est ergo Crisis quædam, quæ ex natalitio themate oriri potest vel ob aliquam Directionem moderatoris vitæ, vel ob climactericum tempus, vel ob vtramq; causam; in Decubitu autem non videtur assignari posse alia siderum constitutio, quam ex habitu ♃. qui Sanguini præest.

In hoc Decubitu Horoscopus est vitæ moderator; neq; enim Sol, qui in 8. neq; ☽. quæ sub Solis radijs latet assumi possunt. At verò in Horoscopo ♂. cum □. ♃. qui infelix sub □. ♄. in Zodiaco, & Martis in mundo iacet: cumq; ♃. lustret signum

☽. exan-

♂. exanthemata propriè ex natura, & habitu suo demonstrat, atq; lethalia.

XXIX.

Decub. Hyacinthi Ducis Sabaudiæ, ex Argolo.

Latit.
♄ 0.41.M.
♃ 0.58.S.
♂ 3. 4.M.
♀ 0.18.S.
☿ 0.19.S.
● 2.28.S.

Declin.
● 17.13.

Ex febre cum Variolis.

Obijt die 3. Octob. Grauitatem; Sol lumen temporis in sesquiquadrato ♄. cosmico, & finibus, & □. ♂. in Zodiaco. ●. iuncta ♄. in □. ♃. Pars Fortunæ in ☍. ♃. & □. ♄. & Lunæ.

Quoad qualitatem eadem apparet constitutio, quæ in præcedenti Decubitu: immò, & in eorum natalibus similes affulgent Astrorum habitus: nam in vtroq; ♃. infelix læditur à ♄. & ●.

& ☉. eisdem communicat hosti liter.

In hoc, tempus climactericum præsto aderat, in illo vero non nihil præcesserat.

XXX.

Decub. Cardin. Lanfranchi, ex Argolo.

Latit.	
♄	1. 8.M.
♃	0.25.S.
♂	0. 6.S.
☉	
♀	0.57.S.
☿	0. 8.M.
☽	3.46.M.

Declin.	
♄	12.57.
♃	13.40.
♂	13.55.
☉	17. 8.
♀	14.11.
☿	15.52.
☽	23.52.

Ex febre cum exanthematibus, & carbunculo.

OBijt die 30. eiusdem. Grauitatem; Luna lumen temporis in 6.domo sub □. ♂. Sol in finibus censeo infortunæ, & in □. ♄. cosmico & ♃.infelicis. Pars Fortunæ cum ♂. Horoscopus cum ☍. ♄.& □. ☉. infelicis.

Qualitatem, & partes læsas: Saturnus primarius morbi author

thor in ☍. ♃. & Parallelo ♀. indicat corruptionem Pituitæ, & sanguinis, atq; tum Hepatis tum Pulmonum prauas affectiones. ☽. in 6. domo aucta lumine auget humores corruptos, & ducit ad extra: Omnes in signis fixis, & plures in ♏. vbi nouilunium præcesserat scilicet super ♀. natalis infelicis, significant exanthemata: Saturnus in domo 7. Luna in 6. ambo in ♒. & plures in ♏. & infra terram, ad inferiores corporis partes ducunt morbum: vnde sub nate Antrax exortum est.

Addo quod præter Lunam omnes habebant Declinationem Syrij Aldebaram Reguli &c. quæ non paruum acerbitatis morbis superaddere solent: commouent enim validissimè elementarem plagam, vt supra diximus:

Vide in natali similem constitutionem. Venus in ♏. in Horoscopo, cui ☽. quadrato, & Declinatione iuncta erat; & Saturnus Declinatione. Iuppiter in □. ♃. & Venus cum ☽. habebant Declinationem illarum fixarum. ☽. in ☍. Reguli, & in Decubitu Regulus in Horoscopo ☽. in ☍. Syrij, in suo circulo positionis.

XXXI.

Decub. Ioan. Baptistæ Lauri, ex Argolo.

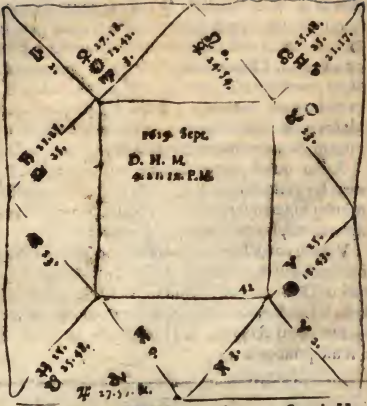
Ex febri cum exanthematibus violaceis, symptomatibus, & capitis doloribus.

OBijt die 18. Grauitatem: Sol lumen temporis in Declinatione ♄. & sesquiquadrato ♃. multifariam infelicis, & alienæ sectæ; nam in Virgine, vbi Sol, Iuppiter cadit. Sol quoq; applicabat quadrato, & Parallelo cosmico Martis. In Horoscopo ♄. eleuatus ferè supra omnes. ☽. in 6. cum Declinatione Veneris infelicis ob casum, quadratum ♂. & Declinationem ♄, cui iungebatur: applicabat quoq; ☽. ad ☍. ♄.

Qualita-

Latit.
♄ 2.19.S.
♃ 0.46.M.
♂ 0.12.M.
♀ 1.16.S.
☿ 0.10.S.
☽ 4.48.M.

Declin.
♄ 6.20.
♃ 21.25.
♂ 23.2.
☉ 6.49.
♀ 2.34.
☿ 13.25.
☽ 0.35.

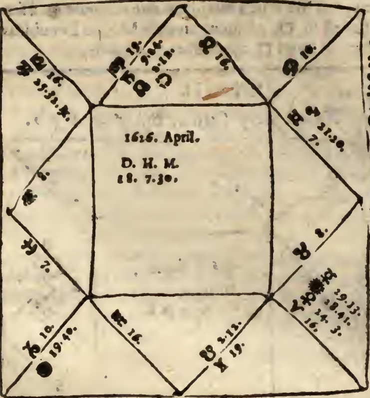

Qualitatem: Saturnus morbi primus author, positus in Horoscopo, cum Arista fixa naturæ ♀. in □. Iouis maximè colmicô, & Parallelo ♀. quibus corrumpit sanguinem, & Pituitam, qualitate venefica; non dissimilem prætefert significationem à præcedenti Decubitu; nisi tantum quod ☽. deficit lumine; vnde morbum ad intra potius reuocat, quo symptomata exhibebat; dolores capitis Mercurius in summo cardine in sesquiquadrato ☽. Sol in dignitatibus ☿. & ☽. in ♈. ingrediens fines ☿. applicans ad ☍. ♄.

Decub.

XXXII.

Decub. Octauiani Vestrij Romani, ex Argolo.

EX febre maligna et apostemate ad nates obijt die 1. Maij. Grauitatem: Luna lumen temporis sub Parallelo cosmico & sesquiquadrato tum in Zodiaco, tum in Mundo Saturni, in Culmine cum ☊. potentissimi. Pars Fortunæ iuxta ♄. Sol in 6. sub Parallelo Declinationis, & finibus ♄.

Qualitatem morbi: Quoniam Venus iungitur Soli in 6. sub Declinatione ♄. morbi authoris, & sub ☍. ♃. infelicis, atq; sub □. Lunæ; indicat Pituitam, & sanguinem atra Bile corruptos. Omnes autem Planetæ præter ☿. sunt occidentales: Quoniam verò Mercurius iunctus est Soli sub Declinatione ♄. ♀. & ♃.

eduxit ad extra apostema in natibus, quia Sol Venus, & ☿. in 6. Tandem Scorpij signum in Horoscopo indicat partem læsam, & ☽. in ♄. in tertia Domo.

Obijt die prima Maij circa meridiem quo tempore ☽. à sexta domo posita est in □. ad suum situm in Mundo Decubitus: Sol verò statim ad suum □. applicabat pari modo.

XXXIII.

Decub. Lelij Cardin. Biscia ex Argolo.

Latit.
♄ 0.41.M.
♃ 0.52.S.
♂ 1.44.M.
♀ 1.38.S.
☿ 1.54.S.
☽ 3.21.S.

Declin.
♄ 20 33.
♃ 16. 2.
♂ 19.37.
☉ 17 56.
♀ 8 56.
☿ 10 25.
☽ 14 12.

EX febre, & Erysipelis circa renes, & coxam: cum prius laborasset fistula in renibus: obijt die 19. eiusdem. Grauitatem. Luna lumen conditionis temporis, & domina Horoscopi in 8. cum ♂. properans ad □. ♃. combusti, & peregrini, habens

habens declinationem Reguli &c. Sol iungitur declinationi ♂. & ♄. Horoſcopus cum ☍. ♄.

Qualitatem,& partes læſas Luna iuncta Marti,in □. ♃.Bilem in ſanguine accẽſam declarat;aucta verò lumine ducit ad extra: ab 8. domo reſpicit renes: à ſigno ♒. coxam. Sol iungens ſe declinationi ♂.in ♒.idipſum innuit:& à 5.domo ad coxam,à ſigno verò ♒.ad renes dirigit morbum. Quoad partes corporis ſimilem conſtitutionem vide infra in Decubitu Tirundulę Veronẽſis,cui poſt vulnus in genu, totum deinde crus abſciſſum fuit.

Cæterum ♀. & ☿. in ♎. & ♒. ſub □. ♄.& ♂. omnes angulares declarant fiſtulam, qua natus in renibus laborabat: videtur enim Mercurius quando permiſcetur infelicitati Veneris, apoſtemata in cauum ſinum conuertere; tum potiſſimè ſi ipſe & morbi authores occidentales ſint, vt in caſu noſtro: quoniam occidentales, ideſt lumine minuti exiccant, & minuunt partes.

Notandum in hoc Eryſipelatis Exemplo;Lunam à ♄. immunem eſſe, itaut neq; ab aliquo lumina eorum coniungantur: nam quando hoc accidit Eryſipelas, & omne Apoſtema in Carbunculum degenerant, vel quid ſimile, vt apparet in Exemplo 30. Lanfranchi. Quod quidem rationi conſentaneum eſt,quippe vt habet Galenus de medendi methodo lib. 14. atq; alibi, Eryſipelas originem ducit à flaua Bile,quod ſi alij admiſceantur humores, tranſit in Phlegmonem, vel in Oedema, vel in Scirrum, vel etiam in Carbunculum.

XXXIV.

Decub. Scipionis Cardin. Cobellutij, ex Argolo.

Ex febre cum Phlegmonoſo Eryſipelate in brachio: obijt die 30. eiuſdem.

GRauitatem: Sol lumen temporis in Culmine in ♌. inter Canes. Luna in nouilunio exquiſito, cum declinatione ♂. & fixarum Reguli &c. exiſtentibus cunctis inter Ortum, &

Latit.

♄ 1.59.S.
♃ 1.11.S.
♂ 1. 9.S.
♀ 1.36.S.
☿ 0. 0.
☽ 2.16.M.

Declin.

♄ 8.27.
♃ 7.49.
♂ 15.47.
♀ 16. 3.
☽ 17.54.

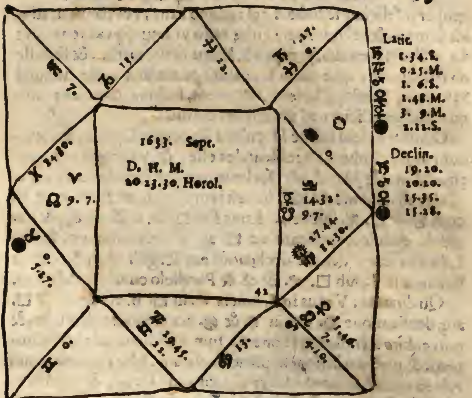
Meridiem. Et hic quoq; ☽. cum ♄. nullam habet familiaritatem, quo magis apparet causa calida. Incipit autem ☽ à Sole separari, habens declinationem ♀ orientalis; vnde Erysipelas Phlegmonosum apparuit; & in brachio, quia omnes circa XI. & X. domum.

De Erysipelis plura vidi exempla, in quibus Lunam à Saturno vbiq; separatam: & lumine crescentem.

XXXV.

Decub. Scipionis Cardin. Burghesij, ex Argolo.

EX febre, & inflammatione, dolore, & apostemate, vrinæ difficultate, & carbunculis in collo vesicæ, quæ postea nigerrima

gerrima inuenta est: obijt die 21 Octob.

De vrinæ impedimentis illud inueni doctrinæ Ptolemæi optimè consonum, quod in morbo adeo occulto ad Medicam Artem plurimum sanè commodi, & vtilitatis afferre potest: videlicet Planetas orientales innuere vitium, hoc est vel arenulam, vel lapillum, vel meatuum, & vasorum angustiam &c. occidentales verò in carne morbum: id quod docet Ptolemæus lib. 3. cap. 16. de vitijs, & morbis corporis in genere. Plures autem contingere causas suppressionis vrinæ docet passim Galenus.

Rursus notaui quoniam Venus dominatur Hepati, vnde prima principia effluunt lotij ad renes, qualiter ipsa ponitur, taliter afficit renes.

Tandem obseruaui quod in suppressione vrinæ, Mars vbiq; semper

ſemper infeliciter ſe habeat vel ratione ſitus, vel configurationis Saturni, & reliquorum : cuius ratio videtur, quod renes, vt docet Ptolemæus lib. 3. cap. 16. Marti ſubijciuntur, & fortaſſe ob ſalſedinem, quæ non niſi à calore procedit : vnde fit quod Saturnus, & reliqui lædentes Martem, lotium, & renes prauis qualitatibus afficiant ad vitium vel morbum.

Conſtat autem in hoc Decubitu Venerem Lunam, & Saturnum morbi authores occidentales eſſe, & Venerem in Leone cum Marte, & Marte ſub Declinatione, & □. coſmico Saturni.

Grauitatem morbi: Sol lumen temporis inter fines ♂. & ♄. cum ☋. & □. ♃. infelicis. Luna ſub □. ♂. in Zodiaco, & Parallelo coſmico, applicans ad □. ♀. & declinationem ♄. habens vna cum Venere declinationem Reguli Syrij &c. Pars Fortunæ in 8. ſub □. ♂. & ♀. & Parallelo coſmico ♂. & ☍. ☽.

Qualitatem: Venus in 6. iuncta ♂. in □. ♄. coſmico, & □. atq; declinatione ☽. Venus ♄. & ☽. occidentales: morbum, & tum calore ad inflammationem, tum frigiditate ad obſtructionem, & partium læſionem planè declarant. Mars orientalis ſuo calore vitium aliquod addere poterit apud Iecur, & vretheres meatus. Cumq; ♂. & ♀. luſtrent Leonem ſignum vorax, Luna Taurum, ruminans, & Saturnus cum Corde Scorpij, carunculos ſignificant. Tandem ♂. qui renibus dominatur, cum declinatione ♄. ipſius lotij frigidas ad obſtructionem qualitates.

Sed admiratione digna eſt ſimilitudo, licet partim commutata, conſtitutionum Decubitus, & Natalis; in Decubitu Venus ſuper ♂. natalis: Mars ſuper Venerem. Luna in eodem loco, & in natali cum □. ♀. & △. atq; Parallelo coſmico ♂. in Decubitu cum □. & Parallelo coſmico ♂. △. coſmico, & Declinatione ♀. omnibus in iiſdem Domibus, ſed permutatis ♂. & ♀. ♄. vtrobiq; in ſupernantibus locis, & cunctis occidentalibus. Quo pateat id quod ſemper docuimus decubitum perpetuò ſimilem eſſe natali, quoad morbum &c.

Decub.

XXXVI.

Decub. Tiberij Cardin. Muti, ex Argolo.

Latit.
♄ 0.32.S.
♃ 1.48.S.
♂ 2.13.S.
♀ 0.7.M.
☿ 1.20.S.
☽ 4.54.M.

Declin.
♄ 22.18.
☽ 19.19.

Ex calculis, & febre.

Obijt die 14. Aprilis; Grauitatem: Luna lumen temporis cum ♂. in ♏. applicans ad Declinationem ♄. Sol in 6. in □. ♄. tàm in Zodiaco, quàm in Mundo. Pars Fortunæ cum ♀. in ☍. ♂. & ☽.

Hic, ♀. ♄. & ♂. morbi authores orientales sunt; & ♀. atq; ♄. in signis terreis, & ♀. in fixo: ☽. & ♂. in ♏. ex aduerso Veneris orientales vitium in renibus declarant, ex causa mixtæ qualitatis: maximè retrocedente ♂.

XXXVII.

Decub. Io. Baptistæ Cardin. Leuij, ex Argolo.

Latit.
♄ 2.11.S.
♃ 0.33.S.
♂ 0.46.M.
♀ 1.34.S.
☿ 1.36.S.
☽ 2.56.S.

Declin.
♄ 0.15.
♃ 19.57.
♂ 21.0.
☉ 8.14.
♀ 2.0.
☿ 0.8.
☽ .34.

Ex Vrina impedimentis.

DIE 25. Octob. mane ex improuiso (refert Argolus) vrina supprimitur: pluribus medicamentis adhibitis, iisq; irritis, ad vsum catheteris ventum est; quo immisso in Vessica vrina reperta non est: ex renibus namq; non descendebat. Consultum à Medicis de motu, & vt in curru veheretur, quo peracto vrinæ copiam eiecit maximam; quibus non obstantibus cum vrina esset per venas deuoluta, superuenit febris, & die 3. Nouemb. extinctus est.

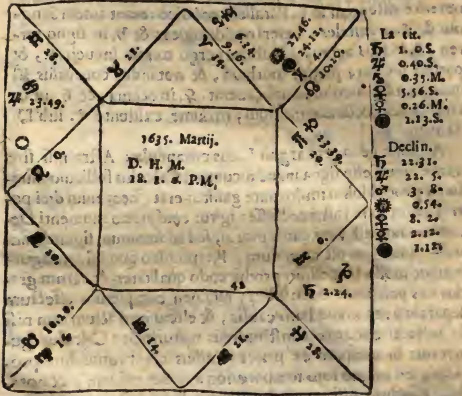
Grauitatem morbi: Sol lumen temporis in sesquiquadrato Martis existentis in 8. Luna in finibus, & Declinatione ♂. sub □. &

☐. & Parallelo coſmico ♄. ♀. & ☿. coniunctorum.

Qualitatem, & partes læſas. Venus in ♎. vnita ♄. & in Parallelo coſmico ♂. & ſignum ♏. in Horoſcopo mixtas affectiones renum inſinuant. Quoniam vero ♄. ♂. & ☉. orientales: ♀. occidentalis, plures cauſas manifeſtant, ſcilicet tum vitium, tum morbum. ♀. ♄. & ☿. in ♎. & ♂. in ♉. retrocedens ſuperiores renes reſpiciunt.

XXXVIII.

Decub. Ruberti Cardin. Vbaldini, ex Argolo.

Ex Calculo.

OBijt die 22. April. repertusq; est in vesica lapis folliculo inuolutus ponderis vnciarum 3.

Grauitatem: Sol lumen temporis in □. ♄. existentis in 6. Sol item inter fines ♂. & ♄. cum declinatione ☿. qui inter maleficas positus earum naturam induit. Luna in nouilunio cum eisdem Solis familiaritatibus, & terminis ♂. quæ à declinatione ♂. discedens, ad Solem transferebat eius qualitates. Sol & Luna à △. ♃. iam incipiebant defluere; Solus quoq; ♃. inter tot maleficas nihil valuit, maximè quod Saturni declinatione opprimebatur.

Qualitatem. Saturnus precipuus author morbi pulsabat Venerem existentem in 8. Parallelo cosmico: erant autem Saturnus & ☿. orientales, cæteri occidentales: & ♄. in signo terreo, ♀. in fixo aereo. Qualitates ergo mixtas innuebant, & partim vitium, partim morbum, & notandus concursus ☿. qui folliculo calculum implicauerat. ♀. in octaua, & ♄. in 6. circa renes declarant morbum; maximè existente ♂. sub □. Saturni.

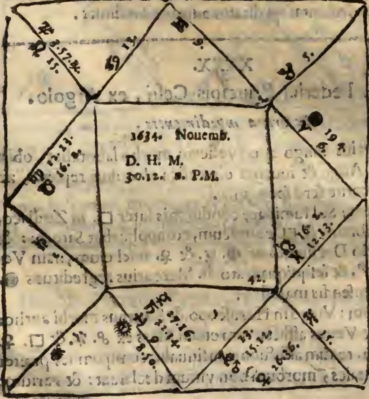
Ad hanc vero rem arguit Picus mirandulæ: Astra nisi sint causæ, pura esse signa inanè dicuntur. Calculus folliculo inuolutus proculdubio multo ante genitus erat, neq; enim dici potest genitum in instante fuisse: igitur constitutio momenti Decubitus non est vera causa morbi, sed ad summum signum tantum, quod non est dicendum. Respondeo quod sidera agunt semper modo successiuo producendo qualitates, & earum gradus suis perpetuis circuitibus; attamen completum effectum separant à suis immediatis causis, & eliciunt ad actum non nisi in instanti congruæ constitutionis maturitatis: Calculus generatur in tempore ex præcedentibus constitutionibus proprijs, sed in ipso toto tempore non apparet euidens, & notabilis effectus, nisi ex constitutione cælesti, quæ ad maturita-

tem,

tem, separationem, & læsionem vitalium potentiarum perducit omnem præcedentem actionem; quando scilicet vitæ moderatores ea causa læduntur ad interitum, vel grauem morbũ. Eadem autem ratio de sexu fœtus, forma, temperamento, &c. Igitur cœlestis constitutio ad momentum cuiuscunq; effectus naturalis, est semper vera causa, quæ nunc elicit effectum, & separat à causis immediatis, videlicet præcedentibus circuitibus successiue præordinatum, & genitum: & hoc idem in cunctis naturalium rerum generibus.

XXXIX.

Decub. Leonoræ Vrsinæ Ducissæ Sfortiæ, ex Argolo.

Latit.
♄ 1. 4.S.
♃ 0.28.S.
♂ 1.17.M.
♀ 2.42.M.
☿ 1.35.M.
☽ 2.44.S.

Declin.
♄ 22.14.
♃ 19.47.
♂ 27.56.
☉ 21.51.
♀ 23 28.
☿ 22 20.
☽ 10. 1.

Ex vrina impedimento.

FEbre, & doloribus, obijt die 17. Decemb. Grauitatem; Luna lumen temporis in 8. sub. □. ♂. & in ♈. signo igneo crescens lumine. Sol in Declinatione ♄. & ♂. & applicando. Horoscopus vitæ moderator cum ☋. □. ♄. & sesquiquadrato ♂. & ♀. Pars Fortunæ cum ♂.

Qualitatem vtiq; ex causa mixta: cum verò Mars, & Venus in Parallelo Declinationis ♄. maneant; atq; Luna à □. ♂. ad □. ♀. transeat, manens in 8. domo; & signum Virginis exoriatur apud Horoscopum vitæ moderatorem; renum prauas, & calidas affectiones declarant: Erant autem ♄. & ♂. occidentales, ♀. & ☉. orientales, quare partim vitium, partim demonstratur morbus. Cauda Draconis in Horoscopo vitæ moderatore virulentas qualitates admixtas insinuat.

XXXX.

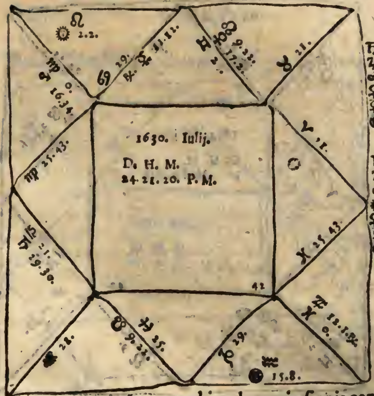
Decub. Federici Principis Cesij, ex Argolo.

Ex vrina impedimentis.

CVM prius longo apud vesicam morbo laborasset, obijt die 2. Aug. & inuenta est vesica vlceribus repleta, ac materia, & carne ferè spongiosa.

Grauitatem: Sol luminare conditionis inter □. in Zodiaco, à quo separabatur, & □. cosmicum, cui applicabat Saturni: & cum Parallelo Declinationis ☉. ☿. & ♀. infelicium; nam Venus sub □. ♂. & sesquiquadrato ♄. Mercurius regreditur; ☉. in finibus censendis maleficæ.

Qualitatem: Virgo in Horoscopo, & Saturnus morbi author in fine ♎. & Venus afflicta, tum etiam Mars ex ☍. ♃. & □. ♀. cadens in 12. renum affectiones insinuant: cumq; omnes præter ♃, occidentales, morbum non vitium declarant: & varium,

Latit.
♄ 2.25.S.
♃ 1.20.M.
♂ 0.44.S.
♀ 3. 2.M.
☿ 2.59.M.
☾ 4.34.M.

Declin.
♄ 9. 5.
♃ 8.19.
♂ 6. 1.
☉ 19.46.
♀ 19.51.
☿ 20. 4.
☾ 20.40.

mixtumq; nam plures morbi authores in signis communibus. Venus occidentalis, in □. ♂. & sesquiquadrato ♄. tam in Mundo, quam in Zodiaco: morbum in carne, cui Venus præest declarat. Mercurius permixtus Parallelo Declinationis Soli, Lunæ, & Veneri, materiam, & carnem spongiosam efficit; maximè occidentalis, vbi exiccat, & morbum infert.

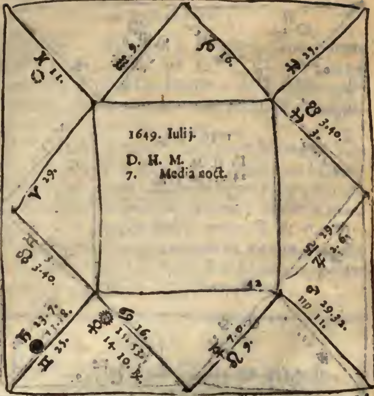
XXXXI.

Decub. Horatij Cardin. Iustiniani, ex Argolo.

Ex vrinæ difficultate.

OBijt die 25. Iulij. In figura decubitus, quam exponit Argolus transferendus est Saturnus à ♓ in signum ♒. Item in

Latit.	
♄	1.19.M.
♃	1.18.S.
♂	0.21.S.
♀	4.21.M.
☿	1.17.S.
☽	1.43.S.
Declin.	
♄	22. 1.
♃	0.22.
♂	0.31.
☉	22.35.
♀	18.16.
☿	19.50.
☽	25. 4.

in figura natalis Directio Ascendentis ad imperans Martis, falsa: nam Ascensio obliqua gradum 70.5. ab eodem assumpta, est gr. 1. 21. signi ♋. imperans autem ♂. incidit in gr. 1. 21. ♊. Censeo autem quod Horoscopus ad sesquiquadratum ♂. peruenisset.

Grauitatem morbi Luna lumen temporis iuncta Saturno cum quadrato ♂. inter fines ♂. & ♄. collocata. Pars Fortunæ in ☍. ♂. Sol cum Declinatione ♄.

Qualitatem: Saturnus morbi author officit Marti, & Veneri, existente ♂. in fine ♍. in 6. domo; renum ergo affectiones, & partim vitium, partim morbum designat. Et notandum quod Venus retrocedit iuncta Soli, qui propterea eius vicem gerit: Sol autem ponitur in Parallelo Declin. exquisito Saturni. Tandem Venus sub quadrato cosmico Martis collocata est.

Decub.

XXXXII.

Decub. Marsilij Landriani Episcopi, ex Magino.

Latit.
♄ 2.10.S.
♃ 0.17.S.
♂ 0. 2.S.
☿ 0.56.M.
♀ 1. 0.S.
☾ 4.5?.M.

Declin.
♄ 21.17.
♃ 20.32.
♂ 21.40.
☉ 10.26.
♀ 15.22.
☿ 16.48.
☾ 16.43.

Ex intemperantia.

Videlicet vſus potus gelidi dum ex Medicorum conſultu occuparetur in corporis purgatione: ſequutæ ſunt virium, & pulſus debilitates, & ſymptomata cum vitæ diſcrimine: conualuit tandem in 7.

Intemperantia cuiuſcunq; generis voluptatis à Venere ducit ortum, etenim procedit à potentia appetitoria; hæc verò reſidet in Iecore, vt docet Galenus plurib. locis: ſed Iecori præeſt Venus, vt ex Ptol. dictum eſt: igitur Venus intemperantiæ, & concu-

concupiſcentiæ cauſa, quam vbi validam, & feliciter ſe gerentem inueneris, cui Luna ſit aliqua familiaritate iuncta, vel author morbi, nihil verearis ægrum aliqua intemperantia decubuiſſe; immò reperies quod ex intemperantia vel non conualeſcet, vel in deterius recidet: Venus enim valida, & felix præſtat commodum ſemper, etiam ex natali per vitæ decurſum. Luna verò eidem applicata inclinationem, & appetentiam. Venus igitur in hoc decubitu angularis in propria domo, cui ☽. Parallelo Declinationis, ſextili coſmico, & in Zodiaco quintili iuncta eſt, & ipſa in propria domo: Cumq; ☽. immunis ſit à maleficis valuit etiam ad ſeruandum, quamuis Sol Marti iungatur in 8. etenim Sol præterea à △. ♃. ad exquiſitam eiuſdem ♃. Declinationem peruenerat: Iuppiter autem cenſetur manere in centro Imi; alias retrocedens, & cadens ab altitudine: Ad Lunam enim pertinebat vitæ moderatio.

XXXXIII.

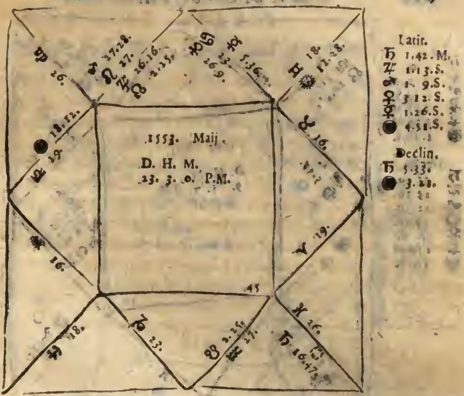
Decub. cuiuſdam ex Cardano apud Maginum pag. 82.

Ex intemperantia cibi, & potus.

OBijt die 5. Iunij. Venus in Culmine in propria triplicitate orientalis, cui ☽. quadrato in Zodiaco, & in Mundo iungitur permutando mutuò ſuas domus, intemperantiam patefacit.

Grauitatem; Sol lumen temporis in 8. domo in □. ♄. Luna cum Declinatione ♄. applicans. Horoſcopus cum ſeſquiquadrato ♄. Celeriter autem grauatus, ait Cardanus, quod Luna velox motu; & ipſe dico quod lumine creſcens in Orientali hemiſphærio, vbi rareſacit, & humectat validiſſimè.

Obijt die 5. Iunij hor. 3. ante meridiem cum ☽. attigiſſet exquiſitè ſuam oppoſitionem in Zodiaco: ad horam vero 3.

ante merid. Sol ponitur intra domum XI. in suo ☐. iuxta ☍. ♄. & ☌. ♂. decubitus, scilicet quoad Mundum; Luna vero in IX. ad suum △. dum exoriretur ♂.

XXXXIV.

Decub. cuiusdam Fabr. Ferrarij ex Boderio apud Magin.

Ex intemperantia.

QVod calidus ex vno fonte potauerat, & occubit. Venus in 7. in propria domo iuncta Ioui; cui Luna diametro etiam secundum latum partili iungebatur, ostendit intempe-

 rantiam:

	Latit.
♄	0. 0.
♃	1. 2. M.
♂	0.44.S.
♀	1.11.M.
☿	3.30.M.
☽	1.18.S.

	Declin.
♄	25.29.
♃	13.39.
♂	22.39.
☉	19.50.
♀	17. 4.
☿	13.53.
☽	12.17.

rantiam : & ex humido, quod ☽. in ♈. plena luminibus :

Grauitatem : Sol lumen temporis in 8. in finibus ♂. iuxta Pleiades, & Aldebaram, in △. & Parallelo Declin. ♄. applicans. Luna in Horoſcopo in ſigno ſui caſus, venefico. Etenim Luna ſi aliquam infelicitatem patiatur, poſita in horoſcopo, poterit modo ſe ipſam, & Horoſcopum lædit, auget enim ibi in immenſum ſua decreta, & Horoſcopo inſerit : vnde in electionibus profeſſores omnes rectè docent, ſi Luna infeliciter ſe gerat, eo differatur ſaltem quo decidat à Cardinibus. Pars Fortunæ in □. vtriuſq; maleficæ.

Decub.

XXXXV.

Decub. Francisci Gasparini apud Maginum.

Ex intemperantia rei venereæ cum eßet senex obÿt die 14. eiusdem.

Venus in propria domo, orientalis, cui Luna applicans iuncta est Declinatione non longè à Parallelo cosmico, intemperantiam decernit, maximè quod ♀ applicat ad ⚹. ♂.

Grauitatem: Sol lumen temporis in 8. in sesquiquadrato cosmisco ♂. Luna in sesquiquadrato in Zodiaco ♂. & □. cosmico partili ♄. manente vtroq; in centro Cardinum. Horoscopus vitæ moderator cum ☋. & ☍. ♄. & □. ☽. infelicis.

XXXXVI.

Decub. Vicarij Bellebonensis ex Boderio apud Maginum.

Latit.
♄ 1.18.M.
♃ 0.4. S.
♂ 0. 5.S.
♀ 0. 10.M.
☿ 1.11.S.
☽ 0.57.M.

Ex febre diutina, quæ in tertianam, mox in quartanam conuersa tandem euanuit.

IN primis cauendum quod Saturnus poni debet in signo ♒. non autem in ♓. sicut apparet apud Maginum; cuius erroris causa ad typographum proculdubio referenda Exemplariorum Boderij: de quibus Maginus testatur figuras in ipsis adeo inordinatè, & confusè æditas esse, vt ægrè cognoscantur planetarum situs, & loca: nam Boderius ipse non meminit oppositionis ♄, ad luminaria. Quapropter, & in sequenti etiam

Exem-

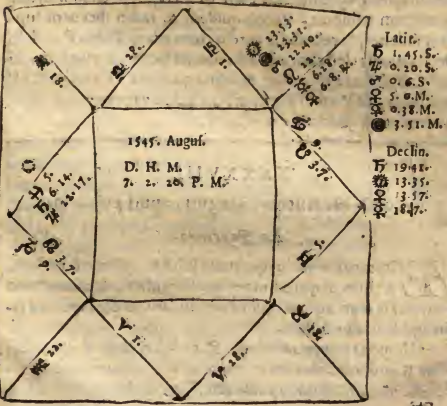
Exemplo apud Maginum Saturni locus corrigendus est.

In hoc Exemplo decubitus contingit Eclipsis Solis magna, & conspicua, cum sesquiquadrato luminarium ad Horoscopum vitæ moderatorem: tenebræ autem Eclipsium, naturam Saturni proculdubio sequuntur. Luna Solis radijs excalefacta, ait Boderius, morbi malignantis non autem lethalis indicium affert. Quod probabile censendum.

Non fuit lethalis morbus, quoniam Horoscopus, cui vitæ moderatio debetur, liber à maleficis erat, immo souebatur à ♃. & ♀. orientalibus.

XXXXVII.

Decub. Thomæ Boderij apud Maginum.

Ex diutina deinde quartana.

ÆGrotaui, ait ipsemet Boderius, febre diutina cum thoracis, & hypochondriorum grauitate, spacio 7. septimanarum, mox in quartanam febris conuersa perdurauit duos circiter annos, & conualui &c.

Qualitatem: Sol vitæ moderator cum ♂. & Regulo in 9. domo, & cum ipso ☉. ex vna parte æstum à flaua bile suscitatum significat; in signo ♌. & 9. domo thoracis affectiones innuit. Saturnus in Horoscopi centro, & cum Parte Fortunæ in signo autumnali inuentus, ex altera parte copiam atræ bilis; & hæc separatim; etenim Saturnus non communicat cum Sole. Ad Horoscopum additur sesquiquadratus radius ☿, qui Parallelo Declinationis communicat cum ♄. ideoq; hypochondriorum grauitatem exhibuit. Et Soli quidem △. radio succurrit Iuppiter feliciter, & robustè se gerens, tum etiam Venus Parallelo Declinationis: sed cum atra bilis non ita facile, & cito superari possit, superstes apparuit ex ea febris quartana, Cumq; ad Horoscopum, & Partem Fortunæ non pertineat vitæ moderatio, tandem etiam quartana extincta est.

XXXXVIII.

Decub. Io. Antonij Magini, apud eundem.

Ex Quartana.

ÆGrotare cæpi febri quartana sub hac cæli constitutione, ait ipse, in qua Saturnus morbi author, & ascendentis dominus sextam ægritudinum domum obtinet &c. sed hæc ratio apud nos non sufficit.

Sol lumen temporis manet in □. cosmico ♄. penè exquisito, nam ♄. propter latitudinem meridianam, ponitur infra cuspidem 6. domus, sed quod valde refert, Sol applicat ad hoc □. ♄.

quoniam

Latit.
♄ 1.56.M.
♃ 1. 8.S.
♂ 0.12.S.
♀ 0 34.S.
☿ 0 55.S.
● 3.18.S.

Declin.
♄ 21.35.
♃ 8.30.
♂ 7.57.
☉ 4.14.
♀ 10.22.
☿ 5.20.
● 19.19.

quoniam maior eſt arcus ſemidiurnus Solis, quam ſeminocturnus Saturni, quare Saturnus velocius fertur ad cuſpidem domus 5. quam Sol ad 8. nam vt apparet in tabulis Domorum poſito gr. 11. ♎. in domo 8. inueniuntur gr. 29. ♊. in domo 5. Sol igitur applicat ſucceſſiuè ſemper ad □. ♄. in mundo. Addo quod ☿. iunctus erat Soli corpore, & Declinatione: ipſe autem ☿. in exquiſito □. coſmico Saturni reperiebatur: quo Soli Saturni qualitates communicabat.

Item Luna obtinebat Parallelum declinationis ♄. & obedientem; ſemper magis applicando, quoniam ●. deſcendit ad tropicum ♑. & acquirit maiorem declinationem.

Luminaria manebant in ſignis autumnalibus, & ad inuicem in □. & Parallelo coſmico, & ad Horizontem in ſeſquiquadra-

to, quibus magnopere propagabant qualitates à Saturno assumptas.

Non fuit lethalis morbus, quoniam ☾. vitæ moderatrix in sextili cosmico ♃. manebat, & finibus ♀. & ♃. fouebat Horoscopum radio △. à IX. domo.

XXXXIX.

Occubitus Henrici Ducis Montmorantij, ex Argolo.

Latit.	
♄	1.46.S.
♃	1.12. M.
♂	0.46. M.
♀	0.16. S.
☿	1.25.S.
☾	4.8.S.

Declin.	
♄	18. 12.
♃	17.23.
♂	22. 16.
☉	14.25.
♀	17. 20.
☿	6.49.
☾	27.7.

Violentus mulcta capitis.

IN hoc themate Sol lumen temporis in 8. cum quo Pars Fortunæ iuxta ☋. in sesquiquadrato ☾. applicans ad Declinationem, & ☍. Iouis infelicis ob regressum, casum ab angulis, opposi-

oppositionem ♄. declinationem maleficarum, & fixas Pleiadum, quibus indignationem Principum ostendit, iuxta ea, quę docet Ptolemæus lib. 4. cap. 9. Luna sub Parallelo cosmico ♂. & Antaris, cum quo Declinatione communicat, item cum Hirco, & fixis Orionis, in sesquiquadrato ☼. in opposito Culminis constituta: quibus in ostentum declarat casum, vt ibidem habet Ptolemæus. Cumq; ♃. & ●. non longe ab imagine Capitis Medusæ, absint, capitis mulctam.

Hoc autem in violentis casibus notaui quod pręter ambarum infortunarum conspirationem associatæ illustriores ex martialibus fixis Stellæ ferè semper inueniantur.

Cæterum post plures decubitus morborum ex qualitatibus, & affectionibus internis prouenientium, placuit ex ijsdem Magino, & Argolo non nulla desumere Exempla violentorum ab externis causis casuum.

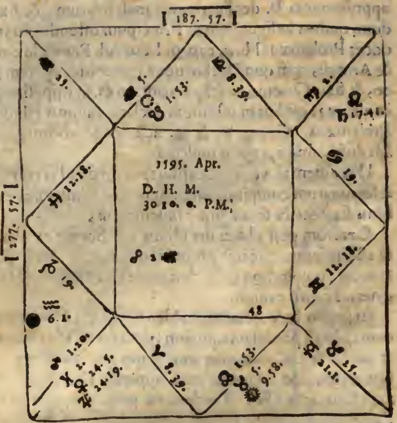
Et primo loco decubitum Henrici Ducis Montmorantij, in cuius Natali perdiù tortum sum; cum enim Pars Fortunæ more consueto collocata, vitæ moderationem obtineret, neutro, siue recto, siue conuerso mihi apparuit Directionis motu ad maleficas appulisse. Tandem ex principijs nostræ Cælestis Philosophiæ mutata sententia Partem Fortunæ collocauimus modo nuper quem suasit eruditissimus D. Adrianus Negusantius in nostro Primo Mobile iam expositum; ibiq; relucet, & præclare huius methodis veritas. Cum enim more antiquo Pars Fortunæ poneretur in gr. 8. 2. signi ♍. nunc ponitur in centro XI. Domus vt est videre in infra posito Themate Natalis eiusdem.

Vbi in primis notandum inueniri infeliciter positos moderatores omnes. Pars Fortunæ, cui debetur vitæ prorogatio, manet cum ☋. & in exquisito Parallelo cosmico Martis, cum ☍. Solis. Sol iuxta caput Medusæ, inter Parallelum Declinationis ♂. & ♄. non longe a □. tum cosmico, tum in Zodiaco ♄. manentis in 8. Hunc enim Aphorismum sempiternę veritatis inueni, videlicet.

 Malefica

Latit.
♄ 1.25.S.
♃ 1.6.M.
♂ 1.36.M.
♀ 0.15.M.
☿ 1.32.S.
☽ 5.14.M.

Declin.
♄ 17.3.
♃ 3.17.
♂ 11.33.
☉ 14.58.
♀ 2.36.
☿ 19 33.
☽ 23.54.

Malefica in 8. domo lædens vel vitæ moderatorem, vel luminare aliquod, maximè temporis: siue è contra quodcunq; luminare præcipuè conditionarium in 8. domo repertum si à maleficis lædatur, & vtrobiq; remotis beneficis, violentum exitum decernunt.

Item Sol ponitur in Parallelo cosmico Martis, & Luna quadrato radio eidem iungebatur ad illustriorem exitum, iuxta Ptolemæi doctrinam supra allegatam. Luna à beneficis omnino aliena ad ☍. ♄. properabat habens Declinationem Antaris in Horoscopo ferè inuenti. Horoscopus tandem in sesquiquadrato ♄.

Item notandum Mercurium inter quadratum ♂. & ♄., & Paralle-

Parallelum Declinationis vtriusq; & cum Pleiadibus inueniri, quo procliuem ad incommodum consilium reddit natum; neq; enim sextilis beneficarum Mercurio prodesse poterat, quoniam illæ secundum vires maleficis inferiores, vtpote ab angulis remotiores, & à luminibus disiunctæ.

Tempore occubitus Pars Fortunæ Directionis motu peruenit ad □. ♂. cum præcessisset fixa Antaris: etiam secundum Declinationem: nam Declinatio Partis Fort. est eadem semper quæ Lunæ. Supputatio talis est.

Primò definio locum Partis Fort. hoc modo.

Ascensio obliqua Solis in Horoscopo est p. 20. 25. quæ detracta ab Ascensione obliqua Horoscopi, relinquit Solis ab eodem distantiam p. 257.32. cui addo ascensionem rectam Lunę, quæ est p. 309. 50. & efficio ascensionem rectam Partis Fort. p. 207. 22. à qua dempta Ascensione recta Culminis remanet distantia Partis Fort. à Culm. p. 19. 25. Habet autem Pars For. declinationem Lunæ p. 23. 54. cuius differentia ascensionalis p. 29. 29. Quare arcus semidiurnus erit p. 60. 31. & emergunt horaria temp. diurna p. 10. 5. quæ geminata efficiunt p. 20. 10. spatium, seu tempus, quo ⊕. seu Pars For. supra terram lustrat vnam domum: Cum vero distantia Partis Fort. à Culmine sit p. 19. 25. remanet distantia eiusdem à centro XI. Domus versus X. p. 0. 45.

Ascensio obliqua ♂. in Horoscopo est p. 348. 15. à qua detracta ascensione obl. Horoscopi, relinquitur distantia primaria ♂. gr. 70. 18. ab Horoscopo.

Declinatio ♂. p. 12. 33. respondens ad gr. 3. ♉. Eclipticæ, cuius horaria tempora nocturna p. 17. 23. Quæro nunc: si horaria tempora Partis Fort. p. 10. 5. dant eiusdem distantiam à Culmine p. 19. 25. Horaria tempora ♂. p. 17. 23. dabunt distantiam eiusdem ab Horoscopo secundariam p. 33. 29. quæ detracta à primaria, relinquit Arcum Directionis p. 36. 49. Hunc pro æquatione addo ad Ascensionem rectam Solis, quæ

est p. 37. 32. & efficio summam p. 74. 21. respondentem ad grad. 15. 40. ♊. ad quam Sol à die natalis peruenit diebus 37. & quadrante ferè, qui totidem Annos indicant.

Ne quis verò cuncta hæc ad Calculum allata inania decernat; nota nunc Lector humaniss. Addo ad Ascens. rectam Culminis arcum Directionis p. 36. 49. & efficio summam p. 224. 46. cui debentur gr. 17. 15. signi ♏. collocandi in Culmine tempore expletæ Directionis; tunc autem in cuspide domus XI. inueniuntur gr. 8. ♐. vt videre est in Tabulis Domorum: In decubitu Mars ibidem in gr. 6. 49. in testem veritatis huius calculi inuentus est occubitus momento; immò vno gradu distans, sicut distat ipsa Pars Fort. ab XI. Domo versus X. ad exquisitum assensum subsequente ♄. Item occubitum præcesserat Plenilunium in gr. 5. ♉. & cum Eclipsi ●. ex aduerso Partis Fort. natalis. Tandem Pars Fort. in occubitu, vna cum Sole ponitur in situ cosmico Saturni natalis: Quid vltra quærimus?

L.

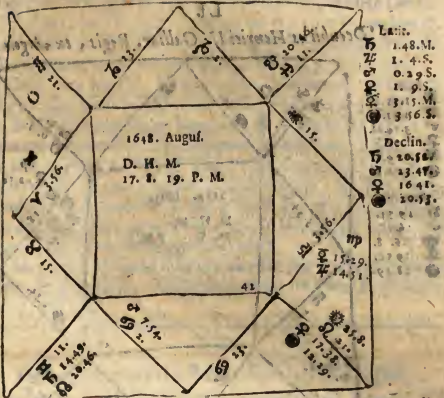
Decub. Michaelis Mazzarini Cardinalis, ex Argolo.

Violentus fortuito.

CLauus ferreus pedem transfodit nati dum progrederetur, statimq; febre correptus, die 31. eiusdem obijt.

Horoscopus vitæ moderator cum □. ♂. & Mars angularis in Imo cum Syrio supra ♄. & ●. eleuatus Parallelo Declin.; Luna lumen temporis inter Declinationem maleficarum. Sol in □. cosmico ♄. in 6. & ♄. cum fixis Orionis, & ☊. Pars Fort. in □ ♄. grauitatem casus insinuant, & simul violentiam. Cumq; ad Horoscopum pertineat vitę moderatio, & in eo ponatur imago ♓. & præcisè linum, atque iuxta hanc imaginem Pars Fort. pedum læsionem declarant: at verò Sol cum Regulo, & ambo lumina in ♌. in 6. febrim in corde accendunt ad necem.

Præces-

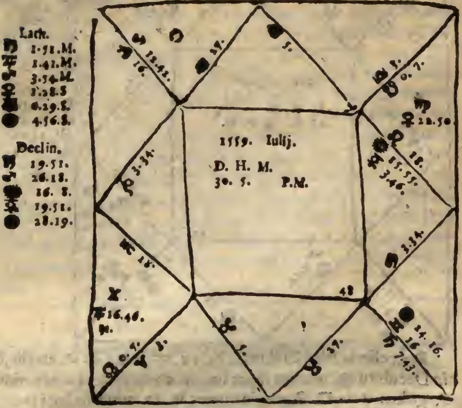

Præceſſerat Plenilunium in gr. 12. ♒. iuxta ☍. ♂. natalis, & in Decubitu ●. ponitur ſuper locum ♂. natalis, vt notat etiam Argolus: ♂. in □. Partis Fortunæ: ♄. ex aduerſo loci Directionis Partis Fort. Nam in natali ſi ponantur gr. 10. ♑. in Culmine, vt cenſeo, Pars Fort. vitæ moderatrix peruenit ad ☌. ♄. in annis 43.

Cæterum iam Sol, & ♃. in natali ferebantur motu vniuerſitatis cum radio △. ad inuicem, quem radium ſucceſſiue acquiſierunt poſt natalem: quod notatu dignum eſt: & de ſimili applicatione loquuti ſumus in noſtro Primo Mobile Exemplo 24.

LI.

Decubitus Henrici II. Galliar. Regis, ex Argolo.

Violentus Fortuito.

IN hastiludijs oculus sauciatur ad necem quæ die 10. Aug. subsequuta est.

Menda, quæ in figura ab Argolo exposita apparent circa Horoscopum, ♄. ●. ♂. &c. correximus.

Grauitatem: Sol lumen temporis in Parallelo cosmico ♂. qui ob latitud. merid. ponitur sub cuspide 12. domus: manet vero Sol cum Declin. Syrij Aldebaram &c. in 8. domo, non longe à Declinat. ♄. & ♃. Luna cum Declinat. ♂. sub Parallelo

lelo cosmico ☿. qui Saturni naturam induit ex Parallelo Declin. Item Luna cum Declinat. Antaris, qui erat cum ♂. tandem ☉. cum fixa Procyonis in 6. Horoscopus in sesquiquadrato ♄. Pars Fortunæ in ☍. ♄. luminaria in finibus maleficorum.

Mars cum Antare. Saturnus cum Aldebaram, quæ luminaribus Declinatione permixtæ sunt; violentiam indicant.

In Horoscopo obscuræ Equiculi, ☉ in via lactea cum Declinatione earumdem Equiculi, quod obseruatione dignum est, oculos respiciunt: cumq; Mercurius Angularis inueniatur præ cunctis, & cum omnibus communicatus, ex ludo iuxta Ptolemæi doctrinam lib. 4. cap. 9. item ☿. cum obscuris Cancri & Aselli. Mars quoq; in via lactea. In Horoscopo Cuspis Sagittæ: quæ ad viuum exprimunt casum.

Mercurius admixtus solet occasionem præbere vel in palæstris, & gymnasijs, vel in seditionibus: ita docet Ptolemæus lib. 3. cap. 16.

LII.

Decub. Henrici III. Regis Galliar. ex Argolo.

Violentus irruptione.

VVlneratus in ventre inferiori gladio virulento obijt die 23.

Dicit Argolus quod vulnus iniectum fuerit hora 1. cum dimidia circiter ante meridiem, ad quod momentum ascendunt gr. 13. 33. ♒. & in Culmine ponuntur gr. 17. ♋. Cum vero Argus ponat in Culmine gr. 3. ♋. figura eius erecta est ad horam 21. min. 36. P. M. scilicet duabus horis, cum dimidia ante meridiem. Ego autem probabiliter censeo verum momentum fuisse ad horam 1. min. 55. ante merid.

Grauitatem: Sol lumen temporis, & vitæ moderator in □. & declinatione ♂. applicando, & in Parallelo cosmico ♄. non longè discedens ab eiusdem Declinatione duobus scilicet tantum

tum

Latit.
♄ 2.1.M.
♃ 1.1.S.
♂ 1.7.M.
♀ 0.52.S.
☿ 0.6.M.
☽ 3.56.M.

Declin.
♄ 20.17.
♃ 5.54.
♂ 16.57.
☉ 18.11.
♀ 18.42.
☿ 9.14.
☽ 4.2.

tum gradibus. Venus quidem Soli iuncta est, sed separando, & cum eisdem ab infortunis radijs, & iuxta fixam Hydræ. Luna habet sesquiquadratum cosmicum cum ☿. qui vtriusq; maleficæ naturam induens ob □. & Parallelum cosmicum à ♂. & □. à ♄. crudelissimi proditoris induit naturam, & cum industria; in proprio enim carpento, quod signum humanum est, vehitur orientalis. Mars cum Declinatione Syrij Aldebaram &c. Saturnus iuxta hyades, & fixas Orionis. Mars verò, & ☿. principales causæ mali possident signa, quę ventri præsunt, & in Horoscopo ♎. quæ similiter, & ☽. in occasu idipsum significat.

Quoniam autem Venus, & Hydra circa Solem infeliciter manentem, & iuxta ♌. virus intermittunt, iuxta ea quæ docet Ptol. lib. 4. cap. 9.

LIII.

Decub. Henrici IIII. Regis Galliarum, ex Argolo.

Latit.
♄ 0.22. M.
♃ 0.32. M.
♂ 1.18. M.
♀ 0.16. M.
☿ 2.46. M.
☽ 2.21. M.

Declin.
♄ 18.12.
♃ 22.51.
♂ 11.43.
☉ 18.43.
♀ 18 44.
☿ 10.42.
☽ 20.43.

Violentus irruptione.

GRauitatem: Sol lumen temporis in 8. domo sub □. ♄. & □. cosmico ♂. inter Pleiades, Hyades, & plures Orionis. Luna in Parallelo Declinationis solis applicans, & □. ☿. malefici ob □. cosmicum ♄. & Declin. ♂. Cumque circa solem, quamuis maneat Venus, non adsint fixæ venefitæ, diuersa in hoc à superiori apparet ratio.

LIV.

Decub. Baptistæ Cardani; ex Cardano apud Maginum.

Lat it.
♄ 1.29.M.
♃ 1.12.S.
♂ 3.24.S.
♀ 0 58 S.
☿ 1.41.M.
☽ 1.35.M.

Violentus irruptione.

VIR sexagenarius brachij transfossionem perpessus non statim grauatus est, sed in quarta, & sine febre, hinc ad vsq; decimam adeo leuatus, vt surgeret: in vndecima, hora noctis 3. febre & sanguinis profluuio grauiter correptus, die 14. quæ fuit 2. Ian. expirauit.

Grauitatem: Sol cum sesquiquadrato ♂. iuxta serpentis tempora. Luna inter oppositum ♂. & coniunctionem ♄. Mars autem

erat

erat cum Basilisco, & ☊. Luna cum ☋. in □. cosmico ☿. qui maleficorum naturam hauriebat ex radijs & signo; nam à ♃. ægras qualitates ob mutuam, ab exaltatione casum, & Iouis regressum, & à ♄. ☍: erat quoq; ⊕. in finibus ♄. Non statim grauatus est, quoniam Luna ab ☍. ♂. & Sol ab eiusdem sesquiquadrato separabantur. Luminaria in mutuis à domibus detrimentis se se excipiebant: cum ergo in 4. & 11. tetragonum, & ☍. haberent ad inuicem, grauatus est æger: vbi ⊕. tetigit suam diametrum extinctus est.

Hoc exemplo docemur à planetis retrocedentibus perpetuo timendum: reciduas enim grauissimas, licet moram gerant afferunt. Luna cum ♄. in noua brachij læsionem definit: etenim 11. domus 10. & 9. tum pectus tum brachia, & manus respiciunt: item signum ♋. in Horoscopo hoc idem.

LV.

Decubit. Brunori Nasini, ex Argolo.

Violentus seditione cum recidiua lethali.

VVlneratus in fronte, & manu, conualescebat, sed ex intemperantia omnis generis in recidiuam lapsus cum spasmo obijt 13. Aprilis.

Sol lumen temporis cum ☿. retrocedente, qui naturam ♄. Declinatione suscipit; eamq; cum Sole communicat; Sol vero cum Luna ex Declinatione. Luna cum ♄. & ☋. & cauda ☊. Pars Fortunæ in ☍. ♄. & ⊕. in 6. In hoc quoq; exemplo ♄. & ☿. mali authores retrocedunt, & recidiuam lethalem fulciarunt. Sol in ♈. respicit Caput, ⊕. in ♍. manus, potissimè à 12. ad 11. domum. Nam nota Lector: ⊕. in ♍. descendit infra manum: in 12. descendit infra collum vt manum, quæ intermediat sumamus. Contingit autem mutua domorum permutatio inter tres ♄. ♂. & ☿. quæ notanda.

Latit.
♄ 1.53.B.
♃ 1. 4.M.
♂ 0.27.M.
♀ 0.53.M.
☿ 3. 0.S.
☽ 0.31.S.

Declin.
♄ 7.10.
☉ 4.10.
☿ 7.14.
☽ 5. 3.

Venus in proprijs dignitatibus permixta Saturno morbi authori retrocedenti, recidiuam ex intemperantia insinuat.

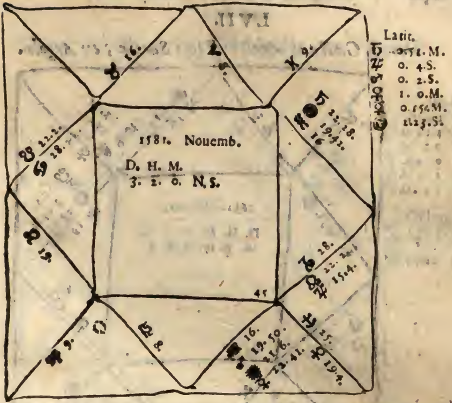
LVI.

Decub. Io: Bap. Tirundulæ, ex Argolo.

Violentus seditione.

VVlneratus grauiter in genu; quod tandem cum toto crure abscissum fuit, conualuit; assumpto ligneo crure. Grauitas in hoc Decubitu perspicua est ex Luna temporis domina posita in 8. cum ♄. □. ♂. ☉. & ☿. Sol cum ♂. ☿. & □.

♄. &

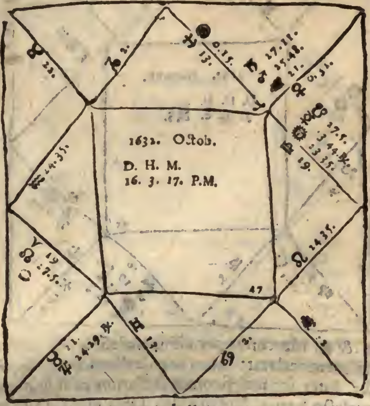

♄. & ♂. Mercurius permistus maleficis, & luminaribus seditionem declarat. Luna cum declinatione Syrij, Aldebaram &c. Inter tot maleficorum stellarum conspirationes mirum profecto ægrum superuixisse: Luna quidem subleuatur à ✶. ♀. habetq; diuersam latitudinem à ♄. & ambo luminaria in finibus beneficorum. Horoscopus, & ☉. à maleficis liberi. Et notandum, quod ad horam 2. 0. n. s. positam à Magino in medio figuræ, ascendunt in Horoscopo gr. 26. ♊. quod si verum sit, ♃. & ♀. ponuntur circa angulum occidentis. Luna in ♑. & Sol in ♐. in quinta domo respiciunt coxas, & genua, atq; inferiores corporis partes: vt etiam obseruauimus in exemplo 33. huic non dissimili, quoad partes corporis obnoxias.

LVII.

Decub. Gustaui Adolphi Regis Suetiæ, ex Argolo.

	Latit.
♄	1.48.S
♃	1.12 M.
♂	0.37.M.
♀	0.50.S.
☿	1.50.M.
●	2.4. M.
	Declin.
♄	17.50.
♂	19.50.
●	22.58.

Violentus in bello.

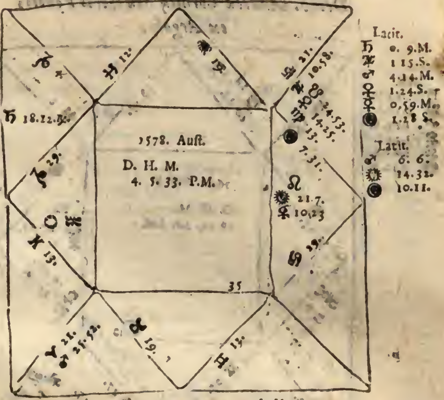
GRauitatem; Sol lumen temporis in 8. in suo casu cum ♃. retrocedente, & ☋. Luna inter maleficos, & fixam Antaris cui per longum, & latum iungebatur,

De ijs qui in bello decidunt obseruaui, vt plurimum tres planetas superiores, vel omnes tres, vel duos inter se hostili radio, vel Declinatione, vel corpore iunctos esse: in his enim radijs exuscitant dissidia, & bella inter nationes, & Reges.

De motu huius Regis ad bellum vide, si placet, quæ notaui in Cælesti Philos. cap. de nouis Phænomenis.

LVIII.

Decub. Sebastiani Regis Portugalliæ, ex Argolo.

Violentus in bello.

GRauitatem: Sol lumen conditionis, & vitæ moderator cum Corde ♌: sub Parallelo cosmico ħ. addito △. ♂. in Zodiaco, & sesquiquadrato in mundo sine vllo beneficorũ auxilio; fines sunt ☿. Luna in 8. inter sesquiquadratum ħ. & ♂. Pars Fort. in ☍. ☉. sub Parallello cosmico ħ. Cæterum hic quoq; Planetæ superiores, radio se se inuicem hostili intuebantur: etenim ♂. cum ħ. quadratum licet superasset, regressu postea iterum, atq; iterum contrahit; ♃. vero applicabat: &c.

Decub.

LIX.

Decub. Andreæ Cornelij Senatoris Veneti, ex Argolo.

Latit.
♄ 2.40.M.
♃ 0.26.S.
♂ 1.13.S.
♀ 1.33.S.
☿ 5.40.S.
☽ 3.32.M.

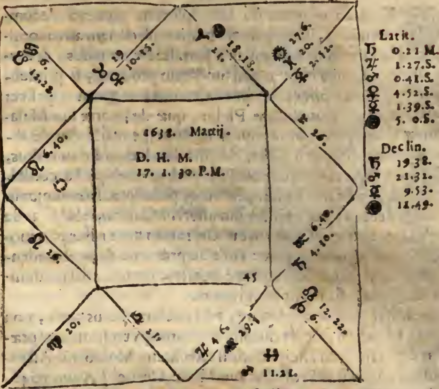
Violentus in bello.

SOL lumen temporis in suo casu circa centrum 8. domus in □ ♂. & declinatione Lunæ, quæ ad sesquiquadratum ♂. applicat. Mars in sesquiquadrato Horizontis orientalis, Saturnus occidentalis. Mars Ioui iungebatur corpore, & vterq; quadrato ♄. tam in Zodiaco, quam in mundo.

Decub.

LX.

Decub. Caroli Crequij Meresc. Franciæ, ex Argolo.

Violentus in bello.

SOL in finibus ♂. applicans ad eius Parallelum cosmicum; Mars autem iuxta Antarem. Luna in □. cosmico ♄. & Declinatione ☿. qui Martis naturam quadrato cum eo radio recipiebat. Ad Horoscopum oppositio Saturni, exoriente Syrio.

Iuppiter in □. ♄. partili manebat; ♂. in Declinatione ♄.

Indi-

Indicatiui, & Critici Dies in commoto tumultu Neapolitanæ Plebis.
Anni 1647.

EXPLETO promiſſo Exemplorum numero decumbentium, liceat ſubdere contemplationem aſtronomicam notatu dignam, quæ fortaſſe Principibus, & Reſp. ad commune bonum non modicum proderit, ſi prudenter ſiderum conſpirationes præuideantur, ingentis videlicet illius tumultus Neapolitanæ Plebis, quæ dementiæ ſuæ Maſanellum à piſciculorum nundinis in Principem ſibi herclè dignum aſſumpſit; quem poſtea decimo die ab exordio tumultus, trucidauit &c. res cunctis notiſſima. Hinc verò planè conſtabit eamdem eſſe methodum, eademq; principia aſtronomica in vniuerſis rebus: atq; veriſſimum afferri à Galeno, qui lib. 3. de Dieb. Decr. teſtatur Criſes in cunctis rerum generibus pari modo, & methodo contingere: vnde ad præcauenda, vel medenda publica mala licebit aſſumere ex aſtronomicis obſeruationibus tempora ipſis rebus congruentia.

Exordiar autem ab omine, ad præclaræ huius artis, non hominis laudem, & vt diſcamus à natura vt plurimum præmitti ſigna ſuorum eliciendorum effectuum. Morabatur Aſtronomicarum rerum Profeſſor apud Forũ Cornelij Anno 1646. & die 29. Ianuar. hora ferè 3. noctis ſeq; quæ immediatè præcedebat futuram lunarem Eclipſim, vidit circa Lunam luminibus plenam circulum fulgentem diametro gr. 40. ferè, ad quem à Luna in eius centro manente quatuor radij micantes ducebantur in modum Crucis, in quorum ſingulorum cum circulo contactu noua fulgebat Luna: duo ex prædictis radijs in vnam rectam lineam conuenientes, à vertice perpendiculariter Finitorem verſus deſcendebant; reliqui duo, vel vna recta linea ad Horizontem Parallela, vſq; ad Venerem ab occaſu adhuc

ſuper-

superstitem porrigebantur: & post circiter horam noua hæc euanuerunt cuncta.

Retulit Professor visionem hanc Excelso Principi, cui sciscitanti & causas, & effectus respondit, hanc quidem meteorologicam impressionem, & proculdubio apud regionem aeris, ob eius nimirum consertam vaporibus plenitudinem, vt ex opticis principijs, & rationibus planè constat: ex qua propterea copiosissimos imbres futuros: Cæterum cum hisce Annis plures Luminarium in signo Leonis, quod Italiæ præest, Eclipses appareant, ominari aliquibus Italiæ Prouincijs ingens malum.

Et sanè quidem pluuiæ continentes, & copiosissimæ, quæ ceciderunt sequenti Autumno, & Hyeme notæ sunt, vt Padus iuxta Cremonam exundarit; sterilitas terræ, & caritas passim, tum bella in Insubria subsequuta sunt: tandem Panhormi, & Neapolis tumultus, & commotiones formidabiles. Sed ad causarum contemplationem accedamus.

Anno 1645. die 10. Febr. hor. 3. noc. seq. apparuit Eclipsis Lunæ satis conspicua, licet non totalis in gr. 23. signi ♌. Rursus Augusto eiusdem Anni die 21. hor. 18. Eclipsis Solis in gr. 28. ♌. non quidem totalis, immò minoris vmbræ, quam illa Lunæ. Item Anno 1646. die 30. Ianuar. hor. 14. noc. seq. alia Eclipsis Lunæ in gr. 12. ♌. totalis. & diuturna, vt 4. horas absumpserit. Tandem Anno 1647. Ianuarij die 20. hor. 6. noc. seq. alia Eclipsis Lunæ in gr. 1. ♌. culminante Syrio, quæ licet non apparuerit totalis, satis tamen conspicua; sed quod valdè refert, Mars, & Iuppiter retrocedentes iuncti cum Luna, & in □. ♄. & opposito ☿. retrocedentis inuenti sunt: at verò Mars à □. ♄. in quo dum primam stationem haberet Decembri superioris Anni positus fuerat, per regressum separabatur: Iuppiter verò quadratum cum ♄. nondum attigerat, cum tamen applicaret; existentibus ♂. & ♃. in ♌. & exoriente cum ipsis Syrio. Mars igitur post directum cursum

initio Aprilis cum ♃. iunctus est; deinde Maio cum ♄. Parallelum, mox quadratum habuit: Iuppiter verò initio Iulij peruenit ad Parallelum Declinationis, & quintilem ♄.

Et sanè quidem signum ♌. in quo hæ multiplicatæ Luminarium obscurationes apparuere, Italiæ dominatur teste Ptolemæo lib. 2. cap. 3. Cum verò sit signum igneum, atq; hisce temporibus superiores ad inuicem & radijs hostilibus, & Declinatione communicarent, censeo indubitanter, quod in Cælo ignitum aliquod meteorologicum corpus inseruissent, quod vel nubibus, vel diurno iubare tectum, vel in curia neglectum, incognitum euanuisse.

Vtcumq; fuerit cum præcessissent tot Luminarium in signo ♌. Eclipses, Planetæ superiores varias, & multiplices, tum etiam repetitas familiaritates, vel hostiles, vel ancipites ad inuicem contraxere in toto Anno 1647. & sequenti 1648. quas esse causas ingentium effectuum in Orbe vniuersalium, tradit Ptolemæus lib. 2. cap. 4. dicens. *Non est prior, neq; potentior causa huiusmodi casuum, quam quæ ducitur à defectibus Solis, & Lunæ copulationibus, & transitibus stellarum illarum tempore &c.* id quod docent etiam Authores antiqui, & Arabes. Etenim hostiles vel ancipites familiaritates superiorum bella, & turbulentias commouent; benignæ verò pacem, & tranquillitatem, maximè si Principum natalitiæ constitutiones assentiantur, vt videre est tum elapsis seculis, tum labente.

Cæterum inter omnes supra relatas Eclipses plenior, & robustissima omnium apparuit, quæ nocte diei 30. Ianuar. 1646. cuius effectus, quoniam occidentis regionem lustrauerat, ad priores sequentis Anni 1647. menses differebantur; ibiq; Ianuario de nouo Luna in signo ♌. obscurata est circa XI. Domum, manentibus, vt dixi, tribus superioribus inter se hostiliter configuratis, quæ suos effectus minabatur post quinq; menses ferè: Vbi igitur Saturnus, & Iuppiter sub eodem Declinationis Parallelo positi sunt, & in radio quintili die 7. Iu-

lij, erupit Neapolitanæ Plebis commotio ad horam 17. min. 30. ferè ab occasu Solis, sub hac videlicet Siderum constitutione.

Latit.
♄ 2.5.M.
♃ 0.45.S.
♂ 0.49.S.
♀ 1 39.S.
☿ 0.36.S.
☽ 4.58.S.

Declin.
♄ 17.43.
♃ 18. 6.
♂ 7. 9.
☉ 22.41.
16 29.
♀ 23.38.
☽ 6.33.

IN qua figura notandum primò Saturnum, & Iouem, vt iam dixi, ad eumdem Parallelum Declinat. peruenisse: atq; Saturnum & Martem habere ad inuicem quadratum cosmicum. At verò quod coniunctiones, quadrata, oppositiones, & Paralleli horum siderum inter se ingentes effectus producant, & in Cælo, & in Terra, constat exemplo superiorum temporum, tum ratione, de quibus iam à nobis satis dictum est.

Secundò, Notand. Cæli culmen in hac figura esse gradum nouissimæ Lunaris Eclipsis, atq; cardinem præcedentem in Eclipsi Lunæ Ianuarij 1646. quo diametrales Martis radij ab

Oriente

Latit.
♄ 2.1.M.
♃ 1.1.S.
♂ 1.7.M.
♀ 0.52.S.
☿ 0.6.M.
☽ 3.56.M.

Declin.
♄ 20.17.
♃ 5.54.
♂ 16.57.
☉ 18.11.
♀ 18.42.
☿ 9.14.
☽ 4.2.

tum gradibus. Venus quidem Soli iuncta eſt, ſed ſeparando,& cum eiſdem ab infortunis radijs, & iuxta fixam Hydræ. Luna habet ſeſquiquadratum coſmicum cum ☿. qui vtriuſq; maleficæ naturam induens ob □. & Parallelum coſmicum à ♂. & □. à ♄. crudeliſſimi proditoris induit naturam, & cum induſtria; in proprio enim carpento, quod ſignum humanum eſt, vehitur orientalis. Mars cum Declinatione Syrij Aldebaram &c. Saturnus iuxta hyades, & fixas Orionis. Mars verò, & ☿. principales cauſæ mali poſſident ſigna, quę ventri præſunt,& in Horoſcopo ♎. quæ ſimiliter, & ☽. in occaſu idipſum ſignificat.

Quoniam autem Venus, & Hydra circa Solem infeliciter manentem, & iuxta ♌. virus intermittunt, iuxta ea quæ docet Ptol. lib. 4. cap. 9.

Decub.

LIII.

Decub. Henrici IIII. Regis Galliarum, ex Argolo.

Violentus irruptione.

GRauitatem: Sol lumen temporis in 8. domo sub □. ♄. & □. cosmico ♂. inter Pleiades, Hyades, & plures Orionis. Luna in Parallelo Declinationis solis applicans; & □. ☿. malefici ob □. cosmicum ♄. & Declin. ♂. Cumque circa solem, quamuis maneat Venus, non ad sint fixæ venefitæ, diuersa in hoc à superiori apparet ratio.

LIV.

Decub. Baptistæ Cardani; ex Cardano apud Maginum.

Lat it.
♄ 1.29.M.
♃ 1.12.S.
♂ 3.24.S.
♀ 0.58 S.
☿ 1.42.M.
☽ 1.35.M.

Violentus irruptione.

VIR sexagenarius brachij transfossionem perpessus non statim grauatus est, sed in quarta, & sine febre, hinc ad vsq; decimam adeo leuatus, vt surgeret: in vndecima, hora noctis 3. febre & sanguinis profluuio grauiter correptus, die 14. quæ fuit 2. Ian. expirauit.

Grauitatem: Sol cum sesquiquadrato ♂. iuxta serpentis tempora. Luna inter oppositum ♂. & coniunctionem ♄. Mars autem

erat

erat cum Basilisco, & ☊. Luna cum ☋. in □. cosmico ☿. qui maleficorum naturam hauriebat ex radijs & signo; nam à ♃. ægras qualitates ob mutuam, ab exaltatione casum, & Iouis regressum, & à ♄. ☍: erat quoq; ☉. in finibus ♄. Non statim grauatus est, quoniam Luna ab ☍. ♂. & Sol ab eiusdem sesquiquadrato separabantur. Luminaria in mutuis à domibus detrimentis se se excipiebant: cum ergo in 4. & 11. tetragonum, & ☍. haberent ad inuicem, grauatus est æger: vbi ☉. tetigit suam diametrum extinctus est.

Hoc exemplo docemur à planetis retrocedentibus perpetuo timendum: reciduas enim grauissimas, licet moram gerant afferunt. Luna cum ♄. in noni brachij læsionem definit: etenim 11. domus 10. & 9. tum pectus tum brachia, & manus respiciunt: item signum ♋. in Horoscopo hoc idem.

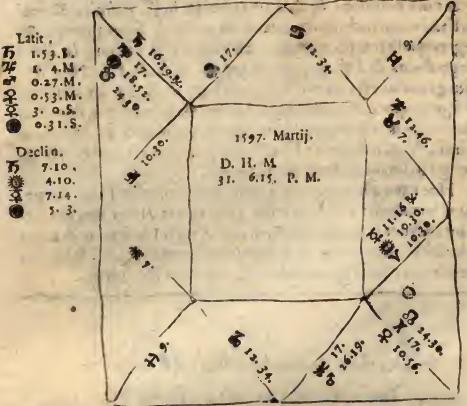
LV.

Decubit. Brunori Nasini, ex Argolo.

Violentus seditione cum recidiua lethali.

VVlneratus in fronte, & manu, conualescebat, sed ex intemperantia omnis generis in recidiuam lapsus cum spasmo obijt 13. Aprilis.

Sol lumen temporis cum ☿. retrocedente, qui naturam ♄. Declinatione suscipit; eamq; cum Sole communicat; Sol vero cum Luna ex Declinatione. Luna cum ♄. & ☋. & cauda ☊. Pars Fortunæ in ☍. ♄. & ☉. in 6. In hoc quoq; exemplo ♄. & ☿. mali authores retrocedunt, & recidiuam lethalem suscitarunt. Sol in ♈. respicit Caput. ☉. in ♍. manus, potissimè à 12. ad 11. domum. Nam nota Lector: ☉. in ♍. descendit infra manum: in 12. descendit infra collum vt manum, quæ intermediat sumamus. Contingit autem mutua domorum permutatio inter tres ♄. ♂. & ☿. quæ notanda.

Venus in proprijs dignitatibus permixta Saturno morbi authori retrocedenti, recidiuam ex intemperantia insinuat.

LVI.

Decub. Io: Bap. Tirundulæ, ex Argolo.

Violentus seditione.

VVlneratus grauiter in genu; quod tandem cum toto crure abscissum fuit, conualuit; assumpto ligneo crure. Grauitas in hoc Decubitu perspicua est ex Luna temporis domina posita in 8. cum ♄. □. ♂. ☼. & ☿. Sol cum ♂. ☿. & □. ♄. &

♄. & ☿. Mercurius permistus maleficis, & luminaribus seditionem declarat. Luna cum declinatione syrij, Aldebaram &c. Inter tot maleficorum stellarum conspirationes mirum profecto ægrum superuixisse: Luna quidem subleuatur à ✶. ♀. habetq; diuersam latitudinem à ♄. & ambo luminaria in finibus beneficorum. Horoscopus, & ☉. à maleficis liberi. Et notandum, quod ad horam 2. o. n. s. positam à Magino in medio figuræ, ascendunt in Horoscopo gr. 26. ♊. quod si verum sit, ♃. & ♀. ponuntur circa angulum occidentis. Luna in ♋. & Sol in ♏. in quinta domo respiciunt coxas, & genua, atq; inferiores corporis partes: vt etiam obseruauimus in exemplo 33. huic non dissimili, quoad partes corporis obnoxias.

LVII.

Decub. Gustaui Adolphi Regis Suetiæ, ex Argolo.

Latit.
♄ 1.48.S
♃ 1.12 M.
♂ 0.37.M.
♀ 0.50.S.
☿ 1.50.M.
● 2.4..M.

Declin.
♄ 17.50.
♂ 19 50.
● 22.58.

Violentus in bello.

GRauitatem; Sol lumen temporis in 8. in suo casu cum ☿. retrocedente, & ☋. Luna inter maleficos, & fixam Antaris cui per longum, & latum iungebatur,

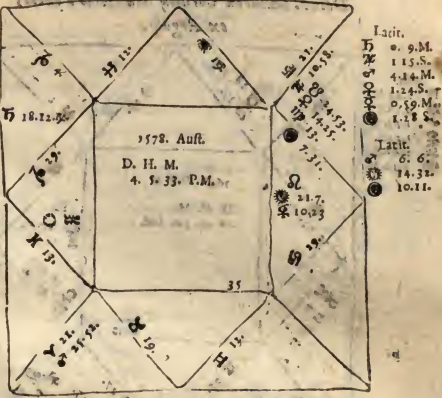
De ijs qui in bello decidunt obseruaui, vt plurimum tres planetas superiores, vel omnes tres, vel duos inter se hostili radio, vel Declinatione, vel corpore iunctos esse: in his enim radijs exuscitant dissidia, & bella inter nationes, & Reges.

De motu huius Regis ad bellum vide, si placet, quæ notaui in Cælesti Philos. cap. de nouis Phænomenis.

Decub.

LVIII.

Decub. Sebaſtiani Regis Portugalliæ, ex Argolo.

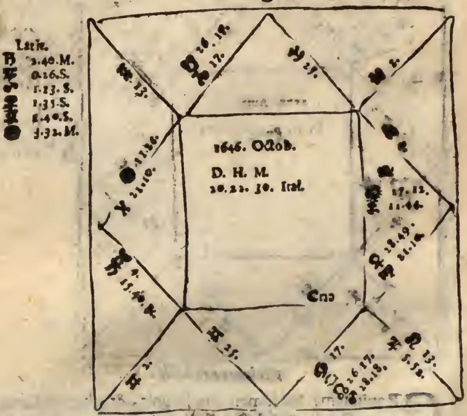

Violentus in bello.

GRauitatem: Sol lumen conditionis, & vitæ moderator cum Corde ♌: ſub Parallelo coſmico ♄. addito △. ♂. in Zodiaco, & ſeſquiquadrato in mundo ſine vllo beneficorũ auxilio; fines ſunt ☿. Luna in 8. inter ſeſquiquadratum ♄. & ♂. Pars Fort. in ☍. ☀. ſub Parallello coſmico ♄. Cæterum hic quoq; Planetæ ſuperiores, radio ſe ſe inuicem hoſtili intuebantur: etenim ♂. cum ♄. quadratum licet ſuperaſſet, regreſſu poſtea iterum, atq; iterum contrahit; ♃. vero applicabat: &c.

LIX.

Decub. Andreæ Cornelij Senatoris Veneti, ex Argolo.

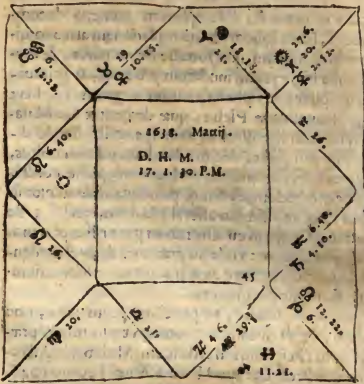
Violentus in bello.

SOL lumen temporis in suo casu circa centrum 8. domus in □ ♂. & declinatione Lunæ, quæ ad sesquiquadratum ♂. applicat. Mars in sesquiquadrato Horizontis orientalis, Saturnus occidentalis, Mars Ioui iungebatur corpore, & vterq; quadrato ♄. tam in Zodiaco, quam in mundo.

Decub.

LX.

Decub. Caroli Crequij Meresc. Franciæ, ex Argolo.

Latit.	
♄	0.21 M.
♃	1.27.S.
♂	0.41.S.
♀	4.52.S.
☿	1.39.S.
☽	5. 0.S.

Declin.	
♄	19 38.
♂	21.32.
☿	9.53.
☽	14.49.

Violentus in bello.

SOL in finibus ♂. applicans ad eius Parallelum cosmicum; Mars autem iuxta Antarem. Luna in □. cosmico ♄. & Declinatione ☿. qui Martis naturam quadrato cum eo radio recipiebat. Ad Horoscopum oppositio Saturni, exoriente Syrio.

Iuppiter in □. ♄. partili manebat; ♂. in Declinatione ♄.

Indi-

Indicatiui, & Critici Diis in commoto tumultu Neapolitanæ Plebis. Anni 1647.

EXPLETO promiſſo Exemplorum numero decumbentium, liceat ſubdere contemplationem aſtronomicam notatu dignam, quæ fortaſſe Principibus, & Rebuſp. ad commune bonum non modicum proderit, ſi prudenter ſiderum conſpirationes præuideantur, ingentis videlicet illius tumultus Neapolitanæ Plebis, quæ dementiæ ſuæ Maſanellum à piſciculorum nundinis in Principem ſibi herclè dignum aſſumpſit; quem poſtea decimo die ab exordio tumultus, trucidauit &c. res cunctis notiſſima. Hinc verò planè conſtabit eamdem eſſe methodum, eademq; principia aſtronomica in vniuerſis rebus: atq; veriſſimum afferri à Galeno, qui lib. 3. de Dieb.Decr.teſtatur Criſes in cunctis rerum generibus pari modo, & methodo contingere: vnde ad præcauenda, vel medenda publica mala licebit aſſumere ex aſtronomicis obſeruationibus tempora ipſis rebus congruentia.

Exordiar autem ab omine, ad præclaræ huius artis, non hominis laudem, & vt diſcamus à natura vt plurimum præmitti ſigna ſuorum eliciendorum effectuum. Morabatur Aſtronomicarum rerum Profeſſor apud Forũ Cornelij Anno 1646. & die 29. Ianuar. hora ferè 3. noctis ſeq; quæ immediatè præcedebat futuram lunarem Eclipſim, vidit circa Lunam luminibus plenam circulum fulgentem diametro gr.40. ferè,ad quem à Luna in eius centro manente quatuor radij micantes ducebantur in modum Crucis, in quorum ſingulorum cum circulo contactu noua fulgebat Luna: duo ex prædictis radijs in vnam rectam lineam conuenientes, à vertice perpendiculariter Finitorem verſus deſcendebant; reliqui duo, vel vna recta linea ad Horizontem Parallela, vſq; ad Venerem ab occaſu adhuc

ſuper-

superstitem porrigebantur: & post circiter horam noua hæc euanuerunt cuncta.

Retulit Professor visionem hanc Excelso Principi, cui sciscitanti & causas, & effectus respondit, hanc quidem meteorologicam impressionem, & proculdubio apud regionem aeris, ob eius nimirum consertam vaporibus plenitudinem, vt ex opticis principijs, & rationibus planè constat: ex qua propterea copiosissimos imbres futuros. Cæterum cum hisce Anni is plures Luminarium in signo Leonis, quod Italiæ præest, Eclipses appareant, ominari aliquibus Italiæ Prouincijs ingens malum.

Et sanè quidem pluuiæ continentes, & copiosissimæ, quæ ceciderunt sequenti Autumno, & Hyeme notæ sunt, vt Padus iuxta Cremonam exundarit; sterilitas terræ, & caritas passim, tum bella in Insubria subsequuta sunt: tandem Panhormi, & Neapolis tumultus, & commotiones formidabiles. Sed ad causarum contemplationem accedamus.

Anno 1645. die 10. Febr. hor. 3. noc. seq. apparuit Eclipsis Lunæ satis conspicua, licet non totalis in gr. 23. signi ♌. Rursus Augusto eiusdem Anni die 21. hor. 18. Eclipsis Solis in gr. 28. ♌. non quidem totalis, immò minoris vmbræ, quam illa Lunæ. Item Anno 1646. die 30. Ianuar. hor. 14. noc. seq. alia Eclipsis Lunæ in gr. 12. ♌. totalis. & diuturna, vt 4. horas absumpserit. Tandem Anno 1647. Ianuarij die 20. hor. 6. noc. seq. alia Eclipsis Lunæ in gr. 1. ♌. culminante Syrio, quæ licet non apparuerit totalis, satis tamen conspicua; sed quod valdè refert, Mars, & Iuppiter retrocedentes iuncti cum Luna, & in □. ♄. & opposito ☿. retrocedentis inuenti sunt: at verò Mars à □. ♄. in quo dum primam stationem haberet Decembri superioris Anni positus fuerat, per regressum separabatur: Iuppiter verò quadratum cum ♄. nondum attigerat, cum tamen applicaret; existentibus ♂. & ♃. in ♌. & exoriente cum ipsis Syrio. Mars igitur post directum cursum

initio Aprilis cum ♃. iunctus est; deinde Maio cum ♄. Parallelum, mox quadratum habuit: Iuppiter verò initio Iulij peruenit ad Parallelum Declinationis, & quintilem ♄.

Et sanè quidem signum ♌. in quo hæ multiplicatæ Luminarium obscurationes apparuere, Italiæ dominatur teste Ptolemæo lib. 2. cap. 3. Cum verò sit signum igneum, atq; hisce temporibus superiores ad inuicem & radijs hostilibus, & Declinatione communicarent, censeo indubitanter, quod in Cælo ignitum aliquod meteorologicum corpus inseruissent, quod vel nubibus, vel diurno iubare tectum, vel in curia neglectum, incognitum euanuisse.

Vt cumq; fuerit cum præcessissent tot Luminarium in signo ♌. Eclipses, Planetæ superiores varias, & multiplices, tum etiam repetitas familiaritates, vel hostiles, vel ancipites ad inuicem contraxere in toto Anno 1647. & sequenti 1648. quas esse causas ingentium effectuum in Orbe vniuersalium, tradit Ptolemæus lib. 2. cap. 4. dicens. *Non est prior, neq. potentior causa huiusmodi casuum, quam quæ ducitur à defectibus Solis, & Lunæ copulationibus, & transitibus stellarum illarum tempore &c.* id quod docent etiam Authores antiqui, & Arabes. Etenim hostiles vel ancipites familiaritates superiorum bella, & turbulentias commouent; benignæ verò pacem, & tranquillitatem, maximè si Principum natalitiæ constitutiones assentiantur, vt videre est tum elapsis seculis, tum labente.

Cæterum inter omnes supra relatas Eclipses plenior, & robustissima omnium apparuit, quæ nocte diei 30. Ianuar. 1646. cuius effectus, quoniam occidentis regionem lustrauerat, ad priores sequentis Anni 1647. menses differebantur; ibiq; Ianuario de nouo Luna in signo ♌. obscurata est circa XI. Domum, manentibus, vt dixi, tribus superioribus inter se hostiliter configuratis, quæ suos effectus minabatur post quinq; menses ferè: Vbi igitur Saturnus, & Iuppiter sub eodem Declinationis Parallelo positi sunt, & in radio quintili die 7. Iu-

lij, erupit Neapolitanæ Plebis commotio ad horam 17. min. 30. ferè ab occasu Solis, sub hac videlicet Siderum constitutione.

Latit.
♄ 2.5.M.
♃ 0 45.S.
♂ 0.49.S.
♀ 1 39.S.
☿ 0.36.S.
☽ 4.58.S.

Declin.
♄ 17.43.
♃ 18. 6.
♂ 7. 9.
☉ 22.41.
♀ 16 29.
☿ 23.58.
☽ 6.33.

IN qua figura notandum primò Saturnum, & Iouem, vt iam dixi, ad eumdem Parallelum Declinat. peruenisse: atq; Saturnum & Martem habere ad inuicem quadratum cosmicum. At verò quod coniunctiones, quadrata, oppositiones, & Paralleli horum siderum inter se ingentes effectus producant, & in Cælo, & in Terra, constat exemplo superiorum temporum, tum ratione, de quibus iam à nobis satis dictum est.

Secundò, Notand. Cæli culmen in hac figura esse gradum nouissimæ Lunaris Eclipsis, atq; cardinem præcedentem in Eclipsi Lunæ Ianuarij 1646. quo diametrales Martis radij ab

Oriente

Oriente eiusdem Eclipsis conspirabant: vbi scilicet manebat Pars Fortunæ, quæ in hac figura in loco Martis illius Eclipsis inuenta est, in centro anguli subterranei.

Tertiò, Præcessisse Nouilunium iuxta Syrium, cum quo exoriebatur ♃. assidebat verò Syrius in præcedenti cardine posterioris Eclipsis.

Quartò, Iouem super loca Eclipsium Lunæ inueniri, atque in Cœli culmine positum, eleuatum supra ♄. quibus titulum æquitatis, & libertatis promouet.

Quintò, Solem in signo mobili, Lunam in communi, ad nouitatem, & velocitatem rerum.

Sextò, Solem in ⚹. ♂. & Lunam in △. ♄. & ☌. atq; Declinatione ♂. fauere plebeis ignobilibus, & truculentis.

Septimò, Solem in signo fæcundo, & Lunam in communi ad alliciendam multitudinem.

Octauò, Omnes Planetas supra terram, quæcunque tecta, & occulta, vel silentia ad publicam libertatem cum vnanimi consensu vocare.

Nonò, Saturnum sub □. ♂. in 8. Domo, qui trino radio intuetur Partem Fortunæ cuius etiam signo imperat, neces vectigalibus minari: maximè quod Pars Fortunæ in Eclipsi Lunæ supradictæ fuerat in ☍. ♂. vnde etiam incendia subsequuta sunt.

Decimò, Luminaria in signis fœmininis, & in cadentibus mundi locis, modicam ad res gerendas habilitatem commoti populi demonstrare.

Vndecimò, Lunam in augmento lucis augere multitudinem, vt solet in morbis.

Duodecimò, Lunam in finibus ♂. sub eiusdem Declinatione, & △. ♄. feritatem incendia, & neces innuere.

Decimotertiò, Solem temporis lumen à maleficis solutum conseruare ius Optimi Principis; maximè quod vltima Lunæ Eclipsis contigit in XI. Domo, è qua aulicos, minimè verò Reges intuebatur; atq; prior, quæ in occasu, legum, & institutionum

rum mutationes, &c. Vt docet Ptolemæus agens de Eclipsibus.

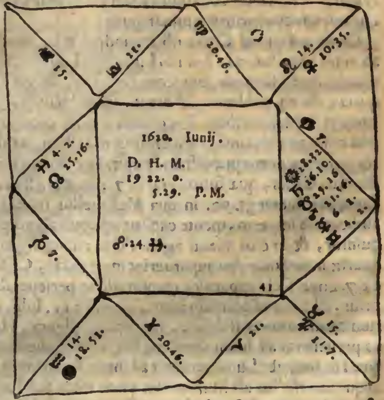
Decimoquartò, Tandem Solem in signo mobili, Lunam in communi cum ♂. lumine crescentem demonstrare accidens vehementissimi motus cum incendijs, & nece, ideòq; peracutum, vt contingit in morbis: quoniam verò sicut dixi superiores inter se hostiliter communicabant, accidens ex peracuto in chronicum conuersurum minabantur.

Cæterum quoad Crises obseruandum est, quod in 4. die ab initiò tumultus quæ fuit 10. Iulij, vbi Luna lustrauerat gradus 45. ferè, firmatæ sunt conuentiones, & vectigalia antiquata, dumq; publicari deberent, introducti sicarij numero 500. vt & Massanellum, & comites interficerent; quod fortè non contigit, quamuis tormentis igneis illum petijssent; quæ res publicationem prædictam reiecit; hæc autem dies 4. fuit indicatiua Crisis, quæ futura erat in 7. nimirùm die 14. Iulij vbi Luna absoluerat gr. 90. in qua Massanellus lubens postulat, abdicari ab imperio, mente capitur à populi aliqua parte relinquintur, & in eius vitam agitur: &c. cumq; signa prædictæ quartæ indicatiuæ diei apparuerint imperfecta, Crisis quoq; in die 7. imperfecta apparuit, etenim adhuc perseuerabant res vt prius. Redeo ad quintam diem, quæ fuit 11. Iulij, in qua iterum conuentiones stabilitæ, tandemq; vulgatæ; Hac die Luna peruenerat ad suum sextilem; fuit ergo indicatiua diei 10. quæ 16. Iulij vbi Luna peruenit ad suum △. ab initio tumultus, in qua interfectus est Massanellus manè dum Sol locum ♂. in mundo teneret, Luna verò propriam ibi oppositionem. Quæ post Massanelli occubitum subsequuta sunt, & quæ Crises, qui bus ue temporibus, quoniam accidens ex acuto in chronicum tandem conuersum est, studio lectoris relinquo.

Ex his verò docemur etiam in rebus bellicis, immò & ciuilibus, vt Galenus asserit dies criticos, & indicatiuos seruare suam methodum prout Cæli Luminaria mouentur, Vnde ingens commodum colligere possunt militum Duces, videlicet obser-

obſeruando quæcunq; accidunt ſingulis diebus; deinde ſimilia in quaternionibus aliiſq; luminarium radiis præſtolari: maximè vero in obſidionibus, ſimiliter & negociatores quicũque. Quoad vniuerſales cauſas hactenus dicta ſint: ad peculiares accedamus. Hæc fertur eſſe geneſis Maſſanelli.

Latit.
♄ 1.24.M.
♃ 1.14.M.
♂ 0. 3.S.
♀ 2.21.S.
☿ 3.53.M.
● 4. 2.S.

Quoad Luminarium ſatellitium, Sol in ſigno maſculino, & in angulo ſub ſextili coſmico Iouis exquiſito, qui orientalis eſt, ad ſuperiorem Cardinem trigono conſiguratus, atq; per Venerem quadrato intuitu roboratus: item Sol defluit à ♂. & ♄. ſub eorum tamen Declinatione, omnes autem Orientales ſunt, præter ☿. & ●. Mercurius ob latitudinem iungitur intra gradum cum Aldebaram, poſitus in ſextili ♀. & △. ●. coſmico, inter Hyades, atq; occidit cum Syrio, cum quo Parallelo quoq; Declin.

ccm-

communicat, quod obseruatione dignum: erat enim ☿. satellitij Luminarium dominus.

Luna manet in △. maleficarum in Zodiaco, & sesquiquadrato cosmico, atq; △. Mercurij item cosmico.

Culmen cum Sextili, vel Quintili Solis ♄.& ♂.& △. ♃.

Sol Directione primaria motu recto peruenerat ad gr. 25. ♋. vbi iam attigerat Quintilem ♃. motu verò conuerso ad ☿. & occasum, vbi fixæ micantes prædictæ insidebant. & sextilis Veneris, atq; △. ☉. Cumq; luminarium satellitium maximè maleficorum, in signo communi, atq; etiam in Culmine signum commune, Plebeæ multitudinis obsequium ostendebant.

Quoad vitam Sol fuit moderator, qui Directione recta cum peruenisset ad gr. 25. ♋. manebat sub Parallelo Declinationis maleficarum. Conuersa vero ad occasum proculdubio, vna cum maleficis, à quibus propterea Parallelum cosmicum perpessus est.: siue deinde fiat cum subductione à maleficis, siue non, latebant enim hi sub Solis radijs. Hoc vnum certum est, quod contingit momentum Climactericum pene exquisitum, vt ex loco Lunæ secundariæ Directionis apparet. Horis enim natalis addimus dies 27. & horas 2. pro Annis 27. & vno mense, & peruenimus ad diem 16. Iulij cum horis à meridie 7. 29. eiusdem Anni 1620. quo tempore Planetæ positi sunt in his locis.

☽ ♋	☉ ♒	♄ ♊	♃ ♉	♂ ♋	♀ ♍	☿ ♋	☊ ♓
24. 0.	16.30.	29 44.	15.51.	10 4.	8 17.	15.11.	13.52.
	S.	M.	M.	S.	S.	S.	
Lat.	3.56.	1.25.	1.24.	0. 7.	1. 4.	0. 5.	

Vbi vides Lunam redijsse ad natalitium suum locum sub sesquiquadrato ibi Saturni, & Biquintili ♂. Sol ambulabat inter Sextilem, & Quintilem ♃. Die tumultus Sol fuit in ⚹. ♃. horum motuum. Die occubitus Massanelli Sol peruenit ad hunc eumdem suum locum cum ☍. ☉.

Ad horam illam 7.29. diei 16. Iulij 1620. Directionis secundariæ, Sol positus est in puncto ipsius Occasus exquisitè, quo Directione conuersa peruenerat, vt diximus, quod mirum est, & obseruatione dignum.

Præcesserat tumultum Populi, & Massanelli occubitum Nouilunium in gr. 10. signi ♋. super locum scilicet ♂. horum motuum: & in ✶. ♃. & ♀. in meridie vna cum Syrio culminante.

Progressiones pendent à die 27. Augusti 1622. in qua sidera hoc modo disposita inueniebantur.

☉	☽	♄	♃	♂	♀	☿	☊
♍	♉	♋	♋	♌	♋	♌ ℞.	♒
4. 0	20. 0	29.40.	20. 0.	20 0.	23. 0.	17.40.	12.59.
	M.	M.	M.	S.	M.	M	
Latit.	0.30	0 31.	0 19.	0 11.	1. 0.	3.30	

Sol igitur applicabat ad △. ♃. radicis, & □. ☿. Die tumultus Sol super ♃. & ♀. horum motuum ☌. in eorum ✶. Die occubitus Massanelli super locum ♄. cum Plenilunio.

Notandum item Populi tumultum creuisse iuxta Lunæ augmentum, scilicet vsq; ad Plenilunium: mox ferè dissipatus est, quamuis postea ob superiorum familiaritates chronicus euaserit, atq; speciem mutauerit, & à Plebe ad Nobilitatem transierit; vt sæpè morbos contingit à bile ad nobiliores corporis solidas, & internas partes migrare, ideoq; ex acutis chronicos fieri.

Notand. item quoad assensum natalis Massanelli cum causis vniuersalibus, vnde ad Plebis imperium fuerit accitus, quod natalis Massanelli habuit Venerem super loca Eclipsium: è contra in Eclipsi Solis diei 21. Aug. 1645. fuit ♃. in gr. 29. ♒. In Eclipsi ☾. diei 30. Ian. 1646. fuit ♃. in gr. 27. ♒. in quo vtroque loco Sol Massanelli, immò etiam Luna feliciter permutatur: hæc enim permutatio beneficorum, & luminarium efficacissima est ad bonum; quemadmodum ad malum commutatio maleficorum, & luminarium. Deinde in vltima Lunæ Eclipsi assidebat in Culmine, videlicet in cardine præcedente Syrius, qui in

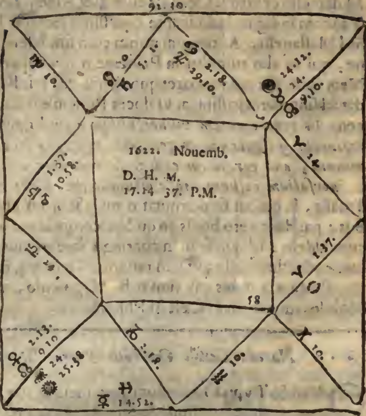
Maſſanello centrum Occaſus cum ☿.& Aldebaram poſſidebat. Tandem in ſigno culminante nouiſſimæ Eclipſis inuentus eſt Sol Maſſanelli. Alium vidi virum cum ſimili ferè permutatione, qui in alio tumultu in Principem nuncupari videbatur. Neq; enim alia ratio apparet quod vniuerſalis influxus deſcendat ad ſingularia paſſibilia, vt docet Ptolemæus lib. 2. cap. 8. dicens. *In genere autem vniuerſalibus à malis potiſſimùm corripiuntur ij, quorum in geniturìs præcipua loca, nempe luminum, aut cardinum eadem fuerint cum illis, à quibus vniuerſalium caſuum cauſæ veniunt &c.* Corripiuntur enim à malis, in quibus fit permutatio maleficorum cum luminaribus: gaudent vero bonis in quibus commutatio beneficorum cum iiſdem: id quod etiam contingit in ægrotantibus à Nouilunijs, & Plenilunijs, vt iam ratione dictum atq; Exemplis demonſtratum à nobis eſt tum in hoc Opuſculo, tum in Primo Mobile, tum etiam in Cæleſti Philoſophia.

Natalis Caroli Guſtaui Sueciæ Regis.

QVando Typis Opuſculum hoc incumberet peruenit ad nos ceſſiſſe fatis hunc Sueciæ Regem ex peracuta febre, atq; non niſi poſt recidiuam die 23. menſis Februarij currentis Anni 1660. iuxta ea, quæ rerum Aſtronomicarum Profeſſor duos ante menſes ſcripſerat ad Illuſtriſs. & pluri conſpicuum titulo Virum Mediolanenſem; hoc ſcilicet Anno foreut ſupremum hic Rex attingeret diem: atq; biennio ante literis prænunciauerat Illuſtriſs. D. March. Maiolino Biſaccionio apud Venetias eruditionis fama clariſs. adhuc feliciter ſuperſtiti, qui cum natalitia Themata Oliuarij Cromuelis, & prædicti Caroli Guſtaui, e regia Poloniæ accepta tranſmittens, de eorum rebus, & vita percunctaretur, Aſtronomus reſpondit hos ambos intra biennium ad libycos agros ituros. Et Oliuarius quidem præcucurrit; cum verò in eius natali Horoſcopus ob-

Latit.
♄ 0.23.S.
♃ 0.18.S.
♂ 1.12.S.
♀ 1.37.S.
☿ 1.42.M.
☽ 1.18.M.

Declin.
♄ 19.17.
♃ 20.41.
♂ 3.15.
☉ 19.14.
♀ 10.46.
☿ 14.21.
☽ 17.38.

tineat vitæ moderationem qui ad tetragonum Saturni ab Imo Directionis motu peruenit, parum nobis iuuare poterit illius Directionis obseruatio calculi:sed in Sueciæ Rege notabilis est, & digna, quam ideo ne de Professorum voluminibus in obliuionis tenebras abijciamus, placuit cum cæteris huius opusculi Exemplis inserere.

In hoc Natali moderatio vitæ ad Lunam in nona Domo consistentem proculdubio pertinet, quæ his temporibus ad plures maleficorum familiaritates directionis motu peruenerat.

Et in primis ad Parallelum Declinationis ♄. ad quem aliquot Annis antea ingressa erat; sed quoniam ipsa Luna plenitudine lucis roborata, vbi non pertimescit Saturni frigiditatem,

vt ſupra diximus, Tauri ſignum ſuæ exaltationis luſtrabat, nihil admiſit ægræ valetudinis, ſaltem notæ; quod tamen aliquam prauam affectionem internam, non eſt dubium.

Arcus Directionis pro Annis 37. & triente, quos vixit Carolus Rex, iuxta methodum, quam in noſtro primo mobile expoſuimus, eſt part. 40. m. 41. Nam Sol diebus 37. & triente à natali peruenit ad gr. 3. m. 40. ♑. cuius loci aſcenſio recta eſt p. 273. m. 58. à qua detracta aſcenſione recta Solis, quæ eſt p. 233. m. 17. relinquitur arcus Directionis p. 40. m. 41.

Luna manens in centro nonæ domus obtinet eleuationem Poli iuxta Ptolemæi methodum p. 29. ſub qua aſcenſio obliqua loci eius oppoſiti eſt p. 242. m. 16. cui addito arcu Directionis p. 40. m. 41. fit aſcenſio obliqua oppoſiti Lunæ completa Directione p. 282. m. 57. quæ ſub eadem eleuatione correſpondet ad gr. 1. ♑. itaquod Luna maneret in gr. 1. ♋. cum latit. merid. p. 3. m. 56. cum qua ſuſcipit Declinationem p. 19. m. 27. quam habet ♄. vſq; ad minutum. Sed vt dixi quoniam locus eſt in tropico, hanc Declinationem ☉. obtinuerat ante aliquos annos: attamen in gr. 1. ♋. ingreſſa eſt fines ♂. quod notandum.

Secundo, Luna attigit Parallelum coſmicum ♂. dum ambo raperentur motu Primimobilis; cuius hæc eſt ſupputatio.

☉		♂	
Aſcenſio recta	gr. 52. 9.	Aſc. recta	gr. 190. 32.
Declinatio	17. 38.	Declin.	3. 15.
reſpon. in Eclip. ad	19. 22. ♉.	reſpon. in Eclip. ad	8. 10. ♎.
cuius arc. ſemid. h.	8. 2.	cuius arc. ſemid. h.	5. 40.

Detraho aſcenſ. rectam ☉. ab aſc. recta ♂. & emergit diſtantia recta inter ☉. & ♂. gr. 138. 23. Diſtantia ♂. à Culmine primaria eſt gr. 98. 2. Nunc iuxta Can. 35. noſtri Primi mobilis, iungo arcum ſemid. ☉. cum arcu ſemid. ♂. & efficio ſummam horar. 13. m. 42. quam pro regula aurea pono in primo loco: in ſecundo, arcum ſemid. ♂. hor. 5. m. 40. in ter-

tio loco distantiam inter eos rectam gr. 138. m. 23. ex quibus fit distantia secundaria ♂. à Culmine gr. 57. m. 14. quam detraho à primaria, & remanet arcus Directionis gr. 40. m. 48.

Tertio, Luna applicabat quam proximè ad □. ♂. in mundo. Ascensio obliqua oppositi ☉. ad Polum gr. 58. est p. 262. 42. à qua detraho Ascens. obliquam Horoscopi p. 182. 30. & remanet distantia Lunæ ab occasu p. 80. 12. Nunc igitur si arcus semid. ☉. horar. 8. m. 2. dat hanc eius distantiam ab occasu p. 80. m. 12. Arcus semid. ♂. hor. 5. m. 40. quam dabit distantiam à Culmine? & fit distantia ♂. secundaria gr. 56. m. 34. quæ detracta à primaria relinquit arcum Directionis gr. 41. m. 28.

Quarto, Luna non longè applicabat ad □. ♄. motu conuerso.

♄

Ascen. recta	gr. 127.	29.	
Declinatio	gr. 19.	27.	
respon. in Eclip. ad	gr. 3.	26.	♌.
cuius arcus semid.	h. 8.	17.	
Dist. recta ♄.	gr. 34.	59.	

Nunc quæro si Arcus semid. ♄. hor. 8. m. 17. dat eius distantiam à Culmine gr. 34. m. 59. quam distantiam dabit ab occasu arcus semid. ☉. hor 8. m. 2.? & prouenit distantia secundaria gr. 33. m. 56. quæ detracta à primaria relinquit arcum Direct. gr. 46. 16.

Patet igitur quod Luna maneret, & applicaret ad plures maleficarum familiaritates, motu recto, & conuerso.

Quibus addendum contigisse Eclipticam Lunæ obscurationem die 6. Maij præcedentis Anni 1659. in gr. 17. ♏. ex aduerso Lunæ natalis: Rursus die 29. Octobris Eclipsim Lunæ in signo ♉. atq; die 14. Nouemb. Eclipsim Solis in gr. 23. ♏. quã propè è diametro ad eamdem ☉.

De momento Decubitus non constat, neq; de recidiuæ: hoc vnum certum est quod decubitum præcesserat Plenilunium in

gr. 7.

gr. 7. signi ♌. cum □. ibi ♄. super ♄. natalis: atq; extinctus est die 23. Febr. vbi ☉. in gr. 5. ♌. inuenta est, in eodem videlicet loco ♄. natalis. Ex quo relucet veritas doctrinæ, quam ex Galeno attulimus cap. 16. de diebus infestis &c.

Tandem non despiciendum, quod ex Pomerania delatum fuit apparuisse circa meridiem diei 16. Ianuarij currentis Anni 1660. triplicatum Solem cum Iride ad Boream, & Austrum; quæ visio licet non pateret tanquam reale, & consertum corpus, sed tantum ex refractione radiorum Solis: attamen vt effectus suæ causæ indicium est plenitudinis, humiditatis, & intemperiei aeris, quæ nostra deinde corpora afficit ægra valetudine. & maximè vbi contingunt permutationes luminarium, cum Eclipsibus, & lunationibus, & præexistunt prauæ affectiones, vt sæpius dictum est, & apparet ex calculis in hoc Rege. Cæterum tum Eclipses, tum hæc Solis triplicata facies cum Iride minantur vberrimos, & diuturnos imbres vsq; ad fluminum exundationem Autumno, & Hyeme proximè sequentibus; non sine discrimine submensionis alicuius nobilis vrbis; quoniam cum Solis Eclipsi descendebat Antares, atq; tunc momenti oriebantur Pleiades.

Ad Laudem DEI sit FINIS.